

T.C.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**YANYALI MUSTAFA İSMET EFENDİ ve RİSALE-İ KUDSİYYE İSİMLİ
ESERİNDEKİ TASAVVUFÎ GÖRÜŞLERİNİN TAHLİLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET SAMİ ŞEKEROĞLU

DANIŞMAN

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ SÜLEYMAN KOYUNCU

AKSARAY 2019

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

YANYALI MUSTAFA İSMET EFENDİ ve RİSALE-İ KUDSİYYE İSİMLİ
ESERİNDEKİ TASAVVUFÎ GÖRÜŞLERİNİN TAHLİLİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET SAMİ ŞEKEROĞLU

DANIŞMAN
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ SÜLEYMAN KOYUNCU

AKSARAY 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren on iki (12) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Mehmet Sami

Soyadı : Şekeroğlu

Bölümü : Temel İslam Bilimleri

İmza :

Teslim Tarihi : 24.09.2019

TEZİN

Türkçe Adı : Yanyalı Mustafa İsmet Efendi ve Risale-İ Kudsiyye İsimli Eserindeki Tasavvufî Görüşlerinin Tahlili

İngilizce Adı : Sheikh Yanyalı Mustafa Ismet and Analysis of Sufi Views in Risale-i Kudsiyye

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Mehmet Sami Şekeroğlu

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Mehmet Sami ŞEKEROĞLU tarafından hazırlanan Yanyalı Mustafa İsmet Efendi ve Risale-i Kudsiyye İsimli Eserindeki Tasavvufi Görüşlerinin Tahlili” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Süleyman KOYUNCU

Temel İslam Bilimleri, Aksaray Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARABACAK

Temel İslam Bilimleri, Selçuk Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAHRAMAN

Temel İslam Bilimleri, Aksaray Üniversitesi

İMZA

Tez Savunma Tarihi: 05/09/2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun 03/10/2019 tarih ve 2019/40-2 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Öğrencinin Adı Soyadı

Mehmet Sami ŞEKEROĞLU

İmza

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU

İmza

TEŞEKKÜR

Tez yazım sürecinde bana yol gösteren danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Süleyman Koyuncu'ya, araştırmalarım esnasında ellerindeki bilgileri benimle paylaşmaktan geri durmayan Prof. Dr. Mehmet Saraç'ın ve Ahmet Doğru Beylerin şahsında İsmet Efendi Vakfı'na, çalışmalarım boyunca beni teşvik eden M. Emin Saraç Hocaefendi'ye, akademideki yolculuğumda serrehberleğimi yapan Dr. Bahattin Güllü ve Dr. Özlem Güllü'ye ve tüm hayatım boyunca beni gayretlendip destekleyen aileme teşekkür ederim.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**YANYALI MUSTAFA İSMET EFENDİ VE RİSALE-İ KUDSİYYE
İSİMLİ ESERİNDEKİ TASAVVUFÎ GÖRÜŞLERİNİN TAHLİLİ**

Yüksek Lisans Tezi

Mehmet Sami ŞEKEROĞLU, Aksaray 2019

ÖZET

Günümüz Türkiye'sinde İslâm, çoğunlukla Osmanlı'dan miras kaldığı şekilde anlaşılır ve yaşanır. Bu sebeple bugün yaşanan problemlerin çözümünü bize miras kalan birikimlerde aramamız gerekiyor. Yanyalı Mustafa İsmet Efendi, bahsi geçen birikimin son dönemde yaşamış önemli temsilcilerindendir. Tekkesinde devlet, sanat, ilim ve insanın aynı potada eridiği nadir isimlerden olan İsmet Efendi, bu yönüyle Sultan Abdülmecid döneminin payitahtına etki etmiş bir zattır.

Bilim Kodu :

Anahtar Kelimeler : Tasavvuf, Tekke, Nakşibendi, Halidi, İsmet Efendi

Sayfa Adedi : 295

Danışman : Dr. Öğretim Üyesi Süleyman Koyuncu

AKSARAY UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
SHEİKH YANYALI MUSTAFA ISMET AND ANALYSIS OF SUFİ
VIEWS İN RİSALE-İ KUDSİYYE

M.A. Thesis

Mehmet Sami ŞEKEROĞLU, Aksaray 2019

ABSTRACT

Islam in Today's Turkey, mostly understood as inherited from the Ottoman Empire and applied. For this reason, we need to search for the solutions of today's problems in the experiences we have been inherited. Sheikh Yanyalı Mustafa Ismet is one of the most important recent representatives of these experiences. Sheikh Ismet, one of the rare names of around the Dervish lodges that his Dervish lodge where state, art, science and human being melted in the same crucible, is a person who has influenced the Capital city of Sultan Abdulmecid period.

Science Code :

Key Words : Sufizm, Dervish Lodge, Naqshbandi, Sheikh Ismet

Page Number : 295

Supervisor : Asst. Prof. Dr. Süleyman Koyuncu

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı ve Konusu	1
1.2 Araştırmanın Önemi.....	1
1.3. Araştırmanın Kaynak ve Yöntemi	1
BİRİNCİ BÖLÜM	2
19. YÜZYILDA İSTANBUL'DA TASAVVUFÎ HAYAT ve YANYALI MUSTAFA İSMET EFENDİ.....	2
1.1.Tasavvuf.....	2
1.2.Tekke.....	3
1.3.Tarikat	4
1.4. Sapkın Tasavvûfî Akımlar	5
1.5. Tasavvuf ve Diğer İnançlar.....	6
1.6. 19. Yüzyılda Osmanlı'da Tasavvuf	7
1.7. 19. Yüzyılda Osmanlı'da Faaliyet Gösteren Tarikatlar	8
1.8. 19. Yüzyılda Osmanlı'da Tekkeler	9
1.9. İsmet Efendi Tekkesi ve Günümüzdeki İzdüşümü	11
2.Yanyalı Mustafa İsmet Efendi'nin Hayatı ve Halifeleri.....	12
2.1. Hayatı.....	12
2.2. Saray ile Münasebeti.....	15
2.3. Menkıbeleri.....	16
2.4. Halifeleri	17
2.4.1. Şerif Kudsî Efendi.....	19
2.4.2. Hüseyin Kudsî Efendi	20
2.4.3. Halil Nurullah Efendi	20
2.4.4. Miralay Mehmet Arif Bey	21
2.4.5. Hacı Ali Sırrı Efendi	21
2.4.6. Abdullah Bahattin Efendi	21
2.4.7. Bahrullah Efendi.....	22

2.4.8. Osman Necmullah Efendi.....	23
3. İsmet Efendi Tekkesi	23
3.1. Hacı Ahmet Efendi.....	23
3.2. Mehmet Memduh Paşa.....	25
İKİNCİ BÖLÜM.....	26
YANYALI MUSTAFA İSMET EFENDİ’NİN RİSALE-İ KUDSİYYE İSİMLİ ESERİ	26
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	174
YANYALI MUSTAFA İSMET EFENDİ’NİN RİSALE-İ KUDSİYYE İSİMLİ ESERİNİN TAHLİLİ	174
1.1. 1. Bölüm (1-27 Numaralı Beyitler)	174
1.2.2. Bölüm (28-44 Numaralı Beyitler)	176
1.3.3. Bölüm (45-80 Numaralı Beyitler)	176
1.4.4. Bölüm (81-110 numaralı Beyitler).....	179
1.5.5. Bölüm (111-133 Numaralı Beyitler)	184
1.6.6. Bölüm (134-171 Numaralı Beyitler)	185
1.7.7. Bölüm (172-197 Numaralı Beyitler)	185
1.8.8. Bölüm (198-215 Numaralı Beyitler)	186
1.9.9. Bölüm (216-227 Numaralı Beyitler)	187
1.10.10. Bölüm (228-281 Numaralı Beyitler)	187
1.11.11. Bölüm (282-287 Numaralı Beyitler)	189
1.12.12. Bölüm (288-371 Numaralı Beyitler)	189
1.13.13. Bölüm (372-419 Numaralı Beyitler)	194
1.14.14. Bölüm (420-485 Numaralı Beyitler)	194
1.15.15. Bölüm (486-529 Numaralı Beyitler)	195
1.16.16. Bölüm (530-667 Numaralı Beyitler)	195
1.17.17. Bölüm (668-790 Numaralı Beyitler)	197
1.18.18. Bölüm (791-822 Numaralı Beyitler)	199
1.19.19. Bölüm (823-875 Numaralı Beyitler)	199
1.20.20. Bölüm (876-895 Numaralı Beyitler)	199
1.21.21. Bölüm (896-954 Numaralı Beyitler)	201
1.22.22. Bölüm (955-984 Numaralı Beyitler)	201
1.23.23. Bölüm (985-1014 Numaralı Beyitler)	202
1.24.24. Bölüm (1015-1073 Numaralı Beyitler)	203
1.25.25. Bölüm (1074-1109 Numaralı Beyitler)	203

1.26.26. Bölüm (1110-1133 Numaralı Beyitler)	203
1.27.27. Bölüm (1134-1189 Numaralı Beyitler)	203
1.28.28. Bölüm (1190-1218 Numaralı Beyitler)	204
1.29.29. Bölüm (1219-1230 Numaralı Beyitler)	204
1.30.30. Bölüm (1231-1281 Numaralı Beyitler)	204
SONUÇ.....	205
KAYNAKÇA	207
EKLER.....	210

GİRİŞ

1.1 Araştırmanın Amacı ve Konusu

Yapılan tez çalışmasında; son dönem Osmanlı'da açılan bir tekke ve bu tekkenin şeyhi konu edilerek söz konusu dönemde yaşayan halkın tasavvufi, dolayısıyla İslâmî hayatı mercek altına alınmış ve bahsi geçen tekkenin günümüzde varlığını sürdüren inanç gruplarına olan etkisinin anlaşılması da hedeflenmiştir. Çalışmanın esasını 19. Yüzyılda İstanbul'da yaşayan bir Nakşî Hâlidî Şeyhi Yanyalı Mustafa İsmet Efendi ve onun Risale-i Kudsiyye isimli eseri oluşturmaktadır.

1.2 Araştırmanın Önemi

Çalışmaya esas teşkil eden Yanyalı Mustafa İsmet Efendi yaşadığı dönemde saraydan halka pek çok kesime hitap etmiş ve bu kesimlerden müntesipleri olmuştur. Padişahın dahi itibar edip hürmet gösterdiği İsmet Efendi'nin vefatından sonra da yolu devam etmiş, günümüze kadar ulaşmıştır. Risale-i Kudsiyye isimli eseri ise yazıldığı günden bugüne Nakşî Hâlidî yoluna müntesip kişilerce bir rehber kabul edilmiş ve okunması bugüne kadar süregelmiştir. Ne var ki bu kadar ehemmiyeti haiz olmasına rağmen ne İsmet Efendi ne de risalesi hakkında müstakil akademik bir çalışma yapılmamıştır. Yapılan tez çalışması bu yönüyle önemli bir boşluğu dolduracaktır.

1.3. Araştırmanın Kaynak ve Yöntemi

Tez konusu olan İsmet Efendi hakkında risalesi haricinde yazılı pek fazla kaynak bulunmamaktadır. Var olan kaynakların tamamına yakını da kendi ismine kurulmuş olan vakfın özel arşivinde muhafaza edilmiştir. Çalışma esnasında çoğunlukla bu özel arşivden istifade edilmiş, Risale-i Kudsiyye isimli eseri ise kütüphanelerde tespit edilen yegâne nüshadan alınmıştır. Bulunan kaynaklar çalışmaya aktarılırken genel bağlamdan kopulmamaya çalışılmış ve çalışmanın bir bütün teşkil etmesi için gayret edilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

19. YÜZYILDA İSTANBUL'DA TASAVVUFÎ HAYAT ve YANYALI MUSTAFA İSMET EFENDİ

Yapılan çalışmanın konusu genelde tasavvuf olması, bahsi geçen zatların 19. Yüzyılda ve İstanbul'da yaşamaları hasibiyle evvelâ tasavvuf hakkında kısaca bilgilendirme yapılacak, tez içerisinde geçen bazı kavramlar özetle açıklanacak ve sonrasında da 19.Yüzyılda tasavvufî yaşam hususunda malûmat verilecektir.

1.1.Tasavvuf

Bazı tarihçilere göre tarih boyunca İslâm dünyasının doğusunda İslam şeriatı gerçek unsur olarak görülmüş, tasavvuf ise yardımcı bir unsur gibi varlığını sürdürmüştür. Tasavvuf, uzun müddet bir uzmanlaşma alanı olamamıştır. Bu sebeple de dönem dönem tarikat ve şariat ulemâsı arasında tartışmalar yaşanmıştır. Ancak bu bakış açısı sonraki asırlarsa geçerliliğini kaybetmeye başlamış, tasavvuf toplumun ahlâkî oluşumuna kaynaklık eden, halkı kendi içinde kaynaştırıp olgunlaştıran bir incelik, bir edep, bir öğreti, bir üst kimlik olarak tercih edilen bir neşve haline gelmiştir.¹

Tasavvufa dair kaleme alınan ilk dönem eserlerde sûfî sözcüğünün bir vasıf olarak ortaya çıkması ve kökü üzerinde durulmasına rağmen tasavvuf sözcüğünün nasıl türetildiği hususuna bir iki yazar haricinde pek temas edilmemiştir. Hz. Peygamber'in meclisinde bulunanlara sahâbe, sahâbenin meclisinde bulunanlara tâbiîn, onların meclisinde bulunanlara ise tebeu't-tâbiîn gibi sıfatlar verilmiş, daha sonraki dönemde de dinin hükümlerine dikkatle riayet eden kişilere “âbid” ve “zâhid” denilmiş ve zamanla ortaya çıkan bidatlara karşı Ehl-i sünnet önderlerinin her dem Allah ile birlikte olma ve gafletten

¹ Osman Türer, **Ana Hatlarıyla Tasavvuf Tarihi**, Ataç Yayınları, İstanbul 2019, s.22.

kaçınma gayretlerine II. (VIII.) asırdan beri tasavvuf denilmiştir. Tasavvuf yolunu benimseyen kimselere de sûfî, ehl-i tasavvuf veya mutasavvıf ismi verilmiştir.²

Batı Dünyasının’da ise tasavvuf “kâinatın gizemlerini, yasalarını ve bunların üzerinde hüküm sahibi olma yollarını öğreten akım” anlamında “theosophy” veya herhangi bir inancın derunî, ruhanî cihetini belirten “mistisizm” (mysticism) şeklinde algılanmış ve İslâm mistisizmi diye ifade edilmişse de tasavvuf ile mistisizm arasında bariz farklar olduğunun anlaşılması üzerine “sufizm” sözcüğü kullanılmaya başlanmıştır. Batı edebiyatında artık tasavvuf kavramının da kullanıldığı gözlemlenmektedir.³

Tasavvuf ile ilgili çok farklı tanımlar yapılmıştır. Tasavvufun uhrevî bir hayat biçimi olarak özelliklerini, Kitap ve Sünnet ile olan irtibatını, kulun Allah ve dünya ile ilişkilerini, kalp tezkiyesi, nefis terbiyesi, güzel ahlâk gibi fonksiyonlarını, sûfinin keyfiyetini ve vazifelerini belirten bu tanımların 1000’e kadar çıktığı söylenmektedir.⁴

Tasavvufu ilk tarif edenlerden olan Muhammed b. Vâsi‘a (v. 123/741)’ya göre tasavvuf huşû, nefsi hakir görme, kanaatkârlık ile alçak gönüllülüktür. Cüneyd-i Bağdâdî ise tasavvufun masiva ile ilgili şeylerde az ile yetinme, kalbi ile Allah’a güvenme, taat ve ibadete yönelme, dünyaya ait arzulara karşı sabretme, eline geçebilecek şeylerin faydalısını seçme, dünyadan uzaklaşıp Allah’a yönelme, Allah’ı zikretme, şüpheye karşın yakîn elde etme, Allah ile huzur bulma gibi meseleleri içerdiğini ve Hz. İbrâhim’in cömertliği, Hz. İshak’ın rızası, Hz. Eyyûb’un sabrı, Hz. Zekeriyyâ’nın işareti, Hz. Yahyâ’nın garipliği, Hz. Mûsâ’nın yün giymesi, Hz. İsâ’nın seyahati ve Hz. Muhammed’in fakrı gibi güzel hasletler üzerine kurulduğunu ifade etmiştir.⁵

1.2.Tekke

Tasavvufun ortaya çıktığı ilk dönemlerden itibaren nefsin ve şeytanın oyunlarına aldanmayıp dini ihlas ile yaşamaya çalışan sûfiler bu yaşamın dışında gördükleri ve “masiva ehli, rusûm ehli, avam” diye nitelendirdikleri kimseler ile kendi aralarında mesafe bırakmayı seçmişlerdir. Zira ehli dünya nefsanî arzulara, dünyaya ait menfaat ve hazlara rabitalıdır. Sûfiler ise başlangıçtan beri Allah için dost ve ahi olmayı tavsiye etmiş, bu gayeyle kurulan

² Ethem Cebecioğlu, **Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü**, Otto Yayınları, İstanbul 2014, s.468.

³ Süleyman Derin, **İngiliz Oryantalizmi ve Tasavvuf**, Küre Yayınları, İstanbul 2017, s.5.

⁴ Abdürrezzak Kaşani, **Tasavvuf Sözlüğü**, İz Yayıncılık, İstanbul 2015, s.136.

⁵ Mustafa Kara, **Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi**, Dergah Yayınları, İstanbul 2013, s.27.

dostluklara büyük önem atfetmişlerdir. Mânevî kardeşlik bağı ile birbirlerine bağlanan sûfîlerin bir araya gelerek sohbet ve zikir meclisleri kurmaları, zaman zaman inzivaya çekilmeleri amacıyla II. (VIII.) asırdan itibaren hankâh ismiyle anılan mekânlar kurulmaya başlanmıştır. Sonraki dönemlerde bu mekânlar dergâh, zâviye, tekke gibi isimlerle de anılmış olan bu tasavvuf merkezlerinin düzenli bir biçimde çalışması ve gayesine uygun faaliyetlerde bulunması için uyulması gereken kurallar belirlenmiş, bunun ile alakalı kitaplar kaleme alınmıştır. Tekkelerin bazı dönemlerde medreselerin görevlerini de üstlendiği, buralarda tasavvufî terbiyenin yanı sıra tefsir, hadis, fıkıh, akaid gibi İslâmî ilimlere ait dersler verildiği, zamanla yanlarına kütüphane, tabhâne, şifâhâne, misafîrhane gibi unsurlar eklenerek değişik görevler icra ettiği de bilinmektedir.⁶

1.3.Tarikat

Büyük mutasavvıfların tasavvufa dair teori ve pratikte görülen farklılıklar mizaç ve meşrep çeşitliliği kabul edilmiş, tasavvufî yaşama meyli olanlar için bunlardan kendi mizaçlarına en uygun olanı tercih etme imkânı vermiştir. Bu çerçevede III. (IX.) asırdan itibaren sekr haline önem veren Bâyezîd-i Bistâmî ile Tayfûriyye, rıza kavramına dikkat çeken Hâris el-Muhâsibî ile Muhâsibiyye, melâmet tavrını benimseyen Hamdûn el-Kassâr ile Kassâriyye, fenâ-bekâ düşüncesine dayanan Ebû Saîd el-Harrâz ile Harrâziyye, nefis ile mücâdele, riyâzet ile birlikte çileyi esas alan Sehl et-Tüsterî ile Sehliyye, cömertlik kavramını vurgulayan Ebü'l-Hüseyin en-Nûrî ile Nûriyye, sahv haline ehemmiyet veren Cüneyd-i Bağdâdî ile Cüneydiyye, velâyet meselesi üzerinde duran Hakîm et-Tirmizî ile Hakîmiyye, cem-tefrika bakış açısını benimseyen Ebü'l-Abbas es-Seyyârî ile Seyyâriyye, gaybet-huzur haline önem veren İbn Hafîf ile Hafîfiyye gibi zümreler meydana gelmiştir.⁷

III. (IX.) asır ile birlikte ortaya çıkan sufi akımların en önemlileri Cüneyd-i Bağdâdî, Ebü'l-Hüseyin en-Nûrî, Serî es-Sakatî, Hâris el-Muhâsibî gibi sûfîlerin temsil ettiği Bağdat ekolü ile Bâyezîd-i Bistâmî, Hamdûn el-Kassâr gibi mutasavvıfların temsil ettiği Nîşâbur ekolüdür. Bunlardan ilkinde ağırlıklı olarak tevhid ve mârifet, ikincisinde ise melâmet ve fütüvvet anlayışına ehemmiyet verildiği görülmektedir. Bağdat merkezli harekete tasavvuf, mensuplarına da sûfî ismi verilirken Nîşâbur merkezli Horasan bölgesinde ortaya çıkan harekete melâmet, mensuplarına da melâmetî ismi veriliyordu. Sûfîler dindarlığın uhrevî

⁶ Mustafa Kara, **Tekkeler ve Zaviyeler**, Dergah Yayınları, İstanbul 2017, s.52.

⁷ Selçuk Eraydın, **Tasavvuf ve Tarikatlar**, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul 2016, s.300.

esaslarına dikkatle bağlı kalmak ile beraber âdâb, hırka gibi dış görünüşe ve semaya da ehemmiyet veriyor, bu hususiyetleri ile toplumda farklı bir zümre teşkil ediyorlardı. Halktan biri olarak görünmeyi tercih eden melâmetîler, kendilerini farklı gösteren hareketlere, takke, hırka ve semâ gibi hüviyetlerini belli eden şeylere karşı çıkıyorlardı. Onlar riyaya kapılmadan ihlâsı elde etmeyi amaçladıklarından sıradan bir müslüman gibi yaşamayı ilke edinmişlerdi. Bağdat ekolünün görüşleri, özellikle de semâ ve devranla cehrî zikir yapan pek çok tarikat tarafından müesseseseleşerek günümüze kadar getirildiği gibi melâmetî tavır da başta Nakşibendiyye olmak üzere pek çok tarikatta bir neşve halinde varlığını devam ettirmiştir.⁸

Saadet asrından itibaren devam edegelen zikir halkaları çevresinde oluşan tasavvufî gruplar zamanla farklı isimler altında tarikatları oluşturmuştur. Pek çoğu günümüzdeki isimleri ve yapılarıyla VI. (XII.) asır ve sonrasında müesseseseleşen bu tarikatlardan Bahâeddin Nakşibend'e nisbet edilen Nakşibendiyye, Abdülkâdir-i Geylânî'ye nisbet edilen Kâdiriyye, Ebû İshak Kâzerûnî'ye nisbet edilen Kâzerûniyye, Şehâbeddin es-Sühreverdî'ye nisbet edilen Sühreverdîyye, Ahmed er-Rifâî'ye nisbet edilen Rifâiyye, Ebû Medyen'e nisbet edilen Medyenîyye, Sa'deddin el-Cebâvî'ye nisbet edilen Sa'diyye, Muînüddin Hasan Çiştî'ye nisbet edilen Çiştîyye, Hacı Bayrâm-ı Velî'ye nisbet edilen Bayramiyye, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'ye nisbet edilen Mevlevîyye, Ahmed el-Bedevî'ye nisbet edilen Bedevîyye, Ebü'l-Hasan eş-Şâzelî'ye nisbet edilen Şâzeliyye, Ahmed Yesevî'ye nisbet edilen Yesevîyye, İbrâhim ed-Desûkî'ye nisbet edilen Desûkîyye, Hacı Bektâş-ı Velî'ye nisbet edilen Bektâşîlik, Necmeddîn-i Kübrâ'ya nisbet edilen Kübreviyye, Ömer el-Halvetî'ye nisbet edilen Halvetiyye ve bunlardan ayrılan sayısız kol ve şube aracılığıyla tasavvuf irfanı İslâm dünyasının her bölgesine yayılmış, bir yandan müslümanların hareketli bir dinî hayat sürmesine katkıda bulunurken öte yandan pek çok iklimde ihtidâlara vesile olmuşlardır.⁹

1.4. Sapkın Tasavvûfî Akımlar

Tasavvufî hayatta ilk dönemlerden itibaren zaman zaman yanlış anlayışlar söz konusu olmuş, fakat ileri gelen mutasavvıfların bu husustaki duyarlı tavırları ve sapkın grupları eleştirip reddetmeleri ana hattın istikamet üzere kalmasını sağlamıştır. Allah'ın insan

⁸ Mustafa Kara, **Dervişin Hayatı Sufinin Kelamı**, Dergah Yayınları, İstanbul 2005, s.41.

⁹ Süleyman Uludağ, **Hayata Sufi Gözüyle Bakmak İnsan-İslam-İrfan** Dergah Yayınları, İstanbul 2015, s.17.

bedenine girmesi (hulûl), yakîn elde edilince ibadetin düşmesi, kulun Allah ile birleşmesi (ittihad), ruhun bir bedenden diğerine geçmesi (tenâsüh), hakikat karşısında şeriatın değerini yitirmesi, haram diye bir şey kabul edilmeyip her şeyin mubah sayılması (ibâha), evliyanın peygamberlerden üstün görülmesi, riyadan kurtulmak için dinin temel kurallarına aykırı davranılması, insanın cebir altında bulunduğu iddiası gibi Kitap ve Sünnet'e uymayan inançlar hakkında ilk dönem müelliflerinden Muhammed b. Hüseyin es-Sülemî Gâlaâtü's-şûfiyye adıyla bir eser yazmış, Ebû Nasr es-Serrâc el-Lüma'da bir bölüm ayırmıştır.¹⁰

Sonraki dönemlerde ortaya çıkan tasavvuf ehlinin bazı tavır ve uygulamaları özellikle İbn Kayyim el-Cevziyye, Ebü'l-Ferec İbnü'l-Cevzî, Takıyyüddin İbn Teymiyye ve İbn Haldûn gibi âlimler tarafından eleştirilmiştir. Bir başka taraftan tasavvufta Bâtınîliğin ve Ehl-i Beyt-i Mustafa sevgisi, tarikat silsilelerinde on iki imamdan şahsiyetlerin yer alması vb. nedenlerle Şîîliğin tesirinin bulunduğunu iddia edenler olmuştur. Tasavvuf ilkelerinin aslında Şîîlik'te yer aldığını öne süren Haydar el-Âmülî'ye göre şer'î ve zâhirî ilimler Şîîlik, bâtınî ilimler ise tasavvuftur. Dolayısıyla her gerçek Şîî kesinlikle sûfî, her gerçek sûfî de Şîî'dir. Bu bakış açısının önemli bir kısmının zorlama tevillere dayandığı görülmektedir.¹¹

1.5. Tasavvuf ve Diğer İnançlar

Müsteşrik bakış açısına sahip kesim tarafından tasavvufun menşeinin İslâm dışında aranması lazım geldiği ileri sürülmekte, Hristiyanlık, Fars ve Hint mistisizmi, gnostisizm veya Yeni Eflâtunculuk'tan tesirlenerek doğduğu iddia edilmektedir. Tasavvuftaki fenâ anlayışının, tümüyle yok oluşu ifade eden Budizm'deki Nirvana ile benzer olduğu sanılmışsa da H. Ritter bu iki ıstılah arasında herhangi bir benzerliğin olmadığını vurgulamış, Nicholson da Nirvana'nın menfî bir tavrı ifade ettiğini, fenâ anlayışının ise sürekli biçimde bekâ ile beraber ele alındığı hakikatini dile getirmiştir.¹²

David Samuel Margoliouth ise sufizmin Hint mistisizmi ile benzeşmesini sathi bularak hakiki kaynağın Hristiyanlık'taki ruhbanlığın oluşturduğunu ileri sürmüştür. Tecellî ve sudûr kavramlarının Hint kaynaklı olduğunu iddia eden James William Graham da amelden çok imana kıymet verip şeriata yönelmemeleri iddiasıyla tasavvufla Hristiyanlık arasında bir bağ kurmuş, tasavvuftaki zühd yaşamını İncil'in tesirine bağlamıştır. Bazı mutasavvıf

¹⁰ Süleyman Uludağ, **Tasavvuf ve Tenkit**, Dergah Yayınları, İstanbul 2014, s.82.

¹¹ Abdülhakim Yüce, **Hakikata Ulaşma Metodu Olarak Tasavvuf ve Menşei**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, I, Van 1994, s. 43-53.

¹² Süleyman Derin, **İngiliz Oryantalizmi ve Tasavvuf**, Küre Yayınları, İstanbul 2017, s.85-115.

sözlerindeki benzerlik sebebiyle Von Kremer, manevî hayat ve fakr anlayışı nedeniyle Goldziher, yün (sûf) giymenin öncelenmesi dolayısıyla Theodor Nöldeke tasavvuf ile Hristiyanlık arasında ilişki kurmuştur.¹³

Tasavvuftaki fenânın, tamamiyle bir yok oluşu ifade ettiği, Budizm'deki Nirvana kavramı ile benzeştiği sanılmışsa da meşhur şarkiyatçı H. Ritter söz konusu iki kavram arasında herhangi bir benzerliğin bulunmadığına dikkat çekmiş, Reynold Alleyne Nicholson da Nirvana'nın menfî bir tutumu belirttiğini, fenânın ise sürekli olarak bekâ kavramı ile beraber ele alındığı hakikatini dile getirmiştir. Nicholson, *The Mystics of Islam* isimli eserinin başlangıcında tasavvufu Neo-Platonizm, Hristiyanlık, Budizm ve gnostisizm gibi İslâm'ın dışındaki etkenlere bağlamaya çalışmışsa da daha sonraki yıllarda bu düşüncesinden vazgeçip tasavvufun ortaya çıkmasında İslâm'ın yerini kabul etmiştir. İslâm, Çin ve Hint tasavvuf öğretilerini entelektüel düzeyde ele alan René Guénon, Çin ve Hint mistisizmi ile İslâm tasavvufu arasında temel anlayış ve fikirler açısından benzer taraflar bulunmakla beraber her birinin ayrı ayrı kendi teamülleri içinde bir bütün olduğunu ifade etmiş, tasavvufun tamamiyle İslâm'ın bizâtihi kendisine dayandığını vurgulamıştır.¹⁴

1.6. 19. Yüzyılda Osmanlı'da Tasavvuf

19. yüzyıl, Osmanlı Devleti'nin sosyal, siyasal, kültürel pek çok sorunla karşı karşıya kaldığı ve bu problemlere çeşitli çözümler aradığı bir dönemdir. Bu çalkantılı süreçten elbette tekkeler de paylarına düşeni almıştır. Sürecin başlangıcında geleneklerini koruyarak, elinde bulundurduğu değerlere sahip çıkan ve bu değerlerle topluma yol gösteren tekkeler, süregelen akıntıya kaptırdıkları değerleri sebebiyle kendilerini muhafaza edemeyerek bazı değişimlere sahne olmuşlardır. 19. yüzyılın en önemli tasavvufî hadisesi, 1826 Vak'a-yı Hayriye ile beraber Bektâşî tekkelerinin kapatılması yönündeki kararıdır. Bu kararla birlikte son derece büyük menkul ve gayrimenkul mal varlığına sahip olan başta Hacı Bektaş Hankâhı olmak üzere Bektaşî Tarikatı'na bağlı tekkeler kapatıldı. Kapatılan tekkelerden arda kalan binalar mektep ve medreselere tahsis edildi, bir kısım tekkeler ise diğer takat erbabının hizmetine verildi. Malları kamulaştırılan Bektaşî Tekkeleri'nin müntesipleri ise idam, sürgün gibi çeşitli cezalara çarptırıldılar.¹⁵

¹³ William Chittick, *Tasavvuf Kısa Bir Giriş*, İz Yayıncılık, İstanbul 2019, s.84.

¹⁴ Süleyman Derin, *İngiliz Oryantalizmi ve Tasavvuf*, Küre Yayınları, İstanbul 2017, s.121-137.

¹⁵ Muharrem Varol, *Islahat Siyaset Tarikat Bektaşiliğinin İlgaı Sonrasında Osmanlı Devleti'nin Tarikat Politikaları (1826-1866)*, Dergah Yayınları, İstanbul 2013, s.47.

1.7. 19. Yüzyılda Osmanlı'da Faaliyet Gösteren Tarikatlar

19. asra siyasi, sosyal ve kültürel açılardan damgasını vuran tarikat ise hiç şüphesiz Nakşibendiye Tarikatı'nın Hâlidîyye koludur. Ne var ki İstanbul'daki Hâlidî şeyh ve halifeleri de Bektâşîlerden yaklaşık bir sene sonra II. Mahmud tarafından bir gecede Sivas'a sürüldüler. Bu asırda Osmanlı'nın payitahtı olan İstanbul'da pek çok tarikat irşada vesile olmaktadır. Bu tarikatların başında; Nakşibendiyye, Halvetiyye, Kadiriyye, Rifaiyye, Celvetiyye ve Mevleviyye gelmektedir. Aynı zamanda İstanbulda bazı tarikatların merkez tekkesi yani âsitânesi de bulunmaktadır. Bu merkez tekkelerin çoğunluğu Halvetiyye tarikatının kollarına aittir.¹⁶

Payitaht'ta bulunan merkez tekkelerin çoğunluğu Halvetiyye tarikatının kollarına aittir. Kocamustafapaşa'da Sünbûliyye, Kasımpaşa'da Uşşâkiyye, Cihangir'de Cihangiriyye, Karagümrük'te Cerrâhiyye ve Üsküdar'da bulunan Celvetiyye, Nasûhiyye ve Raûfiyye, ismi geçen tarikatların merkez tekkeleridir. Kâdiriyye yolu İstanbul'da Rûmiyye, Resmiyye, Müştâkiyye ve Enveriyye isimli kolları ile faaliyet göstermiştir. İstanbul'da Kâdirî tarikatı 19. yüzyılın sonlarında tekke sayıları bakımından Halvetiyye ve Nakşibendiyye'den sonra İstanbul'daki en yaygın tarikat olmuştur. Birçok kolu olan Rifâiyye 19. asrın başlangıcında İstanbul'da Sayyâdiyye, Mârifîyye ve Ulvânîyye kollarıyla temsil edilmiş ve açılan tekkeler vasıtasıyla faaliyet gösterme imkanı bulmuştur. Bu yüzyılda İstanbul'da birçok yeni Rifâî Tekkesi'nin tesis edildiği gözlenmektedir. İstanbul'un fethiyle birlikte payitahtta yayılan Mevleviyye tarikatı sanat ve estetik anlayışının bir neticesi olarak her devrin idarecilerinden ve entelektüel çevrelerden yüksek teveccüh görmüş ve gözetilmiştir.¹⁷

Devlet adamlarından ilmi çevrelere ve sıradan halka varıncaya kadar her kesimden insanların ilgisini çeken Celvetîye son döneme kadar Osmanlı Devleti'nin etkin tarikatları arasındaki yerini muhafaza etmiştir. Farklı dönemlerde payitahtta birçok tekkesi bulunan Bektâşîlerin durumu 1826 Vaka-yı Hayriye ile birlikte değişmiştir. Bu tarihten sonra verilen Bektâşî tekkelerinin kapatılması kararıyla bazı tekkeler yıktırılmış, bazı tekkeler de kapatılmıştır. Bir kısım tekkeler de başta Nakşibendiyye olmak üzere farklı tarikatlara verildi.¹⁸

¹⁶ Hür Mahmut Yücer, **Osmanlı Toplumunda Tasavvuf**, İnsan Yayınları, İstanbul 2003, s.67-68.

¹⁷ Hür Mahmut Yücer, **age**, s.248.

¹⁸ Özkan Öztürk, **Siyaset ve Tasavvuf Osmanlı Siyasi Düşüncesinde Tasavvufun Tezahürleri**, Dergah Yayınları, İstanbul 2015, s.17.

Bu kadar farklı ve fazla tarikat yapısı olması ve insanların bu yapılara teveccüh göstermesi çeşitli açılardan değerlendirilebilir. Bunu insanın manevi yapısı gereği yaratanına yakın olma özlemine bağlayanlar ile birlikte faydacı bir yaklaşımla, halkın korktuklarından dolayı sığınma, istediklerine nail olma kapısı veya tembellik yurdu olarak görenler de var olmuştur. Bu anlayışa göre Osmanlı Devleti'nde, kişinin haklarını koruyacak, bürokrasi nezdinde himaye edecek ikincil kurumların (dernek, sendika, belediye vs.) bulunmaması, halkı bir koruyucu arayışına itmiş ve buna bağlı olarak toplumun tüm kesimlerine kucak açmış olan tekkeler karşılına çıkmıştır. Tarikat ve tekkeler kendi içlerinde bir biçimde yürüttükleri aracılık hizmetleriyle de insanlar için çekim merkezi olmuştur.¹⁹

1.8. 19. Yüzyılda Osmanlı'da Tekkeler

Osmanlı mutasavvıfları, genel tasavvuf medeniyetine, fikir ve düşünce olarak çok fazla yeni bir şey katmamış olmakla birlikte, sufiliği şahsi bir cihat olmaktan çıkarıp toplu bir cihat haline getiren, tekkeyi kurumsallaştırarak, bu kurumları toplumun her bireyine ve her ihtiyacına uzanan bir şekle getirmişlerdir. Tekkeler gönül terbiyesi mektebi olmuş, güzel sanatlar akademisi olmuş, bilgi ve iletişim merkezi haline gelmiştir.²⁰

Tekkeler tarihi açısından 19. yüzyılın ayırıcı tarafı da içerisine meşihat konulan cami ve mescit sayısında belirgin bir artışın yaşanmış olmasıdır. Önceleri Nakşî-Hâlidî mürşidlerinin tercih ettiğı cami, tekke ve tevhidhâne görevi görmekte, günlük evrâd ve ezkâr, haftalık hatm-i hâcegânlar ve tevhid hatimleri buralarda yapılmaktadır. Bu dönemde yaygınlaşan bir diğer uygulama ise hane-tekke (hankâh) modelidir. Başta Nakşîbendîler olmak üzere hemen her tarikatta örneklerini görebileceğimiz bu usûl de son dönem şeyhlerinin tarikat faaliyetlerine başladıkları evlerini, ihtiyaca binaen tadilat yaparak tekke haline getirmeleriyle ortaya çıkmaktadır. Çoğunlukla yeni tayin edilen halîfelerin benimsediğı bu uygulamanın en büyük amili ise ekonomik şartların zorlaması ve mevcut ihtiyacı eldeki imkânlar çerçevesinde pratik açıdan karşılama düşüncesidir.²¹

Ayrıca herhangi bir tarikat veya tekkeye bağlı bulunmayan tasavvufi oluşumlar da yok değildir. Örneğin İstanbul'da Emin Efendi'nin şahsında gelişen bir ekol, kendilerini “*cezbe yolu*”, tarikatlarını ise “*Üveys-i Rabbani*” olarak tanımlıyordu. Emin Efendi mürîdlerini

¹⁹ Ahmet Yücekök, **Türkiye'de Din ve Siyaset**, Dergah Yayınları, İstanbul 1976. s. 34-35.

²⁰ Mustafa Kara, **Osmanlılar'da Tekke Siyaseti**, Hareket, 9 (1974), Ocak-Şubat 1975, sy. 109-110, s. 36.

²¹ Mustafa Kara, **Tekkeler ve Zaviyeler**, Dergah Yayınları, İstanbul 2017, s.83.

seçerken gayet titiz davranır, istihare olmaksızın kimseyi kabul etmez ve müridlerinin her halini takip ve kontrol ederdi. Bahsi geçen devirlerde tekke, zaviye demek aslında dini bizâtihi yaşayan insanların karargâhı demektir. Din yaşanmadığı, gayesinden uzaklaşarak yalnızca bir teori sarmalı içine düştüğü vakit, topluma yön veren dinamizminden de uzak kalmış demektir. İnancın sosyal hayata hâkim olabilmesi aynı zamanda da hâkimiyetini devam ettirebilmesi için psikolojik hayat kaynağı olabilmesi gerekmektedir. Zira birey, kendi dünyasından koptuğu, uzaklaştığı oranda toplumdan veya toplumsal hayattan da kopmuş demektir. Tekke, zaviye insana Allah’a bağlayan veya bağlı olduğunu hatırlatan mekân, derviş Allah’ın rızasını arayan kişi, şeyh ise o rızânın nerede olduğunu gösteren rehberin adıdır.²²

19. asır yapılan araştırmalar doğrultusunda denilebilir ki tekke-medrese münasebetleri bakımından durağan ve düzenli geçen bir devredir. Dikkat çeken en önemli mevzu, hemen hemen tüm tekke mensuplarının, yazılı eğitimi tercih ederek İslamî ilimleri tahsil etmiş olmaları, okur- yazar olmayan şeyhin neredeyse bulunmamasıdır. Bu dönemde bilindiği kadarıyla kayda değer büyük bir mücadele ve olay hemen hemen yoktur. Dönem içerisinde yaşanan Bektâşîlik vakasını ulemâ kaynaklı olarak değerlendirmek doğru olmaz. Tekkeleri kapatma kararı, idam ve sürgünler âlimlerin baskısı ile değil, tamamiyle siyasî olayların neticesidir.²³

Kuruluş olarak tekkeler yüzyıllar içinde milyonlarca insanın dertlerine devâ olmuş, onların ümitsizliklerini iştiyaka, dağınıklıklarını intizama ulaştırmıştır. Bu insanlar “imânın tadı” denen hakikatle bu çatılar altında tanışmışlardır. Sabahlara kadar süren zikir geceleri dini hayata başka bir hareketlilik getirmiş, zikir meclislerinin kavrayıcı ve yetiştirici atmosferi toplumsal hayatın farklı alanlarındaki kişileri aynı duygularla gözyaşı döktürmüştür. Tekkelerin medeniyetimize katkı sağladığı bir başka alan: çinicilik, vitray, hat ve tezhip gibi görsel sanatlardır. Tasavvufî düşüncenin yayılması, sohbetler, yazılan eserler ile sağlanmakla birlikte, tekke içinde bulunan kütüphanelerle de desteklenmiştir. Tarikatların Anadolu’nun iktisadî hayatına çeşitli katkıları olduğu bilinmektedir. Büyük tekkeler tesis eden tarikatlar, bu kuruluşları yaşatabilmek için zengin vakıflar kurmuş ve böylece ekonomik hayata canlılık katmışlardır. Şehir dışında tarım alanlarının da bulunduğu bu vakıflar, şehir içinde hamam, dükkân, değirmen, gibi kuruluş ve imarethanelerden

²² Mustafa Kara, **Tanzimattan Cumhuriyete Tasavvuf ve Tarikatlar**, Dergah Yayınları, İstanbul 1999, s. 989.

²³ Hür Mahmut Yücer, **Osmanlı Toplumunda Tasavvuf**, İnsan Yayınları, İstanbul 2003, s.154-165.

oluşmaktadır. Ayrıca Bursa, Konya, İstanbul gibi büyük şehirlerde padişahlar, vâlî ve hanım sultanlar, devlet idarecileri gibi seçkin kişilerin sevdikleri veya intisap ettikleri şeyhlerin tekkelerine vakıflar yoluyla bağış ve ihsanda bulunmaları bazı müridlerin mal varlıklarını bu tekkelere bırakmaları önemli gelir kaynakları olarak dikkat çekmektedir.²⁴

1.9. İsmet Efendi Tekkesi ve Günümüzdeki İzdüşümü

Bu çalışmaya konu olan İsmet Efendi Tekkesi de söz konusu tekkelerden biridir. Yanyaalı Mustafa İsmet Efendi 19. Yüzyılda yaşamış bir Halidî şeyhidir. Edirne’de başladığı irşad vazifesine İstanbul’da devam etmiş, bu sırada saraya ve dönemin entelektüel çevresine yakınlığı ile dikkat çekmiştir. İsmet Efendi’nin irşad vazifesini sürdürdüğü dönem “tanzimat” ismiyle bilinen ve Osmanlı’da kırılma olarak nitelendirilebilecek bir dönemdir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren faaliyetleri yasaklanan ve tekkeleri kapatılan tarikatler her ne kadar yasaklı olsalar dahi günümüze kadar faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiş ve halkın tarikatlere olan teveccühü azalsa da tamamen bitmemiştir.²⁵

İsmet Efendi Tekkesi’nin bugünkü izdüşümü ise “İsmailağa Cemaati” olarak bilinen camiadır. Dolayısıyla İsmet Efendi’yi anlamak bugünün Türkiye’sinde önemli bir kesime hitap eden anlayışa da hâkim olmak demektir. Ne var ki İsmet Efendi hakkında fazlaca kaynak bulunmamaktadır. Bu sebeple çalışmanın kaynağını teşkil eden bilgi ve belgelerin çoğunluğu İsmet Efendi adına kurulan vakfın özel arşivinden çıkmıştır.

İsmailağa Cemaati, Hâlidîyye ekolünün günümüzdeki en güçlü temsilcilerinden biridir. Cemaatin başında halk arasında “Mahmud Efendi” olarak bulunan Mahmud Ustaosmanoğlu bulunmaktadır. Cemaate verilen İsmailağa adı Osmanlı Devleti’nde 56. Şeyhülislâm olarak görev yapmış İsmail Efendi (ö. 1137/1725) tarafından İstanbul Fatih Çarşamba’da yaptırılan camiden alınmıştır. Camii metruk bir halde iken Ahıskalı Ali Haydar Efendi öncülüğünde tamir edilmiş ve Mahmud Ustaosmanoğlu da 1954 yılında bu camide imam-hatip olarak göreve başlamıştır. Ustaosmanoğlu, bu görevini 1997 yılındaki emekliliğine kadar sürdürmüştür. Ali Haydar Efendi’nin vefatından sonra Mahmud Ustaosmanoğlu irşad faaliyetlerine bu camide başlamış ve caminin cemaatin merkezi haline gelip bu cami

²⁴ Rıza Tevfik Bölükbaşı, **Tekke ve Halk Edebiyatı Makaleleri**, Dergah Yayınları, İstanbul 2015, s. 12.

²⁵ Mustafa Kara, **Buhara Bursa Bosna Şehirler - Sufiler - Tekkeler**, Dergah Yayınları, İstanbul 2012, C.I. s. 525.

etrafında yaygınlaşmaya başlaması da Ustaosmanoğlu'nun görevli olduğu zamanlarda gerçekleşmiştir.²⁶

İsmailağa Cemaati, kendisini Ehl-i Sünnet İslam anlayışına bağlı olarak tanıtmaktadır. Mahmud Ustaosmanoğlu'ndan sonra cemaatin öne çıkan isimlerinden Hızır Ali Muratoğlu ve Bayram Ali Öztürk suikast sonucu hayatlarını kaybetmişlerdir. İsmailağa Cemaati klasik tasavvufi uygulamaların yanında hafızlık ve medrese eğitimiyle öne çıkmaktadır. Asıl merkezleri İstanbul olmakla birlikte Türkiye genelinde de söz konusu eğitim faaliyetlerinde ciddi bir hakimiyetleri söz konusudur.²⁷

2.Yanyalı Mustafa İsmet Efendi'nin Hayatı ve Halifeleri

Tezin bu bölümünde, çalışmanın esas öznesi konumunda olan Yanyalı Mustafa İsmet Garibullah Efendi'nin kendisi, halifeleri ve kendi ismiyle anılan tekkesi hakkında bilgiler ile birlikte söz konusu tekkenin önde gelen bazı simaları hakkında da malûmat verilecektir.

2.1. Hayatı

Yanyalı İsmet Efendi, bugün Yunanistan sınırları içinde kalan Yanya'da dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi kesin olmamakla birlikte 1808 (h.1223) olarak rivayet edilmektedir. İsmet Efendi'nin çocukluk ve gençlik yıllarına ait ciddi bir malûmat olmamakla birlikte gençlik yıllarında Yanya'da bulunan şer'iyye mahkemesinde kâtiplik vazifesinde bulunduğu aktarılmaktadır.²⁸

İsmet Efendi, gençlik yıllarında girdiği mânevî arayışın neticesinde Mekke'ye gitmiştir. Mekke'de hac ve umre vesilesiyle döneminin önde gelen birçok ismi ile tanışma fırsatı bulmuştur. Burada tanıştığı Halid-i Bağdâdî'nin halifelerinden Abdullah-i Mekkî'ye intisap etmiştir. Abdullah-i Mekkî, aslen Erzincanlı olup tasavvuf icazetini Halid-i Bağdâdî'den aldıktan sonra bugün kraliyet sarayının bulunduğu Ebu Kubeys Dağı'nda tesis ettiği tekkesinde irşad vazifesini yürütmüştür. İsmet Efendi, Abdullah-i Mekkî'nin riyasetinde seyr-i sülûk olarak tabir edilen mânevî eğitimini yedi yılda tamamlayarak tasavvuf icazeti almış, Nakşibendî Müceddidî Hâlidî yolunun otuz ikinci halkası olarak tarikat silsilesine eklenmiştir.²⁹

²⁶ Mustafa Kara, **Metinlerle Günümüz Tasavvuf Hareketleri**, Dergah Yayınları, İstanbul 2017, s.538.

²⁷ Ruşen Çakır, **Ayet ve Slogan Türkiye'de İslami Oluşumlar**, Metis Yayınları, İstanbul 1990, s.183.

²⁸ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.3.

²⁹ İrfan Gündüz, **Osmanlılarda Devlet-Tekke Münasebetleri**, Seha Neşriyat, İstanbul 1983, s. 249.

Tarikat silsilesi, tarikatın kurucu esaslarından sayılmakta ve tarikatlar bu yolla kendilerini Hz. Peygamber'e dayandırmaktadır. Tarikat silsilesi olmayan bir tarikat, sûfiler tarafından kabul görmemektedir. İsmet Efendi'nin eklendiği tarikat silsilesi şu şekildedir:

1. Hz. Muhammed (s.a.v.)
2. Hz. Ebubekir
3. Selman-ı Farisi
4. Kasım b. Muhammed b. Ebubekir
5. Cafer-i Sadık
6. Bayezid-i Bistâmî
7. Ebu'l Hasan Harakânî
8. Ebu Ali Farimedî
9. Yusuf Hemedânî
10. Abdulhalik Gücdüvânî
11. Arif Rivergerî
12. Mahmud İncir Fağnevî
13. Ali Ramitenî
14. Muhammed Baba Semmasî
15. Seyyid Emir Külâl
16. Muhammed Bahaeddin Nakşibendî
17. Alaeddin Attâr
18. Yakub Çerhî
19. Ubeydullah Ahrar
20. Muhammed Zahid
21. Derviş Muhammed
22. Hâce Semerkandî
23. Muhammed Bakibillah
24. İmam Rabbânî
25. Muhammed Masum
26. Şeyh Seyfuddîn
27. Nur Muhammed Bedâvunî
28. Habibullah Mazhar
29. Abdullah Dehlevî

30. Halid Bağdâdî
31. Abdullah Mekkî
32. Mustafa İsmet Yanyavî³⁰

İsmet Efendi, icazet aldıktan sonra Abdullah Mekkî'den izin alarak yine kendisi gibi Abdullah Mekkî'den icazet almış Süleyman Efendi ile birlikte Taif'e doğru yola çıkar. Yolculuk esnasında Süleyman Efendi'nin devesi çöker ve ilerlemez. Bunun üzerine Süleyman Efendi, İsmet Efendi'ye "Şeyhimiz vefat etti. Vazifesi de bu fakire verildi. Geri dönelim" der ve birlikte geri dönerler. Mekke'ye ulaştıklarında gerçekten Abdullah Mekkî'nin vefat ettiğini öğrenirler. Cenaze işlemlerinin ardından Süleyman Efendi, Abdullah Mekkî'nin yerine tekkede irşad vazifesine başlar.³¹ İsmet Efendi, Risale-i Kudsiyye'sinde Süleyman Efendi hakkında şu ifadeleri kullanır:

Hususa Mekke'de eş-Şeyh Süleyman
Oluptur naib-i menba-ı gavs-ı irfan

Bu gavsın tut elin Hakk'a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

İsmet Efendi, Mekke'den kendi memleketi olan Yanya'ya değil, Edirne'ye gitmiş ve burada irşada başlamıştır. Ancak bize ne kendisi ne de çevresindeki kişilerden İsmet Efendi'nin neden Edirne'ye gittiğine dair bir bilgi ulaşmamıştır. İsmet Efendi, Edirne'de bulunduğu esnada tasavvuf icazeti verdiği Hüseyin Kudsî Efendi'nin kızı ile evlenmiştir. Bu evlilikten Nimetullah, Hafız, Ferdi Bahaeddin isimlerinde dört oğlu, Nakşiye ve Sıddıka isimlerinde iki kızı olmuştur.

İsmet Efendi, Edirne'de Sultan Camii'nde irşad faaliyetlerini yürütmüştür. Daha sonraları Edirne'deki evini, arazisini ve değirmenini satarak³² İstanbul'a taşınan İsmet Efendi, kayınpederi Hüseyin Kudsî Efendi'nin Kocamustafapaşa semti civarında satın aldığı evde irşada devam etmiştir. Daha sonra ise bugün kendi adıyla anılan, Fatih Çarşamba'da bulunan tekkenin arsasını uygun bir fiyata satın almıştır. Çevresindeki kişiler arsanın alımını zikrederken, arsa sahibi olan zattan arsaya evvela Fener Rum Patrikhanesi'nin Rum Okulu

³⁰ Mehmet Fatsa, **Tasavvufta Mekki Kolu**, Mavi Yayıncılık, İstanbul 2000, s.167.

³¹ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.8.

³² Cemaleddin Server Revnakoğlu Arşivi, "Şeyh İsmet Efendi Tekkesi", no: 212/3.

yaptırmak üzere talip olduğunu ancak bu zatın patrikhanenin teklifini kabul etmeyip bir nevi hayır düşüncesi ile uygun bir fiyata İsmet Efendi'ye sattığını rivayet ederler.³³

İsmet Efendi, kendi adıyla anılan tekkenin inşası nihayete erdiğinde etrafındakilere “Tekkeyi buldunuz ama galiba şeyhi kaybedeceksiniz” demiş ve yaklaşık altı ay sonra 14 Şubat 1873 (16 Zilhicce 1289) tarihinde vefat etmiştir.

Mustafa İsmet Efendi'nin; orta boylu, zayıf vücutlu, uzuna yakın yuvarlak ve güzel yüzlü, siyah gözlü, buğday tenli olup burnu münasip olmakla birlikte ortası hafifçe yüksekti. Vefatında saçları ve sakallarının henüz beyazlamaya başladığı ve ekseriyetinin siyah olduğu rivayet edilir.³⁴

Yazdığı yegâne eser olan Risale-i Kudsiyye'den ve çevresindeki kişilerin hakkındaki söylemlerinden anlaşıldığı üzere İsmet Efendi'nin ilmi icazeti olmamakla birlikte Arapça'ya ve İslamî İlimlere vukufiyeti bulunmaktadır.

2.2. Saray ile Münasebeti

İsmet Efendi'nin müridleri arasında dönemin önemli simaları bulunmaktadır. Başta Sultan Abdülmecid ve Memduh Paşa olmak üzere devlet yönetiminden, entelektüel çevreden, ilmiye sınıfından ve halktan müridleri bulunmaktadır. Tekkenin bu mürid profili, İsmet Efendi'nin her kesimden insana hitap ettiğini göstermektedir.

İsmet Efendi, döneminin önemli simalarına şeyhlik yapsa da bunu kendi çıkarları için kullanmamış hatta bu hususta aşırı denebilecek bir hassasiyet gözetmiştir. Sultan Abdülmecid'in kendisini davet ettiği yemeklere icabet etmiş ancak saraydaki bu yemekler esnasında sofradaki yemeklerden değil, yanında getirdiği ekmekten yemiştir. Bununla birlikte sofradaki yemeklerden yer gibi yaparak da sultanı kırmamaya gayret etmiştir. Ne var ki padişahın yanında bulunan zevattan birisi bunu fark etmiş ve padişaha haber vermiştir. Padişah, bu durumun sebebini İsmet Efendi'ye sorduğunda İsmet Efendi, sofradan aldığı bir ekmeği sıkmış ve ekmekten kan damlamaya başlamıştır. Bu hadise ile mesele anlaşılsa da

³³ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.5.

³⁴ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.10.

İsmet Efendi ile padişahın arası bozulmamıştır. Zira İsmet Efendi sultana olan bağlılığı tarikatının bir erkânı olarak görmektedir.³⁵

İsmet Efendi, Sultan Abdulmecid'in vasiyeti üzerine, her cuma on müridi ile birlikte Yavuz Sultan Selim Camii haziresinde bulunan Sultan Abdulmecid'in türbesinin önünde ayrılan yerde hatm-i haccân zikri yaptırmıştır. Bu vasiyet, devlet politikalarında var olduğu söylenen Nakşî-Müceddidî-Hâlidî etki açıklanırken, söz konusu iddiayı destekleyen bir argüman olarak zikredilmiştir.³⁶

2.3. Menkıbeleri

Din büyüklerinin veya tarihe geçmiş ünlü kimselerin yaşamları ve olağanüstü davranışlarıyla ilgili hikâye anlamına gelen menkıbe, yazılı ve sözlü kültürümüzde önemli bir yer tutmaktadır.³⁷ Pek çok İslâmî şahsiyet hakkında olduğu gibi Mustafa İsmet Efendi hakkında da bazı menkıbeler rivayet edilmektedir. Menakıb kitaplarında meşhur olan bir hadise, İsmet Efendi için de anlatılır. Şöyle ki; İsmet Efendi bir berberde tıraş olurken berbere bir “beyoğlu” çıkagelir. Berberde bulunanlar beyoğlunu hürmetle selâmlayıp ayağa kalkarken İsmet Efendi bulunduğu hâli değiştirmez. Beyoğlu bu duruma oldukça öfkelenir ve İsmet Efendi'ye hakaret etmek için ustura ile tıraş olmuş başına vurarak berbere “bu kabağı mı tıraş ediyorsun” der. Hadisenin geçtiği dönemde erkekler genellikle fes, takke vs. gibi başlıklar kullandıkları için başı ustura ile tıraş etmek yaygındır. Berber ve berberde bulunanlar, İsmet Efendi gibi beyoğlunun bu tavrına sessiz kalmışlar. Bu sessizlik beyoğlunu daha da öfkelenirmiş, geri dönüp atına binmek üzere üzengiye basıp zıplamış, zıplayınca atın öbür tarafından kafa üstü düşmüş. Bu hadisenin verdiği korkuyla berbere bağırarak beyoğlu “ne oluyor” deyince berber, “kabağa sor” diye İsmet Efendi'yi işaret etmiş.³⁸

İsmet Efendi, sadece dergâhının müntesiplerine değil dergâha yolu düşen herkese alaka göstermiş “Allah bana vadetti. Dergâhının kapısından bir defacık muhabbetle bakını bile unutturmayacak. Kıyamet gününde ona şefaate edeceğim.” ifadesiyle bu alakasını izhar etmiştir. Bu sözlerin yaşanmış bir hatırası olarak şu hadise nakledilir: İsmet Efendi'nin

³⁵ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.12.

³⁶ Butrus Abu-Manneh, *Studies on Islam and The Ottoman Empire in the 19. Century (1826-1876)*, Isis Yayıncılık, İstanbul 2001, s. 99-102.

³⁷ Kollektif, *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011, s.1615.

³⁸ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.13.

muhiplerinden vaktiyle Ortaköy’de oturan bir Arnavut, her sabah kalkar yaya olarak Ortaköy’den Fatih’e İsmet Efendi Tekkesi’ne gelir ve tekkenin bahçesi ile meşgul olurmuş. Bu zat vefat ettiğinde oğlu rüyasında babasını görmüş ve halini sormuş. Babası oğlunun sualini “merak etme oğlum, şeyh efendiler burada beni yanlarına aldılar. Rahatım gayet iyidir” diye cevaplamış.³⁹

Memduh Paşa ile aynı kabinede Tophane Müşiri olarak görev yapan Zeki Paşa da İsmet Efendiye mensup imiş. Bu zat bir gün vezirliğinin olanca şaşaasıyla Galata Köprüsü’nden geçerken karşıdan gelmekte olan İsmet Efendi’yi fark etmiş ve nefsinin gururunu her şeyini ayaklar altına alarak atından atlamış. Koşmuş halkın şaşkın bakışları arasında şeyhinin ellerine sarılıp öpmüş. Bunun üzerine İsmet Efendi yanlarındaki ihvanlarına dönerek “Paşa Hazretlerinin bu hareketi sizin kırk erbaininize bedeldir” demiştir.⁴⁰

Mustafa İsmet Efendi Hz.Peygamber’in sünnetine ittiba ederek halifelerine, kendi hallerine münasip birer lakap vermiştir. Örneğin Halil Efendi’ye “Nurullah”, Mehmet Efendi’ye “Bahrullah”, Şerif Efendi’ye “Kudsi” demiş kendi de “Garibullah” lakabını almıştır.

2.4. Halifeleri

İsmet Efendi’nin pek çok halifesi olduğu bilinmekle beraber, tekkenin son şeyhi Ali Haydar Efendi’nin notları arasından çıkan bir listeden tespit edebildiğimiz halifeleri ve hilafet tarihleri şunlardır⁴¹:

1270 Zağra-i Atik’te Serhalife Mehmed Tahir Efendi (v.1295)

1271 Zağra-i Cedid’li Ali Efendi

1273 Zağra-i Cedid’li Hacı Hafız Ethem Efendi (azl olunmuştur)

1274 Zağra-i Atik’li Doğramacı Ali Sırrullah Efendi

1275 Dimekotalı Şerif Kudsi Efendi

³⁹ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.18.

⁴⁰ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.19.

⁴¹ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.22.

1275 Edirneli Hüseyin Kudsi Efendi

1275 Buharalı Şeyh Mehmed Efendi

1275 Çırpanalı İsmail Bahrullah Efendi

1275 Tekfurdağlı ve Müftüsü Hacı Hasan Efendi

1275 Deraliyye’de Üsküdar’da Hüseyin Kuddusi Efendi

1275 Deraliyye’de Maholu Emin Efendi (azl olunmuştur)

1275 Deraliyye’de Sırrı Efendi

1275 Deraliyye’de Rical-i Devlet-i Aliyye’den Sezai Efendi

1277 Zağra-i Atik’li Hacı Edhem Baba

1277 Zağra-i Cedid kazasından Kesetli Karyesinden Halil Nurullah Efendi

1278 Karaferiyeli Hacı Ahmed Efendi

1278 Zağra-i Atik’te Mahkeme Katibi Hafız Hüseyin Efendi

1279 Hoca Ömer Zikrullah Efendi

1280 Edirne’de Üç Şerefeli Hatibi İbrahim Şemullah Efendi

1281 Uzuncaabad Hasköylü Osman Necmullah Efendi

1281 Kırkkiliseli Dersiamdan Hafız Ahmed Efendi

1281 Medine-i Münevvere Muhacirlerinden Tireli Hafız Mehmed Efendi

1282 Zağra-i Atik’li Hacı Mehmed Ağa

1283 Dağıstani Şemsullah Efendi

1283 Filibeli Hacı Hüseyin Bey

1285 Nehrullah Efendi

1285 Kürt Kenzullah Efendi

1286 Ahmed Nimetullah Efendi (azl olunmuştur)

1286 Bahrullah Efendi

1286 Şumnu'da Karamanzade Hüseyin Efendi

1286 Sağır Çıksuyu Karyesinden Mehmed Efendi

1289 Dağıstani Hacı Mustafa Efendi

1289 Hakim Raif Efendi

1289 Lütfullah Efendi

2.4.1. Şerif Kudsî Efendi

Aslen Dimekotalı olan Mehmet Şerif Kudsî Efendi, İsmet Efendi'nin halifelerindendir. İsmet Efendi'nin vefatından sonra tekkede irşad vazifesine başlamıştır. Şerif Kudsî Efendi, her sabah yedi cüz Kur'an-ı Kerîm ve yetmiş bin kelime-i tevhid okumadan sabah namazını kıldığı yerden kalkmayan âbid bir zattır. Kısa bir zaman içerisinde çokça vakit alacak şeyleri yapması sûfî edebiyatında “tayy-i zamân” olarak isimlendirilir. Tayy-i zaman, zaman mefhumunun bir veya birçok kişi için genişlemesi veya daralması şeklindeki olağanüstü haller için kullanılan bir tabirdir.

Şerif Kudsî Efendi, cuma namazı için İsmet Efendi Tekkesi'nden çıkıp Yavuz Sultan Selim Camii'ne gideceği zaman, sevenlerinin yolun iki tarafına dizilip beklediği anlatılır. Tekkede vazife yaptığı süre esnasında tekkenin fiziki durumu ile fazlaca meşgul olmayıp vaktini irşada ayırmıştır. Hatta kendisine bahçe duvarlarından bir bölümün yıkılmak üzere olduğu haber verilince “Benim vazifem burada hatm-i hâce okutmaktır. Bu gibi şeylerle beni meşgul

etmeyiniz. Bunları mütevellîye söyleyiniz” diyerek bu husustaki tavrını belirgin bir şekilde ortaya koymuştur.⁴²

Mehmet Şerif Kudsî Efendi’nin vefatı, mezar taşına 1 Cemaziyelahir 1303 (7 Mart 1886) olarak yazılmıştır.⁴³

2.4.2. Hüseyin Kudsî Efendi

Hüseyin Kudsî Efendi, İsmet Efendi’nin hilafet verdiği zâtlardan olup aynı zamanda İsmet Efendi’nin kayınpederidir. Hüseyin Kudsî Efendi, Edirne’de doğmuş, İsmet Efendi ile birlikte İstanbul’a taşınmıştır. İstanbul’da Kocamustafapaşa semtine yerleşmiştir. Şerif Kudsî Efendi’nin vefatından sonra İsmet Efendi Tekkesi’nde irşad vazifesini kısa bir süre yürütmüştür. 4 Safer 1304 (2 Kasım 1886) yılında vefat etmiştir.

Hüseyin Kudsî Efendi, İsmet Efendi’nin kendisini “sohbet şeyhi” olarak tayin etmesinden sonra ihvanı ile sıkça sohbet etmiştir. Hatta öyle ki gelen zevatın çoğu kez Hüseyin Kudsî Efendi’den fırsat bulup konuşamaz oldukları anlatılır. Sohbet şeyhi, tasavvufta “sohbet ile talipleri yetiştiren kişi” anlamında kullanılan bir kavramdır. Sûfiler kendi şeyhlerinin sohbetlerinde bulunduğu gibi şeyhlerinin tayin ettiği “sohbet şeyhleri”nden de istifâde ederlerdi.⁴⁴

2.4.3. Halil Nurullah Efendi

Zağralı olan Halil Nurullah Efendi İsmet Efendi’nin halifelerinden olup, bugün devam eden tarikat silsilesinde İsmet Efendi’den sonra zikredilen zâttır. Halil Nurullah Efendi’nin İsmet Efendi’ye intisabından bir hafta sonra kabir ehlinin hâllerine vakıf olduğu söylenir. Kabir ehlinin hallerine vakıf olmak ile kastedilen, kabirde yatan zatın durumu hakkında bilgi sahibi olmaktır.

Halil Nurullah Efendi, bu vukûfiyetiyle civarda evliya türbesi olarak halk tarafından ziyaretgâh haline getirilen bazı kabirlerin ziyaret gerekmeden kişiler olduğunu ve hatta

⁴² İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.13.

⁴³ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.14.

⁴⁴ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.16.

bazılarının boş yerler olduğunu söylemesi üzerine halk, Halil Nurullah Efendi'yi kendi itikadları ile oynuyor diye şeyhi İsmet Efendi'ye şikâyet etmiştir. İsmet Efendi bunun üzerine, “Halil, bundan sonra gördüğün rüyayı bile anlatmak yok” diyerek Halil Nurullah Efendi'ye gördüklerini saklamasını söylemiştir. Hüseyin Kudsî Efendi'nin vefatından sonra İsmet Efendi Tekkesi'nde irşad vazifesine Halil Nurullah Efendi başlamıştır.

Halil Nurullah Efendi, şeyhi İsmet Efendi'nin susması hususundaki tavsiyesini hayatının sonuna kadar benimsemiştir. O kadar ki bir gün ziyaretine gelen iki kişi, Halil Nurullah Efendi'nin yanında uzun müddet oturmuş, bu süre boyunca Halil Nurullah Efendi'den bir şey işitmek bir yana kafasını yerden kaldırmadığını görünce “Bu zâtın mürşid-i kâmil olduğunu işittik. İstifade edelim diye kalktık geldik ama bu zât uyuklayıp duruyor. Geldik geleli yüzümüze bakmadı, bizi irşad edecek bir kelime dahi etmedi” diye içlerinden geçirmişler. Halil Nurullah Efendi bu hâle vakıf olup başını kaldırmış, “Bu yol gevezelik yolu değildir. Sana verilen vazifeyi yap. Git işine” demiştir.

Halil Nurullah Efendi, 13 Cemaziye'l Âhir 1311 (22 Aralık 1893) tarihinde vefat etmiştir.⁴⁵

1.4.4. Miralay Mehmet Arif Bey

İsmet Efendi'nin halifelerindendir. Yozgatlıdır. Tahniye İdaresi Müdürlüğünde bulunmuştur. Vefat tarihleri 27 Muharrem 1322 (13 Nisan 1904) çarşambadır.⁴⁶

2.4.5. Hacı Ali Sırrı Efendi

İsmet Efendi'nin halifelerinden olup maliyede yüksek makamlarda bulunmuştur. Erenköy'de oturmuş 18 Recep 1300 (15 şubat 1893) tarihinde vefat etmiştir.⁴⁷

2.4.6. Abdullah Bahattin Efendi

İsmet Efendi'nin oğludur. Dedesinin Kocamustafapaşa'da bulunan evine gece yatısına gönderdiklerinde büyükannesinin akşam yaptığı yatağı sabah bozulmadan bulduğu,

⁴⁵ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.20.

⁴⁶ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.17.

⁴⁷ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.21.

kendisinin geceyi ibadetle geçirdiği anlatılır. İsmet Efendi'nin kendisi hakkında “Bu çocuktan adam olma kokusu geliyor. Eğer ömrü vefa ederse rüşte ermeden kemal bulacak. Bu dergâha şeyh olan zat, buna vekâleten hizmet görecek” dediği aktarılır. Babasının da işaret ettiği üzere ömürleri vefa etmemiş, 1290 (1875) senesinde 13 yaşında iken vefat etmiştir.⁴⁸

2.4.7. Bahrullah Efendi

İsmet Efendi'nin halifelerindendir. Asıl ismi Mehmet'tir. “Bahrullah” lakabı şeyhi tarafından kendisine verilmiştir Tokat'ın Erbaa kazası Eksel köyündendir. Tahsilini Tokat'ta tamamlayan Bahrullah Efendi peşpeşe gördüğü rüyalarda İsmet Efendi tarafından çağrılır. Bu manevi işaretler üzerine İstanbul'a doğru yola çıkar. Bu sırada İsmet Efendi yanındaki ihvanlarına dönerek “Tokat'tan bir âşık-ı sadık buraya gelmek için yola koyuldu. Kendisinden önce kokusu buraya ulaştı” der. O zamanın şartlarına göre hayli meşakkatli geçen yolculuk sonunda Bahrullah Efendi İstanbul'a ulaşır. İsmet Efendi'nin yanında icazet aldıktan sonra İsmet Efendi “Azizim bundan sonra siz kendi memleketinizde hizmete memursunuz. Amasya'ya vardığınızda evlenip oraya yerleşmenizi isterler. Sakın kabul etmeyiniz.” Bahrullah Efendi şeyhinin bu emri ile memleketini yolunu tutar. Amasya'dan geçerken İsmet Efendi'nin işaret ettiği hal vuku bulur. Amasya halkı Bahrullah Efendi'yi orada evlendirip yerleştirerek kendisini sahiplenmek isterler. Fakat Bahrullah Efendi önceden tembih olduğu için kabul etmez yoluna devam edip köyüne ulaşır. Orada evlenir. Köylüler “deli molla” diye hitap ettikleri bu derviş köye çoban yaparlar. O günlerde Sivas Valiliği'nde bulunan Memduh Paşa görev icabı Tokat'a gelir. Eksel Köyünden geçerken yanında bulunanlara Bahrullah Efendi ile görüşmek istediğini bildirir. Köylüler ise böyle bir zatı tanımadıklarını söylerler. Memduh Paşa, Bahrullah Efendi'nin yüksek tevazu sebebiyle gizlendiğini anlar, yanına gider. Onu irşada memur olduğu, bu maksatla Tokat'a gönderildiğini, gizlenmek yerine Peygamber Efendimiz'den kendisine kadar gelen yolun yayılması ve devam ettirilmesi için üzerine düşen vazifeyi yapması gerektiğini, yoksa mesul olacağı hususunda ikna eder. Vefatından sonra evlatları torunları bu hizmeti devam ettirirler.⁴⁹

⁴⁸ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.23.

⁴⁹ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.26.

2.4.8. Osman Necmullah Efendi

Osman Necmullah Efendi, Rumeli'de Hasköy kasabasında doğup İsmet Efendi'ye otuz sene kadar hizmette bulunmuş bir zattır. İsmet Efendi maddi ve manevi ilimlerde yetişen Necmullah Efendi'yi elli beş yaşındayken irşad için 1885 yılında Bursa'ya göndermiştir. Bursa'da Muradiye'de bulunan ve "Kedili Dergah" diye bilinen "Miri Budala" dergahında irşad faaliyetlerini sürdürmüştür. 1909 senesinde yetmiş yaşlarında vefat etmiştir. Vefatlarından sonra postlarına oğlu ve halifesi Mehmet Şemsettin Efendi geçmiştir. Bursa'da irşad hizmetlerini devam ettirdiği dergahı, ihvanlarının gayreti ile yeniden inşa etmiştir. Halim selim, sükuta mülazım bir zat olduğu rivayet edilir. Birkaç ramazan ayında Ulu Cami'de itikafa girdiği, sair vakitlerini tekkesinde uzlette geçirdiği anlatılır.⁵⁰

3. İsmet Efendi Tekkesi

1853'te kurulan İsmet Efendi Tekkesi, müessisi olan İsmet Efendi'nin ismi ile anılır. Bu tekke, İstanbul'da Osmanlı Devleti'nin izni ile kurulan ilk Hâlidî tekkesi olma özelliğini taşır.⁵¹ Ayrıca sultan Abdülmecid'in de zaman zaman bu tekkeyi ziyaret ettiği anlatılır. Daha önce de belirttiğimiz üzere mezkûr tekke özel bir arazinin satın alınması üzerine inşa edilmiştir. Bu inşa esnasında Memduh Paşa'nın çokça yardımları olmuştur.⁵² Tekkenin bazı önemli ziyaretçilerinden de burada bahsetmek istiyoruz.

3.1. Hacı Ahmet Efendi

Ahmet Hilmi Efendi, bugün Bulgaristan'ın sınırları içinde bulunan Nevrekop'ta dünyaya gelmiştir. Tahsilini İstanbul'da tamamlayarak Fatih Sahn-ı Semân Medreseleri'nden icazet almıştır. Hocası İngiliz lakaplı Kerim Efendi tarafından Alanya'ya rüşdiye hocası olarak gönderilmiştir. Ahmet Efendi, Alanya'ya doğru yola çıktığında yolda Ispartalı Abdullah Efendi isimli meşhur bir zâtın ismini duymuş ve bu ismin peşinden giderek öğretmenlikten vazgeçmiştir. Ahmet Hilmi Efendi, Ispartalı Abdullah Efendi'nin dergâhında bir hafta kalmış ve bu süre boyunca herkesle birlikte oturup kalkmasına rağmen kimse kendisiyle

⁵⁰ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.29.

⁵¹ Butrus Abu-Manneh, *Studies on Islam and The Ottoman Empire in the 19. Century (1826-1876)*, İstanbul 2001, s. 102.

⁵² İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.30.

alâkadar olmamıştır. Bu sürenin sonunda Abdullah Efendi Ahmet Efendi’yi yanına çağırmiş ve “Evlat, gelişinin farkına varmadık mı zannediyorsun? Seninle meşgul olmayışımız gafletimizden değil, nasibinin bizden olmayışındandır” demiştir. Ahmet Efendi’nin bu sözlerden dolayı hüzünlendiğini gören Abdullah Efendi “Bana bak. Benim kâmil bir veli olduğuma inanıp buraya kadar geldin de şimdi nasibin benden değildir deyince neden hüzünleniyorsun? Hem senin kısmetin ayağına gelecek” demiş ve Ahmet Efendi de bu konuşmanın üzerine tekrar İstanbul’a dönmüştür. İstanbul’da hocası Kerim Efendi’nin “Seni ilme, irfana, Din-i İslâm’a hizmet edesin diye yetiştirdim. Sen ise verilen vazifeden kaçırıyorsun” şeklinde hitabını işitince tekrar rüşdiye hocası olarak Bandırma’ya gitmiştir. Bandırma’da rüşdiye hocalığına devam ederken, okul dönüşü bir akşamüzeri dalgın dalgın oturduğu halde yanı başında söylenen “İşte geldim” sözü ile irkilmiş. Bu sesin sahibi ise Şerif Kudsi Efendi’dir.

Bu hadise sonrasında tarikata intisap etmiş ve Halil Nurullah Efendi’den icazet almıştır. Ahmet Hilmi Efendi, Hüseyin Kudsi Efendi önderliğinde tekkenin ihvanlarıyla birlikte çıktıkları bir hac yolculuğu esnasında yapılan görev dağılımında yemek hazırlama vazifesi ile vazifelendirilir. Yol esnasında mola verilir ve Ahmet Hilmi Efendi de bu sırada yemekleri hazırlar. Hazırlıklar bittikten sonra sıcaklığın tesirinden kurtulmak ve dinlenmek amacıyla bir ağacın altında oturur. Bu sırada çok hasta olan Hüseyin Kudsi Efendi, “Neredesin be herif tu senin suratına” der. Hacı Ahmet Efendi bu hadiseyi naklederken şöyle bir ilavede bulunmuş “Cenâb-ı Hakk, Hüseyin Kudsi Efendi’nin tükürdüğü anda beni öyle bir feyze kavuşturdu ki o günden beri devamlı aynı halin tekrarını umarım. Fakat nasip o demde”

Nurullah Efendi’nin vefatından sonra boşalan şeyhlik tayini için ihvanlar kendi aralarında seçim yapmışlar. Bir kısmı eskilerden İsmet Efendi’nin halifelerinden Mehmet Efendi isminde bir zatı bir kısmı da Hacı Ahmet Efendi tercih etmişler Mehmet Efendi bunları haber aldığıında öbür şahsın kim olduğunu sormuş, gençlerden Halil Nurullah Efendi’nin halifelerinden Bandırma’da rüştiye hocalığı yapan bir zat olduğunu öğrenmiş. O zaman kendi hakkından vazgeçerek “Burası aç bir tekke dir ben nasıl doyurabilirim? Oysa koskoca bir rüştiye muallimidir. Beni de onun listesine yazınız. Ben de onu seçiyorum” demiştir. Hacı Ahmet Efendi ömürlerinin son günlerinde hastalanıp vücutça çok düşkün bir hale gelmişler. O derece ki yakınları ızdırabını hafifletmek gayesiyle seccade üzerine yatırıp bebek gibi sallarlarmış.

Ahmet Efendi'ye hava değişiminin iyi geleceğini düşünerek yakınları, Ali Sırrı Efendi'nin Erenköy'deki köşküne götürmüşler Erenköy'de bulundukları sıralarda bir gece ihvanlarından birisine rüyada “Evladım Resul-i Ekrem Efendimiz ile birlikte piranımız beni almak için geldiler gitmemek olmaz. İhvanı hoş tutun” demişler ve o gece 28 Cemaziyel Evvel 1323 - 31 Temmuz 1905 tarihinde vefat etmişler.⁵³

3.2. Mehmet Memduh Paşa

İsmet Efendi'nin mensuplarından olan Memduh Paşa, 1839 senesinde İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Vezir ve şair Kandiyeli Mazlum Paşa'nın oğludur. Rüştîye tahsilinden sonra on beş yaşında hariciye mektupçu kalemine girmiş, Abdülaziz'in cülusunda mabeyn katipliğine alınmıştır. Sonra Amedi Kalemi'ne verildi. Maliye, Maarif, Sadaret mektupçuluklarında ve Şuray-ı Devlet azalığında bulundu. 1887'de Konya iki yıl sonra da Sivas Valisi oldu. 1893'te Ankara Valisi iken vezir oldu ve 1895'te Dahiliye Nazırlığı na geçirildi. Mutlakîyet Devri'nin son nazırlarının en itibarlılarından idi. Memduh Paşa 1908 inkılabında II.Abdülhamid'in birçok adamı ile birlikte rüşvet ve jurnalcilik iftiralari ile önce Büyükkada'ya sonra Sakız'a sürüldü. Af üzerine İstanbul'a dönen Memduh Paşa, Boğaziçi'nde Kireçburnu'ndaki yalısında uzun müddet yaşadıktan sonra 1925 (1341) yılında 86 yaşında vefat etti. İsmet Efendi Tekkesi'nin haziresine defnedilmiştir. İsmet Efendi, tekkeyi inşaa ettiğinde o yıllarda henüz Babıali'de Katip olan Memduh Bey'i mütevellî tayin etmişti. İhvanların “Keşke bu vazife ile bir şeref lensaydık bizde pekala bu işi başarabilirdik” şeklindeki düşüncelerini hissettiğinde “Memduh Bey ileride çok yüksek mevkilere gelecek o zaman buraya büyük hizmetleri dokunur. Bu sebeple mütevellîyi ona verdik” demiştir.⁵⁴

⁵³ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr.32.

⁵⁴ İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi, nr. 32.

İKİNCİ BÖLÜM

YANYALI MUSTAFA İSMET EFENDİ’NİN RİSALE-İ KUDSİYYE İSİMLİ ESERİ

Risale-i Kudsiyye Fi’t Tarikât-i Aliyye-i Nakşibendiyye-i Müceddidiye-i Hâliyye⁵⁵

1. Şıķındım Zât-ı Hakk’a gel gidelim
Hemân seyr-i ilallâh gel idelim
2. Yüce Dergâh-ı Hakk’a yüz sürelim
Ėarîbiz kimsemiz yokdur diyelim
3. Bu varlıķdan geķüb Hakk’a gidelim
‘Azîz seyr-i ilallâh gel idelim
4. Hudâ ism-ii celâlîyle çü destûr
Diledim bed idem tâ ide menşûr
5. Risâlem nef ile tâ ola menşûr
Bu kemter ‘ışkına çün oldu mecbûr
6. Bu barlıķdan geķüb Hakk’a gidelim
‘Azîz hem seyr-i fillâh gel idelim

⁵⁵ Çalışmaya esas olarak Risale-i Kudsiyye’nin kayıtlı tek nüshası olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı’nda OE_TK_00777 demirbaş numarasıyla kaydedilen nüsha kullanılmıştır. Risalenin ilk beş sayfası Arap Harfleri’nden transkriptize edilip geri kalan kısmı Latin Alfabesi ile yazılmıştır.

7. Hudāya oldu maḥşūş ḥamd u minnet

Nikāb acdı bize kıldı ‘ ināyet

8. Bu derde buldı ‘ ārifler kerāmet

Muḥabbet cezbesiyle kıldı da‘ vet

9. Bu ıarlıkdan geçüb Ḥakk’a gidelim

‘Azīzim hem seyr ‘ ānillāh gel idelim

10. Gözükmek istedi ol zāt-ı yezdān

Ẓuhūra geldi ol sulṭān-ı ekvān

11. Muḥammed ‘ āleme raḥmandır ey cān

Anın nūrından oldu cümle imkān

12. Bu benlikden gecüb Ḥakk’a gidelim

‘Azīzim seyr-i fi’l-eşyā idelim

***⁵⁶

13. Ne mümkin vaşf olunmaḥ ol ḥabībi

Ana vaşşāf hemān Allāh ḫarībi

14. Ana bī-ḥad şalavat kim ol ḥabībi

Bu vuşlat derdinin oldu ṭabībi

⁵⁶ Eserin orijinalindeki sayfa sonları *** olarak gösterilmiştir.

15. Bu senlikden geçüb Hakk’a gidelim

Cemāli bā-kemāle seyr idelim

16. Şumūsu’l iktidār āl u aşhāb

Nucūmu’l ihtidādır cümle ahhāb

17. Anın ahhabları vuşlatda esbāb

Vesīle kıldılar vuşlatda ahtāb

18. Şafālardan geçüb Hakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

19. Bu zātlar her biri bir kenz-i yezdān

Bu zātlar her biri bir sırr-ı sübhān

20. Bu zātlarla veliler buldılar can

Nıķab acdı göründi vahy-i sübhān

21. Cefalardan geçüb Hakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

22. Bu zātlardır rasūlün sırr-ı yārı

Huşūsā kim Ebūbekr yār-ı gārı

23. ‘Ömer u ‘Osmān u ‘Aliyle çarıyārı

Bu zātlar baħr-i rahmet kenz-i bārı

24. Haṭālardan geçüb Hakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

25. Ola hem anlara şad bin hazerân
Şalât kim geldiler ‘ âlemde sulţân

26. Gönül ver bunlara bunlardır ey can
Mefâtiḥu’l cenân aḥbâb-ı yezdân

27. Żararlardan geçüb Ḥakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Aziz ve celil olan Allah’ın, yeryüzünde gölgesi olan sultanlara dua etmek, Nakşibendî Tarikatı’nın usullerindendir.

28. Uşûl-i Ḥâlidîde budur âdâb
Teveccüh ḥatmi olurken cümle aşḥâb

29. Şehinşâha du‘ â itmekdir aḥbâb
İdûb âdâb kıamu eslaf-i aḳṭâb

30. Şalâḥla it du‘ â Ḥakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

31. Du‘ â-i yâd-ı şâhla cümle ihvân
Olurlar heb müdâvim leyl-u rûzân

32. Zevâl bulmaz cihân durdukça ey cân
Şehinşâhı cihân ‘ Abdulmecîd Ḥân

33. Gönülle yardım it Hakk’a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

34. Cihânda gelmemiş böyle şehinşâh

Anın erkânı ekşer ehl-i âgâh

35. Kuruldu sayesinde hayli hanķâh

Sitanbul Şam ve Erzurumda dağı gâh

36. Gönülle it du‘â Hakk’a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

37. Edirne’de huşûşâ kemter ‘İşmet

Ki sulţân cām‘iindedir iķâmet

38. Du‘â-i pâdişâhla istiķamet

İder leyl ü nehâr yok aşla gaflet

39. Teveccüh üzreyim Hakk’a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

40. Cihân durduķca var olsun o sulţân

Biz ednâ dâ‘îsi olsun fedâ cân

41. Hudâ manşûr ola Hakk’a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

42. Vezîr u ‘askerin hâķ ide manşûr

Daḥi erkānını Ḥaḳḳı ide ma‘mur

43. İde a‘dāmızı tarumār u meḳhūr

Ola vuz cümlemiz tā ṣād-u mesrūr

44. Ḥudā mesrūr ide Ḥaḳḳ’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

Sebeb-i telif-i risale ve tesmiyesini beyan eder.

45. Sene bin iki yüz yetmiş bir idi

Muḥarremden daḥi gün on bir idi

46. Budur gālib o günlerden biriydi

Gice idi gönülde derd bir idi

47. Didiler gel ‘azīz Ḥaḳḳ’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

48. Ṣuhūr itdi o dem sırrımda bir nūr

Görenler zan iderdi nefḥa-i ṣūr

49. Ki icmāl üzre ızhar eyle bir nūr

Didiler ba‘zı ‘āşıḳ ola pür nūr

50. Bu nurdan ḥişṣe al Ḥaḳḳ’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

51. Didiler Türkî olsun hem lisânî
Dağı bir vezni ile olsun beyânî
52. Didim ben Yanyavî kıldım figânî
Çü bilmem şi‘rile efşah lisânî
53. Kabalıkla gerek Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
54. Murâd ancak murâdullah didiler
Haşâdan hıfz ider Allah didiler
55. Didim bilmem dağı imlâ didiler
Murâd ma‘nâ değil eşyâ didiler
56. Zuhûra tâbî‘ ol Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
57. Kamu ihvanlara icmâl-i hüccet
Ola hem okuyana feyz u rahmet
58. Ola sâliklere feyz u muhabbet
Gide teşviş bula teşvîk-i ‘izzet
59. Bu rahmetdir oku Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
60. Egerçi ba‘zı esbâb oldu ‘illet

İnābe rābıta hem ğayr-i zillet

61. Kemāliyle beyānında ināyet

Keremler hem idüb ol Rabb-i ‘İzzet

62. ‘Azīz kıl rābıta Hakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

63. Çü birkaç hal sebep oldu risāle

Zuhūra geldi kalmasun hayāle

64. Huşûsā rābıta aslī vişāle

Olubdır rukn-i ‘azam cümle hāle

65. Bu teşvişden geçüb Hakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

66. Çü gördüm hayli sālİK oldu mehcūr

Düşürdi haıra hāli oldu mestūr

67. Çün ol zāt mübtedīdir oldu mehtūr

Hicāb oldu bu bār itdi anı dūr

68. Bu haıradan geçüb Hakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

69. Risale yazmağa bu oldu ‘illet

Egerçi çok ise budur bedāyet

70. Daḥi ma‘ nā daha hem oldu işāret

Bu ḥidmetde bu ‘ İsmet ola ālet

71. Bu kemterle olun Ḥakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

72. Cihanda geldi bunca ekmeḥ insān

Nice bin cild kitāblar yazdılar cān

73. Ne ḥācet gayri anlar baḥr-i ‘ummān

Didiler zer nişān olmaḥda şāyān

74. Bu baḥr-i esrāra ṭal Ḥakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

75. Benem ez‘ af beşer yā rabbi yezdān

İşim leyl ü nehār nisyānla ‘ işyān

76. Bizi sehv-ü ḥaṭādan şaḥla raḥmān

Senindir ‘ ilm-u ḥikmet rabb-i subḥān

77. Bu ḥikmetde duşūb Ḥakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

78. ‘ Aceb ḳudsiyye şāyān oldu ismi

Anın çün baḥr-i esrār oldu resmi

79. Ola nūr okuyan rūhiyle cismi
Velāyet mayasından varsa kısmi

80. Bu deryāda düşüb Hakk’a gidelim
Cemāli bâ kemāle seyr idelim

Benzeri ve şeriki olmayan Hak Subhānehû’ya itikad beyanındadır.

81. Kamudan bil ganidir zatı yezdan
Münezzektir hululden ve cerri subhan

82. Erişmez akli fikri viranu imkan
Kadime hadis olmaz muttasıl can

83. Yürü candan geçip Hakk’a gidelim
Cemāli bâ kemāle seyr idelim

84. Muhal yokluk ona varlık sıfatı
Vücutla nisbet olmaz sırrı zatı

85. Vücuddur zatının mutlak sıfatı
Hemen zatıyla sabit sırrı zatı

86. Muhaldır zatına yokluk gidelim
Cemâl-i bâ kemāle seyredelim

87. Vara ol ilm olub zata mevcud

Misali yok odur allah mabud

88. Bu eşya cümle halik zatı mevcud

Odur vacid odur vaid ve mevud

89. Vara ol ilm dile Hakk'a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

90. Deme gel mümkünata aynı vacip

Ya vacip mümkün olmak olma zahib

91. Çü temyiz eylemez var bazı talib

Ona ahvali sekr olmuştu galib

92. Hakikat mümkün olmaz gel gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

93. Değildir zıllı halik mümkinat bil

Çü hadistir bu söze etme gel kıl

94. Bu mevcudatı hak icad edip nil

Bu sekr haldir diyen zıll pası gel sil

95. Bu sekr halden geçip Hakk'a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

96. Vera'u'l-ilmi ve'l-idrakte matlub

Vera'u'l-ittisal ve'l-vashı mahbub

97. Ganidir cümleden ol zatı matlub

Odur mevcud odur mabud ve mahbub

98. Bila keyf zatını bil gel gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

99. Kuyud-ı i‘tibaratdan mu‘arra

Dahi itlak ve evhamdan muberra

100. Kuyud u itlaka cem‘iyle ‘aziza

Değil mahsus kamudan hak muarra

101. Bila misli hakkı bil Hakk’a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

102. Ganidir al-i meynden zatı yezdan

Vucudla zatı hak mevcud değil can

103. Hemen zatıyla mevcud zatı sübhan

Sıfatı zatıyla sabit dahi can

104. Vacibul vücud Hakk’a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

105. Odur kasıt odur maksut odur hak

Odur talib odur matlub odur hak

106. Habib oldur odur mahbub odur hak
 Odur vacid odur mevcud odur hak

107. Yürü şandan geçip Hakk’a gidelim
 Cemâli bâ kemâle seyr idelim

108. Odur evvel odur ahir odur hak
 Odur zahir odur batın odur hak

109. Ki ismü resmi vasıftan zatı mutlak
 Münezzektir kamudan zat hüvel hak

110. Yürü candan geçip Hakk’a gidelim
 Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Cenâb-ı Allah’ın buyurduğu gibi “İzzet sahibi rabbin, onların tavsif ettiklerinden münezzehtir” (Saffat, 180)

Ve Subhânehû ve Teâlâ buyurdu “İnsan (henüz) anılır bir şey değilken (yaratılmamışken) üzerinden uzunca bir zaman geçti” (İnsan,1) * Ve hadîs-i şerîfte geldiği gibi “Allah vardı, O’nunla beraber hiçbir şey yoktu” * Ve Hz. Ali buyurdu “Şimdi yine olduğu gibidir” * Ve Allâhû Teâlâ buyurdu “Onun zatından başka her şey yok olacaktır” (Kasas, 88) * Ve Subhânehû ve Teâlâ buyurdu “Allah, melekler ve ilim sahipleri, ondan başka ilah olmadığına adaletle şahitlik ettiler” (Âli İmrân, 18) * Azâmeti yüce olan Esma-i Subhâniyye ve Sıfât-ı İlâhiyye’nin beyanındadır.

111. Sıfatı zatının aynı değil bil
 Değil hem gayrı bil ol feyza gel nil

112. Kadimdir zatıyla sabittir ey dil
Azizim böyledir bil şüpheyi sil

113. Kadimdir hep sıfatı gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

114. Dahi esma hüdanın lafzatullah
Murad oldu sıfatı ki hem zatullah

115. Bu isim oldu çü medlul lafzatullah
Müsemmadır murad ancak huwallah

116. Teveccüh zata kıl Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

117. Tezekkürdür haber al lafzatullah
Veli maksut olur ancak huwallah

118. Hakikat zikre oldu vasıta mah
Hakikat zikre bila keyftir maallah

119. Fena mezkurda ol Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

120. Bu ismullahta lami lam-i ta‘rif
Zahirdir harf ha bes gitti tavsif

121. Huruf gitti nase surette tevkif
Onunla hay kamu hayvan bu tarif
122. Fena mezkurda bul Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
123. Onun için lafzatullah oldu sultan
Vezirdir ismi zata ismi rahman
124. Bes ondan ismi rabdir ismi subhan
Dahi hem ismi hayy kayyum burhan
125. Hûda ismiyle gel Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
126. Eğer Allah dese bin yıl o salik
Muradı olmasa Allah malik
127. Sevak asla verilmez belki halik
Olur maksuda değil ismi belki malik
128. Murad kıl zatı hakkı gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
129. Onun esmai hüsnası delalet
Olur zata kimi efale gayet
130. Sıfattan zata gel Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

131. Velakin validi medlul ismi zatı
Eğer zatı eğer cümle sıfatı
132. De Allah kıl murad len sırrı zatı
Tecelli ede hak envarı zatı
133. Uruc kıl zata gel Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Allahû Teâlâ’nın buyurduğu gibi “De ki: "(Rabbinizi) ister Allah diye çağırın, ister Rahman diye çağırın. Hangisiyle çağırırsanız çağırın, nihayet en güzel isimler O'nundur." Namazında sesini pek yükseltme, çok da kısma. İkisi ortası bir yol tut.” (İsra, 110) * Ve Allahû Teâlâ buyurdu “En güzel isimler Allah'ındır. O'na o güzel isimleriyle dua edin” (Araf, 180)

Hakikat-i Muhammediyye’nin ve âlemin meydana gelmesi beyanındadır

134. İşit zatıyla zatında allah
Tecelli kıldı zatın çün şehin şah
135. Sıfatı esmasını zatında allah
Dahi cümle kemalin görürdü ol şah
136. Tasavvurda geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
137. Muhabbet eyledi cümle kemali

Göre hak bir hakikatte mali
Ola mirat bulunsun ta visali

138. Bidayetten geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

139. Hakikatten murad oldu muhammed
Hakikatle zuhur buldu muhammed

140. Çü ilmiyyede ibraz oldu ahmed
Halkayık madeni oldu muhammed

141. Nihayetden geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

142. İşittik küntü kenzen remzi ey mah
Fe ehbebtu hakikat oldu ol şah

143. Taayyuni vücuddur zıllu hub cah
Makamı hub vucud fevkindedir rah

144. Dakik ol bil edeb Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

145. Bu hub oldu vücudun akdemi nil
Vücudun itibarı sonra tafsil

146. Vücut icad için miftah tekmil
Miftahın olup hub madeni bil
147. Cehaletten geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
148. Bu hubbi kıldı ilmiyyede mesud
Onunla hep hakayık oldu mevcud
149. Çü ilmiyyede ibraz etti zi cud
Suverleriyle tafsiliyle mevud
150. Bu esrarı bilip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
151. Pes ayan-ı sabitede oldu tenzil
Bu evvel mücmel oldu sani tafsil
152. Hakayık hem vücudu aynide bil
Zuhurları nicedir anla tekmil
153. Bu dersi anlayıp Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
154. Sur ilmiyyesi hasbi hakayık
Bürüz etti budur aslı dakayık
155. Sur ilmiyeye çünki muvafık
Vücudu ayni oldu pes mutabık

156. Gel aslı anla can Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

157. Vücudu ayniden hak kıldı icat
Aklı evveli evvel o üstad

158. Hubbun suranidir aklı abad
Pes ondan kıldı mevcudatı sayyad

159. Bu hikmetten bilip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

160. Aziz işbu vücuttur aslı rahmet
Buna tabi olup nev-i izzet

161. Vücudu ilmide kadim muhabbet
Vücudu aynide hadis bu devlet

162. İriş hubba hemen Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

163. Bu insandır ki rahmettir vücudu
Bu hubdur hakka ederdi sücudu

164. Budur ol nokta-i basıdır cudi
Budur insanı kâmil kıl suudi

165. Sucudi çok edip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
166. Hakayıkta tefavüt var gayrınız hem
Muhammeddir mukaddem hem muazzam
167. Pes ondan enbiya sonra müfehhem
Ebubekri sonra saimdir mükerrerem
168. Kemal ehli bilir Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
169. Zuhura gelmeseydi hubbi mahmud
Nikab açmazdı asla rabbi maksud
170. Odur çün nokta-i ba sırrı mabud
Rububiyyet kalırdı ketmi mesdud
171. O hubbi bul hemen Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Hadîs-i Kudsî’de varid olduğu gibi “Habibim sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım” * Bu sözden murad, feleklerin hakikatidir. Yani “Eğer sen olmasaydın Rabbliğimi izhar etmezdim” demektir. Bunu böyle anla.

Kemâlât-ı Muhammediyye’den bir katre beyanındadır.

172. Zatı zatına mirat edip can

Celaliyle cemali oldu seyran

173. Hem onun ayinesinden o sübhan
Nikab açtı kemale seyr edelim

174. Onun nuru cemalinden bu alem
Düzüldü hem vücuda geldi adem

175. Onun feyzi kemalinden bu alem
Zuhur buldu bilindi sırrı adem

176. Hicaplardan geçip Hakk'a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

177. Çün oldur nokta-i ba sırrı yezdan
Göründü mirattan vech-i sübhan

178. Odur hem bahri rahmet kenzi rahman
Bilindi mirattan sırr-ı deyyan

179. Gururlardan geçip Hakk'a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

180. Ledün deryasının sultanı odur
Hakikat sırrının burhanı odur

181. Cemi enbiyanın hanı odur

Cemi evliyanın canı odur

182. Füturlardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
183. Muhammed enbiyaya nisbet ey can
Nebiler katre ahmed bahre şayan
184. Veliler enbiyadan farkı burhan
Vezirdir evliyalar enbiya-i han
185. Nübüvvet mayasıyla gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
186. Velakin katre bahre düştü yaran
Onun çün fark olmaz sırrı irfan
187. Çü katre bahre gark olsa a canan
Katre mahv olur derya olur can
188. Velayet mayası yol gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
189. Onun çün enbiyanın hep kemali
Muhammed bahrının feyzi cemali
190. Hakikatte odur zübde mali
Muhammedle bulundu hakiki visali

191. Muhammed bahrine dal gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
192. Şeriat mahzenidir şahı ahmed
Tarikat membaıdır mahı ahmed
193. Maarif madenidir rahı ahmed
Hakikat mebdeidir cahı ahmed
194. Bu deryaya düşüp Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
195. Görünmez gayrı mirattan o mahbub
Bulunmaz gayrı yolda vaslı matlub
196. Muti ol emrine ta ede mahsub
Seni esrarına hem ede mensub

197. Hevalarda geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Allah Azze ve Celle buyurdu “De ki: ‘Eğer Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.’”
(Âli İmrân, 31)

Mürşidlerin; Cinlere, Çocuklara, Kadınlara ve Erkeklere Tarikat-ı Aliyyenin Adabını Öğretmelerinin Beyanındadır.

198. Sana bir ehli sünnet olsa mensub
Tarikat ahzına talib o mergub
199. Hemen kıl istihare hem o mahbub
Görünse istikamet eyle mahsub
200. Bu edebdir devam kıl gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
201. Görünmezse eğer ki istikamet
Yedi kez istihare kıl inayet
202. Zuhur ederse temkini muhabbet
Emanet feyzi ver bulsun keramet
203. Hidayet kibriyanın gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
204. Eğer sadrın kabul kılsa o zatı
Înabe kıl bula gönlü necatı
205. Pes ondan istihare ver sıfatı
Ola envar bula sırrı hayatı
206. Bu isticalde mahsustur gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
207. Çün ekmel mürşid oldu sırrı deyyan

Makamı istihare kalbi burhan

208. Veli adabı eslaf oldu şayan
Bu sünnettir ki makbul ola insan

209. Gözet edebi gel Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

210. Tarikat eyle talim badehu ol
Ederse istikamet hak açar yol

211. Değilse müstakim hak rahmeti bol
Gadap etme hûda belki açar yol

212. Terahhüm kıl ibade gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

213. Aziz sen salike çok verme nisbet
Sen evvel kalbi talim kıl inayet

214. Letaif sonra varsa istikamet
Çü birden olsa bilmez sonra kıymet

215. Bilir kamil bu sırrı gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Sakalsız gençlere tarikat taliminin beyanındadır.

216. Aziz ger şebi emrde olsa salık
Zuhuratla kabule olsa malik
217. Evinde meşgul olsun olma halik
Sakın hiç gelmesin halka bu malik
218. Cemiyette olmaz gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
219. Veli bazı civan vardır cihanda
Ki kalbi ihtiyar her bir nişanda
220. Ona sen ismi zat ver ol zamanda
Çü gönlü haktır gezmez yabanda
221. Bu caizdir onu al gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
222. Yine adabı eslafı gözet can
Peder ya ammisiyle gelse yaran
223. Dem caiz olur al hatme canan
Velisi yoğise olmaz bu şayan
224. Yine mürşid bilir Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
225. Aziz çok şabb emret âşıkane

Değil caiz karışmak arifane

226. Veli salihse lazım sadıkane
Kabul etmek ola şah kamilane

227. Hemen tehlil verip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Hanımlara Talim Beyanındadır.

İmâm-ı Rabbânî Müceddid-i Elf-i Sâî Ahmed Faruk Serhendî’nin Mektubat adlı eserinin bir yerinde şöyle yazar “Bana soruyorsunuz ki hanımlardan bir cemaat tarikat almak istiyor” El-cevâb “O hanımlar şeyhin mahremi iseler sorun yok. Değilse o hanımlar perde arkasında oturup tarikat talimi alırlar”.

228. Sakın hatunlara verme hilafet
Ki sadat men edip etmedi adet

229. Meğer seyri sülûkü bulsa gayet
Înabe ver nisaya etme halvet

230. Fesattan gel sakın Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

231. Eğer zi mahrem olsa eyle halvet
Değilse halvet etme alma töhmet

232. Veya bir mahremine eyle davet
Zi mahrem ede talimu davet
233. Gıyabından teveccüh kıl gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
234. Veya namahremi sen eyle talim
Vera-i perdede dursun o teslim
235. Otursun mesture ta ola talim
Lisanından işitsin ede tefhim
236. Bu adabı gözet Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
237. Veyahut hatunun ger zevci olsa
Tarikatte dahi ihlası bulsa
238. Teveccüh kıl onun yanında görse
Cihan yoktur zarar ger bula olsa
239. Fesaddan kaç aziz Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
240. Bu ğıse zevc ister hem işitsin
Nice talim edersin böyle bilsin

241. Vera-i perdede mesture dursun
Sen ondan fatiha ihlas okursun
242. Cihan fitne olup Hakk’a gidelim
Cemāli bā kemāle seyr idelim
243. Nisaya hatm-i sadat yok dahi bil
Çün eslaf etmedi sen etme tahvil
244. Velakin hatmi rabbaniyi tekmil
Okursun her biri evinde bi kıl
245. Cihan fitne dolup Hakk’a gidelim
Cemāli bā kemāle seyr idelim
246. Dahi hatmi şerifi hacedan hem
Sakın nisvanla etme biçare gelsem
247. Meğr zi merhametinle olsa merhem
Olur na mahrem olsa olmaz elzem
248. Budur adab aziz Hakk’a gidelim
Cemāli bā kemāle seyr idelim
249. Nisa ahvalini etmekte ilan
Nisadan bir vekile eyle ihsan
250. Vekile vasıtasıyla o nisvan

Zuhuratı sana ta edem ilan

251. Bu adab hub olup Hakk’a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

252. Meğer bir iki kez cem ola nisvan

Ki birdence kamusu gelse şayan

253. Ederler müşkilatın ta ki ilan

Bu miktar özür olup caizdir ey can

254. Nisadan kıl hazer Hakk’a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

255. Velakin ihtiyara olsa nisvan

Dahi yanında mahrem olsa ey can

256. Hemen mesture gelsin her zaman an

Ki ta bulsun kemali ola hayran

257. Yine çok ihtilat etme gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

258. Müridanınla etme ihtilat çok

Taam etme beraber olma hem tok

259. Gider irşadı heybet nispeti yok

Olur gönüllerinden oldu pek çok

260. Hazer kıl mübtediden gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
261. Nisanın birine olsa vesayet
Ki hatmi hâcegan etsin nisaya
262. Değil caiz tariki kıl vikaye
Bu ihdas layık olmaz par-ı saye
263. Budur adab saadet gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
264. Meğer bir kamile olsa bulukda
Hicabsız seyr edip yâri sulukde
265. Fena andan beka buldu mulukde
Olur nisvanda caiz her bulukda
266. Teveccüh hatm edip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
267. Nisadan birisi olsa eğer can
Tarikatta olan cami olsa nisvan
268. Ki adabı tarikat ede ilan
Bu elzemdir bu hoştur eyle ihsan

269. Tarikat sohbeti kıl gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
270. Cihanda var azizim şimdi nisvan
Ki mutlak yüz ricalden hayırlı can
271. Çü nadir amma vardır sırra şayan
Müşerref oldu buldu vashı yezdan
272. Ricalden hayırlı var bil gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
273. Nisadan bulduğum vardır bu şanda
Ki bir sohbet ve talimle bir anda
274. Fena buldu letaifler o anda
Rical azdır aziz bula cihanda
275. Terahhüm kıl nisaya gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
276. Ricalin bulduğu sırrı makamı
Nisa bulmak mahal anla kelamı
277. Velayette kemal üzre makamı
Veli çoktur nisadan yazdı camı
278. Ricale nisbet azdır gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

279. Yine terk etme yazdığım usuli
Seni hüccet eder sonra hululi
280. Olur pes lanete bais usuli
Bu söz haktır bilir çün zi ukuli
281. Nisa ile ihtilat az kıl gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
282. Aziz cin kavmine verme inabe
Çün azdır istikamet hak kitaba
283. Tekebbür çok erişirsin itaba
Meğer salih ise ehli inabe
284. Hazer kıl kavmi candan gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
285. Nisadan aklı enkasdır suluke
İtaat yok cidal üzre muluke
286. Cidaldır işleri her bir bölüğe
Heva nar meşrebi gelmez suluke
287. Beterdir bil nisadan kaç gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

288. Aziz der sen bize aç bunda bir bab
Meşayih çok cihanda kimdir ahbab

289. Dilersen olmağa agah var bab
Şeriat fark eder dinle aziz bab

290. Cemaletden çıkıp Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

291. İşit var bazı fasık bu cihanda
Ki teklif yok bize derler nihande

292. Şeriat yok işi bidayet yabanda
Bu fasıklar aduvvullah nişanda

293. Bu fırkadan kaçıp Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

294. Bu zındıklar hevayı nefse tabi
Oluptur yerleri tamu-yı sabi

295. Ki fisku cehli iken bidayette sayı
Zuhur eder mi sırrullah rafi

296. Bu fırkadan kaçıp Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

297. Dahi var bir bölük devriyye meşhur

Kıyamet gününü inkarda mecbur

298. Kadimdir bu cihan dar ola makhur
Fırakı dalle çoktur cehli meşhur
299. Bu fırkadan kaçıp Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
300. Teşeyyuhluk eder var bazı nadan
Ki asla görmemiş seyr u suluk can
301. İlişin yokla ey vallahi burhan
Edinmiş gayri bilmez nesne hayvan
302. İlişinden geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
303. İşi leylü nehar fıkıla isyan
Külâh hırkaya eyler ancak iman
304. Necaset içredir terfîk şeytan
Yine var bizde der esrarı subhan
305. Şeriattir bize hüccet gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
306. Dahi var birlik ehli şekavet
Şeriatte dahi yok istikamet

307. Bilip aklıyla zan eyler himmet
Bu mümkün aynı vacib sırrı vahdet

308. Bu esnaftan kaçıp Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

309. Dahi var bir bölük kaldı cefada
Riyazetle ucub gider hevada

310. Kimisi ehli keşf oldu arada
Mekasıd zan edip kaldı verada

311. Makasıddan geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

312. Kamusu bunların ehli batalet
Makasıt bilmedi buldu şekavet

313. Kalıp tahtel hicab yok bunda vuslat
Çü irfan ehline bunlar ne hacet

314. Kuşufattan geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

315. Dahi var bir bölük kendi çalışır
Mehalik yerleri çoktur olur dur

316. Kitaplarda görür esrar savaşı
Çıkar mı arşa anla bir zayıf mur
317. Sana mürşid gerek Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
318. Çü vardır ekmel insan bu cihanda
Olur malum aziz her nişanda
319. Veli kibri hicab oldu nihanda
Varmaz mürşide kalır yabanda
320. Bu kibr asıl hicab terk et gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
321. Aziz bil cümlesi kaldı yabanda
Vuslat bulmaz asla bu cihanda
322. Hicab tahtında kaldılar nihanda
Fenafillah verilmez bu nişanda
323. Bu kibrinden çıkıp Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
324. Dahi var bir bölük yoktur sahih yed
Meşayih iddiasında olur med
325. Bu nisbet inikasıdır aziz ced
Sahih yed yoğ ise nisbet olur sed

326. Sahih yedle aziz Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

327. Dahi var bazı nakısdır kararı
Meşayihlik eder yoktur zararı

328. Çün ekmelden icazet oldu cari
Sivadan daima eyler firarı

329. Yedi mutlak sahihtir gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

330. Şeriatte ederse istikamet
Tarikatte ederse hem ikamet

331. Olursa itikadı ehlişünnet
Bulur ihvan kemalatıyla nisbet

332. Sahih yed ad olur Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

333. Sahih yed mürşidan kimdir haber al
Rasulden şeyhine dek ola bir hal

334. Teselsül muttasıl marufi ahval
Meşayih-i muanan yed ola dal

335. Sülale ola maruf gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
336. Teselsül muttasıl ananle canan
Varınca ta resulullahı insan
337. Tarikat ahzine olmazsa burhan
Değildir mürşid ol bil belki nadan
338. Bu sakıttır turuktan kaç gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
339. Dahi şart-ı azamı bu bil meali
Şeriat fark eder ehli kemali
340. Şeriat münkiri olsa mekali
Bu müşriktir tarikatte bu hali
341. Şeriatıttır murad Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
342. Aceb ehli kemali kimdir cihanda
Haber almak dinle candan
343. Fenafilekül ola evvelde şanda
Etemle hem beka bula cananda
344. Aziz ehli beka bul gel gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

345. Makamı seyrianillahta nişanı
Olursa ekmel olur her zamanı

346. Eğer ki seyrifileşya cananı
Bulursa gavs olur anla bu şanı

347. Bu gavsı bul aziz Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

348. Şeriatte bu zat gayetle kaim
Hakikat üzre nefsi oldu saim

349. Bilmez lamu lam hep hakla daim
Hüda emrinde olmaz asla naim

350. Murad hak emridir Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

351. Tarikat hem hakikat bil hakikat
Aziz bil cümleden maksud şeriat

352. Şeriat kenzi hak miftah tarikat
Kemal bulur ancak şeriat

353. Şeriat hüccet oldu gel gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

354. Şeriat bilmeyen bilmez tarikat
Tarikat bilmeyen bilmez hakikat

355. Hakikat bilmeyen bilmez şeriat
Nihayet istikametle şeriat

356. Şeriat hablile Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

357. Şeriat hablını elinde gel al
Tarikat zevkini gönlünde gel al

358. Mearif ilmini ruhunda gel al
Hakikat sırrını sırrında bul al

359. Şeriat üzre ol Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

360. Meşayih ekmelde oldu hüccet
Kitab sünnet dahi icmai ümmet

361. Değil zan ehli var keşfu keramet
Vucudi aleme izzetle rahmet

362. Bidat işlemez Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

363. Huzuri daima üzre ibadet
Şeriatte ederler istikamet
364. Deseler var bu bidat içre vuslat
Bilirler yok kaçarlar anla halet
365. Aziz kaç ehli bidatten gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
366. Bu zatlar zahiri mutlak şeriat
Bu zatlar batını mutlak tarikat
- ***
367. Muhakkak sırları mutlak hakikat
Beşerdir zahiri batın hakikat
368. Hakikat ehli bul Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
369. Gerek hakkani göz görmek bu zatı
Beşer hırkası gizlemiş sıfatı
370. Kubab tahtında bulmuşlar necatı
Hemen ol bende bul sırrı hayatı
371. Hakikat gözle gör Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Hadîs-i Kudsî’de varid olduğu gibi “Benim veli kullarım kubbelerimin altındadırlar. Onları benden başkası bilmez”.

Bu bab tarikat-ı aliyeye duhul, rical ve nisaya lazım olduğunu ve bu lüzumun esbabını ve mürşidi kamile teslim ve terbiyyesiz vuslat-ı ilallah müteassır olduğunu beyan eder.

372. Şeriat mahzeninden bunca insan
Hüdaya vasıl oldu buldu meydan

373. Veli gayet katı müşkildir ey can
Ki mürşidsiz ola bu sırra şayan

374. Hemen mürşid bulup Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

375. İmam ahmed el faruki meşhur
Bu sırrı faşa ol zat oldu mecbur

376. Ki mürşidsiz fenafizzıkr olur nur
Fenafillah dedi mümkün değil pür

377. Aziz mürşid görüp Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

378. Çü sıddıktan dahi ashabdan alem
Cihanda hiç veli var mı muazzam

379. Yine talime muhtaç oldular hem
Tarikat talim etti şemsi alem
380. Delil kafi olup Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
381. Usulü aşreşerhinde bu mezkur
Ki İsmail hakkı yazdı meşhur
382. Nazar kıl anda tafsil oldu mestur
Buyurdu dinle icmal olma menfur
383. Yorulma böyle gel Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
384. Mali amali zahirle bir insan
Gece gündüz ibadet iste canan
385. Oruç tutsa ede hayratu ihsan
Bulur vuslat sene dört yüzde ey can
386. Hemen mürşid bulup Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
387. Çü gördüm bunca aşık aşka düştü
Bila mürşid sanır ol hakka düştü
388. Bu nefsin hilesi çok faka düştü
Hicab tahtında kaldı daka düştü

389. Gerek mürşid sana Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
390. Terakkiyle tenezzül fehmi isab
Dahi bedi gurura fehmi güç tab
391. Çün iblis karışır her sırra ahabab
Gerektir mürşid ekmel ede bi hab
392. Bu gafletten geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
393. Bu nefsin hilesiyle meğer çoktur
Mehalik yerleriyle sekri çoktur
394. Aşkî söndürüp hem hekri çoktur
Kalırsın yolda sui fikri çoktur
395. Huturlardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
396. Eğer dersin bize mürşid ne hacet
Cevab oldur budur bil re’s-i sünnet

397. Ebubekr ile ashaba inayet
Habibullah edip talimi vuslat

398. Hemen bul ekmeli Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
399. Eğer dersin nedir bu sırra hikmet
Niçin mürşidsiz isab vaslı izzet
400. Hatadır bu sual ashaba vuslat
Erişti birbirinden eyle minnet
401. Hemen biat edip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
402. Dese kafi muhammeddir muazzam
Ya siddıktan niçin selman muallem
403. Dahi caferle kasımdan mükerrerem
Cüneyd şibli dahi böyle müselleme
404. Gerek mürşid bize Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
405. Eğer miratı şemse karşı insan
Tutarsa görünür şems anda ihvan
406. Mirat dahi mirat tutan can
Görünür anda hem şems anla binhan
407. Bu esrarı bilip Hakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

408. Gönülden gönle yol vardır halile
Minel kalbi ilel kalbi sebile

409. Onun içindir muanan yed ahilla
Tarikatta budur şart ey celila

410. Kabalıktan geçip Hakk’a gidelim
Cemāli bā kemāle seyr idelim

411. Muhammeddir aziz mirat yezdan
Göründü mirattan vechi rahmet

412. Tarikat inikasıdır behey can
Gönül tut ta bulasın sırrı sübhan

413. Gönül ehli bulup Hakk’a gidelim
Cemāli bā kemāle seyr idelim

414. Teselsül muttasıl ananla mirat
Olur ekmellerin kalbi işit zat

415. Habibullahtan aks etti ol zat
Bila keyf nuri zat fehm eyle hacet

416. Gönül ver mürşide Hakk’a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

417. Resulullah bu sırra hem işaret
Ebubekr için etti etme gaflet

418. Salatu savm kesretle bu devlet
Değildir aks edip nuri hüviyet

419. Bu aksi intiba et Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Hz.Peygamber buyurdu “Allahû Teâlâ benim gönlüme ne döktü ise ben de onu ancak Ebû Bekir’in gönlüne döktüm”. * Ve yine Hz. Peygamber buyurdu “Ebû Bekir çok oruç, çok namaz ile sizden faziletli olmadı. Onun sizden faziletli oluşu gönlüne yerleşen şeyledir”. Yahut Hz. Peygamber’in buyurduğu gibi.

Bu bab sâlik-i hak olanlara ziyade ehem ve elzem olan nushi ve pendî ve zuhuratı eşyâyı muhtelifeyi ve ağyara emniyet caiz olmadığını beyan eder.

420. Aziz tefsir hadis ilmi kelami
Dahi fıkha ol bul selami

421. Gör şemse ehli bidatle zulami
Seni berbat eder bilme Melami

422. Firar et ehli bidatten gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

423. Şeriat hamili alem zevatı
Ziyade eyle tazim bul necatı

424. Dahi furkanı haml etmiş hayali
Dahi fıkha olan hafız sıfatı

425. Bu tazimle aziz Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

426. Dahi sen inziva eyle râğbet
Cihandan geç budur mutlak selamet

427. Dahi evlenme tez gel eyle gayret
Sulukun tekmiil bulsun muhabbet

428. Bu şehvetten geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

429. Sakın namahreme bakma göz etme
Budur derde sebep gafletle yatma

430. Dahi münkirlerle esrara kanma
Dahi müminleri bühtanla sanma

431. Edeble asıl yol Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

432. Çıkarma kimse-i asla yalancı
Dahi sıdk üzredir allah görücü
433. Oturma hem yeme münkirle sancı
Olursun paklamaz her bir kuyumcu
434. Hemen gel sıdkile Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
435. Helal ye şüpheden kaç kalma bi nur
Dahi edeb set huzurla daima tur
436. Zi meyme ahlakından kıl sefer tur
Garimetle amel kıl ol aziz nur
437. Garimetle aziz Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
438. Vücud verme sakın sen kendine bil
Ki varlık hep günah enhardadır nil
439. İbadet kıl dahi Tevfik hak bil
Kamu müminleri senden gayrı bil
440. Aziz gör aybını Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
441. Taamla nevm kelami ehle killet

Yemek çok öldürür kalbi bu zillet

442. Dahi çok durma aç olur bu illet
Aziz sen daima kıl istikamet

443. Edeb üzre olup Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

444. İbadullahı tahkir etme evlad
Salah ediyyesiyle kıl hemen yad

445. Velez sail ise kıl kalbini şad
Kamunun saniidir rabbi üstad

446. Terahhüm üze ol Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

447. Vardan kimseyi kadh etme sabret
Seni zem etme afv et nefsi kahret

448. Umuri hakka terk et sadri bahret
Kanaat mevcuda kıl fakri fahret

449. Ümit kıl lutfi hakka gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

450. Kamu müminleri nefsinden efdal

Gerek bilmek sulukin ola eshel

451. Terahhüm kıl ibada ol mükemmel

Aziz gör kendi aybın olma cahil

452. Hakir bil kendini Hakk'a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

453. Eğer çi var cihanda bunca deccal

Hasud müfsid münafıklarla fessal

454. Sakın sen şerlerinden hakka derhal

Kefa billah sakın sen olma dellal

455. Hemen sabret aziz Hakk'a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

456. Emin adaya olma etme feryad

Bilen olmaz kişiye çünkü evlad

457. Dahi adai din dost olmaz üstad

Eder bir gün emin olanı berbad

458. Çü küfrü imana zıd Hakk'a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

459. Eğerdir sen bize keşf eyle biraz

Muhelif düştü eşya kış ile yaz

460. Bunun keşfi haramdır amma biraz
Eğer hiç bilmeseydi insan olur kaz

461. Bu sırrı sırr edip Hakk'a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

462. Bu eşya nefisleriyle çünkü madum
Kamusu hak ile kaim a mahdum

463. Kimi esmai lutfiyyede mektum
Kimi esmai kahriyyede mahtum

464. Tahayyurle hemen Hakk'a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

465. Odur mevcud odur maksud mabud
Ehad vahid hemen ol rabbi mahmud

466. Bu eşya mazharıdır zatı maksud
Bu eşya cümle halik zatı mevcud

467. Hüda mevcud hemen Hakk'a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

468. Aziz esmaya mazhar düştü eşya
Mudil kimi kimi hadide ihya

469. Odur fe kalu muradı üzre eşya
Zuhur etti odur çün rabbi ala
470. Murad hakkın hemen Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
471. Mezahirde aceb kim var arada
Onunladır kamu eşya verada
472. Gözün aç hep siva halik arada
Onundur emri ferman hüküm verada
473. Hemen allah deyip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
474. Veli kesbin aziz bil medhali var
İradei cüziyye var etme inkar
475. Nazar kıl alemler camiile seyyar
Dahi gör nefsi tefrikde ey yar
476. İzafet katma vahdetde gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
477. Budur adabı ehlullah sukut et
Gözün yum iki alemde hemen git
478. Ayakla nefsinde bas hakka gel git
Sivayı aradan at şaha gel git

479. Hemen dergahı Hakk’a gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

480. Odur sail odur mesuldür hak
Odur alem odur malum muhakkak

481. Odur şahid odur meşhudu mutlak
Odur kasıd odur maksudu muhakkak

482. Rücu et Hakk’a gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

483. Sıfatı kahıyla hak tecelli
Ederse salike ni’me’l-tecelli

484. Sualıyla cevabında teselli
Hüdadın gayrı yok eden tecelli

485. Hemen hak hak deyip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Bu bab kaffe-i müridan ve salikâna mürşid hakkında lazım olan adap ve riayetini beyan eder.

486. Huzuru mürşidide durma mahtur
Seni ikrah eder çün kalbi pür nur

487. Bu hatra inikas ile nisbeti dur
Eder sıklet ceker kaç olma menfur
488. Huturlardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
489. Sakın hatrayla durma kusurda
Velayet keşfu seyranla huburda
490. Makasıt cümleden kaç dur huturda
Tecelli zat ede durma kusurda
491. Sivalardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
492. Meğer sende ola bir hatra gayet
Eğer müşkil ise defi nihayet
493. Haber ver mürşide derhal bu sıklet
Gide senden bulasın nur izzet
494. Bu sıkletten geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
495. Değil halin aziz her bir zaman bil
Ki olur inkibaz kah feyz olur bil
496. Ki olur inbisat hatrai gel sil

Bu telvinden zuhur eyler niyaz kıl

497. Hemen teslim olup Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

498. Ne müşkil var ise ketm etme asla
Eğer gam ve devk eğer esrarı kübra

499. Bu berzahtan halas bul evedna
Nüzul kıl kabı kavseyne aziza

500. Hemen mürşid bulup Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

501. Dahi gayet edeb üzre aziz nur
Gide kırk yıl hizmet etsek bir karar dur

502. Adab üzre durup Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

503. Ne emretse ganimet bil ol insan
Huzurunda kelam çok etme canan

504. Hitab gayrı iken açmadı han can
Gözün çok açma durmaz but bul ihsan

505. Müeddib ol aziz Hakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

506. Onun namusunu eyle vikaye
Sakın kezzab ebed olma vefaye

507. Gadab hiç kimseye etme cekaye
Velez hak sende olsa dal safaya

508. Gadab kalb öldür Hakk’a gidelim
Cemāli bā kemāle seyr idelim

509. Fedā kıl varını kıl canı teslim
Dilersen içmeye ger ab tesnim

510. Kamu evtaddan ala eyle tazim
Abı ruhtur onundur hakkı tekrim

511. Bu tazim üzre gel Hakk’a gidelim
Cemāli bā kemāle seyr idelim

512. Sen ondan gayrı bilme bu cihanı
Unut hep varını hem inü anı

513. Eğer hazyı bulur sen iş bu şanı
Yine bil mürşidin gönderdi anı

514. Vesile bil onu Hakk’a gidelim
Cemāli bā kemāle seyr idelim

515. Veliyyullahı casus kıldı subhan
Girir bil kalbine yoklar seni can

516. Uluvvul himmet olur etme isyan
Dilerse hak eder yok şüphe ilan

517. Sivalardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

518. Uluvvul himmet ol durma füturda
Sana ta rahm ede gark ede nurda

519. Eğer surette görsen gam ve sürurda
Surur gam onda yok ol hak huzurda

520. Huzur üzre durup Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

521. Sakın zan etme bilmez halini ol
Olur casus bulur gönlünde bir yol

522. Rasulullah anillah ravidir şol
Ki ekmel ola birdir kef ile çul

523. Bu casustan bulup Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Hadîs-i Kudîsî’de varid olmuştur ki “Evliyanın meclislerinden sakının. Şüphesiz onlar gönül casuslarıdır. Sizin kalplerinize girer ve sizin sırlarınıza muttali olurlar. Onlarla oturduğunuz zaman sıdk ile oturun”.

524. Tarikatte edeb çok yok nihayet
Bu icmal üzredir elzem çü gayet

525. Kitabı halidiyede be gayet
Edeb vardır oku bul zevki devlet

526. Yine bil bi edebdin gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

527. Hemen ilmü edebdir bil şeriat
Dahi ilmu edebdir hem tarikat

528. Edeb ilmile buldular hakikat
Ne bilsin bi edeb sırrı şeriat

529. Şeriatdır edeb Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Merâtib-i ehlullah ve makâmat ve derecât ve fenafillah

Ve bekabillah ve seyr-i anillah ve seyr-i fil eşya

Ki seyr-i billah ve mirâc-ı ruhânî ve halât-ı mürşid-i ekmel ve indallah menâzil nazları ve adâb-ı salikân vekemâlât-ı velâyet ve husûl-i kemâlât-ı nübüvvet bittabiyye ve suğra ve kübra ve ulya velâyetleri ve netice-i seyr-i sulûk ve tenbihât ve Şeriat-ı Ahmediyye'ye ihtimam ve istikametleri ve ehlullahın uluvvu himmetleriyle beyanındadır ki bu mahalde icmalen zikir ve beyan ve ilan olunur.

530. Gel ey âşık sana remzen efendim
Beyân edem kulak ver bahre mendim

531. Bu kemter oldu mamur ser bülendim
Ayân edem sana bilen ercümendim

532. Karar etme hemen Hakk'a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

533. Bu kevniyye-u cismânî hicâbı
Aradan kaldır anla bu hitabı

534. Ki varlıklan terânidir nikâbı
İkilik ref' için oldu cevabı

535. Var ol akl-ı bu hâle Hakk'a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

536. Kına ol zevk-i irfân sırr-ı vicdân
Kına mirâc-ı rûhânî ey cân

537. Nikâb açâ görüne vech-i Sübhân
Gönül gözüyle uşşak ola hayran
538. Uruc-u ruhâni kıl Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
539. Çü bilmek bilmemektir dedi ebrâr
Haram olur bu sözde keşf-u ısrâr
540. Veliyyullâha oldu feth-i ebsâr
Tahayyürdür velî cehlen değil yâr
541. Maarifle tahayyür bul gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
542. Sûfî cehl-i cihânda yok dedi yol
Çün esrardan haberdâr olmadı ol
543. Ademde kaldı ‘ama bulmadı yol
Solu sağa çevir hem sağı kıl sol
544. Bu körlükten geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

“Onların bedenleri dünyada, kalpleri ise ahirettedir”

545. İşittik küntü kenzen Sübhânî
Bu remizden murat vuslattır ey cân

546. Bilindi bunca hikmet bunca irfan
Bize vuslat için yol oldu Kur'an
547. Cehaletten geçip Hakk'a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
548. Rivayettir Zebur'dan fatekîdni
Enel matlubu fatlubni tecidni
549. Fe in tetlub sivai lem tecdini
Ene errahmanu fetlubni tecdini
550. Sivadan kıl firar Hakk'a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
551. Nedir maksud bu irfandan haber al
Nikab açtı çü mahbub müjdeler sal

552. Yürü terk et sivayı anla gel kal
Tecelli zat olur vasıllara hâl
553. Bu ecsamdan geçip Hakk'a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
554. Acebdir la mekan şehrinde kurmuş
Saray-ı seyr-i sırrullah düzmüş

555. Hem aşık kendine kendi çü görmüş
Aşkullah delil oldu o bulmuş
556. Hemen aşk üzre ol Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
557. Çü şiddetle zuhur etti o mahbub
Ukuldan ihticab etti o matlub
558. Vera ulakl olub akl oldu mahcub
Hüda mahcub değildir zâtı mahcub
559. Ukul kasır aziz Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
560. Çü göstermek diler sübhân-ı kemâli
Göründü pes celaliyle cemâli
561. Cenaheyndir bilir var ehl-i hâl
Eserde zıl nehar ile leyâli
562. Bu berzahtan geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
563. Yiniçün oldu hicab canım bu kesret
Bu kesret içre anla sırr-ı vahdet
564. Makamı arifin her demde hayret
Adem bahrinde dal bul zevk-i vuslat

565. Bu kesretten geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

566. Dilersen bulmağa esrar-ı yezdân
Bulasın vuslatıyla derde derman

567. Ki ğark ede seni envâr-ı sübhân
Nikâb aç da tecelli ede Rahman

568. Bu ilminden geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

569. Gerektir mürşid ekmel ola terfîk
Seni seyr-u sülûka ede teşvik

570. Sahih yedle muanan ola tedkik
Teselsülle rasulden ola tahkik

571. Hululiden kaçıp Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

572. Bu esrarı talim kıldı ol şah
Ebubekre dahi ashaba ol mah

573. Teselsül muttasıl mevcuddur ol rah
Turuk-u akrab mükemmel mürşid ânâh

574. Zenadıkdan geçip Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
575. Olasın mürşid-i ekmelde çü teslim
Sana esrar-ı râhi ede talim
576. Feda kıl canını iç ab-ı tesnim
Velakin daima çok eyle tazim
577. Bu cismi kıl feda Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
578. Elin tut kim yedidir sırr-ı sübhân
Yedullah menzildir anla ey cân
579. Teselsülle o yed mahbub-u rahman
Rasulullah dahi ezzât-ı yezdân
580. Yedullahla gerek Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
581. Muhammed oldu üç ilmile ihya
Biri çün emr-i hakkı etme ifşa
582. Nübüvvet ilmidir bu ilm-i ala
Ana mahsus olup olmaz hüveyda
583. Bu mahsus-u kendine Hakk’a gidelim

Cemâli bâ kemâle seyr idelim

584. İkincidir şariat şems-i ğarra
Umum üzre olup ebrâra ifşa

585. Bu hüccettir umuman olduk ihya
Üçüncü has olup ahyara ima

586. Ledün ilme olup Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Resulullah’ın buyurduğu gibi “Rabbim bana üç ilim öğretti. Bu üç ilimden birini herkese duyurmamı emretti. İkinci ilmi ise duyurmaktan nehyetti. Üçüncü ilimde ise beni muhayyer bıraktı”.

587. Ledün deryasıdır bu ilm-i ala
Onun için has olup ahyara ifşa

588. Bu ilmin şahıdır mevlayı Mevla
Bu vehbidir değildir kesb-i ala

589. Ledün ilmile gel Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Allahû Teâlâ buyurdu “...kendisine tarafımızdan bir ilim öğretmiştik” (Kehf, 65)

590. Velakin inikasıdır aziz bil
Gönülden gönüle aksıdır ki ol yenil
591. Rasulullah deryadan açup kıl
Ki sıddık kalbine feyz aktı teshil
592. Bu nilden iç aziz Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim

Hz.Peygamberin buyurduğu gibi “Allahû Teâlâ benim gönlüme ne döktüyse ben de onu Ebubekir’in gönlüne döktüm”.

593. Çü Vehbi oldu bu deryayı umman
Velakin kesb ederler sırr-ı sübhân
594. Adabdır kesb ubudiyettir ey cân
Edeb yolundadır esrar-ı rahman
595. Hemen say et aziz Hakk’a gidelim
Cemâli bâ kemâle seyr idelim
596. Eğer çi vehbidir amma bu cezbi
Bulur say eden ancak sırrı Vehbi
597. Şeriatle olur zahirde kesbi
Olur vehbi bes andan ilm-i kalbi
598. Bu davet cezbedir Hakk’a gidelim

Cemāli bā kemāle seyr idelim

599. Rasulullah işaret kıldı ihvan
 Olur kafi delil anla ihvan

600. Bu nisbet hubbidir fevkinde ihsan
 Aziz yok cümle mesdur anla burhan

601. Gönül ilmiyle gel Hakk’a gidelim
 Cemāli bā kemāle seyr idelim

Hz.Peygamber buyurdu “Bugün, Ebubekir’in kapısı hariç tüm kapılar kapanacak”.

Ve Hz.Peygamber buyurdu “Ebubekir, çok oruç, çok namaz ile sizden faziletli olmadı. Sizden faziletli olması gönlüne yerleşen şeyledir”.

602. Bu kalbi mirat gibidir aks eder hal
 Gönül ver anla aks ede ahval

603. Mükemmel nuru zatla buldu İclal
 Hemen gir kalbine bul vaslı ikmal

604. Gönüle gir hemen Hakk’a gidelim
 Cemāli bā kemāle seyr idelim

Allahû Teâlâ buyurur “(İyi) kullarımın arasına gir. Cennetime gir.” (Fecr, 29-30) * Ve Hz.Peygamber buyurur “Beni gören muhakkak Hakk’ı gördü”

605. Oku gel sen bu ilmi enbiyayı
Nebiler talim etti evliyayı
606. Eriştirdi hüdaya asfiyayı
Budur vasıl eden hep etkıyayı
607. Gönül ilmi gerek Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
608. Bu ilim asla okunmaz hiç kitapla
Eğer çi hep beyan oldu kitapla
609. Verildi yedbeyed sadr-ı hitabla
Değildir harf-u savt yahut kubabla
610. Teselsülle bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
611. Çü menkuldür aziz el ilm-ü ilmân
Gönül ilmi birdir oldu ilan
612. İkinci cümleye hüccet ki Rıdvan
Bulalar hem araya ilm-i vicdan

613. Hemen mürşid bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Hz.Peygamber buyurur “İlim Çin’de de olsa arayın”

Ve Hz.peygamber buyurur “Beşikten mezara kadar ilim talep edin”

Ve Reşahat-ı Şerîf adlı kitapta şöyle yazılır

“Şah-ı Nakşibend buyurur ki “İlim ikidir. Gönül ilmidir ki bu menfaat veren ilimdir ve nebilerin ve resullerin ilmidir. Lisan ilmidir ki bu da ademoğlu üzerine Allah’ın delilidir”.

614. Sahih yedde budur azam keramet
Şeriatte eder ol istikamet

615. Bilmez batın amma var alamet
Müridanı olur bil ehl-i sünnet

616. Şeriatle hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

617. Fena ile aceb ğaybet zuhuru
Nazar kıl kalbinin cezb-u süruru

618. Eğer kalbin bula ol meyl-i nuru

Anı inkar eden bulmaz huzuru

619. Bu istihlanla gel Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

620. Nazar kıl salıkanda var mı halet
Eser habzeyle tesir kemalat

621. Olur malum bu ardı ile semavat
Hidayette olan tarife ne hacet

622. Hidayet bell ider Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

623. Çün oldun mürşid-i ekmelden muallim
Sülûkten erişe cezbe mukaddem

624. Geçe gönlün bu eflâki muazzam
Kurulanar duban nurdan mükerrem

625. Aziz miraç edip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

626. Çün oldu mürşide teslim usulün
Görür kim baki haktır cümle halik

627. Şuhudu hakka layıkıyla ola malik
Görür yoktur hüdadan gayri malik

628. Kuyudlardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

629. Saray-ı seyr-i sırrıllah gönüldür
Yabanda gezme yar şehre gönüldür

630. Hakikat vaslına hankah gönüldür
Azim dergah sırrullah gönüldür

631. Bu bendlerden geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

632. Aradan ık kala baki yaradan
Arayan bulmadı bulan arayan

633. Hi olan hep olur derhal irfan
Fena fil kül olan ıktı aradan

634. Bu resminden ıkıp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

635. Delil ola ona mürşid cemale
Ki tebdil ede cümle kali hale

636. Bu sedlerden geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

637. Fenafillah ola andan fena ol
Nihan ola gözünden sağ ile sol
638. Bu varlıktan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
639. Açıla nagihan bir babı esrar
Gidip külli bu zulmet ola envâr
640. Doğa şemsi hakikat gide ekdar
Ki zattan kalmaya bir yar-u ağyar
641. Taşşuktan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
642. Ola nuru muhammed çün refiki
Erişir nuru zat olur şefiki
643. Vucudu mahvolur erer hakiki
Tecelli zat olur ol dem fariki
644. Gel ıtlaktan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
645. Ne mümkün alemin ilmi erişmek
Bu aktab sırrını aklile bilmek
646. Dilersen kalbinin pasını silmek
Gerek onlardan ol sırrı dilenmek

647. Gururlardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
648. Bu ümmet görünce buldu kemali
Fenadan sonra bulmaz hiç zevali
649. Köpek miski ana oldu misali
Dem iken kan olur mu anla hali
650. Fenafillah olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
651. Fenaîşşeyh ola evvelde salik
Fena hem firrasule ola malik
652. Fenafillah olur andan o salik
Görür baki heman hak gayrı halik
653. Fena mutlak olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
654. Fenanın muktedasıdır beka çün
Heman say et fenaya leyl ile gün
655. Gel uzlet kıl cihandan hiç görme gün
Mahbub çün gözünden gel aktı hun

656. Beşerlik mahv olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
657. Fenafızzat olan bilmez cihanı
Gözünden mahv olur hep inü anı
658. Fenafızzat olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
659. Adem mahvu şuhud vuslat fenai
Bulan salik bulur sırrı likai
660. Fena ta olmadan bulmaz bekai
Fena tariftir sen anla lai
661. Fenafileküll olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
662. Eğer çi mevhibedendir fena bil
Çü hakkın fazlıyladır her fezail
663. Veli kisbin kavi var medhali bil
Beka sırf mevhibedir etme kalu kıl
664. Hemen say et aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

665. Beka tarife gelmez anla hali
Makamdır buldu esrarı visali
666. Bu bir tayrı bahr içinde bil misali
Talub çıkmak elinde olsa hali
667. Ol andan hay olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Cenâb-ı Allah’ın buyurduğu gibi “Ölü iken dirilttiğimiz kimse...” (Enam, 122)

Bu mahalde Hazreti Musa ile Mansur Hazretleri’nin bazı ahvali zikrolunur.

668. Bu ekmelde olur sırrı enel hak
Nedir bu sır haber al abed değil hak
669. Gide kul mevla olur zan etme matluk
Demek kendi siva baki kalır hak
670. Analardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
671. Çün oldu münselhi nefsinden evveli
Ki şiddetle tecelli erdi iclal
672. Nida eden yine haktır haber al

Lisanı ol nidayı kıldı ikbal

673. Bu sırrı bil aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Allahû Subhânehû ve Teâlâ’nın buyurduğu gibi “De ki: ‘Hak geldi, batıl yok oldu.
Şüphesiz batıl, yok olmaya mahkumdur.’” (İsra, 81)

674. Cenab-ı sırrı musaya ene allah
Şebhardan erişip oldu şehinşah

675. Nidai haktır anla bu ene allah
Lisandan erişen bu sırdır ey mah

676. Eneyi mahv edip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

677. Tecelli inse yuhyi ismi hu
Dese mevtalara ol sırla kumu

678. Mevtalar olur hay bil nedir bu
Bu sırrı anla seyr idelim

679. Sana bir eğniya verse fulusi
Yahud bir beyt verse kılsan culusi

680. Veren allahdır anla bu hususi
Anı kasım edip anla nususi
681. Hatalardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
682. Bu aynidir değildir ğayri salık
Güzel fehm et sakın sen olma halık
683. Bu halden ol aziz alaya malik
Tecelli zat hemen maksud salık
684. Akılsızdan kaçıp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
685. Kaçan salık ola ğayetle kamil
Olur indinde la şey bu fezail
686. Mükemmel ger hüdadan olsa sail
Cihan bir an içinde yok olurdil
687. Bedayetten geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
688. Veli ekmel olan bilmez cihanı
Muradi hak muradıdır o fanı
689. Bu nazlardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

690. Bu adetlerle taarrus bil hatadır
Gönül her kim olur işi safadır
691. Bu zatlar bahri sırrı kibriyadır
Duası müstecab sahib vefadır
692. Taarruzdan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
693. Uruc etti kemal üzere çü salık
Fena ile bekaya oldu malik
- ***
694. Nüzül eder bes eden sonra salık
Olur varisle ilmullaha malik
695. Terakkiden inip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
696. Eğer çi bazı zan etti bu avdet
Velayetten düşüp buldu şekavet
697. Avam mislindedir bil ehli iffet
Hicabı yok bu bir sırrı nübüvvet
698. Cehaletten geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

699. Verasetle bulur sırrı nübüvvet
Güzel anla sakın etme şekavet
700. Eğer ki padişahın olsa nimet
Ya gel etmez mi hüdam anla halet
701. Tenezzül kıl aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
702. Ya sahilhanede olsa şehinşah
Görür hüdam olur her sırra agah
703. Budur mürşid makamı gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
704. Vucudi ayni rahmettir cihana
Anın sırrı kadem bastı cihana
705. Nuzul etti ola rişad cihana
Makamı zevk iken etti fiğana
706. Muhalif olma gel Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Hz.Ali’den rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur “Mahzunluk benim refikimdir”. İmam Gazaâli’nin İhya Ulûmuddin” isimli kitabından nakledildiğine göre Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur “Şüphesiz belaların en şiddetlisi peygamberlerin üzerine,

sonra peşi sıra gelenlere, sonra peşinden gelenleredir”. Veya Hz.Peygamberin buyurduğu gibi.

Bu makam, evliya için belanın en şiddetlisidir. Allahû Teâlâ onların sırları ile bizleri mukaddes eylesin. Onların yardımıyla bize yardım etsin.

707. Biri seyr-i anillahtır mali
Biri hem seyr-i fil eşya kemali
708. Ki bulanlar buldular asli visali
Makam bunlardır asli anla hali
709. Hemen hurn üzre ol Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
710. Budur vasfı makam seyrianillah
Rücu etti hüdadın bu meallah
711. Rücu-i hak için yoktur sivallah
Mükemmel vasıl mehur minallah
712. Budur bil kutbul akta bul gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
713. Eğer ki seyrifileşyada ğayet
Kemal bulsa o buldu aslı hacet
714. Beşerdir fazlına ermez makalat
Nebiler sırrıdır iş bu makalmat

715. Budur ğavs-ı cihan gel bul gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
716. Velayet bil asale buldu salik
Budur suğra ana kıldı mesalik
717. Vara setle dahi kübrada halik
Velayet enbiyaya oldu malik
718. Tefekkürü hüzün ile Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
719. Velayetle dahi ulyayı buldu
Meleklerle anın sırrı bir oldu
720. Hakayık enbiyayı cümle gördü
Kemalat enbiyayı anda gördü
721. Meleklerden geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
722. Kemalatla risalet sırrına mah
Çü tabidir resule oldu agah
723. Salavatu kabe hem furkana ol mah
Hakikat üzre ol zat oldu agah
724. Hüde ihsan edip Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

725. Veli seyrianillahtan haberdar
Edem cüzi işit ol sırda serdar

726. Muadildir bekaillaha ey yar
Nuzul eyler şununattan o diler

727. Nuzul eyle aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

728. Sıfat esma dahi hep itibardır
Vücub vücut da ilmi cûn kemalat

729. Bekabillahta olmuştu makamat
Ki tabirden Müberra bu işaret

730. İşaretten kaçıp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

731. Terakkide idi ilmi mükemmel
Budur alim olur esfele ekmel

732. Rücu eyler meallah oldu ecmel
Şuhudi ğaybi oldu buldu esfel

733. Şuhudattan geçip Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

734. Sakın aklile fehmettim deme gel
Veraul akıl olup der bunda esfel

735. Tahayyül asli irfan olma eçhel
Çü hal kalden münezzeh anla ecmel

736. Suluk eyle aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

737. İşit hem seyrifileşya kemali
Bu esrarı nübüvvet anla hali

738. Tebaiyyetle ümmet bu kemali
Buluptur bunda yoktur kıylu kali

739. Ehasır bu veliyyullaha gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

740. Fenafillaha eşya idi mestur
Bu seyrinde hicabsız oldu mensur

741. Muadildir fenaya vaslı mehcür
Bu ruz etti bu eşya oldu pür nur

742. Bu dirhasul ahlâs Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

743. Fena ile beka evvel makasıt
Uruc kıl ta ola sırrın mesacid
744. Nuzul bes kıl beşer efdal mücahid
Kemal ancak nüzülde oldu vacid

745. Urucdan kıl nuzul Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
746. Görürsün bunlara nasutta kaim
Veli esrarları lahutta daim
747. Ki mevtadır adem bahrinde saim
Gezerler zindelerle hakla daim
748. Sıratı müstakim bulanlar gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Tahiyyelerin en mükemmeli O’nun ve ailesinin üzerine olsun. Hz.Peygamber’in buyurduğu gibi “Ölmeden evvel ölünüz”. Üzerine selâm olsun Hz. Peygamber buyurdu “Kim yeryüzünde yürüyen bir ölüyü görmek isterse Ebubekir Sıddık’a baksın”. * Ve Allahû Teâlâ buyurdu “Ölü iken dirilttiğimiz kimse...” (Enam, 122) Ve Subhan ve Teâlâ buyurdu “Şimdi, yüzüstü kapanarak düşe kalka yürüyen mi daha doğru gider, yoksa dosdoğru bir yolda dimdik yürüyen mi?” (Mülk, 22) Şanı yüce Allah doğru söyledi.

749. Bu zatlar olmadan evvel oluptur

Yine oldular derman oluptur

750. Hidayet üzere davette oluptur
Kamu alemlere rahmet oluptur
751. Sıratı hak budur Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
752. Var o akıl bu zatlar buldu rahmet
Bu zatlar ilmine yoktur nihayet
753. Cemi alemin ilmi begayet
Ki bir katre o zatlar bahre nisbet
754. Bu bilmekten geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
755. Görürsün bunları surette eçhel
Sana bu imtihandır anla eshel
756. Dahi bazen görürsün gayet ekmel
Televvün gösterir olzâtı ekmel
757. Kemalinden geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
758. Azamette olur bazen celalle
Dahi bazen olur sırrı cernalde

759. Bekadan sonra bunlar hep bu halde
Sıfatı hep celaliyle cemalde
760. Sakın cehl etme gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
761. Bu zatlar oldu mahbubani yezdan
Bu zatlar kutbi aktab bahri umman
762. Bu zatlar gavsı alem kenzi rahman
Bu zatlar ruhi alem sırrı sübhan
763. Bu zatlarla aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
764. Bu zatlar vasfolunmaz kim teselli
Bulasın aklile sırrı tecelli
765. Muhaldir aklile anla tecelli
Bu zatlarla eder eşya teselli
766. Sakın kibri etme teslim ol gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
767. Dedi ama nicedir sırrı elvan
Dediler yakutu ahmerdir iş can

768. Katı buldukta sen zannettin ol an
Muhaldır amaya temsil kevan
769. Hevalardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
770. Garip bülbül bilem dersin o yâri
Bu aktab gülşeninde eyle zari
771. Gönül ver bunlara feyz ola cari
Eğer teslim isen bul feyzi bari
772. Bataletten çıkıp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
773. Şularyirdi buna kim cismü canı
Feda edip nazar etmez cihanı
774. Bu yolda terk eder namusu şanı
Gece gündüz eder ahu figanı
775. Bu alemde geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
776. Gönül ver bunlara eyle muhabbet
İşaret eyle şemsi nübüvvet
777. Ayan ola sana feyzi hüviyyet
Ne hacet gayri izzu caha devlet

778. Sefaletten geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Salavâtın kemâli üzerine olsun Hz.Peygamber buyurur “Ben muhakkak, Allah katında benim menzirimde bulunan bazı topluluklar biliyorum. Bunlar ne peygamber, ne de şehittir. Peygamberler ve şehitler onların Allah katındaki derecelerine gıpta ederler. Bunlar Allah yolunda birbirini sevenlerdir”. Hz. Peygamber doğru söyledi.

779. Bu zatlar bu hadisi kıldı hüccet
Resulün menzili oldu muhabbet

780. Nebiler aşk eder anla keramet
Beraber haşrolur bu ehli sohbet

781. Muhabbetle hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

782. Bu zatlardır değildir anla ağyar
Bu zatlarda siva yoktur hüdaya

783. Bu zatlar kenzi sübhan bahri esrar
Gönül rabt et olası bahri envar

784. Gönül rabt et hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

785. Benisıddıklara çün ettiler yar
Şehidu salihinde oldu ahyar
786. Gönül ver onlara ol bahri envar
İşit bu bendimi ol kenzi esrar
787. Gözükyüm bu cihandan gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
788. Şeriat hablini elinden gel al
Tarikat zevkini gönülden gel al
789. Maarif ilmini zevkinden gel al
Hakikat sırrını sırrında bul al
790. Şeriat yar olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Bu mahalde latife-i kalp ve ruh ve sır

ve hafî ve ehfanın efniyya ve bekaları zikr olunur.

791. Letaifler fenasıyla bekası
Nedir anla gönülden sil bu pası

792. Etemmeyn ger bekası ile fenası
Olursa ol eder irşad bunası
793. Fenafileköl olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
794. Fenai kalb budur ki cümle alemler islam
Göz neden mahv olup bilme o adam
795. Ki bin bil ömre olsa olda
Hutur etmez onun gönlünde alem
796. Taalluk yok demek Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
797. Cihan varlığıyla olmaz ol şad
Dahi yok olsa ğam çekmez o üstad
798. Çü ilmi hubbi kalmaz oldu irşad
Bu alem cümle meslup kalbi abad
799. Taaşşuk yok hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
800. Kendi fiilini görmez cihanda
Görmez gayri haktan asla canda
801. Takayyud kalmadı Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

802. Budur anla dahi kalbin bekası
Bu efali mümkinatla nefsi nası
803. Görür kim cümle hakkın fiili nası
Odur çün zarru nafi sil bu nası
804. Odur faal hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
805. Zuhur etse sana canım atadan
Ve yahut bir elem gelse beladan
806. Vesile kul görür geldi hüdadan
Eğer kuvleden görebilmez bekadan

807. Hemen haktan görüp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
808. Fenafirruh odur cümle sıfatı
Eğer nefsi eğer mümkinat
809. Göre madum bulur nefsi necatı
Olur ol dem bedel hakkın sıfatı
810. Bekai ruh budur Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Hadîs-i Kudsî’de geldiği gibi “Kulum bana nafileler ile yaklaşır. Hatta ben onu severim. Ben onu sevince artık onun işiten kulağı, gören gözü olurum.

811. Fenafissır olan feyz ile adem
Görür kim zatını hem zatı alem
812. Ki madumdur kamusu oldu eşlem
Bekası zatı hakla kaim alem
813. Bu sırda bul beka Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
814. Hafide hem fena bulmak muhakkak
Ki selbiyye sıfatı mahvi mutlak
815. Bekası hakka isnad ola ancak
Ki tefrid göre hakkı bunda elyak
816. Hafide bul beka Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
817. Eğer ahfada sen bulsan fenai
Bulursun cümle ahlaktan senai
818. Zimeme mahv olur gel bul sinai
Hemen ahlakı hakla bul bekai

819. Aziz ahlakı Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
820. Fena ondan fena buldu bu ismet
Bekaya geldi ondan buldu rahmet
821. Beşer hırkası giydirdi himmet
Nuzul etti mealhak buldu izzet

822. Gönül mahzun hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Bu bab turk-u aliyye-i sair ile Tarikat-ı Aliyye-i Nakşibendiyye’nin ekmeini beyan eder.

823. Eğer çi bu nice ehlullah cihana
Gelip sair turuktan sayeban
824. Kemal hem buldular sırrı cenana
Ki bahrullah olup sırru ayana
825. Uzaklardan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
826. Veli gayet nevadirdir cihanda
Çü kamil mürşidi az bu zamanda

827. Hilafetlik müritlikten bu anda
Mukaddem verdiler olmaz bu şanda
828. Teşeyyuhlük aziz etme gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
829. Hususan cezbeden akdem riyazat
Ederler kani terkiye bidayet
830. Muahhar kaldı cezbe ta nihayet
Ki yüzde bir bulur ancak selamet
831. Mukaddem cezbe bul Hakk'a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
832. Hususa tekkelerde şimdi ekser
Turuku sairde ger nakşi ihtar
833. Birinci için hemen şeyh oldu ezhar
Beratla kaldı miras ekser betar
834. Firar et ol uzak Hakk'a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
835. Şeriat yok kına sırrı tarikat
Devam yok sünnete ameli bidat
836. Fehaşe kim tarikat bi şeriat
Ola canım uzak ol bul hakikat

837. Firar et ol yakın Hakk’a gidelim
 Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

838. Şeriat sünnet oldu babı sübhan
 Şeriat yoğise kendisi o şeytan

839. Turuku sairden kamil insan
 Cihanda vardır ancak nadir ey can

840. Aziz var kamil Hakk’a gidelim
 Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

841. Yine mümkün değildir Nakşibendi
 Kemaline erişmek anla bendeni

842. Tarik incedir bil ser bülendi
 Tarik Nakşibendi Nakşibendi

843. Hemen ol nakşibend Hakk’a gidelim
 Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

844. Yine fehm etme her bir Nakşibendi
 Bu zatlar fevkine oldu bülendi

845. Veli ekmellerdir ercümendi
 Erişmez sırrına her bir efendi

846. Aziz ol nakşibend Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
847. Dahi bil cümle salik Nakşibendi
Değil hep sairenin serbülendi
848. Veli çok saire nisbet efendi
Denizle katre temsil arzumendi
849. Bu nakşibende gel Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
850. Turuku saireden geldi ashab
Kemal üzre hüdaya oldu ahab
851. Sülükten evvel buldu cezbei nab
Veli azdır gelen bil bula erbab
852. Bu erbabı bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
853. Ebubekrile ali sair ashab
Betehammu eylei nakşibende ahab
854. Nazar kıl silsilede cümle akitab
Çü icmadan zuhura geldi ensab
855. Bu raks ehli değil Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

856. Ki zira Nakşibendi ehli sohbet
Şeriatte ederler istikamet
857. Ederler sünnete gayet riayet
Hiç etmezler aziz bidat izafet
858. Bu bidat terk olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
859. Tarihi inikâsla oldular nab
Bu zatlar oldular bir anda aktab
860. Muhabbet üzre gel Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
861. Erişir cezbe ez subhan bedayet
Erişir nuru zat sırrı muhabbet
862. Fenafillah olur bunda bedayet
Kirukaldi riyazetle sekamet
863. Hemen vasıl olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
864. Cemi alemin amalu hali

Bulur bir anda nakşı bu kemali

865. Kıyas eyle nihayette kemali
Huzur fevkinde vardır sırrı hali
866. Hemen gir kalbine Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
867. Çü bunlar hakka hakla oldu aşık
Muhabbet derdile afv oldu sabık
868. Bu zatlar zatı haktan gayrı layık
Gönülde görmemişler oldu faik
869. Buyurdu hak resul Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
870. Muhabbet nisbeti yanında mesdur
Cemi kapılar fehmeyle mahbub
871. Bu hub aslı makamı kurbi maksud
Vesile vasle ancak hubbi mahmud
872. Vesile hub olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Resulullah buyurur

“Bugün bütün kapılar kapansın, yalnız Ebubekir’in kapısı açık kalsın”. Ve meşayih arasında şöyle meşhur olmuştur “Hakk’ın cezbelerinden bir cezbe, bütün insanların ve cinlerin ameline eşittir”.

873. Rasulullah hadisinde işaret
 Ebubekri için etti etme gaflet
874. Salatu ve savmu kesretle bu nisbet
 Değildir aks edip bil sırrı vuslat
875. Bu cezbeye düşüp Hakk’a gidelim
 Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Sebeb-i Sûlûk-i Nakşibendiyye ve azimetini ve kemâlâtını beyan eder.

876. Sûluk eyley kerahbi Nakşibendi
 Gece gündüz atar nefse kemendi
877. Eder hem zikru fikru ol ercümendi
 Ğarimettir değildir ğayri fendi
878. Azimetle gelip Hakk’a gidelim
 Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
879. Huzuru daimi üzere ibadet
 Ederler sünnete gayet riayet

880. Ki bir bidatle bulsalardı vuslat
Vuslattan kaçarlardı anla halet
881. Nevahiden geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
882. Bu zatlar bildiler bir sırrı ekber
İşit nakledeyim gel eyle ezber
883. Ki sair ermemiş bu sırra bir ser
Verilmiş nakşibende iş bu gevher
884. Bu esrarı bilip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
885. Tarikatle hakikat bil hakikat
İkisi hadimedir lişşeriat
886. Şeriat bilmeyen bilmez tarikat
Şeriat bilmeyen bulmaz hakikat
887. Şeriatle gelip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

888. Olup nefsinden akdam emri sübhan
Çün emrinde o zatmış serlekardan

889. Salatu subh olup indinde ihsan
Sekiz cennetten anla sırrı burhan
890. Budur bil imtihan Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
891. Budur bil nakşibend ehli kemal
Ki bidatle kabul eder hali
892. Taarruz eyleyenbuldu zevali
Edeb münkirleri bulmaz cemali
893. Taarruz etme gel Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
894. Bu zatlar hakkına çok söz demişler
Anın çün iş bu sırrı bilmemişler
895. Veliyyullah budur Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Bu bab zamân-ı fesâdât olan bu zamanda evvelden ekmel-i ehlullah bulunduğunu ve hususa müceddid-i elf-i sâni Ahmed Faruk Serhendî Hazretleri’nin ziyade kemâlâtını beyan ve zaman-ı fesâdın fesâdâtını ayân eder.

896. Eğer çi Nakşibendi çok cihanda
Olup cehl üzre hem zındık nişanda

897. Ki bidat üzre kalmışlar beyanda
Muradım ehli irfan bu zamanda

898. Hemen bul kamili Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

899. Hususa elfi sanide müceddid
Tarik halini ol kıldı tecdid

900. İmamı Ahmed Faruki şahit
Eder feyzin zuhuru anla abid

901. Bu feyz bul aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

902. Anın feyzi kemali vasfolunmaz
Tarikında olan bi feyz bulunmaz

903. Kıyas hem saire asla olunmaz
Ki yetmiş bin veli serdarı pür naz

904. Gönül ver Ahmed’e Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

905. Veli her bir müceddid salikanı
Sakın bilme velayet ile şanı

906. Ki sair Nakşibendi efdal nişanı
Değildir layık çü kadir bil beyanı
907. Müceddidden gelip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
908. Sonunda geldi ol sultan muhakkik
Beyan etmiş nice sırrı da kayık
909. Eder hem mektubanı anı tasdik
Bu temyizde zuhur etti müddekik
910. Gel ondan feyz alıp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
911. Hakikat kabeyi buldu suluki
Salavat Furkan hakayıklar muluki
912. Hakayıkı enbiyada hem suluki
Edip izhar beyan kıldı suluki
913. Hakayık bul hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
914. Sonunda geldi tecdid etti hali
Kemal üzre zuhur etti kemali
915. Ki on yılda bulan evvel visali

Bulur bir yılda şimdi ol hisali

916. Hemen ihlas edip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

917. Çün ümmet hayırlı evvel sonunda
Veli çok geldi abid bir vasatta

918. Resulullah işaret kıldı bunda
Hadisinden haber al şimdi şunda

919. Müceddidden bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Hz. Peygamber’in buyurduğu gibi “Benim ümmetim yağmur gibidir. Öncesi mi hayırlıdır sonrası mı hayırlıdır bilinmez”. * Hadîs-i şerîfte Hz. Peygamber “başı mı ortası mı hayırlı” buyurmadı. “Başı mı sonu mu hayırlı” buyırdı. Zira Hz. Peygamber ümmetin başı ile sonunu daha irtibatlı gördü. Hatta tereddüt ortasında değil de sonunda oldu. * Bir başka hadîs-i şerîfte şöyle buyruldu “Benim ümmetimin hayırlısı baştakiler ve sondakilerdir. Ortasında da bolluk vardır”. * Arapça yazılan Kenz’ul Hidaye kitabının tercümesinden nakledilmiştir. Yazarı Muhammed İbn-i Veliyyiddin Hafızî’dir. Kendisi Allah’ın beldesi olan Mekke’de ikâmet ediyordu. Allah onun derecesini yüceltsin. O da ehlullahın büyüklerinden yetmiş bin evliyanın reisi ikinci binin müceddidi İmâm-ı Rabbânî Ahmed Faruk Serhendî’yi kastediyorum ki onun mektubatından nakletmiştir.

920. Cihanın ey aziz gelmiş zevali

Fesat isyan şirkle doldu hali

921. Onun için şimdi efdaldir kemali

Veli ğayetle az anla mali

922. Fesad vakti aziz Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

923. Çü rihletten geçip bin yıl zamani

Fesad vakti zuhur etti nişani

924. Ya şimdi iki yüz yetmiş bu ani

Tecavüz eyledi şemsu cenani

925. Fesad vakti kaçıp Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

926. Çü bin yıla var nice bunca salik

Ederdi hak yoluna canı halik

927. Batalet düştü gel Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

928. Ya şimdi fesat düştü bu ana

Hadis tefsir fıkıh kaldı nihana

929. Düşüp nefsin hevasıyla cihana

Eğer alemle abid bu zamana

930. Bu nistan kaç aziz Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

931. Kemal tahsildir derdi eyva

İbadet ilmi set etmiş hevayia

932. Ne hacet çine kimen mürşid ara

Yani başındadır göz görmez ayva

933. Seyahatten geçip Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

934. Satın alır cehennemle azabı

Ki bin altın verir bulsun ikânı

935. Birlikce efkara vermez hesabı

Aziz anla galiz nefsin hicabı

936. Akılsızdan kaçıp Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

937. Deseler kırk gece uykuyu terk et

Verem bin altın al zevkinde gel git

938. Sururla terk eder uykuyu zeşet

Ki bir şeb hak için terk etmez ol zeşet

939. Bu nistan uzlet et Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

940. Hele ihlası gör olma mağrur
Deme abid kulum gel olma mesrur

941. Esir olduk bu nefse aç gözü pür
Kabul et pendini nefsi eyle mekhur

942. Hemen bas nefsine Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

943. Garip kaldı kemal ehli bu an bil
Anın çün say eden şimdi olur nil

944. Mukaddem olduğu kırk yılda tahsil
Eder bir yılda salık şimdi teknil

945. Zeval geldi hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

946. Muradım bil değil maksut aziz bil
Nice ehli kemal var şimdi temsil

947. Eder seyru suluk bir anda teknil
Veli talib akli kim ede tahsil

948. Kemal öğren aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
949. Çü rihlet bin yıla varmazdan ey nur
Veliyyullah ile dünya idi nur
950. Fesad hile zuhurla şimdi meşhur
Fesatlardan hemen oldu mestur
951. Hemen uzlet edip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
952. Fesatlar kapladı şimdi cihanı
Anın çün hayır ümmet oldu şanı
953. Gel övme nefse fevt etme bu anı
Resulullah buyurdu bu zamanı
954. Hemen ihyayı sünnetle gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Hz. Peygamber şöyle buyurdu “Gariplere müjdeler olsun” Resulullah doğru söyledi. Ehl-i zikir bu fesat zamanda gariptir. Hz. Peygamber buyurdu “Ümmetimin fesada uğradığı zamanda kim sünnetime sıkıca sarılırsa onun için yüz şehit sevabı vardır”. Bu fazilet, ümmetin fesadı zamanında gariplere verilir. Dikkatli olarak anla!

Kutbu’l İrşad ve Gavsü’l Evtad Hazreti Muhammed Halid Ziyauddin’in kemâlatı beyanındadır.

955. Sonunda gerçi geldi şeyh halid
Anın çün efdal olduol mücahid
956. Kemalât şol kader vermişti vahid
Ne mümkün vâsfede bu abdi fekıd
957. Bu zata bende ol Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
958. Olup bin iki yüz yılda müceddid
Tarikler onunla oldu tecdid
959. Ki hatta bazı zat keşfetti halid
Müceddid gayrı yok mehdi müceddid
960. Bu mehdiye gelip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
961. Cihanı gark edip feyzü kemali
Ona ihlas eden buldu visali
962. Onu inkar eden buldu zevali
Onu mirat eden buldu cemali
963. Bu halid gavs olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

964. Fesat vaktinde geldi oldu efdal
Vasat ümmetten oldu anla ekmel
965. Hakayıkta süluk gösterdi cemal
Bulur onda vuslat şimdi gel gel
966. Gönül ver gavsı gel Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
967. Eğr ihlası ile rabt olsa talib
Gönül verse olur bil nefse galib
968. Onu ondan olurlar hakka ragıb
Edr feyzi dahi miraca cazib
969. Dilin rabt et aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
970. Çün oldur kutbu irşad bahri rahmet
Hem oldur gavsı azam sırrı izzet
971. Üveysidir tarikat anla halet
Bulursun inikasla hakka mühlet
972. Aziz sen bende ol Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
973. Ediptir sünneti ihya o mansur

Ediptir bidat ehli reddi mekhur

974. Şu denli feyzi nispet oldu meşhur
Ederdi bir nazarla saliki nur
975. Bu envardan bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
976. Oluptur zülcenaheyn gavsı seyyad
Ona teslim olanlar oldu irşad
977. Ki bin yıldan beri böyle üstad
Cihana gelmemiştir dedi evtad
978. Hemen teslim olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
979. Zamanında demiştir ehli irfan
Bunun ilminde yoktur şimdi insan
980. Halife gönderip çok yere ol an
Cihanı nura gark etmekte el an
981. Bu nurdan bul aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
982. Bu zatlar her biri deryayı envâr

Gönül her kim vere dil buldu esrar

983. Uyandı bunca insan oldu dildar
Halas oldu sivadan gitti inkar

984. Bu zatlardan bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Bu bab ser hulefa-i Hazreti Halid ani mürşidi mürşidan ve kutbi daireti imkân Hazreti Gavs-ı Azam eş-Şeyh Abdullah el-Medfun fi beledillah kuddise sirruhu efendimizin kemâlâtı velayet ve tasarrufâtı hidayetlerini ilan eder.

985. Hususa şeyh Abdullah ol an
Çü Erzurum badele gönderdi Zışan

986. Uyandı ondan ey can bunca insan
Kamusu buldular esrarı sübhan

987. Bu gavstır aslı gavs Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

988. Bes andan mekkeye gönderdi halid
Zamanı vefir oldu anda sacid

989. Onun mislinde azdır bil mücahid
Hakikat üzre oldu bahri macid

990. Bu gavstan feyz alıp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
991. Şeriatte tarikatte o dildar
Maarifte hakikatte o serdar
992. Olurdu istikamet üzre ol yar
Onun misli bulunmaz bahri esrar
993. Bu bahre dal aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
994. Onun feyzi kemali sırrı ilmi
Beyan olmaz cemali bahri hilmi
995. Cihana gavsı azam geldi silmi
Cihanı nura gark etmişti ilmi
996. Bu ilimle gelip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
997. Onun feyzu kemalinden işte can
Uyandı oldu yüz bin kamil insan
998. Huzurunda niceler kıldı Peyman
Bila tevkif oluptur bahri sübhan
999. Bu kutba ver gönül Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1000. Bu zindan cinu bağdad ceva abad
Yemen rum Anadolu oldu irşad

1001. Onun mislinde pek az geldi üstad
Cihanı nura gark etti edip şad

1002. Bu üstaddan el al Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1003. Halife gönderip bu yerlere hep
Usulünde olurlar hep müeddeb

1004. Süluk hatmi teveccüh ruz ile şeb
Olur hem cedi ker irşad mekteb

1005. Bu mektebde oku Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1006. Kamu müminleri irşad ederler
Viran gönülleri abad ederler

1007. Mükedder gönülleri pürşad ederler
Sivalardan hemen azad ederler

1008. Tutun bu zatlara Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1009. Olurlar sünneti ihyaya malik
Olurlar refi bidatle mesalik

1010. Sivallahı bilirlers cümle halik
Olurlar sırrı vechullaha salik

1011. Bu zatlarla aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1012. Bu zatlar her biri bir kenzi sübhan
Gönül tut ta olasın bahri umman

1013. Hususa mekkede eşşeyh Süleyman
Olup kaimi makamı gavsı irfan

1014. Bu gavsın tut elin Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Allahû Teâlâ buyurur “Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım” (Bakara, 30) Ve Allah buyurdu “ona yaklaşmaya vesile arayın” (Maide, 35)

Ve Hz. Peygamber buyurur “Benim ümmetimin alimleri, İsrailoğulları’nın peygamberleri gibidir”. Ve Hz. Peygamber şöyle buyurur “Ashabım yıldızlar gibidir, hangisine uyarsanız uyun hidayet bulursunuz”.

Bu bab Hulefa-i Hâlidîyye'nin seyr-i sülûkleri ve terbiyeleri bir olup ve her bir müride mürşidini bilmek lazım olduğunu ve mürşidi dar-ı bekaya rihlet buyurdukta gayrı mürşide intisabı beyan eder.

1015. Çü bildin halidiyi ehli iffet
Elin tut teslim ol bul sırrı vuslat
1016. Aziz yok ayrı gayrı cümle nisbet
Ki birdir halidi gel etme gaflet
1017. Bu nisbetten alıp Hakk'a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1018. Bu halidden bu Abdullah merdan
Süleymandan bu ben kudsi canan
1019. Ayırma gayrılık yok cümle bir can
Geline ta ki mehdi birdir ihvan
1020. Hemen bil halidi Hakk'a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1021. Usulü adabı birdir halidinin
Sülûk seyranı birdir halidinin

1022. Ki yoktur hiç muhalif biribirinin
Veli meşreb muhalif biribirinin
1023. Hemen dahil olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1024. Bu zatlar tebâina olma mükedder
Gönül ver cümlemin tabı mücevher
1025. Hemen sen bak olur mu feyz musavver
Tarikatta budur asli mukarrer
1026. Hemen arif olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1027. Bu halidi arasın da efendi
Tefavut var gerçi anla pendî
1028. Ne mümkün nakısı var hem bülendi
Veli ekser mükemmel ercümendi
1029. Hemen bul halidi Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1030. Yine sair turukun ekmelinden
Bu nakıslar mükemmel ekmelinden
1031. Çü mizan istikamet her cihetten
Huzur nisbet ona her cihetten

1032. Çü nedir nakısı Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1033. Bu bahs sebkât edip yoktur sırrı
Velev nakıs ise seyr kararı

1034. Çün ekmelden icazet oldu carı
Sivadan daima eyler firarı

1035. Eğer çi gayrıdır ekmel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1036. Kişinin gerçi şeyhi bir olur bil
Velakin cümleden imdad olur nil

1037. Meşayıhtan eğer feyz olsa tahsil
Yine bil mürşidinden oldu tesbil

1038. Hemen bir mürşide can ver gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1039. Kemal buldukta salık fehmeder hem
Ki hangi mürşid ona ola merhem

1040. Uzaksa mürşidinden bu değil sem
Rızasıyla gide bir anla hem

1041. Kemal ehli bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1042. Gerek hem şeyh olan iş bu cihanda
Müridana ede ruhsat emanda
1043. Ki kande bulsalar ekmel nişanda
Demeye kimse olmaz bu zamanda
1044. Kemal tahsil edip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1045. İşitmedik mi musayı kemale
Nice say eyledi erdi cemale
1046. Şu benlik hizmetiyle erdi hale
Kelimullah olup erdi visale
1047. Kemal daim bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1048. Risalet vehbidir ger haya aziz can
Aradı hazreti buldu ilmi sübhan
1049. Sakın ar etme kamil bul gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1050. Hususa mürşidi ukbada olsa

Mürid olsun velev bir şeyh bulunsa

1051. Kemal ehli eğer bir şeyh bulsa
Ona caiz olur teslim bulunsa

1052. Kemal daim ara Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1053. Resulullahtan ali ile selman
Tarikatte bu zatlar idi sultan

1054. Ki ekmeller iken siddıktan ey can
Yine onlar tarikat aldı canan

1055. Keza yakup attardan gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1056. Meşayih birbiriyle etse sohbet
Bu gayet bir büyük rahmet bu izzet

1057. Kemale çünkü yoktur hiç nihayet
Kemal sohbettedir eyle muhabbet

1058. Muhabbetle gelip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1059. Veli bir kamil bulsan bu anda

Hemen teslim olup ger sayebanda

1060. Onu efdal görüp sırrı ayanda
Onu efdal bilip iş bu cihanda
1061. Bu adap üzre ol Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1062. Çü buldun kamili verdin iradet
İrade gayra olmaz kıl dirayet
1063. Veli her halidi şeyhle icazet
Suluk hem hatmine var kıl inayet
1064. Rızası şeyhin varsa gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1065. Eğer ki halidi bir zat bulunsa
Seyahat terk olur hem kande olsa
1066. Ona teslim olup her kande olsa
Ona vuslat olur ol zatta dursa
1067. Yabanda gezmeyip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1068. Oluk bir cümleliz halid buyurdu
Kamu ihvana ba mektub duyurdu

1069. Bu kemter gördü ihvanlar okurdu
Sakın ayrılmayın ferman buyurdu

1070. Aziz tut emrini Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1071. Meşayih halidi beyninde canan
Muhelif düştü vardır bazı burhan

1072. Bu rahmettir bu hikmettir aziz can
Bu oldu rabita tecsinde ilan

1073. Muhelif bilme gel Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Bu bab ruh-u pür fütuh-i ekmel ve ruhaniyet-i Kudsiyye terbiyesini ve kûşûfât ve seyrân ve urûcât ve kemâlât-ı insân-ı kâmilî beyan eder.

1074. Hucubla budu kurb müddet zaman yok
Bu ruhaniyete asla mekan yok

1075. Araz cizmani olmaz bir nişan yok
Bu cevher amma hadistir güman yok

1076. Hulul etmez hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1077. Zuhuru emri künle bil mali
Bulursun kande olsan kemali
1078. Sakın gaybı bilir fehmetme fali
Hüdadan gayrı bilmez gaybı hali
1079. Gönül ehli bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1080. Veliyyullah kemal buldukta gör şan
Açar bir bab tasarruftan o sübhan
1081. Onun ruhu eder terbiye canan
Velev bilse velev hiç bilmeşe can
1082. Hemen ver sen gönül Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1083. Çü gaybı kimse bilmez ancak allah
Malik cin enbiya bilmez dahi mah
1084. Hicabı ref eder mürşidden ol şah
Ki bazen hikmete ta ola agah
1085. Hemen sen teslim ol Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1086. Velayet değil meşruta gaybi

Bile mürşid göre cümle aybi

1087. Nebiden seyr edip hak bazı gaybi
Görünmesin zayıfın cümle aybi

1088. Uyubi setr edin Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1089. Görür hem mürşidi salik arada
Eder tenbih ya rüya ya nidada

1090. Haber bilmez o mürşid bu sırada
Neler ol salike olmuş verada

1091. Hatadan gel kaçıp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1092. Çü mürşidi ekmelin gel gör kemali
Cihan nurundan asla olmaz hali

1093. Onun ruhu eder terbiye hali
Velev hiç bilmesee anla bu kali

1094. Hemen merbut durup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1095. Veli mümkün ona bildirmek allah
Ki yüz bin salik olsa mevcud ey mah

1096. Buluğ müddetlerinden ukbaya gah
Varınca hallerine eder agah
1097. Bu dertlerden geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1098. Çü ruhun asla kalmadı hicabı
Güristane gider bazen icabı
1099. Ki yüz bin mevtadan kalka nikabı
Görür bir anda noldu hep cevabı
1100. Bu keşiflerden geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1101. Bu söz fevkinde var seyran sarayı
Semavat arş kürs tahselessarani
1102. Bir anda keşfeder gel gör atayı
Sakın fehmetme maksut bu sanatı
1103. Makasittan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1104. Sakın aldanma budur keşfi süfli
Fena ile bekadır keşfi ulvi

1105. Erişti ekmele anla tecelli
Eder eşya onunla hep teselli
1106. Hüda mutı hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1107. Ne mümkün vasfolunmak ehli dil ah
Bunun fevfinde sır var basi sil mah
1108. Gel ol fevkinde var serara agah
Veli ol la mekan şehinde hankah
1109. Hemen maksud hüda Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Hatm-i Hacegân ve teveccühde abid-i ecnebi katmak gayrı caiz olduğunu beyan eder.

1110. Teveccüh hatm olurken bir halid
Yürürdü kanma giz bir gayrı abid
1111. Karışır sonra münkirle mücahid
Olur senliklerin ez vaki fekid
1112. Zarardır cenabı Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1113. Eğer çi bazı muhlis vardır ey can
Revadır hatme katmak onu canan

1114. Sebep olur gelir na ehli nadan
Olur sair turuk mislinde viran
1115. Avamdan kaç aziz Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1116. Kütüblerde musarrahtır ki tayfur
Teveccühte iken feyz oldu mestur
1117. Bulundu bir asana ehli memkur
Çıkardı aradan hep oldu mesrur
1118. Bu nadandan geçip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1119. Dahi reşahat kitabda bahs mentur
Müridin mürşidi bir hırka meşhur

1120. Münkir sevb idi zevk oldu mestur
Çıkardı meclis ondan oldu mesrur
1121. Çü gaflet aks eder kaç gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1122. Ebubekr ibni şeyh salih davud
Kim ol zat hanbelidir bahri mabud

1123. Ki adablı mürid telifi mevcud
Bu bahsi bu zelil hem kıldı meşhud
1124. İbadet sır olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1125. Dedi sizde gayb var mı dedik la
Kapansın kapısı emretti ula
1126. Bes ondan kıldı talim şahı ukba
Tarikat yani tehlil bula sırra
1127. Bu sırrı sır edip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1128. Buyurdu irfeu eydikum ol şah
Fe kulu la ilahe illallah
1129. İnabe eylediler böyle ey mah
Kapanmak kapısındadır ol agah
1130. Teveccüh gizli kıl Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1131. Eğer lillah gelirse hatme bir zat
Kovulmaz cebre sen bir kez onu kat
1132. Bes ondan ver haber bu emri sadat
Ki dahli olmayan giremez aziz zat

1133. Haber ver lutfile Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Rabitanın Tarikat-ı Aliyye-i Nakşibendiyye’de rûkn-ü azâm olduğunu beyan eder.

1134. Üveysidir tariki Nakşibendi
Beyan etmiş idim bir bir efendi
1135. Ki zinde murdadan yok feyza bendi
Kamudan ahz olur yok seddu bendi
1136. Hemen sail olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Kalp ayna gibidir. Ona bakıldığında, bakan kişi Rabbinin tecellisini görür. Müminin kalbi beytullahtır. Müminin kalbi arşullahtır. Müminin kalbi Allah’ın hazinesidir.

1137. Çü mirattır veliyyullah kulubi
Gönül her kim vere gider hucubi
1138. Gönüllerde girip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1139. Eğer bin yıl edersen ahu vahi

Ne mümkün bulmak ey can vasli rahi

1140. Hemen insanı kamilden o şahı
Gözet rabt et gönül bul yar mahi

1141. Bu sohbetle bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Allahû Teâlâ’nın buyurduğu gibi “(İyi) kullarımın arasına gir. Cennetime gir” (Fecr, 29-30).
Hz. Peygamber şöyle buyurur “İşlerinizde zora düştüğünüzde kabir ehlinden yardım isteyin”

1142. Cenabı pir şahı Nakşibendi
Var idi şeyh külal şeyhi bülendi

1143. Ederdi rabıta ol serbülendi
Ki abdulhalike anla efendi

1144. Güze fehmeyleyip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1145. Cenabı caferi bestami tayfur
Ederdi rabıta hiç görmeden tur

1146. Alırdı feyzi ruhani bu meşhur
Eder terbiye ervah şek yok ey nur

1147. Gel imdad isteyip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1148. Velakin müttefiktir ehli irfan
Bu nisbet kimden ahz olsa gerek can
1149. Onadır rabıta mahsus buna kan
Fenafizzat ise şeyhin azizan
1150. Fenafizzat olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1151. Fenafizzat olan çün bu cihanda
Mübarek suretinde ol nişanda
1152. Lain iblis ebed çıkmaz bu şanda
Yanar çıkmak murad iste onda
1153. Vesile eyleyip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1154. Mürid rabıta etmese şeyhe deruni
Ebed bulmaz fena sırrı kuruni
1155. Sıfatı zatı feyizle şuuni
Tecelliyat aziz bulmaz deruni
1156. Hemen şeyhin bilip Hakk’a gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1157. Velakin istiane cümleden var
Kamu pire ondan iste feyzu envâr

1158. Hüsusa hak resulullahâ yalvar
Sana feyzi inikas ede eya yar

1159. Hemen imdad edip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Hz. Peygamber’in buyurduğu gibi “Kabrîmî ziyaret eden şefaâtîm vacip olur”

Allahû Teâlâ buyurur “Ey iman edenler! Allah’tan korkun ve sadıklarla beraber olun”
(Tevbe, 119)

1160. Vesiledir fenaya mürşid ey yar
Bekaya destigir olur o dildar

1161. Eğer dar yâri sübhan bahri ısrar
Olur sen mürşidinden oldu bil car

1162. Hemen merbut olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1163. Eğer ukbada şeyhin olsa evlad
Ona sen rabıtayı eyle mutad

1164. Veliyi nakıs kalırsın gayri üstad
Gerek bulmak olası ta ki evtad
1165. Bu evtaddan bulup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1166. Aziz sen şeyhine gel rabtı kalb et
Refik eyle onunla hakka gel git
1167. Ona teslim olup ağyarı gel yit
Vesile vuslata bil rabtı kalb it
1168. Hemen ihlas edip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1169. Kaçan kim rabıta bulsa kemali
Sana gaybet zuhur eder budala
1170. Sen ondan gaybet ver cümle hali
Gide cümle siva kalıp cemali
1171. Bu gaybette dalıp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
- ***
1172. Eğer gaybet gelirse şeyhi terk kıl
Halde zatı haktan gayrısı sil

1173. Vesile iş bu hale mürşidi bil
Hemen ver kalb hakka feyz ola nil
1174. Bu gaybetten düşüp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1175. Eğer ki şeyhin şeyhi cihanda
Hayat üzre ise anla bu şanda
1176. Onadır rabıta sırrı ayanda
Budur adabı saadat bul cananda
1177. Hemen feyz içip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1178. Muhayyerdir yine salık cihanda
Çün aşka teklif olmaz bu cananda
1179. İlişme salikin vecdû emanda
Gönül elbet bulur dostu onda
1180. Feda kıl varını Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1181. Çün abdullah benim şeyhim nişanı
Cihanda gavsı azam oldu şanı
1182. Ben ondan gayrı bilmem bu cihanı
Feda ettim bu varı cismu canı

1183. Feda kıl varını Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1184. Onadır rabtı kalbim verdi hali
Beni benden alıp buldum mali
1185. Fena hem firrasul kıldı kemali
Onunla iş bu can buldu visali
1186. Bu şerbetten içip Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1187. Dahi gel silsilenden iste imdad
Ebubekre varınca ehli mutad
1188. Resulullahtan iste daim imdad
Şefi kıl şeyhini ta ede pür şad
1189. Kamudan feyz alıp Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

İş bu bab ezkâr ve evrâd-ı Nakşibendiyye hakkında bi ihtiyar olup kendimden münselih olarak güya kalem yazdı bi haber olduğum halde sahv-ı

vukuunda gördüm ki vezn-i tahvil olmuş zuhurat olmağla bu vezin ile terk olup ve hal-i sahvımda üç beyit dahi ilave olundu.

Temevvücât

1190. Çünkü bildin rabıta esrarını
Gel haber al nakşibend esrarını
1191. İsmi zatla nefyu isbat karını
Sarf edin kalbi hafi hep zararını
1192. Bu tezekkürdür vesile yarını
Görmeye say et aziz didarını
1193. Cezbeye layık ise ver ismi zat
Hep letaif nur olunca kıl sebat
1194. Ta vücud zulmeti olsun şîtat
Görmeye say et aziz dizarını
1195. Ger fena bulsa gerektir salike
Ruzişeb olsun murakıb malike
1196. Hufyeten tehliil lisanı halike
Günde beş bindir ekalli salike
1197. Cümle ez kardır vesile yârini
Görmeye say et aziz dizarını
1198. Hem bekabillahta kuran verdi hak
Ta tecelliyat ede bu kalbi şak

1199. Hem nevafil sünnet ile nefsi dak
Kıl azimetle amel bul sırrı hak
1200. Bu azimettir vesile yârini
Görmeye say et aziz dizarını
1201. İsmu zat hem nefyu isbat yed beyed
Bil hafi vardı olup ez Nakşibendi
1202. Zikri cehri etmemiştir ol bülend
Hufyaten ehaz oldu cehri oldu sed
1203. Rabıta aslı vesile yârini
Görmeye say et aziz dizarını
1204. Bin yıl ah vah eyle sen sırru celi
Hakka vasıl kimsenin olmaz dili

1205. Manevi sohbetle vasıl her veli
Rabıtasız say eden mutlak deli
1206. Rabıra akreb vesile yârini
Görmeye say et aziz dizarını
1207. Gerçi mahmud takulale dört rical
Tenhada zikri hafise cümle hal

1208. Layık cemiyette cehri bazı sal
Kıldılar layık nakşiben kıldı sikal
1209. Hufyeten cehri vesile yârini
Görmeye say et aziz dizarını
1210. Gücdüvaniden mukaddem cehri zar
Oldu hufya bizlere vardı karar
1211. Ta resulullahtan oldu hufya yar
Hufya kıldı emanet şahı ğar
1212. Hufya varid vesile yârini
Görmeye say et aziz dizarını
1213. Ol maiyetle murakıb sen bu dem
Bul maiyyet sırrını gitsin bu sem
1214. Akrabiyyet sırrıyla hem ol adem
Gam gide ta keşfolu bu cümle hem
1215. Cümlesi oldu vesile yârini
Görmeye say et aziz dizarını
1216. Hem hakikat kabeye eyle rücu
Ta ki kalbin hazrete bulsun huşuu
1217. Hem hakikat ahmede gel ol fûru

Ta muhabbet zatı hakla bul hudu

1218. Budur aslı bil vesile yârini
Görmeye say et aziz dizarını

Allahû Teâlâ buyurur “Rabbimize alçak gönüllüce ve için için dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez” (Araf, 55) Ve Allahû Teâlâ buyurur “Rabbini, içinden yalvararak ve korkarak, yüksek olmayan bir sesle sabah-akşam zikret...” (Araf, 205) Hz. Peygamber buyurur

“En hayırlı zikir gizli olandır. Hafaza meleklerinin duymadığı zikir, duydukları zikirden yetmiş kat kıymetlidir” Allahû Teâlâ buyurur “Allah’a kaçın” (Zariyat, 50) Ve Allahû Teâlâ buyurur “Sen hangi işte bulunursan bulun, ona dair Kur’an’dan ne okursan oku ve hangi şeyi yaparsanız yapın, siz ona daldığınızda biz sizi mutlaka görürüz...” (Yunus, 61) Ve Allahû Teâlâ buyurur “Nerede olursanız olun, O sizinle beraberdir...” (Hadid, 4) Ve Allahû Teâlâ buyurur “Üzülme, Allah bizimledir...” (Tevbe, 40) Ve Allahû Teâlâ buyurur “Biz ona şah damarından daha yakınız...” (Kaf, 16) Ve Allahû Teâlâ buyurur “Nereye yönelirseniz yönelin Allah’ın veçhi oradadır...” (Bakara, 155) Hz. Peygamber buyurur “Tefekkür gibi ibadet yoktur”.

Silsile-i Aliyye-i Nakşibendiyye-i Hâlidîyye

1219. Muhammed bari ğar siddıku ekber
Gelip selmanu kasım oldu rehber
1220. Dahi caferle tayfur oldu server
Ebu hasen ali yusufla perver

1221. Bes abdulhalik oldu gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1222. Bes arifu mahmuda sırrı hüvel hak
Ali baba külala kondu mutlak
1223. Bu sırla nakşibendidir muhakkak
Alaeddinu yakub hem muaffak
1224. Abdullah uyandı gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1225. Gelip zedi edip dervîşe teslim
İçirdi haceki bakiye tesnim
1226. Müceddid urvetul vuskaya tekrim
Seyfuddin seyyid nura talim
1227. Habibullah uyandı gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1228. Çün abduallah ve halid kutbu meşhur
Geliptir abdullaha ol nur

1229. Kıldı İsmete bu sırrı menşur
Ki tabi her kim olsa ola mensur

1230. Gönül tut İsmet Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

Hıttâmuhu Misk

1231. Risalem cevheri kudsi cihanda
Ne mümkün misli gelmek bu nişanda

1232. Olup ilham hak bu senin şanda
Zuhuri cevherin taştan yabandan

1233. Hüda kadir hemen Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1234. İlâhi mustafa ismet ismi
Zuhuri yanyada oldu bu cismi

1235. Musavverdir senin levhinde azmi
Aman gark et visali bahri resmim

1236. Bu resmim mahvolup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1237. Celalin heybeti hubbi cemalin
Temevvüc eyledi bahri kemalin

1238. Zuhur etti bu katra bi zevalin
Bina mahv eyledi bahri visalin

1239. Bu bahre kim gelir Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1240. Bu katre mahvolup gitti nişanı
Derya hükmeder yok in ü vanı

1241. Ne söylersem o bahrin hep nişanı
Bilir mi mevtalar anla cihanı

1242. Bu katre mahv olup Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1243. Fena ondan fena kıldı nihanda
Bakıverdi düşürdü hem figanda

1244. Hicapsız kıldı mahcur hem o anda
Ki ta irşad ola alem cihanda

1245. Gözün aç rabt kalb et gel gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1246. Onun için yazdılar bu kitabı
Ki salik zevk alıp gitsin hicabı

1247. Garibiz ila hem olup her bir hitabı
Görünmez kimeşem sırrı kubabı

1248. Fubab tahtında mesturla gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1249. İlâhi sen bilirsin bu kitabı
Seninle yazmışım her bir hitabı
1250. Kusurum çok bana etme itabı
Kerem kıl aç bize yüzden nikabı
1251. Nikabım aç bu yüzden ta gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1252. Hakikat şemine pervane oldum
Çü yandım yok olup virane oldum
1253. Uyandım şemsine divane oldum
Renkle renklenip meyhane oldum
1254. Şarabı zencebil nuş et gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim
1255. Senin ben aşkına yazdım kitabı
Okuyan görmesin asla ikabı
1256. Gönülünden ref ola cümle hicabı
Visalinle bula lütfu hitabı
1257. Kerem kıl vaslına hayran gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1258. Çü yazdım zat ile esmai sıfatı
Görenler anlasın bulsun cananı

1259. Muhammeddir dedim miratı zatı
Gönül rabt eyleyen bulsun hayatı

1260. Muhammedden gözet Hakk’a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1261. Dahi yazdım makamı enbiyayı
Hususa şahı alem mustafayı

1262. Dahi vasf eyledim ben evliyayı
E hassul has olan hem asfıyı

1263. Bu zatlarla bizi haşr et gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1264. Bu zatlar hürmeti için zatı sübhan
Budur senden ricamız eyle ihsan

1265. Sana aşık olan her mümin ihvan
Visalin bulmadan kabz etme bir can

1266. Visalinle ola hayran gidelim

Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1267. Ehassul has olan bulsun visalin
Dahi has kullara göster cemalin

1268. Sana iman eden görsün kemali
Bula cennet içe abı zülalin

1269. Bize ancak visal ver ta gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1270. Atam anama ya rab eyle rahmet
Çalışırdı bulalar sırrı vuslat

1271. Münezzehsin nuculden rabbi izzet
Cemalin göster eyle ehli cennet

1272. Visaline müşerref kıl gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1273. Hususa şeyhim abdullaha yezdan
Ona fevkattecelli eyle ihsan

1274. Bize tabi olan hem cümle ihvan
Visalin bulmadan kabz etme bir can

1275. Olalar zatına ahabab gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1276. Yüzüm yoktur sana ey zatı yezdan
Kerem kıl fazlına geldim budur şan

1277. Bize tevfik tam sen eyle ihsan
Dahi hüsnü hitam sen eyle ihsan

1278. Seni daim görüp Hakk'a gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

1279. Sana hamdu sena bi had risale
Tamam oldu ola bais visale

1280. Habibine salavat olsun hem ale
Şu denli kim nihayet yok kemale

1281. Ola hem tabiine ta gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YANYALI MUSTAFA İSMET EFENDİ’NİN RİSALE-İ KUDSİYYE İSİMLİ ESERİNİN TAHLİLİ

Mustafa İsmet Efendi’nin bilinen yegâne eseri “Risale-i Kudsiyye” ismiyle kaleme aldığı manzum bir risaledir. Risale, genel olarak İsmet Efendi’nin müridlerini hedef kitle olarak yazılmış olmakla birlikte Nakşî-Hâlidî gelenekten gelen sufiler için bir rehber niteliğindedir. Eser, klasik manzum özellikleri taşır. Eserin dili Türkçe olmakla birlikte Arap Harfleri ile yazılmıştır. Zaman zaman ilgili ayet ve hadiste geçen Arapça ibarelere de yer verilmiştir. Risale, halkın anlayacağı şekilde yazılmaya gayret edilmiştir. Çok fazla sanata ağırlık verilmemiş, mana ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. Öncelikle eser, konularına göre otuz başlığa ayırıp incelenecek sonrasında da eserin orijinal metni verilecektir.

1.1.1. Bölüm (1-27 Numaralı Beyitler)

Bu bölüm Risale-i Kudsiyye’nin girişi sadedinde olup “isitâze, besmele, hamdele ve salvele”yi içerir. Osmanlı geleneğinde kitapların çoğunluğu zikredilen tertip üzere başlar. Bu geleneğin ne zaman yerleştiğine dair net bir bilgi bulunmamakla birlikte Hz. Peygamber’in “Bismillâhirrahmânirrahîm ile başlanmayan her anlamlı iş, bereketsiz ve sonuçsuzdur.”⁵⁷ hadîs-i şerifi ve bu meyandaki diğer hadîs-i şerifler bu geleneğin oluşmasında ve yerleşmesinde önemli rol oynamıştır. Aynı şekilde Neml Sûresi’nde Hz. Süleyman’ın mektubuna besmele ile başlaması da bu kültürün temelini oluşturur. Osmanlı’nın son dönemlerinde bu gelenek terk edilmeye yüz tutsa da İsmet Efendi bu usule riayet ederek “Sığındım Zât-ı Hakk’a...” ifadeleriyle manzum bir istiaze ile risalesine başlamış “Hüda ism-i celâliyle çû destur” cümlesini de besmele yerine yazmıştır.

⁵⁷ Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî el-Mervezî, **el-Müsned**, Ocak Yayıncılık, İstanbul 2010, C.2 s.360.

İsmet Efendi, risalesine “Hüda’ya oldu mahsus hamd-u minnet” diyerek devam etmekle “hamdele” kısmını manzum bir biçimde ilave etmiştir. Hamdele kısmı da besmelede olduğu gibi sade bir Elhamdülillâh sözü ile değil, manzum bir şekilde yazılmıştır. Kur’ân-ı Kerîm’de Fatiha Suresi’nde her türlü övgünün Allah’a mahsus olduğu, rabbın hamd ile tesbih edilmesi emredilmiştir. Hadis-i şeriflerde “hamdele” kelimesi aynıyle geçmemekle birlikte “Allah’ı defaetle övmek” manasına gelen tahmîd kelimesine ve ayrıca Hz. Peygamber tarafından sahabeye öğretilen hamdetmeye ilişkin değişik dua ifadelerine rastlanılmaktadır. İlgili rivayetlerde belirtildiğine göre Hz.Peygamber, Allah’a hamd ile başlanmayan her işin noksan ve bereketsiz olduğunu ifade etmiştir. Âyet-i kerime ve hadis-i şeriflerde hamdetmeye dair dualara verilen ehemmiyetin tesiriyle müslümanlar tarafından çokça kullanılan bu zikir ifadeleri kuvvetle muhtemel H.II. (M.VIII.) yüzyıldan itibaren naht kuralına göre ihtisar olunarak hamdele diye isimlendirilmiştir.⁵⁸

Hamdeleden sonra İsmet Efendi kadim geleneğe uyarak salve ile risalesine devam etmiştir. Salve bölümü Hz.Peygamber’in Allah’ın yeryüzündeki tecellisi olduğunu ifade eden “Gözükmek istedi ol zât-ı yezdân” sözleri ile başlayıp “Ana bi had salavat kim ol habibi” beyti ile devam etmiştir. Yine salve bölümünde de düz bir salavat yerine manzum olarak Hz.Peygamberi metih ve salavata teşvik ifadeleri yer almıştır. Hz. Peygamber’in ismi yazıldığında salavat getirilmesini teşvik eden hadis-i şeriflerin de etkisiyle yazılı metinlerde bu tür salavat cümlelerine ve bu cümlelere ait kısaltmalara yer verilmektedir. Goldziher, yazılı kaynaklarda salavatın “صلعم” ya da “عليم”, “صلم” gibi kısaltmalarla gösterilmesinin sonraki dönemlerde ortaya çıktığını, bununla beraber H.253 (M.867) tarihli bir yazmada salâtüselâmın ikinci bölümü olan “aleyhi ve sellem”in “عسسلم” şeklinde bir ihtisarına rastlandığını ve ilk defa Hârûnürreşîd’in, o vakte kadar sadece besmeleye yer verilen resmî yazışma biçimine tasliyenin ilave edilmesi emrini verdiğini, III. (IX.) asırdan itibaren edebiyat eserlerinde görülmeye başlanan tasliyenin V. (XI.) asırdan sonra kitapların başlangıç bölümlerinin ayrılmaz bir parçası haline geldiğini iddia etmiştir.⁵⁹

Bu bölümün son kısmında ise “Bu zatlardır Resul’ün sırr-ı yarı” ifadeleri ile başlanarak kısaca Hulefa-i Raşîdîn, anılmış ve övülmüştür. Devamında diğer velayet sahipleri de hatırlatılarak bu kısım nihayete ermiştir.

⁵⁸ Elmalılı Hamdi Yazır, **Hak Dini Kur'an Dili**, Huzur Yayın Dağıtım, İstanbul 2003, C.I, s.17, 31, 33, 37-39, 44-46.

⁵⁹ İsmail Hakkı Bursevi, **Ruhu'l-Beyan Tefsiri'nden Mücerreb Salavat-ı Şerifeler**, İlimşehri Yayınları, İstanbul 2005, s.26.

1.2.2. Bölüm (28-44 Numaralı Beyitler)

İsmet Efendi Risale-i Kudsiyyesi'ne şeyhi olduğu Nakşibendî Tarikatı'nın Halidî Kolu'nun bir adâbı olarak zikrettiği “sultana dua” ile dua ederek devam etmektedir. İsmet Efendi, bu adabı “Usul-ü Halidi'de budur adab” beyti ile başlayarak izah etmiş ve padişaha dua vazifesinin sadece kendisine ait olmadığını aynı zamanda bütün ihvanının da gece gündüz padişaha dua etmesi gerektiğini “Dua-i yad-ı şahla cümle ihvan / Olurlar hep müdavim leyl-ü ruzân” ifadeleri ile kayda geçirmiştir. Devam eden beyitlerde Sultan Abdulmecid'in yaptığı hayırlar övülmüş; İstanbul, Şam ve Erzurum vilayetlerinde pek çok dergâhın onun sayesinde kurulduğu ifade edilmiştir. İsmet Efendi burada kendisinin de Edirne'de ikamet ve hizmet ettiğini belirterek Sultan Abdulmecid'in bu hizmetteki olası yardımına işaret etmiştir. Bu bölümde yalnızca sultana değil, vezirlerine, askerlerine de dua edilmiş. “Vezir-u askerın hak ide mansur” gibi ifadelerle Allah'tan onlar için yardım niyazında bulunulmuş ve “İde adafiri tarumar-ı mekhur” denilerek düşmanın da yenilgisi hususunda dua edilmiştir.

1.3.3. Bölüm (45-80 Numaralı Beyitler)

Risale-i Kudsiyye'nin bu bölümünde İsmet Efendi, risalenin yazılma sebebini ve isimlendirilmesinin nedenini açıklar. İsmet Efendi, H.1271 yılının Muharrem Ayı'nın on birinci gecesi “sır latifesi”nden nurdan bir heyet zuhur ettiğini söyler. Letaif veya letaif-i hamsenin, İmâm-ı Rabbânî öncesi Nakşibendî kaynaklarında önemli bir yeri yoktur. Müceddidiye kolunun piri İmâm-ı Rabbânî tarafından tarikatın seyrü sülûk metodu olarak temellendirilen letaifler, insanda beşi halk, beşi de emir âlemine ait olmak üzere on tanedir. Halk âlemine ait latifeler anâsır-ı erbaa ile (ateş, hava, su, toprak) nefistir. Emir âlemine ait latifeler de sır, hafî, ahfâ, kalp, ruh, şeklinde sıralayan Ahmed Faruk Serhendî, Nakşibendi yolunda seyrü sülûkün kalp latifesinden başlayarak emir âlemine ait bu beş latife ile devam ettirilmesini ictihad etmiştir. Kalp latifesinin yeri sol memenin iki parmak altında süveydâ denilen bir mıntıkadır. Sırrın yeri sol memenin iki parmak üstünde, ruhun yeri sağ memenin iki parmak altında, ahfânın yeri göğsün ortası, hafînin yeri sağ memenin iki parmak altındadır. Halk âlemine ait nefsin yeri ise alnın tam ortasıdır.⁶⁰

⁶⁰ İrfan Gündüz, **Gümüşhânevi Ahmed Ziyâüddîn: Hayatı-Eserleri-Tarîkat Anlayışı ve Hâlidiyye Tarikatı**, İstanbul 1984, s. 188.

Letaifler en dışarıda kalp, en içeride ahfâ olmak üzere tahayyül edilir. Kalp latifesinin maddî âlemle, ahfâ latifesinin Allah ile irtibatı olduğunu, kalbin bir vechinin dünyaya, bir yanının ukbaya dönük olduğunu tasavvur eden bazı Nakşî büyüklerine göre bu letaifler arasında zâhir-bâtın münasebeti vardır. Dışarıdaki içeridekinin zâhiri, içerideki dışarıdakinin bâtını ve aslıdır. Bu fikre sahip olanlara göre her latife diğerinden farklıdır. Bu beş latifenin, aynı latifenin mertebelere göre farklılaşan adları olduğu, bazı makamlarda ona kalp, insanî kayıtlardan kurtulup saflığa erdiğinde ruh, saflık yükselince sır, daha da kemale erince hafî denildiğini, letâifte asıl itibarıyla farklılık bulunmadığını ifade edenler de vardır.⁶¹

Nakşî yolunda derviş seyrü sülûke kalp latifesinden başlar. Kalp, arş ve levh-i mahfûzun insanın maddî bedenindeki karşılığı olarak kabul edilir. Mürid, kalbinde bu latifenin nuru olan sarı nur tecelli edinceye kadar ism-i celâl olan Allah lafzını zikretmeye devam eder. Kalbi kendiliğinden zikreder olunca müride ruh latifesinin zikri verilir. Zikrin etkisiyle kalbin bu ilâhî tecelliye mazhar olmasına “veled-i kalb” ismi verilir. Sâlik, ruh latifesinin kırmızı renkteki nuru ruhunu kaplayınca, ruhunu zikirden alıkoyamaz hale gelir. Bu mertebede şeyh müride sır latifesinin zikrini verir. Kalp ve ruh latifesinin zikirlerine devam eden derviş, bu letaifin beyaz olan nuru zahir oluncaya kadar yine Allah lafzını zikreder. Daha sonra teveccühünü hafî letaifine intikal ettirilen sâlik, bu latifenin siyah nuru zahir olunca ahfâ latifesinin zikri kendisine telkin edilir. Allah’ın bütün isim ve sıfatlarının tecelli ettiği ifade edilen ahfâ mertebesinde derviş önceki tüm letaifler için verilen esmaları zikrettikten sonra ahfâ mıntikasına teveccüh ederek bu letaif için ahfânın yeşil nuru zahir oluncaya ve diğer bütün letaifler kendiliğinden zikreder hale gelinceye kadar zikrine devam eder.⁶²

İsmet Efendi, sır latifesinden zuhur eden heyetin bir nur izhar eyle dediklerini “Ki icmal üzere eyle bir nur” beytiyle ifade ettikten sonra bu “nur”un vasıflarının da söz konusu heyet tarafından beyan edildiğini belirtir. Eserin Türkçe ve manzum olarak yazılması bu vasıflar arasındadır. İsmet Efendi, mezkûr heyete verilen vazifeyi yapmakta aciz kalacağını özellikle de dili hususunda sorun yaşayacağını belirtse de gelen heyetin onu “Hatadan hızf eder Allah” diyerek cesaretlendirmesiyle yazmaya başladığını ifade eder. İsmet Efendi, son olarak eserin yazılmasındaki esas sebebi “Hususa rabîta aslı visale” beytiyle “rabîta” olarak açıklamıştır.

⁶¹ Hasan Kamil Yılmaz, **Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar**, Ensar Neşriyat, İstanbul 2018, s.293.

⁶² Süleyman Uludağ, **Tasavvuf Terimleri Sözlüğü**, Kabalcı Yayınları, İstanbul 2016, s.243.

Lugatta “bağlamak” anlamındaki rabt kökünden türeyen ve “iki şeyi birbirine bağlayan ip; alâka, bağ, münasebet” manalarına gelen râbîta sözcüğü tasavvufta müridin kâmil bir şeyhe gönlünü bağlaması, onun suret ve siretini tefekkür etmesini ifade eder. Tasavvuf tarihinde evvelâ mürşidi sevmek, kalbini ona rabt etmek, bu sayede ondan feyz almak ve yaptığı davranışlarını taklit etmek gibi usuller bulunurken zamanla bu esaslar mürşidin dış görünümünü düşünme şeklini almıştır. Necmeddîn Kübrâ (ö.618/1221) müridin kalbini mürşide bağlamasının ehemmiyetini vurgulamış, Şehâbeddin es-Sühreverdî de (ö. 632/1234) bu hususta, “Müridin mürşidine nazar ederek tüm dikkatini onda toplaması ve Allah’tan mürşidi üzerine gelen tecellîleri seyire dalması semâda kendi kendine hareketinden daha hayırlıdır” demiştir. Nakşibendî yolunun müessisi Şah-ı Nakşibend’in de hayatının sonlarına doğru yaptığı hac seyahatinde dervişi ve halifesi Muhammed Pârsâ’ya kendine râbîta yapmasını ve sûretini düşünmesini tavsiye ettiği rivayet edilmektedir. Yakub Çerhî de dervişi Ubeydullah Ahrâr’a Nakşî tarikatının âdâbını öğretirken râbîtayı anlatırken bu metodu yalnızca kabiliyetli dervişlere anlatmasını söylemiştir. Bu rivayetlerden râbîtanın o yıllarda bazı seçkin dervişlere tavsiye edildiği anlaşılmaktadır.⁶³

Abdurrahman-ı Câmî, teveccühü ifade ederken râbîta yapılacak mürşidin müşahade makamına ermiş, zâtî tecellîlere nail, görüldüğünde Hakk hatıra gelen kemâlat sahibi bir zat olması gerektiğini belirtmiştir. Kaynaklarda râbîta metodunun tasavvufî terbiyenin yalnızca başlarında gerekli olduğu ifade edilir. Çünkü kalben Hakk’a yönelebilecek kemâle erişen mürid için gereksiz ve mâsivâ olarak görülmektedir. Râbîta ile alâkalı bazı kaynaklarda şeyhin sûretinin tahayyül edileceği ifade edilmiş, ancak ayrıntılı bilgi verilmemiştir. Bu meselede ilk ayrıntılı bilgi Ubeydullah Ahrâr’da görülür. Ona göre râbîtada mürşidin iki kaşının arasını tahayyül etmek gerekir. Zira burası feyiz mahalli olarak telakki edilmektedir. Sûfî anlayışa göre râbîta kalbi dünyevî meselelerden temizlemek ve muhafaza etmek, mürşidin ruhaniyetinden feyizlenmek ve onun aracılığı ile Allah’ı anmak, gıyabında şeyh ile mânevî birliktelik ve muhabbet tesis etmek gayesiyle icra edilir; bunların en mühimi muhabbettir. Tasavvufî bakış açısına göre salık, mürşidinin davranışlarını taklit etmek ve onun mânevî halini kendi üzerine yansıtabilmek için mürşidini sevmelidir. Zira seven kişi sevdiğine benzemek arzusundadır. Sevgi ve ülfet mürşid ile mürid arasında bir araçtır. Bu sevginin kuvveti nisbetinde müride mürşidden mânevî hal sirayet eder.⁶⁴

⁶³ Dilaver Selvi, **Rabîta / Nefs Terbiyesinde**, Hoşgörü Yayınları, İstanbul 2012, s.23.

⁶⁴ **A.g.e.**, s.199.

XIX. asra kadar râbita hakkında mühim bir tenkit yapılmamıştır. XIX ve XX. asırlarda Hindistan’da kendisi de bir Nakşî Müceddidî olan Sıddîk Hasan Han ve İstanbul’da Seyyid Hoca başta olmak üzere bazı kimseler tarafından râbitaya tenkitler yöneltilmiştir. Tenkit edenlerin çoğu râbitayı yalnızca bid‘at olarak görürken Seyyid Hoca hem bid‘at hem şirk olduğunu ve putperestlik geleneklerine benzediğini iddia etmiştir. Bu tenkitler üzerine bilhassa Nakşî Hâlidî yolu mensupları râbitaya yapılan taarruzların aleyhinde eserler kaleme almışlardır. Tenkit edenlerden bazıları râbitayı bir ibadet formu olarak algılamış, ibadet formlarının da ancak Kur’an ve Sünnet ile tespit edilebileceğini söylemiştir. Sûfî anlayışa göre ise râbita bir ibadet formu değil mürşid ile mürid arasında muhabbet ve feyiz alışverişine aracı olacak bir usuldür. Râbitayı tenkit edenler çoğunlukla onu bir itikad meselesi olarak görürken sûfiler eşine muhabbet duyan bir kişinin gıyabında onu tahayyül etmesi gibi tabii bir hal olduğunu ifade etmişlerdir. Bu nedenle bazı sûfiler râbitayı “mürşide tam bir sevgi” diye tarif etmişler ve râbitada mürşidin sûretini tahayyül için özel bir gayrete hâcet olmadığını, muhabbetin yeterli olduğunu, zaten muhabbet duyan kişinin sevdiğini tahayyül edeceğini belirtmişlerdir. Râbitayı ayrıntıdan ve prensiplerden arındırarak mürşid ile mürid arasında doğal ve ruhanî bir iletişime dönüştüren bu yaklaşım daha makul olmasına rağmen bazı sûfiler zamanın örfüne uyarak râbitanın meşrûiyetini kanıtlamak için meseleyle ilgisi oldukça az olan âyet-i kerime ve hadis-i şerifleri delil olarak öne sürmüşlerdir. Nakşî yolunda râbitaya özel bir önem verildiği ve onu savunmak için eser yazarların çoğunlukla bu yola mensup olduğu için râbita metodunun Nakşibendîler’e özel olduğu zannedilmektedir. Halvetiyye, Kâdiriyye ve Çiştîyye başta olmak üzere birçok tarikatta da râbita tatbik edilmektedir. Tasavvuftaki “fenâ fi’ş-şeyh” ifadesi de râbitanın aslı olan şeyhe muhabbetin bir başka ifadesidir.⁶⁵

Bölümün sonunda İsmet Efendi, risalesinin isminin “Kudsiyye” olduğunu “Aceb Kudsiyye şayan oldu ismi” beytiyle ifade etmiş ve bu risaleyi okuyanlar hakkında “Ola nur okuyan ruh ile cismi” ve benzeri beyitler ile niyazda bulunmuştur.

1.4.4. Bölüm (81-110 numaralı Beyitler)

Risalenin bu bölümünde İsmet Efendi bazı inanç meselelerine değinmiştir. Öncelikle Cenâb-ı Hakk’ın hiçbir şeye muhtaç olmadığını belirten İsmet Efendi sonrasında ise Allah’ın

⁶⁵ Süleyman Uludağ, **Tasavvuf ve Tenkit**, Dergah Yayınları, İstanbul 2014, s.109.

hulûlden de münezzezh olduğunu ifade etmiştir. İtikadî esas olan hulûlün tenâsüh gibi kavramlarla aynı veya benzer anlamlar taşıdığı öne sürülmüşse de hulûl, çoğunlukla Allah'ın yaratıklarına ve bilhassa insanın bedenine intikal etmesi, tenâsüh ise insan ruhunun ayrı bir insan veya hayvana ait formuna girmesi anlamında kullanılır. Tecessüd ifadesi de bir hulûl türünü anlatır.

Hulûl inancı kaynaklarda öncelikli olarak iki grupta toplanmıştır. 1. Mutlak Hulûl. Allah'ın zâtıyla her şeye hulûl ettiğini ve her yerde bulunduğunu tasdik eden bu anlayış “hulûl-i âm” diye de isimlendirilir. Bu tür hulûlün kapsamına öncelikle panteist felsefî düşünceler ve onların bir çeşidi olduğu iddia edilen vahdet-i vücûd anlayışının da bulunduğu kabul edilir ve bu teorinin belli başlı mümessilleri arasında İbnü'l-Fârız, Muhyiddin İbnü'l-Arabî, İbn Seb'în, Affüddin et-Tilimsânî gibi isimler ifade edilir. Mezkûr zevatın mutlak hulul ile birlikte anılması Allah-âlem aynîliğini savundukları düşüncesine dayanmaktadır. Çünkü onlar, tasavvufta kemal merhalelerini aşarak “fenâfillâh” makamına erenlerin Allah'tan başka hiçbir mevcudatın bulunmadığını tecrübe ile idrak ettiklerine ilişkin nazariyelerini açıkça ifade etmişlerdir. Yine bu sûfler vâcib varlığın kati ve yek mevcut olduğunu, doğada görülen kesretin insanın varlığı nakıs algılamasından ibaret bulunduğunu söylemişlerdir, bu da onların Allah-âlem ikiliğini reddettikleri manasında yorumlanmıştır. Bu tür hulûlü kabullenenlere “İttihâdiyye” adı verilmiştir. 2. Muayyen Hulûl. Allah'ın zâtı veya sıfatlarıyla belirli bir şahsa yahut belirli bir objeye intikal ettiğini kabul eden bu zihniyet “hulûl-i hâs” diye de tanınır. Hristiyanların Hz. Îsâ, aşırı Şîîler'in imamı ile alakalı, bazı sûflerin de müşidlerine ilişkin benimsedikleri inançlar bu tür hulûle numune olarak gösterilir. Zira hristiyanlar Tanrı'nın (ilâhî kelâmın) Hz. Îsâ'ya hulûl ettiğini ve böylece Îsâ'nın tanrı olduğunu iddia etmişlerdir. Fahreddin er-Râzî ve Kādî Beyzâvî, Allah'ın Îsâ olduğu tarzındaki düşüncenin hristiyanlara ait temel bir akide ilkesi olmamakla beraber Hz. Îsâ hakkında benimsedikleri inancın bunu gerektirdiğini ifade etmişlerdir; fakat M. Reşîd Rızâ bunun doğru olmadığını belirtir. Zira hristiyanlar ezeli olan kelâmın Allah olduğuna ve Allah'ın ete kemiğe bürünerek Hz. Îsâ şeklinde ortaya çıktığına inanırlar, bu da hulûl inancının temelini teşkil eder.⁶⁶

İslâm dinine müntesip olduğunu ileri süren İshâkıyye, Nizâriyye, Sebeiyye, Nusayriyye, Hattâbiyye, Nemîriyye, Hâksâriyye, Dürziyye, Beyânîyye, Mukannaiyye, Şürey'îyye, gibi Gâliyye mezhepleri Allah'ın olgun insanlara hulûl edebileceği şeklindeki inançlarıyla

⁶⁶ Elmalılı Hamdi Yazır, **a.g.e.**, C.II, s.1626 - 1670.

muayyen hulûlü benimsemişlerdir. Onlara göre, “Ona (Âdem) ruhumdan üfledim” meâlindeki âyet-i kerime bunun sarîh delilidir. Ayrıca bu fraksiyonlar Hz.Cebrâil’in Dihyetü’l Kelbî, şeytanın da bazı insanların şekline bürünerek temessül etmesini, ruhanî varlıkların cismî varlıklara hulûl edebileceğine ilişkin deliller arasında gösterirler.⁶⁷

İslâm kelimcilerinin cumhuri mutlak veya muayyen olsun, bütün şekilleriyle hulûlün İslâm inancına mütenakız olduğunda da birleşmişlerdir. Bunların hulûl akidesiyle ilgili tenkitlerini şöylece ihtisar etmek mümkündür: Allah’ın belirli bir varlığa hulûl etmesi imkânsızdır. Çünkü hulûl bir varlığa tahsis edilmeyi, başkasına muhtaç olmayı, bir mekânda ve cihette bulunmayı, cüzlere bölünmeyi, başka bir nesneye birleşip onunla yek varlık haline gelmeyi, yapısal başkalaşmayı ve alt varlıklara intikal etmeyi icap ettirir. Bütün bunlar sonradan yaratılmış olan ve maddeden müteşekkil bulunan mevcudata ait hususiyetler olup hulûl eden varlığın araz, cevher veya cisim olmasını icap ettirir. Ancak Cenâb-ı Hakk vâcibü’l-vücûd olup mümkün veya hâdis değildir, maddeler üstü kâmil bir varlıktır, cevher yahut da araz olmaktan ve bunlara ait nitelikler taşımaktan müstağnidir. Hulûl O’nun zâtı gibi sıfatları hakkında da imkânsızdır. Zira sıfatların zâtıdan ayrılması muhaldir. Allah’ın bütün mevcudata hulûl edip onlarla birleşmesi de imkânsızdır. Zira bu hem naslara hem de mantığa aykırıdır. Kur’an-ı Kerim ve Sünnet-i Nebi’de böyle bir inancı doğrulayacak hiçbir karine yoktur. Aksine naslarda Cenab-ı Hakk’ın zâtında, sıfatlarında ve fiillerinde eşsiz olduğu ve O’nun haricindeki her şeyin yaratılmış mevcudattan ibaret bulunduğu yoruma imkân bırakmayacak bir şekilde ifade edilmiş, İslâm uleması da nasları bu biçimde anlamışlardır. Hulûl ve ittihad anlayışı aklın normlarıyla da bağdaşmaz. Zira böyle bir öngörü Allah-âlem ikiliğini ortadan kaldırmakta ve mantığın temel kurallarından biri olan eşdeğerlikle çelişmektedir. Allah kavramının vâcibü’l-vücûd olan ezeli ve aşkın bir varlığa, âlemin ise arız olmuş, mümkün ve noksan varlıklara karşılık geldiği bilinen bir gerçektir. Bundan dolayı Allah-âlem ikiliğini kaldıran panteist düşüncelere benzer öğeler taşıyan vahdet-i vücûd teorisi ve diğer hulûl nazariyeleri içinden çıkılması mümkün olmayan çelişkiler içerir.⁶⁸

Hulûl inancını ispatlamak için Hz. Âdem’e ilâhî ruhun üflenmesiyle alakalı âyete dayanılarak ifade edilen naklî delil geçersizdir. Zira ilgili âyet-i kerimelerde Allah’tan bir parçanın Hz. Âdem’e hulûl ettiğine ilişkin bir bilgi yoktur. Âyette ifade edilen “ruhumdan” lafzıyla kastedilen ruh, Cenab-ı Hakk’ın zâtıyla ilgili değil O’nun buyruğu altında olan ve

⁶⁷ Ahmet Yaşar Ocak, **Bektâşî Menâkıbnâmelerinde İslâm Öncesi İnanç Motifleri**, Enderun Kitabevi, İstanbul 1983, s. 146-149.

⁶⁸ Süleyman Uludağ, **a.g.e.**, s.128.

hakikati bilinmeyen bir ruhtur. Bununla Hz. Cebrâil'in kastedilmiş olması da imkan dahilindedir. Çünkü başka bir âyet-i kerimede Hz. Cebrâil'den "ruhumuz" diye bahs olunmaktadır. Eğer burada "ruhum" lafzıyla Cenab-ı Hakk'ın zâtı kastedilmek istenseydi, ilâhî hususiyet taşıyacak olan beşerin mükellef olması bir bakıma Cenab-ı Hakk'ın kendini kendine iman ve itaat etmekle mükellef tutması ve zatına azap veya mükâfat vermesi gibi bir netice ortaya çıkardı. Sarih naslara ve İslâm'ın uluhiyete olan bakış açısına aykırı düşmesi nedeniyledir ki müsamahakâr sûfiler de dahil olmakla birlikte bütün İslâm âlimleri hulûl kabul etmemiş ve bu akideyi kabullenenleri tekfir etmişlerdir. İhtilâf genellikle, Selefî âlimlerince mutlak hulûle (hulûl-i âm) müdahil edilen vahdet-i vücûd tasavvuruyla kelâmcıların ilah anlayışının hulûl çerçevesine girip girmediği hususunda olmuştur. Selefî âlimler, vahdet-i vücûd tasavvurunun mutlak hulûlden başka bir mana taşımadığını ifade ederken İbnü'l-Arabî ve onu tasdik eden bazı sûfiler bunu kabul etmemişlerdir. İmam Gazzâlî "fenâ" merhalesine eren sûfilerin "sekr" durumunda iken gözlemledikleri varlığın haricindeki bütün mevcudatı yok saydıklarını ve yaşadıkları üstün vecd hali nedeniyle kimi zaman hulûl iddiasında bulunduklarını ifade edip bunu hayalden kaynaklı bir kusur olarak değerlendirir. Aslında vahdet-i vücûd anlayışını savunanlarca kabullenilen, "Allah'tan başka varlık yoktur" görüşüyle panteistlerin mülâhazalarını ihtisar eden, "Tanrı bütün varlıklarda mündemiçtir" veya "Her varlık Tanrı'dır" ifadeleri farklı manalar taşır. İlki tevhidde ifrat noktasını ifade ederken ötekileri tam bir hulûlü, bhusus en sonuncusu bir inkâr anlamını taşır. "Allah'tan başka varlık yoktur" ifadesiyle, vahdet-i vücûd anlayışını benimseyen kimselerce kâinata atfedilen varlığın hakiki olmayıp hayalî olduğu ve hakiki varlığın Cenab-ı Hakk'a ait olduğu ifade edilir. Ancak panteizmden ayrı olup hulûlü icap ettirmediği söylene dahi bir grup sufinin sergilediği bir bakış açısını Allah-âlem ikiliğini kesin sınırlarla ayıran sarih manalı naslarla bir arada görmek mümkün değildir. Zira ilk dönem mutasavvıfları tevhidi "Kadîm varlıkla hâdis olanları birbirinden ayırt etme" biçiminde kayıtlayarak Allah-âlem ayırımını tevhidin esas ögesi olarak görmüşlerdir.⁶⁹

İlk dönem mutasavvıflarına ait bu bakış açısının giderek değiştiği ve Muhiddin İbnü'l-Arabî'de tezatlardan silkinemeyen kompleks bir hal aldığı gözlemlenmektedir. Aslında Selefî ulemanın ısrarla kabul etmedikleri mevzu, kesin bir hulûle götürdüğüne itimat ettikleri vahdet-i vücûd anlayışdır. Çünkü onlar müslümanların gönlünde mârifet ve sevgiden doğan bir nurun parlamasını hulûlden ayırt etmekte ve bunu imkân dâhilinde görmektedirler. Buna

⁶⁹Ali Aydın, **İnsanlık Tarihinde Şirk Hulul İnancı ve Batınlık**, Ortak Akıl Yayınları, İstanbul 2019, s.102-118.

göre takva sahibi müslümanların kalben hissettikleri nur, ilâhî bir cüz değil, iman ve takvânın insan ruhundaki bir tecellisi olarak kabul edilmiştir. Seleflerin ve kelâmcıların “âlemin içinde ve dışında bulunmayan Tanrı” anlayışını hulûlün ihtivasında görmesine ise her iki görüş arasında mühim ve belirleyici bir polemik mevzusu olan bu konunun doğrudan hulûlle alakası yoktur. Çünkü kelâmcılar her çeşit hulûlü imkânsız görmekte ve bu akideyi kabullenenleri tekfir etmektedir. Diğer taraftan onların, Allah’ın zâtıyla âlemin içinde ve dışında olmakla sıfatlandırılmayacağını ifade etmelerinden bir hulûl akidesi çıkmayıp yalnızca Allah-âlem münasebeti hususunda bir belirsizliğe yol açıldığı ifade edilebilir ki aynı belirsizlik Selefi akım için de muhtemeldir. Zira Allah-âlem münasebetini tam manasıyla belirlemek Allah’ın zâtı ile ilgili kati bir malumat sahibi olmayı zorunlu kılar ki bu muhtemel değildir.⁷⁰

İsmet Efendi hulûlü reddettikten sonra Cenâb-ı Hakk’a ait meselelerde kulun idrakinin yetersiz kalacağını da “Erişmez aklı fikri idraku imkan” diyerek ifade etmiştir. Risalenin devamında ise “Vücud” sıfatına değinmiştir. “Muhâl yokluk ona varlık sıfatı” ifadesiyle Allah’a yokluğun mümkün olmadığını belirtmiştir. İslâmî bir ıstılah olarak vücûd, Allah’ın aklın dışında varlığının bulunduğu ve bu varlığının zorunlu olduğu bir varlık (vâcibü’l-vücûd) olduğunu ifade eder. Allah’ın varlığı zâtının lüzumu yani kendindendir (bizâtihi/lizâtihi), O’nun dışındaki mevcudatın varlığı ise kendileri dışındandır (bigayrihi/ligayrihi). Allah’ın vücûd keyfiyetine ilişkin tartışmaların H.IV. (M.X.) asırdan itibaren başladığını söyleyebiliriz. Ebû Hanîfe’ye ait olan akaid risâlelerinde geçen ilâhî sıfatlar içerisinde vücûd yer almaz. İmam Eş’arî’ye göre Allah’ın var olması hem kendisinin hem de beşerin O’nun varlığını bilincine varması anlamına gelir, bundan dolayı “linefsihî mevcûd” diye tanımlanır. Allah’a nisbet edilen vücûd, varlığının başlangıcı ve sonu bulunmayan mutlak bir mevcudiyeti ifade eder. İmam Eş’arî’den sonraki dönemde yaşayan akaid âlimleri, vücûdun ilâhî zâta ait olan ve mânadan ibaret bulunan sübûtî bir sıfat mı, yoksa zâtın aynısı olup fark göstermeyen sadece aklî bir tevcih mi olduğu konusunu konuşmuştur.

İsmet Efendi Allah’ın “vücud” sıfatına değinmesinin ardından okuyucularını “Deme gel mümkünata aynı vacip” diyerek uyarmış ve Allah’ın “vâcibu’l vücûd” olduğunu yaratılanların ise “mümkünü’l vücud” olduğuna işaret etmiştir. İki arasındaki ayırımı yapamayanların “sekr” halinde olduğunu “Çü temyiz eylemez var bazı talib / Ona ahvali

⁷⁰ Ergun Kocabıyık, **Tasavvuf Sözlüğü**, Anahtar Kitaplar Yayınevi, İstanbul 2008, s.177-185.

sekr olmuştu galib” beytiyle ifade etmiştir. Sekr tasavvufu ıstılah olarak dervişe seyrüsülûk esnasında gelen feyz tesiriyle dervişin kendinden geçmesini ifade eder.

Derviş de keşfi fetholup cemal tecellisini seyre başlayınca ruhu muhabbet ve sûrûrla dolar, kendinden geçerek sekr halini tecrübe etmeye başlar. Bazı sûfiler, sekr halindeki dervişin gözünden eşyanın kaybolmadığını, fakat onun mânevî olarak Hakk’ın huzurunda olmasının tesiriyle eşyanın acı ve haz verme gibi niteliklerini ayırt edemediğini söyler. Meşhur sufilerden Kuşeyrî’ye göre gelen feyzin tesiriyle dervişte sekr hali gaybet halinden bazen daha kuvvetli, bazen daha zayıf olarak meydana gelmekte, zayıf halde iken feyz, derviş tam bürüyemediği için eşyayı hissetmesi muhtemelken baskın halde iken masivadan hiçbir şeyi hissetmemektedir. Sekrin biri kurbiyet, diğeri muhabbetle ortaya çıkan iki çeşidi vardır. Nimeti vereni görmekle hasıl olan muhabbet sekri, nimeti görmekle meydana gelen kurbiyet sekrinden daha efdaldır. Sekr halinde ilâhî meyi içip sarhoş olan dervişten şer’î hükümlere muhalif söz ve fiiller zuhur edebilir, ancak bunlara itibar edilmez. Sûfiler sekr ve sahv hallerinden hangisinin daha efdal olduğu hususunda tartışmışlardır. Bâyezîd-i Bistâmî ve piri olduğu Tayfûriyye yoluna mensup zevat sekrin, Cüneyd-i Bağdâdî ve onun piri olduğu Cüneydiyye yolu mensupları sahvın daha efdal olduğunu savunmuştur.⁷¹ İsmet Efendi de Tayfûriyye ekolüne mensup bir yolda şeyhlik yapmasına rağmen sahv halinin efdal olduğunu “Bu sekr halden geçip Hakk’a gidelim” beytiyle ifade etmiştir.

1.5.5. Bölüm (111-133 Numaralı Beyitler)

İsmet Efendi, risalesinin bu bölümünde de kelama ait bilgiler vermeye devam etmektedir. Burada öncelikle zatın sıfattan ayrı olduğunu belirtmiş, Ehl-i Sünnet görüşe muvafık olarak “ne aynısı ne gayrısı” demiştir. Sıfatların ise kadim olduğunu “Kadimdir hep sıfatı gel gidelim” beytiyle açıklamıştır. Ayrıca lafzatullahın vasıflarına da değinerek “Allah” lafzı ile “Hu” lafzı arasındaki münasebeti beyan etmiştir. “Onun için lafzatullah oldu sultan” beytiyle de lafzatullahın hem zata hem de esmaya taalluku sebebiyle “esma-i hüsnanın sultanı” olduğunu ifade etmiştir. Devam eden beyitlerde de Rab, Hayy, Kayyum, Rahman esmalarına ilişkin bazı bilgiler vermiştir. İsmet Efendi, esmayı zikretmekten muradın esmanın sahibi olduğunu belirtmiş ve müridin bu gayeden sapması halinde helak olacağını “Sevab asla

⁷¹ Hasan Kamil Yılmaz, **Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar**, Ensar Neşriyat, İstanbul 2018, s.297.

verilmez belki halik” beytiyle ifade etmiştir. Son olarak “Uruc kıl zata gel Hakk’a gidelim” diyerek esas amacın bizâtihi Cenâb-ı Hakk olduğunu beyan etmiştir.

1.6.6. Bölüm (134-171 Numaralı Beyitler)

Risalenin bu bölümünde Hz. Peygamber’in hakikati ve âlemin yaratılması açıklanmıştır. İsmet Efendi, âlemlerin yaratılmasını muhabbet ile ilişkilendirmiştir. “Muhabbet eyledi cümle kemali” beytiyle bu muhabbetin sebebini Allah’ın bütün kemallerini görme muradı ile bağdaştırmıştır. Bütün bunları bir hakikat olarak gören İsmet Efendi, bu hakikatin neticesinin “Hakikatle zuhur buldu Muhammed” beytiyle Hz. Peygamber olduğunu açıklamıştır. “Hakayık madeni oldu Muhammed” ifadesi ile de Hz. Peygamber’in bütün hakikatlerin madeni olduğunu beyan etmiştir. Allah’ın ilk zuhurunun “hubb”, ikinci zuhurunun ise “vücut” olduğu da “Bu hubb oldu vücudun akdemi nil” beytiyle ifade edilmiştir. Bütün bu hakikatlerin zuhurunu da “Zuhura gelmeseydi hubbi Mahmud / Nikab açmazdı asla rabbi maksud” ifadeleriyle Cenâb-ı Allah’ın Hz. Peygamber’e olan muhabbetine bağlamıştır.

1.7.7. Bölüm (172-197 Numaralı Beyitler)

İsmet Efendi risalesine Hz. Peygamber’e yaptığı övgüler ve onun hakkındaki kemalâtı beyan ile devam etmektedir. “O zatı zatına mirat edip can” beytiyle Hz. Peygamber’in Allah’a ayna olduğunu ve Allah’ın kemâlatının ondan zahir olduğunu beyan etmiştir. Aynı zamanda Hz. Peygamber’i Arapça’daki “ba” harfinin noktası ile özdeşleştirerek onun Allah’ın sırrı olduğuna işaret etmiştir. Devam eden beyitlerinde de yine Hz. Peygamber’e ait bazı özellikleri Allah ile irtibatlandırmış ve bu “ayna” metaforunu güçlendirmiştir. İsmet Efendi Hz. Peygamber’i överken diğer peygamberler ile de bir kıyas yapmıştır. Hz. Peygamber’in diğer peygamberlere olan kıyasını “Nebiler katre Ahmed bahre şayan” beytiyle ifade etmiştir. Ayrıca diğer tüm peygamberlerde var olan faziletlerin kaynağının da Hz. Peygamber olduğunu “Onun için enbiyanın hep kemâli / Muhammed bahrının feyzi cemâli” beytiyle beyan etmiştir.

1.8.8. Bölüm (198-215 Numaralı Beyitler)

Risale-i Kudsiyye'nin bu bölümünde müridlerin cinlere, çocuklara, kadınlara ve erkeklere tarikat talimi yapmasının adâbı ile ilgili açıklamalar yer alır. İsmet Efendi tarikat taliminin ilk şartı olarak Ehl-i Sünnet olmayı ve sonrasında da istihare yapılmasını zikreder. İstihare “bir işte Allah katında hayırlı olanın namaz ve dua ile talep edilmesi” anlamında kullanılır. Ulemanın sünnet veya müstehab gördükleri istihârenin meşru oluşu Câbir b. Abdullah'tan rivayetle şu hadis-i şerife dayandırılmaktadır: “Resûlullah, Kur'an-ı Kerim'den bir sure talim eder gibi yapacağımız işlerimizin tamamında bize istihâreyi öğretiyor ve şöyle buyuruyordu: ‘Sizden biriniz birşey yapmaya niyetlenince nafilâ iki rek'at namaz kılsın ve akabinde şu duayı etsin: Allahım! Senden, senin ilmin ve kudretinden hayır beklerim. Senin çok olan lutfundan isterim. Sen kâdîrsin, benim ise gücüm yetmez, sen bilirsin, ben ise bilmem. Sen bütün sırları bilersin. Allahım! Şu benim işim dinim, dünyam ve âhiretim için ilminde hayır diye yazılmışsa bana nasib et, onu kolaylaştır, uğurlu kıl. Şayet şu işim dinim, dünya ve âhiretim için ilminde kötü olarak yazılmışsa o işi benden, beni de o işten uzaklaştır. Hayır neredeyse onu bana nasib et ve gönlümü ona doğru yönelt!’ Resûlullah sözüne devamla, ‘İstihâreyi yapan kişi bu esnada işini de söylesin’ buyurdu.”⁷²

İstihare duasının, bu niyetle kılınan iki rekât namazdan sonra okunmasının uygun olacağı hususunda dört mezhep görüş birliğindedir. Mâlikî ve Şâfiî mezhepleri ulemasına göre mezkûr dua, herhangi bir namazdan sonra da okunabilir. Dört mezhebe göre istihâre namazının en faziletli olanı iki rekât olarak kılınanıdır. İstihâre duasının kılınan namazdan hemen sonra kıbleye müteveccih okunması, ellerin kaldırılması, dua âdâbına uygun hareket edilmesi, duanın kabul ihtimalini yükselten güzel fiiller olarak telakki edilmiştir. İstihareyi yapan kişinin müsbet veya menfî bir karara varamaması halinde Hanefî, Mâlikî ve Şâfiî mezheplerinin âlimleri, Enes b. Mâlik'ten ulaşan bir rivayetten hareketle istihârenin yedi defaya kadar tekrar edilebileceğini söylemişlerdir. Şâfiî ve Mâlikî uleması, Hz. Peygamber'in bir hastalık sebebiyle başkasını “okuyarak” tedavi edilmesine izin vermesi ve bu vesile ile söylediği, “Kardeşine yararlı olmaya gücü bulunan bunu yapsın”⁷³ hadisinden hareketle başkası için istihâre yapmanın câiz olduğunu ifade etmişlerdir. Enes b. Mâlik'ten nakledilen hadisin devamında Hz. Peygamber, “Sonrasında kalbine doğan ilk duyguya /

⁷² Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî el-Mervezî, **a.g.e.**, C.3 s.344.

⁷³ **a.g.e.**, C.3 s.334.

düşünceye bak, buna uygun davranman hayırlı olur” buyurmuştur.⁷⁴ Buradan yola çıkarak istihârenin neticesinde insanın içine ferahlık gelirse o işi yapması, sıkıntı, darlık hali gelirse yapmaması hayırlı görülmüştür.⁷⁵

İsmet Efendi, istiharenin yedi defa tekrarlanması halinde hala bir netice alınamadıysa “Zuhur ederse temkini muhabbet” diyerek muhabbet şartı ile tarikat taliminin yapılabileceğini ifade etmiştir. Aynı zamanda şeyh efendinin istihare yapmaksızın da kişiye tarikat talimi yapılabileceğini belirtmiştir. Zira İsmet Efendi, mürşidin gönlünü istihare makamı olarak görmektedir. Risalede müride verilecek ilk ders, kalp latifesi olarak belirtilmiş ve diğer letaiflerin sonra öğretilmesi aksi takdirde müridin kıymet blmeyeceği “Çü birden olsa bilmez sonra kıymet” beytiyle vurgulanmıştır.

1.9.9. Bölüm (216-227 Numaralı Beyitler)

İsmet Efendi bu beyitlerde sakalsız gençlere tarikat taliminin ilkelerini beyan etmektedir. Bu meyanda dikkat edilecek ilk hususu “O cemiyette olmaz gel gidelim” beytiyle ifade etmiş, bu gençlerin cemaatte bulundurulmaması gerektiğini zikretmiştir. Bunun istisnası olarak o gencin babası veya amcası ile gelmesi olarak gösterilmiştir. Daha önce de ifade edildiği ve sonraki beyitlerde de görüleceği üzere İsmet Efendi fitnenin her türlüşünden sakınmak için oldukça çaba göstermiş ve bu yönde tavsiyede bulunmuştur.

1.10.10. Bölüm (228-281 Numaralı Beyitler)

İsmet Efendi risalesinin bu bölümünde kadınlara tarikat taliminin kurallarından bahseder. Bu hususta bahsettiği ilk mesele kadınlara verilen şeyhlik icazetidir ki İsmet Efendi buna “Sakın hatunlara verme hilafet” diyerek karşı çıkmış “Ki sadat men edip etmedi adet” ifadesiyle de kendinden önceki meşayihın da bu hususta müsaade etmediğini belirtmiştir. Ayrıca bir kadının tarikatta ne kadar ileri dereceye ulaşırsa ulaşsın yine de şeriatın hükümlerine tabi olarak şeyhi dahi olsa bir erkekle yalnız kalmaması gerektiğini “Meğer seyri sülûkü bulsa gayet / İnabe ver nisaya etme halvet” beytiyle açıklamıştır. Bunun bir sebebi olarak da ortaya çıkacak fesadı göstermiştir. Ancak istisna olarak gelen hanımın bir

⁷⁴ Babanzade Ahmet Naim, **Sahih-i Buhari Muhtasarı, Tecridi Sarih Tercümesi ve Şerhi**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1983, C.4 s.143.

⁷⁵ Ömer Nasuhi Bilmen, **Büyük İslam İlmihali**, Çelik Yayınevi, İstanbul 2014, s.253.

mahremi ile birlikte olması halinde şeyhin onunla görüşebileceğini ifade etmiştir. İsmet Efendi, kadının bu imkândan mahrum olması halinde mürşidin kadına yapacağı tarikat taliminin bir perde arkasından olması gerektiğini “Vera-i perde de dursun o teslim” beytiyle açıklamıştır. Bu halde dahi kadının edebe riayet ederek tarikat talimi esnasında tesettürlü bir biçimde oturması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca kocasının yanında yapılacak ders talimlerinde de “Zevç ister hem işitsin” diyerek kocanın yapılacak talimi duymasının fitnenin önüne geçeceğini ifade etmiştir. Kadınların tarikat talimi almasındaki bir başka mesele ise “hatm-i hâcegân” denilen ritüelin uygulanmasındadır. Hatm-i hâcegâna eski kaynaklarda rastlanmamakta ve kim tarafından başlatıldığına dair bir kayıt bulunmamaktadır. Bu ritüel esnasında halka halinde dizilen dervişler belli sayılarda çeşitli sûre ve zikir cümlelerini tekrar etmektedirler. Okunan sûre ve zikirler farklılık gösterebilir. Nakşî tekkelerinde her sabah ve akşam yapılan hatm-i hâcegân; bu sıklık mümkün değilse haftada iki defa yapılır. “hatme” diye de kısaltılarak anılan hatm-i hâcegânın farklı şekillerde tatbik edilmesi ve okunanların belirli sayılarda okunmasının farklı sebepleri olduğu zikredilmektedir.

Hatm-i hâcegâna hususen Hâlidîyye ekolünde büyük önem verilmiştir. Hatme, cemaat veya münferit olarak yapılabilir; cemaat olarak yapılıyorsa şeyh veya onun izin verdiği bir kişi tarafından yaptırılır. Hatmenin yapıldığı mahallin kapıları kapatılır, hatmeye katılacak kişiler abdestli olarak تنها ve huzurlu bir mekânda diz çöküp daire halini alırlar. Tarikata biatı olmayanlar ve çocuklar hatmeye alınmaz. Fazlaca sûre ve zikrin okunması uzun zaman alacağından bunlar hatmeye katılanlara belli miktarlarda verilir. Şeyh veya ondan izinli olan kişi okunacak zikirleri sırası geldikçe gür bir sesle ilan eder. Halkadakiler bunları alçak bir sesle okurlar. Nakşî ekolündeki “vukuf-i adedî” edebine göre tespit edilen sayılara titizlikle riayet edilir. Ayrıca hatme boyunca râbitaya ve vukûf-ı kalbî edeplerine de uyularak gözler kapalı tutulur, büyük meşayihın ruhaniyetlerinin de hatmeye katıldığına inanılır. Sonunda bir kişi Kurân-ı Kerîm’den bir bölüm okur, dua ile hatme sona erer.⁷⁶

Tarikatta hatmeye büyük önem verilmesine rağmen kadınların bu ritüele dâhil edilmesi yasaktır. İsmet Efendi de bu yasağı risalesinde zikretmiştir. Bununla birlikte kadınların tarikata ait soru ve sorunlarının halli için bir kadın “vekil” tayin edilmesi gerektiği de “Nisadan bir vekile eyle ihsan” beytiyle açıklanmıştır. Zira kadınların da şeyhe anlatması gereken halleri olacağı kesindir. Şeyh de bu hallere kendi mahreminden tayin ettiği kadın

⁷⁶ Necdet Tosun, **Bahaeddin Nakşibend Hayatı, Görüşleri, Tarikatı**, İnsan Yayınları, İstanbul 2015, s.320.

vekil sayesinde muttali olacaktır. İsmet Efendi, kadınlara tarikat talimi esnasında olması muhtemel fitnelerin önünü kesmek için her türlü tedbire başvurmuştur. Risalesinin devamında şeyhe gelen kadınların yaşlı olsa dahi tesettür üzere bulunması gerektiğini söylemektedir. Bu halde dahi dikkat edilmesi gerektiğini “Yine çok ihtilat etme gidelim” diyerek ifade etmiştir.⁷⁷

Şeyhlerin yalnızca kadın müridleri ile değil erkek müridleri ile de sıkça birlikte bulunması hoş görülmemiştir. Zira müridleri ile sıkça birlikte olan mürşidlerin heybetlerinin azaldığı, dolayısı ile irşad vazifelerinde nakısa oluşacağı söylenir. İsmet Efendi de bu görüşü “Müridanınla etme ihtilat çok / Taam etme beraber olma hem dur” beytiyle desteklemektedir. Tarikattaki kemâl yolculuğunda her ne kadar erkekler öne çıksa da perde arkasında kadınların da yarışa dahil olduğunu söylemek mümkündür. İsmet Efendi de “Cihanda var azizim şimdi nisvan / Ki mutlak yüz ricalden hayırlı can” beytiyle söz konusu manevi yarışta hanımların bazen erkeklerden önce ipi göğüslerini ifade eder. Ancak bu oranın az olduğunu da yine risalesinde “Ricale nisbet azdır gidelim / Cemâl-i bâ kemâle seyredelim” diyerek belirtmiştir.

1.11.11. Bölüm (282-287 Numaralı Beyitler)

Risalenin bu bölümde bulunan beyitlerinde İsmet Efendi, cinlere yapılan tarikat taliminden bahsediyor. İsmet Efendi, cin taifesine tarikat talimi yapılmasını doğru bulmadığını “Aziz cin kavmine verme inabe” diyerek ifade ederken “Çün azdır istikamet hak kitaba” beytiyle de bu tavsiyenin sebebini açıklıyor. Açıklamasını sonraki beyitlerde daha da detaylandırıyor: “Tekebbür çok erişirsin itaba” “Nisadan aklı enkasdır suluke” “Cidaldır işleri her bir bölüğe”. Yine de bu hususta gelen cinin salih olması şartıyla bir açık kapı bırakıyor. Son noktayı ise “Beterdir bil nisadan kaç gidelim” diyerek koyuyor.

1.12.12. Bölüm (288-371 Numaralı Beyitler)

Bu bölümde risalede “mürşitlik” meselesi iki yönlü olarak ele alınıyor. Evvelâ sahte şeyhlerden sonrasında ise kâmil mürşidlerden söz ediliyor. Aslında İsmet Efendi bu konudaki yegâne çizgisinin “şeriat” olduğunu en başından “Şeriat fark eder dinle aziz bab”

⁷⁷ Necdet Tosun, **a.g.e.**, s.321.

ifadesiyle belirtiyor. Devam eden beyitlerde ise sahte şeyhlerin olumsuz özelliklerini sıralıyor. Bu özelliklerden ilkinin “Teşeyyuhluk eder var bazı nadan / Ki asla görmemiş seyrü suluk can” beytiyiyle “seyrû süluk” eğitiminden geçmemeleri olarak belirtiyor. “Kûlah hırkaya eyler ancak iman” ifadesiyle de bu sahte şeyhlerin dış görünüşlerinin tarikat erbabı gibi olduğu ancak bu görüntünün aldatıcı olduğu beyan ediliyor. İsmet Efendi, şeriatin ayırt edici yegâne hususiyet olduğunu “Şeriatır bize hüccet gidelim” “Şeriatte dahi yok istikamet” beyitleri ile ifade etmektedir. Bu sahte şeyhler arasında bulunan bir takım kişilerin riyazet ile olağanüstü halleri elde edebileceği ancak bu hallerin esas gaye olmadığı da “Kamusu bunların ehli batalet” beytiyle belirtilmektedir.

Risalenin devamında “Dahi var bir bölük kendi çalışır” beytiyle tarikat talimi olmaksızın seyrû süluk yolculuğuna çıkanların haline değinilir. Bu kişilerin halleri “Çıkar mı arşa anla bir zayıf mur” beytiyle arşa çıkmaya çalışan bir karıncaya benzetilmektedir. Risalede bir kısım insanların da seyrû süluk kabiliyetli olmasına rağmen gizli kibirleri sebebiyle tarikat taliminden uzak durdukları belirtilmektedir. Bu nevi kişilerin hiçbirine “fenafillah” sırrının verilmeyeceği “Fenafillah verilmez bu nişanda” beytiyle ifade edilir. Tasavvuf terbiyesine giren sûfî, bir mürşidin nezareti altında, maharetine göre farklılaşan bir müddet içerisinde farklı riyâzet ve mücâhedelerle nefsini terbiye eder. Bu tatbikatın neticesinde varılan yere “fenâ-bekâ” adı verilmiştir. Tasavvuf eğitiminin son merhalesine farklı isimler veren mutasavvıflar varsa da çoğunluk fenâ-bekâyı bu seferin nihai durağı olarak görmektedir. Fenâ-bekânın bir hâl mi bir makam mı olduğu meselesi sûfîler arasında tartışma konusu olmuştur. “Sûfînin istenmeyen huy ve hâllerini yok edip onların yerine makbul hasletler elde etmesi” anlamında kullanılan fenâ kavramı hususen ilk dönemlerde cehalete karşı ilmin, gaflete karşı zikrin, zulme karşı adaletin, nankörlüğe karşı şükrün, mâsiyet ve gûnahe karşı taat ve ibadetin kaim olması şeklinde ifade edilmiştir. Mutasavvıfların tecrübe ettikleri tasavvufî merhaleler ile ilgili görüş ve tespitleri zenginleştikçe fenâ ve bekâ mefhumları da farklı ve zengin anlamlar kazanmıştır.⁷⁸

Tasavvuf kaynaklarının verdikleri bilgilerden, fenâ-bekâ kavramlarını kullanarak bunları tanımlayan ilk mutasavvıfın Ebû Saîd el-Harrâz (ö. 277/890) olduğu bilinmektedir. Harraz’a göre fenâ, insanın kulluğunu görmede fânî olması, bekâ ise Hakkânî tecellileri temaşa ile bâki olmasıdır. Kulluğu görme, insanın yaptığı ibadetleri kendine nispet etmesi, onlara güvenmesi demektir. Mutasavvıflar, bu anlayışın kişinin ruhî gelişimini engelleyen bir hâlet

⁷⁸ Mustafa Kara, **a.g.e.**, s.267.

olduğunu belirtirler. Kul kendi amellerini görmediği vakit hakiki kul olma makamına ulaşmış demektir. Kelâbâzî'nin ifadesiyle el-Harrâz, fenâ halini üç aşamalı bir derecelendirmeye ifade etmiştir. Derviş evvela dünya ve âhiret ile ilgili tüm haz ve hissiyatını kaybeder. Sonrasında Cenâb-ı Allah'ın kudretinin tecelli etmesi nedeniyle O'na karşı hissettiği hürmetten dolayı Allah ile ilgili hazzını da kaybeder. Son tecelliyle bu hazzını kaybettiğini dahi fark edemeyecek bir noktaya erişir. Fenâ halinin son mertebesinde bu anlayıştan da yoksun kalan mutasavvıfların söylediği bazı sözler İslam'a aykırı olabilmektedir. Bu sözlere “şathiye” denir.⁷⁹

Sûfilîği “Hakk'ın seni sende mevti, kendisinde haşretmesi” şeklinde tanımlayan Cüneyd-i Bağdâdî, fenâ tecrübesini yaşayan mutasavvıfın ruh hallerini el-Harrâz'a benzer bir biçimde üç aşamada incelemiştir. Son mertebede bulunan müridin saflık, sükûnet ve teslimiyet ile bezm-i elest arasındaki benzerliği sonrasında Kelâbâzî de yakın bir biçimde tekrar edecektir. Bu sûfilere göre Cenâb-ı Allah'ın, fenâ halini yaşayan dervîşi günah işlemekten muhafaza ettiği Sahih-i Buhârî'de geçen “Ben onun gören gözü, işiten kulağı... olurum”⁸⁰ meyanındaki kudsî hadis işaret etmektedir. Mutasavvıflar bu meselenin gereği gibi idrak edilebilmesi için tasavvufî ıstılahın iyi bilinmesi gerektiğini de ifade etmişlerdir. Fenânın genelde bilinen bir tanımı de Ebû Ya'kub Nehrecûrî'ye aittir. Nehrecûrî'ye göre fenâ, “Hakk'a nisbetle kulun kendi mevcudiyet ve amelini görme duyusunun mahv olması”, bekâ ise “kulun dinî ahkâmda Hakk'ın iradesini gözetmesi”dir.⁸¹

Tarikatların kurulup yaygınlaşmasından sonra fenâ terimi, kul-Allah münasebetinden taşarak farklı boyutlar kazanmıştır. Bunların en bilinenleri fenâ-fîş-şeyh, fenâ-fil-pîr, fenâ-fir-resûl, fenâfillâhtır. Bir mürşide intisap eden mürid, şeyhinin öğütlerine bağlı kalmak ve ona muhabbetle ilk merhaleyi geçince şeyhi ona tarikatın pîrini anlatır, sevdendir. Pîrin mânevî etkisine bırakılan sûfî, düşüncesini onun fikir ve anlayışı üzerinde yoğunlaştırır. Üçüncü aşamada müridin peygamberin muhabbetinde fânî olması vardır. Fenâ-fir-resûl makamı fenâfillâh makamının giriş kapısıdır. Zira peygamberi sevmek Cenâb-ı Allah'ı sevmenin ön koşuludur. Fenâfillâh müridde huzur ve mutlulukla birlikte itimat hissini meydana getirir.⁸²

Mutasavvıflar arasında değişik biçimlerde değerlendirilen meselelerden biri de fenâ halinin devamlı olup olmadığı meselesidir. Kelâbâzî, bazı sûfilerin fenâ halinin devamlı olmaması

⁷⁹ Hasan Kamil Yılmaz, **Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar**, Ensar Neşriyat, İstanbul 2018, s.243.

⁸⁰ Babanzade Ahmet Naim, **a.g.e.**, C.12 s.192.

⁸¹ Süleyman Uludağ, **Tasavvuf ve Tenkit**, Dergah Yayınları, İstanbul 2014, s.109.

⁸² Süleyman Uludağ, **a.g.e.**, s.110.

gerektiği görüşünde olduklarını söylemiştir. Bu görüşü paylaşan mutasavvıflara göre fenâ halinin daimi olması durumunda mürid ibadetlerini yapamayacak duruma gelecek, dünya ve âhiret işleri bozulacaktır. Bu nedenle asıl ve sürekli olan, fena halinin nihayete ermesiyle başlayacak olan bekâ halidir. Mutasavvıflar, fenânın kesbî bir hal mi, yoksa vehbî mi olduğu hususunu da tartışmışlardır. Bu halin lûtfen olduğunu savunanlar fenânın daimi olması iktiza ettiğini söyleyen mutasavvıflardır. Zira Allah kullarını yanıltmaz, onlara ihsan ettiği bir şeyi geri almaz. Serrâc bu konuda Bağdatlı bazı mutasavvıfların fenâ-bekâ hususunda yanlış anlayışlara sahip olduklarını, kulun kendine ait sıfatlarından çıkıp Hakk'ın sıfatlarına dahil olmasını kendi iradesinden çıkıp Allah'ın iradesine bağlı olması şeklinde anlaşılması gerektiğini, aksi takdirde yanlış bir anlayışa düşüleceğini ifade etmiştir. Allah'ın vasıflarını bizâtihi Hakk zannetmenin küfür olduğunu söyleyen Serrâc'a göre gönüle giren Hakk değil ona edilen iman, tevhid ve duyulan hürmet duygusudur. Fenâ, Hakk ile birleşme değil Hakk'ın mutlak irade ve kudretinin tam olarak idrakindenn ibarettir.⁸³

Hücvîrî, fenafillah meselesini hem mutasavvıflar hem de zâhir ulemâ açısından ele almıştır. Hücvîrî'ye göre Müşebbihe, Mücessime, Haşviyye gibi ekollerin Cenâb-ı Allah hakkındaki görüşleri Nestûrîler ve Nasrânîler'in görüşleri ile benzeşmektedir ve doğru değildir. Bunlar hadisî kadîmi, yani insanla Cenâb-ı Allah'ı birbirine karıştırmışlardır. Hücvîrî'ye göre fenâ ile ilişkili çok farklı ifadeler kullanılsa dahi hepsinin vardığı nokta şudur ki: Kulun fânî olması demek Cenâb-ı Hakk'ın celâl ve azametini temaşa eylemesi, Cenâb-ı Hakk'ın celâlinde dünya ve ukbayı unutması, bu hali tecrübe ettiğinin bile farkında olmaması demektir. Bu durumda dervişin dili Hakk ile konuşur, bedeni huşû halinde bulunur, ruhu saf bir hale gelir. Mutasavvıfların dikkat çektiği bu hususlar, başta İbn Teymiyye olmak üzere bazı âlimleri tarafından da tenkit edilmiştir. Bu mesele tartışılırken tümüyle yok oluşu ifade eden Budizm inanışındaki Nirvana kavramı ile fenâ arasındaki benzeyen noktalar üzerinde de durulmuştur.⁸⁴

İsmet Efendi sahte şeyhlerden bahsine “Dahi var bir bölük yoktur sahih yed” beytiyle devam eder. Bu beyit ve devamındaki birkaç beyitte sahte şeyhlerden bazılarının bir “silsile”ye mensup olmadığı anlatılır. Silsile kavramı, bir tarikatın birbirine icâzet/diploma veren şeyhlerinin içeren liste manasında kullanılmış, silsileyi meydana getiren isimlerin yazıldığı belgeler de silsilenâme veya tomâr olarak isimlendirilmiştir.

⁸³ Abdürrezzak Kaşani, **Tasavvuf Sözlüğü**, İz Yayıncılık, İstanbul 2015, s.482.

⁸⁴ Selçuk Eraydın, **Tasavvuf ve Tarikatlar**, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul 2016, s.196.

Tasavvuf ekollerinin yani tarikatların silsilelerinin Hz. Peygamber ile başladığı kabul görür. Sonraki döneme ait bazı kaynaklarda Hz. Peygamber'in ilk dört halifeden her birisine öğrettiği zikir olduğu ve bu yolla dört farklı tarikatın oluştuğu ifade edilmiştir. Bu yollardan Hz. Ali ve Hz. Ebû Bekir ile devam edegelen silsilelerin zaman içerisinde yaygınlık kazandığı, Hz. Ali'den devam eden silsilenin Aleviyye, Ebû Bekir'den devam eden silsilenin ise Sıddîkiyye (Bekriyye) diye isimlendirildiği ifade edilir. Tarikat silsilelerine bakıldığında Hâcegân tarikatı ve Nakşibendiyye haricindeki diğer tarikatların Hz. Ali'den geldiği görülmektedir.⁸⁵

Silsileler, önceki dönemlerde anlaşılan şifahî yolla aktarılmış, daha sonraları köklü tarikatların oluşmayabastandığı H.VI. (M.XII.) asırdan itibaren yazıya geçirilmeye başlanmıştır. Hz. Ali'den devam eden silsilelerin genelinde Hasan-ı Basrî'nin (ö.110/728) Hz. Ali'den (ö.40/661) tasavvufî terbiye aldığı kaydedilmiştir. Tasavvuf tarihinin ilk dönemlerinde kaleme alınan eserlerde Hz. Ali'ye ya da Hz. Ebû Bekir'e varan bir silsile görülmemektedir. Elimizdeki kaynaklara göre tasavvuf tarihinde bilinen ilk silsile Ca'fer Huldî'den (ö.348/959) Hz. Peygamber'e ulaşan silsiledir. İbnü'n-Nedîm'e göre Ca'fer Huldî, Cüneyd-i Bağdâdî'den tasavvufî terbiye görmüştür. Hz. Peygamber'in bazı hususi bilgileri ve zikirleri sahabeden bazılarına bildirdiği meyanında birçok rivayetle birlikte tasavvufî eserlerde Alevî ve Sıddîki silsilelerin başlangıcını izah için sıhhati hususunda tartışma olan iki rivayet öne çıkmıştır. Bunlar Hz. Peygamber'in Hz. Ali'ye kelime-i tevhidi üç kere söylediği şeklindeki rivayet ile Hz. Peygamber'e ait olduğu söylenen, "Allah benim gönlüme neyi dökmüşse ben de onu Ebu Bekr'in gönlüne döktüm" şeklindeki sözüdür.⁸⁶

İslâmî ilimlerde yetkinliği belgelemek ve sahtekârlıkların önüne geçmek için bir nevi diploma olan icâzetnâmeler olduğu gibi tasavvufta da gerçek şeyhleri sahtelerinden ayırabilmek amacıyla icâzet verme metodu kullanılmış olması muhtemeldir. Bu icâzetlerde, icâzet veren şahsın müridlerinin silsilesinin yazılması bir gelenek haline gelmiş, bu şekilde o kişinin köklü bir tarikatın mirasçısı olduğu vurgulanmıştır. İsmet Efendi de silsilenin bu hususiyetini "Teselsül muttasıl marufi ahval" diyerek ifade etmiştir. Ancak her halükarda bir şeyhin kemaline delaletin yalnızca şeriata muvafık olması ile ölçülebileceğini "Bu zatlar zahiri mutlak şeriat" beytiyle açıklamıştır.⁸⁷

⁸⁵ Hasan Kamil Yılmaz, **Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar**, Ensar Neşriyat, İstanbul 2018, s.356.

⁸⁶ Seyyid Mustafa Râsım Efendi, **Tasavvuf Sözlüğü: Istılâhât-ı İnsân-ı Kâmil** (haz. İhsan Kara), İnsan Yayınları, İstanbul 2008, s. 628-634

⁸⁷ Ergun Kocabıyık, **Tasavvuf Sözlüğü**, Anahtar Kitaplar Yayınevi, İstanbul 2008, s.132.

1.13.13. Bölüm (372-419 Numaralı Beyitler)

Risale-i Kudsiyye'nin bu bölümünde İsmet Efendi, tarikat taliminin kadın, erkek herkese lâzım olduğunu, mürşidsiz Allah'a vasıl olunamayacağını ifade ediyor. Ancak her halükarda meselenin yine şeriat kapısına dayandığını belirtmek üzere sözlerine “Şeriat mahzeninden bunca insan” diyerek başlamıştır. Zira daha önce de defalarca esas gayenin şeriat olduğunu vurgulamıştır. “Veli gayet katı müşkildir ey can / Ki mürşidsiz ola bu sırra şayan” beytiyle mürşidi olmayanlara velayet kapısının tamamen kapalı olmadığını söylese de bunun yine de çok zor olduğu belirtiliyor.

İsmet Efendi, bu görüşün yalnızca kendine ait olmadığı beyan etmek üzere “İmam Ahmed el Faruki meşhur / Bu sırrı faşa ol zat oldu mecbur” ifadeleriyle İmâm-ı Rabbânî'yi de mezkur görüşüne şahit göstermektedir. “Yine talime muhtaç oldular hem / Tarikat talim etti şemsi alem” beyitleri, ashâb-ı kiramın dahi bu tarikat talimine ihtiyaç duyduğunu, bu talimin bizâtihi Hz.Peygamber tarafından yapıldığını açıklamaktadır.

İsmet Efendi, mürşidi olmaksızın Hakk'a vasıl olmak isteyen zâhid bir kişinin ancak dört asırda bu yolculuğu tamamlayacağını şu beyitlerle ifade etmiştir: “Mali amali zahirle bir insan / Gece gündüz ibadet iste canan / Oruç tutsa ede hayratu ihsan / Bulur vuslat sene dört yüzde ey can”.

Ayrıca Hz. Ebubekir ve ashabın Hz.Peygamber'e teslim olmaları da mürşid terbiyesine misal gösterilerek bunun da bir nevi sünnet olduğu belirtilmiştir. “Bana peygamber yeter” diyenlere de İsmet Efendi “Ya sıddıktan niçin selman muallim” “Cüneyd Şibli dahi böyle müselleme” beyitleriyle selef-i salihini örnek göstererek cevap vermiştir.

1.14.14. Bölüm (420-485 Numaralı Beyitler)

İsmet Efendi risalesinin bu bölümünde genel olarak müritlere bazı nasihatler vermektedir. Bu nasihatlerden ilki “Aziz tefsir hadis ilmi kelami / Dahi fıkha ol alim bul selami”. Beyitten de anlaşılacağı üzere İsmet Efendi dervişin selâmeti için şeriattan vazgeçmemektedir. Dervişin şeriatı muntazam bir biçimde yaşaması için de ilgili ilimleri tahsile teşvik etmektedir. İkinci nasihat ise “Fırar et ehli bidatten gidelim” beytiyle, ehl-i bidatten kaçınmak olmuştur. Bir sonraki nasihat ise ilim ehline hürmet hususundadır. Bu zevâta hürmet etmek, “Ziyade eyle tazim bul necatı” beytiyle kurtuluş vesilesi olarak görülmüştür.

İsmet Efendi, dervişlerin kemâl bulmadan evlenmemeleri hususunda da tavsiyede bulunmuştur. Zira Allah sevgisi kalbe yerleşmeden başka bir sevgiyi kalbe yerleştirmenin müride kemal yolculuğu esnasında zarar vereceği düşünülmektedir. Önem verilen bir başka mesele de namahreme bakılmamasıdır. Risalede bu hususu belirten beytin devamında “Budur derde sebep gafletle yatma” ifadesiyle de bunun bir dert sebebi olduğu belirtilmiştir. Mutasavvıfların en önemli ilkelerinden olan “tevazu” da risalede “Kamu müminleri nefsinden efdal” beytiyle ifade edilmiştir.

1.15.15. Bölüm (486-529 Numaralı Beyitler)

Risale-i Kudsiyye’nin bu bölümünde müridlerin mürşidlerine karşı göstermesi gereken edepler anlatılmıştır. Bu edeplerin ilki olarak da müridin mürşidin huzurunda düşünceli durmaması olarak belirtilmiştir. Bunun sebebi ise sonraki beyitlerde “Eder sıklet çeker kaç olma menfur” ifadesi ile açıklanmıştır. Daha önce de ifade edildiği gibi insanların birbirlerini etkilemesi tabiidir. Dolayısıyla müridin süfli düşüncelerinin de mürşide ağırlık verebileceğine dikkat çekilmiştir. Ayrıca İsmet Efendi müridin, hatırına def etmekte zorlandığı bir düşünce gelmesi halinde bunu mürşidine bildirmesini ve böylece bu düşünceden kurtulacağını “Haber ver mürşide derhal bu sıklet / Gide sende bulasın nuru izzet” beytiyle ifade etmektedir. Devam eden beyitlerde ise bu hallerin gayet tabii olduğunu zira dervişin her halinin bir olmayacağını belirtmiştir. “Ne müşkil var ise ketm etme asla” beytiyle de müridin her sıkıntısını mürşidine açması gerektiği zikredilmiştir. Müridin gözetmesi gereken bir diğer husus ise “Onun namusunu eyle vikaye” beytiyle ifade edilmiştir. Bu beyitten anlaşılacağı üzere mürid, mürşidinin aleyhindeki hiçbir söz ve fiile elinden geldiğince müsaade etmemelidir. Müridin öfkeden uzak durması da burada tavsiye edilmektedir. “Velev hak sende olsa dal safaya” denilerek hak sahibi olsa dahi öfkeden vazgeçmesi öğütlenmektedir. Pek çok edep zikredilse de burada yazılanlardan çok daha fazlası olduğu ifade edilmek üzere “Tarikatte edeb çok yok nihayet” denilmiş ve meselenin geri kalanı bir anlamda müridin irfanına bırakılmıştır.

1.16.16. Bölüm (530-667 Numaralı Beyitler)

Risalenin bu bölümünde velilerin makamları, mertebeleri, dereceleri, seyrin çeşitleri, miracı ruhani ve bir takım nasihatlere yer verilir. İsmet Efendi, tarikatına intisap eden dervişlerin

kemâl yolculuğu esnasında uğrayacağı durakları Risale-i Kudsiyye'sinde dört tane olarak zikretmiştir: Seyr-i İlallah, Seyr-i Fillah, Seyr-i Anillah ve Seyr-i Fil eşya. Tasavvuftaki seyr terimi, sefer, mi'rac, isrâ sözcükleri ile benzer manada kullanılır. Kemâl yoluna girmek, yolda ilerlemek, yolun sonuna varmak ve ardından yolun başına geri dönmek şeklinde bir kavis çizen bu seyrin Allah'a (seyr ila'llah), Allah için (seyr li'llâh), Allah üzere (seyr ala'llah), Allah ile birlikte (seyr maa'llah), Allah'ta (seyr fi'llâh), Allah'la (seyr bi'llâh) ve Allah'tan (seyr ani'llâh) olmak üzere çeşitleri vardır.⁸⁸ Mutasavvıflara göre Allah'a doğru seyrin sonu varsa da Allah'ta seyrin sonu yoktur. Allah'a doğru yapılan seyr; urûc-suûd, Allah'tan yapılanı nüzûl rücû ıstılahlarıyla ifade edilir. Mutasavvıfların Allah'a doğru yaptıkları mânevî yolculuk, metinlerde ruhî mirac şeklinde betimlenmiştir. Seyr, Arapça hareket etmek anlamına gelir. Burada kastedilen hareket, maddi değil manevi bir harekettir. Bu manevi hareketin amacı, dervişin Allah ile kendi arasında bulunduğu kabul edilen perdeleri aşmasıdır. İmâm-ı Rabbânî, bu dört makamı “Mektubat” isimli eserinde şöyle izah eder:

Seyr-i İlallah; dervişin ilmi olarak ilerlemesi anlamına gelir. Söz konusu ilerlemede durmaksızın bir terakki vardır. Dervişin manevi yürüyüşünün bu kısmında gaye, yaratılanın ilmini elde ederek yaratanın ilmine varmaktır. Allah'ın ilmine ait bilgiler başlayınca derviş, yaratılana ait bilgileri unuttur ve “fena” makamına erer.

Seyr-i Fillah; Allah'ın isimleri, sıfatları nezdinde dervişin ilmen ilerlemesi demektir. Bu ilerleyişin neticesinde söze, yazıya gelmeyen “beka” mertebesine varılır.

Seyr-i Anillah ise yine ilmi bir hareket olmakla birlikte burada tersine bir hareket vardır. Derviş bu mertebede “yüksek” ilimlerden “aşağı” ilimlere iner. Bu şekilde yaratanın bilgisinden tekrar yaratılanın bilgisine döner.

Seyr-i Fil eşya mertebesinde derviş, ilk mertebede kaybettiği eşyanın bilgisini tekrar elde eder.

Seyr-i İlallah ve seyr-i fillah velâyet makamını elde etmek içindir. Seyr-i anillah ve seyr-i fil eşya makamları ise irşad yani şeyhlik makamına aittir. Bu makamın hakikati ise peygamberlere mahsustur.⁸⁹

⁸⁸ Mustafa Kara, **a.g.e.**, s.158.

⁸⁹ İmâm-ı Rabbânî, **Mektûbât**, Fazilet Neşriyat, İstanbul 1963, C.I, s.315-327.

1.17.17. Bölüm (668-790 Numaralı Beyitler)

Risale-i Kudsiyye'nin bu bölümünde Hz.Musa ile Hallac-ı Mansur'un bazı halleri anlatılıp şerh edilir. İsmet Efendi söze Hallac-ı Mansur'un meşhur “Ene'l Hak” ifadesi ile başlıyor. Hallac, 244 yılında (858) İran'daki Beyzâ vilayetinin kuzeydoğusundaki Tûr'da dünyaya geldi. Oğlu Hamd'in aktardığına göre Hallac, insanların kalplerindeki gizleri tıpkı bir pamuk gibi altüst ettiği için “Hallâc-ı Esrâr” lakabını almıştır. Asıl ismi Hüseyin olmasına rağmen İran'da ve Osmanlılar'da çoğunlukla Mansûr ve Hallâc-ı Mansûr olarak pederinin ismiyle tanınmış, kendisine “Mansûr” ismi verilirken güttüğü davanın zaferle neticelenmiş olduğuna işaret edilmiştir. Cenâb-ı Allah'ın nusretine mazhar olduğunu ifade etmek için Hallac'a “Nâsır'ın (Allah'ın) Mansûr'u” ismini verenler de olmuştur.⁹⁰

Hallâc, memleketi olan Tûr'dan sonra halkının çoğunluğu Hanbelîler'den oluşan Vâsıt'a gitti. Burada on iki yaşında Kur'an-ı Kerim hıfzını bitirdi. Akabinde Tüster'e giderek iki sene Sehl Tüsterî'nin talebesi oldu. Yirmi yaşında ise Basra'ya gitti. Buradan da Bağdat'a geçerek Cüneyd Bağdâdî, Amr b. Osman el-Mekkî, Ebû'l-Hüseyin en-Nûrî gibi Bağdat'ın meşhur mutasavvıflarının sohbetlerine katıldı. Basra şehrinde Ebû Yakub Akta isimli bir mutasavvıfın kızı ile evlendi. Basra'da Abbâsî hilâfetini korkutan meşhur Zenc isyanına tanık oldu. Bir müddet sonra 282 yılında (896) ilk haccını yapmak için Hicaz'a gitti. Burada zamanını ibadet ve riyâzetle değerlendiren Hallâc, hac sonrası bir grup mutasavvıf ile beraber Bağdat'a dönerek Hz. Cüneyd'in sohbetlerine katıldı. Bu esnada Hz. Cüneyd'e sorduğu bazı suallere cevap alamadı. Bir müddet sonra Hallâc, Tüster'e geri döndü. Bir yıl birlikte kaldığı Tüster halkı, Hallâc'a büyük alaka gösterdi.⁹¹

Hallâc sonrasında Tüster'den ayrıldı ve Horasan, Mâverâünnehir, Sicistan ve Kirman bölgelerini gezdi. Buralarda halka vaazlar verdi, eserler yazdı. Akabinde Ahvaz'a gitti ve ailesini de buraya aldırttı. Ahvaz'da vaazlar veren Hallâc, halkın ve münevverlerin büyük teveccühü ile karşılaştı ve burada Hallâc-ı Esrâr ismiyle tanındı. Üçüncü haccının dönüşünde Bağdat'a geçti. İbn Dâvûd Zâhirî öncülüğünde bir grup, Hallâc'ın aleyhinde bir kampanya başlattı. Aleyhindeki söylentiler artıp bazı müridleri de tutuklanınca Hallac, kendisini de aynı âkıbetin beklediğini anladı ve Ahvaz'a gitti. Ancak 301'de (913) tevkif edilerek Bağdat'a getirildi ve idam talebiyle mahkemeye çıkarıldı. Kadı İbn Süreyc'in, ilham kaynaklı tasavvufî sözlerin fikhî olarak değerlendirilmesinin yanlış olacağını söyleyip idama

⁹⁰ Seyyid Yahya Yesribi, **Darağacı ve Metanet / Hallac-ı Mansur**, Önsöz Yayıncılık, İstanbul 2019, s.22.

⁹¹ Yaşar Nuri Öztürk, **Hallac-ı Mansur ve Eseri**, Yeni Boyut Yayıncılık, İstanbul 1996, s.53.

karşı çıkması üzerine Vezir Ali b. İsâ Kunnâî, Hallac'ın üç kere siyaset meydanında teşhir edildikten sonra hapsedilmesini kâfi gördü. Sekiz sene süren hapis hayatı, umumiyetle dostu Nasr Kuşûrî'nin hanesindeki bir odada göz hapsi olarak geçti. İhtiyaçları karşılandı ve ziyaretçi kabul etmesine izin verildi. Hapiste bulunduğu esnada Bağdat ve çevresindeki tesiri giderek arttı. Ancak aleyhindeki faaliyetler de durmaksızın devam ediyordu. Cezalandırılması doğrultusundaki isteklerin artması üzerine Vezir Hâmid b. Abbas tarafından idam talebiyle tekrar hâkim önüne çıkarıldı. Vezir Hâmid b. Abbas'ın ısrarlı tavrı karşısında bir el çabukluğu karşı karşıya kalan kadı Muhammed b. Yûsuf Ezdî Hallac'ın idamına hükmetti. Hallâc, 24 Zilkade 309 (26 Mart 922) tarihinde Bağdat'ta önce kırbaçlandı; sonrasında burnu, kolları ve ayakları kesildi ve idam edildi. Baş kesilerek Dicle üstündeki köprüye dikildi; bedeni yakılıp külleri nehrin sularına savruldu.⁹²

Hallâc'ın temel görüşlerinden biri İsmet Efendi'nin de değindiği nûr-ı Muhammedî veya hakikat-i Muhammediyye fikridir. Hallâc'a göre Hz. Peygamber'in biri ezeli nur oluşu, diğeri ise bir beşer ve nebi olarak dünya hayatındaki altmış üç senelik varlığıyla ilgili karakteri olmak üzere iki kimliği vardır. Cenâb-ı Allah'ın ilk yarattığı şey Hz. Peygamber'in nurudur. Hz. Âdem henüz toprak ile su arasındayken, o peygamberdi. Bütün nebîler, velîler ilim ve irfanlarını Hz. Peygamber'den almışlardır. Ve dahi bütün varlıkların yaratılış sebebi Hz. Peygamber'dir. Hallâc, tekvin ile ilgili fikirlerini de nûr-ı Muhammedî etrafında açıklamıştır. Hallâc'a göre bu nur ilk belirmedir, zâtın zâta tecelli etmesidir. Tüm yaratıklar Nûr-ı Muhammedî'den zuhûr ettiğinden, o aynı zamanda varlığın menbaıdır. Şayet o olmasaydı hiçbir şey olmazdı. İslâm uleması, Hallâc'a ilişkin dört gruba ayrılmıştır. Bunlardan bir bölümü Hallâc'ı haklı bulup savunmuş, görüşlerini paylaşmış; bir bölümü onu kâfir sayarak şiddetle reddetmiş; bir başka grup mâzur görmüş, acımış; dördüncü grup ise hakkında bir hüküm vermekten kaçınmayı tercih etmiştir.⁹³

İsmet Efendi de Hallac'ı mazur görenlerdendir. “Nida eden yine Hak'tır haber al” beyitiyle Hallac'dan sadır olan bu sözün esas sahibinin Allah olduğunu ifade etmiş ve Hallac'ın bu sözü söylediği esnada nefsinden sıyrıldığını belirtmiştir. Aynı zamanda bu hadiseyi Hz. Musa'nın yaşadığı tecelli ile de bağdaştırarak iki hadise arasındaki benzerliklere dikkat çekilmiştir. Bununla birlikte bu hadiselerin yanlış yorumlanmasının önüne geçmek için de “Gide kul Mevla olur zan etme mutlak” gibi uyarılarda bulunmuştur. Devam eden beyitlerde

⁹² Louis Massignon, **Hallac-ı Mansur'un Çilesi İslam'ın Mistik Şehidi**, Ardiç Yayınları, İstanbul 2006, s.121.

⁹³ Kelabazi, **Doğuş Devrinde Tasavvuf**, Dergah Yayınları, İstanbul 2013, s.208.

de daha önce bahsi geçen seyirlere temas edilmiş ve bu seyirler esnasında yaşanması muhtemel hallerden bahsedilmiştir. Nihayetinde bütün bu hakikatlerin ancak kâmil mürşidler vesilesiyle anlaşılacağı ifade edilmiş ve “Gönül ver bunlara eyle muhabbet” gibi beyitlerle de bu zatlar ile birlikte olunması tavsiye edilmiştir.

1.18.18. Bölüm (791-822 Numaralı Beyitler)

Risale-i Kudsiyye'nin bu bölümünde daha önce bahsi geçen letaiflere değinilmiş ve bu letaiflerin “tezkiyesi” hakkında malumat verilmiştir. İsmet Efendi'nin tasavvuf anlayışına göre bu letaifler tezkiye edilmediği müddetçe irşad mümkün olmaz. “Etemmeyn ger bekası ile fenası / Olursa ol eder irşad bu nası” beytiyle de bu hakikate dikkat çeken İsmet Efendi, meselenin önemine binaen daha önce bahsettiği letaiflerden tekrar bahis açmıştır. Bu bahislerde letaiflerden “Fenafıssır olan feyz ile adem / Görür kim zatını hem zatı alem” gibi beyitlerde bahsedilmiş; kalp, ruh, sır, hafi ve ahfa latifelerinin tezkiyesine dikkat çekilmiştir.

1.19.19. Bölüm (823-875 Numaralı Beyitler)

Bu bölümde başta Nakşibendî Tarikatı olmak üzere diğer bazı tarikatların dereceleri hakkında malumat verilmiştir. Bölüm içerisinde evvelâ bir tarikata intisap etmeye teşvik, sonrasında da bu intisap sonrasında dikkat edilmesi gereken bazı hususlara değinilmiştir. “Devam yok sünnete ameli bidat” gibi beyitler ile de daha önceki bölümlerde olduğu gibi sahte şeyhlere karşı uyarılarda bulunulmuştur. Bölüm içerisinde “Hemen ol Nakşibend Hakk'a gidelim” gibi ifadelerle de Nakşibendi tarikatına mensubiyet zaman zaman teşvik edilmiştir. “Ederler sünnete gayet riayet / Hiç etmezler aziz bidat izafet” beyitleri ile de bu yolun şariat esaslı olduğu vurgulanmıştır.

1.20.20. Bölüm (876-895 Numaralı Beyitler)

Risale-i Kudsiyye'nin bu bölümünde Nakşibendî Tarikatı'nın fazileti anlatılmaktadır. Bu fazilet anlatılırken “Azimetle gelip Hakk'a gidelim” “Ederler sünnete gayet riayet” “Şariat bilmeyen bilmez tarikat” gibi beyitlerle sık sık bu yolun şariat ayağına vurgu yapılır. Ayrıca İmam-ı Rabbanî'den bahisle müceddidlik hakkında da bazı açıklamalar yer alır.

İmâm-ı Rabbânî Ebü'l-Berekât Ahmed b. Abdilehad b. Zeynilâbidîn el-Fârûkî es-Sirhindî H.971'de (M.1564) Sirhind'de dünyaya geldi. Nakşibendî tarikatı müntesipleri arasında İmâm-ı Rabbânî (ilâhî ilimlere mâlik âlim) ve “müceddid-i elf-i sâni” (hicrî ikinci binyılın müceddidi) unvanlarıyla da bilinir. İmâm-ı Rabbânî, ilköğrenimini babasının yanında aldı. Yine babası vesilesiyle çocuk denilebilecek yaşlarda Çiştîyye ve Kâdiriyye tarikatlarına müntesip oldu. Devam eden yıllarda Siyâlkût'a gidip Şeyh Yakub Keşmîrî'den hadis, Behlûl Bedahşânî'den tefsir, Kemal Keşmîrî'den de aklî ilimler tahsil etti. Bu esnada da aynı zamanda Kübrevî şeyhi olan Yakub Keşmîrî'ye mürid oldu. Tahsilini tamamlayıp memleketine geldikten yaklaşık üç sene sonra Agra'ya gidip Bâbürlü Sultanı Ekber Şah'ın sarayına girdi. Daha sonra buradan ayrılarak Babasından bazı tasavvufî eserleri okudu. Hacca gitmek üzere yaptığı yolculuk sırasında Delhi'de, Hâce Bâki-Billâh ile karşılaşp intisap etti. H.1034'te (M.1624) vefat eden İmâm-ı Rabbânî Sirhind'de defnedildi. Arkasında bıraktığı pek çok halifesi, henüz hayatta iken Nakşibendî Tarikatının, Müceddidiyye ekolünün oluşmasında başarılı oldu.⁹⁴

İmâm-ı Rabbânî'nin Nakşibendî Tarikatına müntesip olması bütün ruhî gelişiminin temelini oluşturmuştur.⁹⁵ Hz. Ebûbekir'e ulaşan silsileye mensup olan tek tarikat Nakşibendiyye'dir. Hz. Ebûbekir, İmâm-ı Rabbânî'ye göre nebilerden sonra en kâmil insandır; kendisi tarafından temsil edilen sıddıkiyyet makamı da en üstün velâyet makamıdır ki bu sebeple en üst makam olan nübüvvet makamıyla bağlantılıdır. İmâm-ı Rabbânî'ye göre Hz. Ebûbekir, sahip olduğu sahvı kendisinin mânevî sulbû olan Nakşibendî müridlerine miras bırakmıştır.⁹⁶ Bu sahv mertebesi, Nakşibendî müridlerine pek çok şey ile birlikte semâî, raksî, zikr-i celîyi ve mevlid okumayı terkettirir.⁹⁷ İmâm-ı Rabbânî, Nakşibendîliğin tasavvuf anlayışını bütünüyle kabullenmiştir.

İmâm-ı Rabbânî vahdet-i vücûdu eleştirse bile hiçbir zaman İbn Teymiyye gibi İbnü'l-Arabî karşıtları arasında sayılamaz. İmâm-ı Rabbânî, İbnü'l-Arabî hakkında, “Allah'ın veli ve makbul kullarındandır; nasıl olur keşiften kaynaklanan bir hatadan sebep reddedilebilir?” demektedir.⁹⁸

⁹⁴ Necdet Tosun, **İmâm-ı Rabbani Ahmed Sirhindi Hayatı, Eserleri, Tasavvufî Görüşleri**, İnsan Yayınları, İstanbul 2016, s.17-32.

⁹⁵ İmâm-ı Rabbânî, **Mektûbât**, Fazilet Neşriyat, İstanbul 1963, C. I, s.567-568.

⁹⁶ **A.g.e.**, C.I, s.109.

⁹⁷ **A.g.e.**, C.I, s.540.

⁹⁸ **A.g.e.**, C.I, s.470.

Umumiyetle tasavvuf kültüründe tarikat şeriatın özü veya şeriatın bir derece ötesindeki makam olarak görülmüşse de İmâm-ı Rabbânî, tarikâtı şeriatın hizmetçisi olarak görür.⁹⁹

Müessisi olduğu Müceddidiyye ekolü batıda Osmanlı topraklarına, kuzeyde ise Mâverâünnehir’e kadar yayılmıştır. Bu esnada Müceddidiyye ekolü, Nakşî geleneğin mevcut bulunan diğer ekollerinin ekseriyetinin yerini almıştır.

1.21.21. Bölüm (896-954 Numaralı Beyitler)

İsmet Efendi, risalesinin bu bölümünde içinde yaşanan vaktin fesadından ve daha önceki dönemlerde yaşayan veli zatlardan bahseder. Özellikle de İmâm-ı Rabbanî’nin faziletinden ve onun şahsında müceddidlik kurumuna dair malumat vermektedir. “Ki yetmiş bin veli serdarı pür naz” gibi beyitlerle İmâm-ı Rabbanî’nin makamının yüceliği ifade edilmiştir. İsmet Efendi vaktin fesadından bahsederken bir yandan da içinde bulunulan dönemde yapılan amellerin daha kıymetli olduğunu “Anın çün hayır ümmet oldu şanı” gibi beyitlerle belirtmiştir.

Lugatta “yenilemek, yeni bir yol açmak” manasına gelen tecdîd, bir şeyi ciddiyetle ve yeni bir yöntemle ve asli hüviyetine muvafık bir biçimde yenilenmesini ifade eder. Tecdidi yapan kimseye müceddid denir. İhyâ sözcüğü benzer anlamda kullanılsa da tecdid kadar yaygın değildir. Tecdid kavramının, İslâm’ın tamamıyla ilgili kullanımı hususen son iki asırda öne çıktığı için dinde tecdid kavramı üzerinden mana kazanmıştır. Dinin tecdidi, “dinde değişiklik yapılmak suretiyle bazı öğelerin çıkarılıp, bazı öğelerin eklenmesi şeklinde dinin yeniden vasıflandırılması” anlamında değil “ dinle zaman içinde azalan irtibatın yeniden kuvvetlendirilmesi” demektir. Müceddid ve tecdidle ilgili rağbet ve mütalaalar müslümanların kendilerini rahat bulmadıkları zaman dilimlerinde daha fazla dillendirilmiş ve daha canlı olmuştur. Osmanlı’nın kuvvetli olduğu, ülkede düzen ve zenginliğin yaygın olduğu dönemlerde tecdid meselesinin bir mevzu haline gelmemesi bu cihetle önem taşır.¹⁰⁰

1.22.22. Bölüm (955-984 Numaralı Beyitler)

Risale-i Kudsiyye’nin bu bölümünde, İsmet Efendi’nin bağlı olduğu yolun piri Halid Bağdâdî’nin faziletinden, derecesinden bahsedilmiştir. İsmet Efendi, bölüm içerisinde “Olup

⁹⁹ A.g.e., C.I, s.100-101.

¹⁰⁰ Hayreddin Karaman, *İslâm’ın Işığında Günün Meseleleri*, İz yayıncılık, İstanbul 2003, s. 583-591.

bin iki yüz yılda müceddid / Tarikler onunla oldu tecdid” ve benzeri beyitlerle bir önceki bölümde olduğu gibi müceddidliğe vurgu yapar. Ancak mücedddidliğin bu bölümdeki temsilcisi Halid Bağdâdî’dir. Ayrıca bazı keşiflerde son müceddidin Halid Bağdâdî olduğu da “Müceddid gayrı yok mehdi müceddid” beytiyle ifade edilmiştir.

Halid Bağdâdî H.1193’te (M.1779) Irak’ın Karadağ kasabasında doğdu. İlk eğitimini Karadağ’da tamamladı. Daha bölgedeki diğer ilim merkezlerini dolaşarak Bağdat’a gitti. Burada yapılan müderrislik teklifini kabul etmedi. Devam den yıllarda tasavvufa artan merakı onu Delhi’ye kadar götürdü. Burada Abdullah Dehlevî ile görüşüp intisap etti. Sonrasında mürşidi tarafından halife sıfatıyla memleketine gönderildi. Mevlana Halid, Bağdat’ta satın aldığı medreseyi Nakşibendî tekkesine dönüştürüp irşada başladı ve etrafına çok sayıda mürid topladı. Mevlânâ Hâlid hayatının son yıllarını Şam’da geçirmiş, yalnızca hac yapmak ve Kudüs’e gitmek sebebiyle Şam’dan ayrılmıştır. H.1242’de (M.1827) vefat etti. Hâlidîyye ekolü, Nakşî tarikatının ananevî inanç ve faaliyetleri yanı sıra şeriata bağlılığı ve sesli zikirden kaçınmasıyla tanınmıştır. Mevlânâ Hâlid’in pek çok halifesi ile geniş bir alana yayılan Hâlidîyye, Balkanlar ve Kırım’dan Güneydoğu Asya’ya kadar geniş bir coğrafyaya ulaştı. Bununla birlikte tarikatın en önemli etkisi Osmanlı Devleti’ne bağlı Kuzey Irak, Güneydoğu Anadolu ile Kuzeybatı İran bölgeleri üzerinde oldu. Hâlid Bağdâdî, Kürtler’in ağırlıklı olarak bulunduğu Kuzey Irak’ta özel bir tesire sahipti. Baskın tarikat olarak Kadiri Tarikatı’nın bulunduğu bölgede Hâlidîyye ekolünün ortaya çıkmasıyla hâkimiyet bu tarafa kaymıştır. Bunun neticesinde pek çok şeyh ailesi Hâlidîyye’ye geçmiş, neticede Kürt toplumu bir anlamda bu ekolle birleşmiştir.¹⁰¹

1.23.23. Bölüm (985-1014 Numaralı Beyitler)

Bu babda İsmet Efendi, şeyhi Abdullah Mekkî’den bahsetmektedir. Ayrıca bir beyitte de “Hususa Mekke’de eş-Şeyh Süleyman” diyerek Mekke’ye birlikte gittikleri ve sonrasında da Abdullah Mekkî’nin postuna oturan Süleyman Efendi’yi hatırlatmaktadır. Abdullah Mekkî ile ilgili bilgi önceki bölümlerde verilmiştir.

¹⁰¹ Abdulcebbar Kavak, **Hâlid El-Bağdâdî**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2017, s.23-47.

1.24.24. Bölüm (1015-1073 Numaralı Beyitler)

İsmet Efendi bu bölümde Hâlidî yoluna mensup şeyhlerin mürid yetiştirirken takip ettikleri usullerden ve intisap edilen mürşidin vefat etmesi halinde bir başka mürşide intisabın gerekliliğinden bahsetmektedir. Ayrıca daha önce Naşibendî tarikatında olduğu gibi bu bölümde de Halîdî yolunun üstünlüğü “Bu nakıslar mükemmel ekmelinden” gibi beyitlerde vurgulanmaktadır. İsmet Efendi, müridin kendisine ulaşacak feyizlerin tamamında vesileyi kendi mürşidi bilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu hakikatin mürid tarafından da kemale yaklaştıkça teyit edileceğini bildirir. “Gerek hem şeyh olan iş bu cihanda / Müridana ede ruhsat emanda” beytiyle İsmet Efendi, diğer pek çok şeyhlerin aksine müridlerin kendi şeyhleri dışındaki şeyhler ile irtibat kurup onlardan istifade edilmesini tavsiye etmektedir.

1.25.25. Bölüm (1074-1109 Numaralı Beyitler)

Bu bölümde insan-ı kâminden ve onun hususiyetlerinden bahsedilir. Ayrıca kemal yolculuğu esnasında görülen bazı keşiflere de değinilir. İsmet Efendi, bu bölümde mürşidlerin bazen müridlerin hallerine vakıf olabileceğini ifadeden sonra bunun bir yanlış anlaşılmaya sebebiyet vermemesi için “Çü gaybı kimse bilmez ancak Allah / Malik cin enbiya bilmez dahi mah” beytiyle mürşidlerin bu husustaki keşiflerinin sınırlı olduğunu belirtmiştir.

1.26.26. Bölüm (1110-1133 Numaralı Beyitler)

Risale-i Kudsiyye’nin bu bölümünde daha evvel zikredilen Hatme-i Hâcegân esnasında uyulması gereken edepler belirtilmiştir. Hatme esnasında dikkat edilecek en önemli hususun, yabancıların hatmeye dahil edilmemesi olduğu “Karışır sonra münkirle mücahid” gibi beyitlerle sıkça vurgulanmıştır. Yabancı kişi son derece ihlaslı dahi olsa uygun bir üslupla hatmeye dâhil edilmemesi gerektiği belirtilmiştir.

1.27.27. Bölüm (1134-1189 Numaralı Beyitler)

İsmet Efendi bu bölümde daha önce bahsettiği rabitanın öneminden ve bazı edeplerinden bahsetmektedir. “Onadır rabıta mahsus buna kan” beytiyle dikkat çekilen hususlardan birisi, rabitanın hayatta olan şeyhe yapılması gerektiğidir. Zira bütün şeyhlere hürmet edilse de tasarruf yetkisinin hayatta olan şeyhin elinde bulunduğuna inanılır.

1.28.28. Bölüm (1190-1218 Numaralı Beyitler)

Bu kısımda Nakşibendî Tarikatı'na ait zikirlerden bahsedilir. Ayrıca İsmet Efendi bu bölümdeki üç beytin kendinde olmaksızın bir geçkinlik hali ile yazdığını söyler. Zikirlerin yalnızca “Allah” ve “La ilahe illallah” lafızları ile yapıldığı belirtilir ve “Hufyeten tehlil lisanı halike / Günde beş bindir ekalli salike” beytiyle de bu zikirlerin en az günde beş bin defa çekilmesi gerektiği ifade edilir.

1.29.29. Bölüm (1219-1230 Numaralı Beyitler)

Risalenin bu bölümü İsmet Efendi'nin bağlı olduğu silsileyi zikreder. İsmet Efendi, silsilenin kendine kadar gelen bölümünü burada manzum bir şekilde yazmıştır.

1.30.30. Bölüm (1231-1281 Numaralı Beyitler)

İsmet Efendi tarafından “Hıtam-ı Misk” olarak adlandırılan bu bölümde Risale-i Kudsiyye'nin kıymeti, bu risaleyi okuyanların elde edeceği feyizler ile birlikte İsmet Efendi'nin yaptığı manzum dua yer almaktadır.

SONUÇ

Yanyalı Mustafa İsmet Efendi, Sultan Abdulmecid döneminin önemli isimlerine hatta bizâtihi sultanın kendisine rehberlik yapmış olmasına rağmen bugüne kadar hakkında özel bir çalışma yapılmamıştır. Bunun muhtemel sebebi olarak İsmet Efendi hakkında var olan kaynakların azlığı gösterilebilir. Yapılan çalışmada bu kaynak azlığı İsmet Efendi'den tevarüs eden özel arşivle giderilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma, İsmet Efendi Tekkesi'nin kendi arşivini esas alması ve yalnızca İsmet Efendi'yi konu alması bakımından tektir.

Mustafa İsmet Efendi, yalnızca yaşadığı döneme etki etmiş bir zat değildir. Aynı zamanda günümüzde de bazı inanç gruplarına etkisi devam etmekte olan bir zattır. Özellikle Çalışmanın başlangıcında değinilen kamuoyunda “İsmailağa Cemaati” olarak bilinen cemaat, İsmet Efendi Tekkesi'nin bugünkü mirasçılarındandır. Ayrıca Malatya/Darende'de “Osman Hûlûsî Efendi Cemaati” olarak tanınan cemaatin kendini nispet ettikleri silsilede ismi geçen Mustafa Haki Efendi de bir müddet İsmet Efendi Tekkesi postnişinliğinde bulunmuştur. Tekkenin son şeyhi Ahıskalı Ali Haydar Efendi'nin muasırı olan Mahmud Sami Ramazanoğlu, Mehmet Zahit Kotku gibi kanaat önderleri ile olan münasebeti de Cumhuriyet Devri tasaavvûfi hayatında dikkat çekmektedir. Dolayısıyla bu çalışma İsmet Efendi'nin dönemini anlamak isteyenlere bir ışık tutacağı gibi günümüzdeki bazı tasavvufi akımları anlayanın da kapısını aralayacaktır.

Çalışmanın son bölümünde yer alan “Risale-i Kudsiyye” isimli eser Osmanlı Türkçesi ile yazılan aslından bugün kullandığımız alfabeye aktarılmıştır. Bu aktarım sayesinde zikredilen eser hakkında bilgi sahibi olmak isteyen ilgililere yol açılmıştır. Eser genelde tasavvuf içerikli olsa da bazı inanç meselelerine de değinmiş, İslam Âlimleri'nin çoğunluğu tarafından batıl addedilen birkaç fırkanın eleştirisine yer verilmiştir. Bu yönüyle eser, dönemin inanç akımları hakkına da bilgi vermektedir. Eserde genel hatları ile verilen tasavvufi meselelerin yanı sıra mürid-mürşid ilişkisi özellikle de kadın mürid meselesi ayrıntılı olarak işlenmiş ve bu hususta yaşanması ihtimali olan bir takım aksi hallerin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Risale-i Kudsiyye'nin içeriği özetle ve sırayla ifade edilecek olursa risalede; isitâze, besmele, hamdele ve salvele; Nakşibendî Tarikatı'nın Halidî Kolu'nun bir adâbı olarak zikredilen “sultana dua”; risalenin yazılma sebebini ve isimlendirilmesinin nedeni; bazı inanç meseleleri; Hz. Peygamber'in hakikati ve âlemin yaratılması; Hz. Peygamber'e yapılan övgüler ve onun hakkındaki kemalâtı beyan; müşidlerin cinlere, çocuklara, kadınlara ve erkeklere tarikat talimi yapmasının adâbı; sakalsız gençlere tarikat taliminin ilkeleri; sahte şeyhler ve kâmil müşidler; tarikat taliminin kadın, erkek herkese lâzım olduğu, müşidsiz Allah'a vasıl olunamayacağı; müritlere bazı nasihatler; müridlerin müşidlerine karşı göstermesi gereken edepler; velilerin makamları, mertebeleri, dereceleri, seyrin çeşitleri, mirac-ı ruhani ve bir takım nasihatler; Hz.Musa ile Hallac-ı Mansur'un bazı halleri; başta Nakşibendî Tarikatı olmak üzere diğr bazı tarikatların dereceleri hakkında malumat; Nakşibendî Tarikatı'nın fazileti; vaktin fesadı ve daha önceki dönemlerde yaşayan veli zatlar; Halid Bağdâdî'nin fazileti, derecesi; Abdullah Mekkî'den bahis; Hâlidî yoluna mensup şeyhlerin mürid yetiştirirken takip ettikleri usuller ve intisap edilen müşidin vefat etmesi halinde bir başka müşide intisabın gerekliliğı; insan-ı kâmil ve onun hususiyetleri; Hatme-i Hacegân esnasında uyulması gereken edepler; rabitanın önemi ve bazı edepleri; Nakşibendî Tarikatı'na ait zikirler; İsmet Efendi'nin bağı olduğu silsile ve Risale-i Kudsiyye'nin kıymeti, bu risaleyi okuyanların elde edeceğı feyizler ile birlikte İsmet Efendi'nin yaptığı manzum dua yer almaktadır.

İsmet Efendi'nin tasavvufî anlayışını ortaya koyan risalesi aynı zamanda İsmet Efendi'nin döneminin idari, entelektüel, ilmi, askeri kadrosu ile halkın bir müşterekte nasıl bir araya gelebildiğinin ipuçlarını vermektedir. Buna göre insanın bulunduğu ictimai mevkii ne olursa olsun yaratılışı birdir ve bu yaratılış ile birlikte gelen manevi ihtiyaçları da birdir. İnsanlar, söz konusu ihtiyaçları giderebileceğine inandıkları her yer ve her kişiden istifade etme gayretindedirler. Bu sebeptendir ki yasaklandığından bu yana yaklaşık bir asır geçmesine rağmen henüz bir alternatifi bulunmayan tarikatlar, hala varlığını sürdürebilmiş ve toplumun her kesiminde kendisine yer bulabilmiştir.

KAYNAKÇA

ABU-MANNEH Butrus, **Studies on Islam and The Ottoman Empire in the 19. Century (1826-1876)**, Isis Yayıncılık, İstanbul 2001.

EL-MERVEZÎ Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî, **el-Müsned**, Çev: Hasan Yıldız, Zekeriya Yıldız, Dr. Hüseyin Yıldız, Ocak Yayıncılık, İstanbul 2010.

AYDIN Ali, **İnsanlık Tarihinde Şirk Hulul İnancı ve Batınlık**, Ortak Akıl Yayınları, İstanbul 2019.

BİLMEN Ömer Nasuhi, **Büyük İslam İlmihali**, Çelik Yayınevi, İstanbul 2014.

BÖLÜKBAŞI Rıza Tefîk, **Tekke ve Halk Edebiyatı Makaleleri**, Dergah Yayınları, İstanbul 2015.

BURSEVÎ İsmail Hakkı, **Ruhu'l-Beyan Tefsiri'nden Mücerreb Salavat-ı Şerifeler**, İlimşehri Yayınları, İstanbul 2005.

CEBECİOĞLU Ethem, **Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü**, Otto Yayınları, İstanbul 2014.

CHİTTİCK William, **Tasavvuf Kısa Bir Giriş**, İz Yayıncılık, İstanbul 2019.

ÇAKIR Ruşen, **Ayet ve Slogan Türkiye'de İslami Oluşumlar**, Metis Yayınları, İstanbul 1990.

DERİN Süleyman, **İngiliz Oryantalizmi ve Tasavvuf**, Küre Yayınları, İstanbul 2017.

ERAYDIN Selçuk, **Tasavvuf ve Tarikatlar**, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul 2016.

FATSA Mehmet, **Tasavvufta Mekki Kolu**, Mavi Yayıncılık, İstanbul 2000.

GÜNDÜZ İrfan, **Osmanlılarda Devlet-Tekke Münasebetleri**, Seha Neşriyat, İstanbul 1983.

İmâm-ı Rabbânî, **Mektûbât**, Fazilet Neşriyat, İstanbul 1963.

İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi.

KARA Mustafa, **Buhara Bursa Bosna Şehirler - Sufiler - Tekkeler**, Dergah Yayınları, İstanbul 2012.

KARA Mustafa, **Dervişin Hayatı Sufinin Kelamı**, Dergah Yayınları, İstanbul 2005.

KARA Mustafa, **Metinlerle Günümüz Tasavvuf Hareketleri**, Dergah Yayınları, İstanbul 2017.

KARA Mustafa, **Osmanlılar'da Tekke Siyaseti**, Hareket, 9 (1974), Ocak-Şubat 1975.

KARA Mustafa, **Tanzimattan Cumhuriyete Tasavvuf ve Tarikatlar**, Dergah Yayınları, İstanbul 1999.

KARA Mustafa, **Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi**, Dergah Yayınları, İstanbul 2013.

KARA Mustafa, **Tekkeler ve Zaviyeler**, Dergah Yayınları, İstanbul 2017.

KARAMAN Hayreddin, **İslâm'ın Işığında Günün Meseleleri**, İz yayıncılık, İstanbul 2003.

KAŞANİ Abdürrezzak, **Tasavvuf Sözlüğü**, İz Yayıncılık, İstanbul 2015.

KAVAK Abdulcebbar, **Hâlid El-Bağdâdî**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2017.

KELABAZİ, **Doğuş Devrinde Tasavvuf**, Dergah Yayınları, İstanbul 2013.

KOCABIYIK Ergun, **Tasavvuf Sözlüğü**, Anahtar Kitaplar Yayınevi, İstanbul 2008.

KOLLEKTİF, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011.

MASSIGNON Louis, **Hallac-ı Mansur'un Çilesi İslam'ın Mistik Şehidi**, Ardıç Yayınları, İstanbul 2006.

NAİM Babanzade Ahmet, **Sahih-i Buhari Muhtasarı, Tecridi Sarih Tercümesi ve Şerhi**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1983.

OCAK Ahmet Yaşar, **Bektâşî Menâkıbnâmelerinde İslâm Öncesi İnanç Motifleri**, Enderun Kitabevi, İstanbul 1983.

ÖZTÜRK Özkan, **Siyaset ve Tasavvuf Osmanlı Siyasi Düşüncesinde Tasavvufun Tezahürleri**, Dergah Yayınları, İstanbul 2015.

ÖZTÜRK Yaşar Nuri, **Hallac-ı Mansur ve Eseri**, Yeni Boyut Yayıncılık, İstanbul 1996.

RÂSİM EFENDİ Seyyid Mustafa, **Tasavvuf Sözlüğü: Istılâhât-ı İnsân-ı Kâmil** (haz. İhsan Kara), İnsan Yayınları, İstanbul 2008.

REVNAKOĞLU Cemaleddin Server, Özel Arşivi, “Şeyh İsmet Efendi Tekkesi”.

SELVİ Dilaver, **Rabita / Nefs Terbiyesinde**, Hoşgörü Yayınları, İstanbul 2012.

TOSUN Necdet, **Bahaeddin Nakşbend Hayatı, Görüşleri, Tarikatı**, İnsan Yayınları, İstanbul 2015.

TOSUN Necdet, **İmam-ı Rabbani Ahmed Sirhindi Hayatı, Eserleri, Tasavvufi Görüşleri**, İnsan Yayınları, İstanbul 2016.

TÜNER Osman, **Ana Hatlarıyla Tasavvuf Tarihi**, Ataç Yayınları, İstanbul 2019.

ULUDAĞ Süleyman, **Hayata Sufi Gözüyle Bakmak İnsan-İslam-İrfan**, Dergah Yayınları, İstanbul 2015.

ULUDAĞ Süleyman, **Tasavvuf Terimleri Sözlüğü**, Kabalcı Yayınları, İstanbul 2016.

ULUDAĞ Süleyman, **Tasavvuf ve Tenkit**, Dergah Yayınları, İstanbul 2014.

VAROL Muharrem, **Islahat Siyaset Tarikat Bektaşiliğin İlgası Sonrasında Osmanlı Devleti'nin Tarikat Politikaları (1826-1866)**, Dergah Yayınları, İstanbul 2013.

YAZIR Elmalılı Hamdi, **Hak Dini Kur'an Dili**, Huzur Yayın Dağıtım, İstanbul 2003.

YESRİBİ Seyyid Yahya, **Darağacı ve Metanet / Hallac-ı Mansur**, Önsöz Yayıncılık, İstanbul 2019.

YÜCE Abdülhakim, **Hakikata Ulaşma Metodu Olarak Tasavvuf ve Menşei**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Van 1994.

YÜCEKÖK Ahmet, **Türkiye’de Din ve Siyaset**, Dergah Yayınları, İstanbul 1976.

YÜCER Hür Mahmut, **Osmanlı Toplumunda Tasavvuf**, İnsan Yayınları, İstanbul 2003.

EKLER

Çalışmaya esas olarak Risale-i Kudsiyye'nin kayıtlı tek nüshası olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda OE_TK_00777 demirbaş numarasıyla kaydedilen nüsha:

نَهْ نَمِکَنْ وَصَفِ اَوْلَمَقْ اَوَّلْ حَبِیْبِ
 اَکَاپْ حَدْ صِلَوَاتْ کِیْمْ اَوَّلْ حَبِیْبِ
 بُوَسْنَلِکْدَنْ کُجُوبْ حَقَّهْ کِیْدَهْ لَمْ
 شَمُوسْ اَلْقِدْرْ اَزْ اَلْ وَاَصْحَابْ
 اِنْکْ اَحْبَابْ لَرِیْ وَصَلْتَهْ اَسْبَابْ
 صَفَا لَرْدَنْ کُجُوبْ حَقَّهْ کِیْدَهْ لَمْ
 بُوَذْ اَنَلَرْ هَرِیْ بَرِکْتِزْ یَزْدَانْ
 بُوَذْ اَنَلَرْ لَهْ وَلِیْلَرْ بُوَلْدْ یَلَرْ جَانْ
 جَفَا لَرْدَنْ کُجُوبْ حَقَّهْ کِیْدَهْ لَمْ
 بُوَذْ اَنَلَرْ دَرْ رَسُوْلْکْ سِرْ یَارِیْ
 عَمْرُو عُمَانْ وَعَلِیْ لَهْ جَارِ یَارِیْ
 خَطَا لَرْدَنْ کُجُوبْ حَقَّهْ کِیْدَهْ لَمْ
 اَوَلَهْ هَمْ اَنَلَرْ صَدِیْقْ هِنَارَانْ
 کُکُلْ وِیْرْ بُوَنَلَرْ بُوَنَلَرْ دَرِ اَحْجَانْ
 صَرَرْ لَرْدَنْ کُجُوبْ حَقَّهْ کِیْدَهْ لَمْ

اَکَاوْ صَافْ هَمَانْ اَللهْ قَرِیْبِ
 بُوُوَصَلْتْ دَرْ دِیْنِکْ اَوَلْدِیْ طِیْبِ
 جَمَالْ یَا کَمَالَهْ سِرْ اَیْدَهْ لَمْ
 بُجُورْ اَلَهْتِیْدِیْ دَرْ جَمَلَهْ اَحْبَابْ
 وَسِیْلَهْ فِیْلِدْ یَلَرْ وَصَلْتَهْ اَقْطَابْ
 جَمَالْ یَا کَمَالَهْ سِرْ اَیْدَهْ لَمْ
 بُوَذْ اَنَلَرْ هَرِیْ بَرِیْسَرْ سُبْحَانْ
 نِقَابْ اَجْدِیْ کُورْ نِیْدِیْ وَجْهْ جَانْ
 جَمَالْ یَا کَمَالَهْ سِرْ اَیْدَهْ لَمْ
 خُصُوصْ اَکِیْمْ اَبُو بَکْرْ یَارِ غَارِیْ
 بُوَذْ اَنَلَرْ بَحْرْ رَحْمَتْ کُتْرْ یَارِیْ
 جَمَالْ یَا کَمَالَهْ سِرْ اَیْدَهْ لَمْ
 صِلَاتْ کِیْمْ کَلْدِ یَلَرْ غَالْمَهْ سُلْطَانْ
 مَفَایِجْ اَلْجَنَانْ اَحْبَابْ یَزْدَانْ
 جَمَالْ یَا کَمَالَهْ سِرْ اَیْدَهْ لَمْ

وَمِنْ اَصُوْلِ الطَّرِیْقَةِ الْعِلْمِیَّةِ النَّقِیْبَةِ دِیْنِیَّةِ اَلْاَلِیَّةِ اَلْاَلِیَّةِ اَلْاَلِیَّةِ
 فِي حَقِّ ظِلِّ اَللهِ فِي الْعَالَمِ

اَصُوْلْ خَالِدِیْدَهْ بُوَذْ اَزْ اَدَابْ
 شَهِنْشَاهَهْ دُعَا اِنْمَکْدَرْ اَحْبَابْ

تَوْجِهْ خَتْمْ اَوَلُورْ کَنْ جَمَلَهْ اَصْحَابْ
 اَیْدُوبْ اَدَابْ قَمُوْ اَسْلَافْ اَقْطَابْ

صالحه ایت دعا حقه کیده لم
دعاء بادشاهله جمله اخوان
زوال بولماز جهان دور دوقه ای
کو کله بازیم ایت حقه کیده لم
جهانده کلامش بویه شهنشاه
فورلدی سایه سنده خلی خانقا
کو کله ایت دعا حقه کیده لم
درنده خصوصاً کثر عصمت
دعاء بادشاهله استقامت
توجه اوزره ایم حقه کیده لم
جهان دور دوقه وار اولسون سلطان
خدا منصور مظفر ایده هرات
همان منصور اوله حقه کیده لم
وزیر و عسکرین حقایده منصور
ایده اعدای ناز و مار مقهور
خدا مسرور ایده حقه کیده لم

جمال با کماله سیر ایده لم
اولور لرب مدوم لیل و روزان
شهنشاه جهان عبد المجید خان
جمال با کماله سیر ایده لم
انک ارکانی اکثر اهل کاه
استانبول شام و ارض روم ده دخی کاه
جمال با کماله سیر ایده لم
که سلطان جامعده در اقامت
ایدر لیل و نهار بوق اصلا غفلت
جمال با کماله سیر ایده لم
بر ادنی داعیسی اولسون فدا جان
شریعته طریقه بوله شان
جمال با کماله سیر ایده لم
دخی ارکانی حقایده معفور
اوله و زجمله من ناساد و مسرور
جمال با کماله سیر ایده لم

سبب تالیف سیال و تسمیر بیان ایدر

محمدن دخی کون اون بر ایدی

سنه بیك ایکیوزتمیش بر ایدی

بود ز غایت او کونلردن برایدی
 دید بیکر کل عزیز حقه کیده لم
 ظهور ایتدی اودم سیرمه بر نور
 که اجمال اوزره اظهار ابله بر نور
 یونوردن حصه ال حقه کیده لم
 دید بیکر ترکی اولسون هم لسان
 دیدیم بن یانیه وی قیلدم فغان
 قبایلله کرک حقه کیده لم
 مراد انحق مراد الله دید بیکر
 دیدیم بینم دخی املا دید بیکر
 ظهوره نایع اول حقه کیده لم
 قمو انخوانلره اجمال نجت
 اوله سالیکره فیض و محبت
 بور حمتدرا و فو حقه کیده لم
 اگرچه بعض سباب اولدی علت
 کمالیله بیاننده عنایت
 عزیز قیل رابطه حقه کیده لم
 چو بر فاج حال سباب اولدی رساله
 خصوصاً رابطه اصلی وصاله

کجه ایدی کونلده درد برایدی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 کونلر ظن ایدردی نفخه صور
 دید بیکر بعض عاشق اوله بر نور
 جمال با کماله سیر ایده لم
 دخی یرو زن ابله اولسون بیانی
 چو نیکم شمع بیه افصح لسان
 جمال با کماله سیر ایده لم
 خطا دن حقیق ایدر الله دید بیکر
 مراد معنادر کل اشیا دید بیکر
 جمال با کماله سیر ایده لم
 اوله هم اوقوبانه فیض و رحمت
 کیده تشویش بوله تشویش غرت
 جمال با کماله سیر ایده لم
 انابه رابطه هم غیری ذلت
 کرملر هم ایدوب اول رب عزت
 جمال با کماله سیر ایده لم
 ظهوره کلدی فالسون خیاله
 اولوبدردر کن اعظم جمله حاله

بوشویشدن چوب حقه کیدم
 چوکودم خجلی سالی اولدم مجور
 چون اول ذات مبتدیر اولدم مخطور
 بوشویشدن چوب حقه کیده لم
 رساله یازمغه بواولدی علت
 دخی معناده هم اولدی اشارت
 بومکترله اولک حقه کیده لم
 جهاند کلدی بونجه اکمل انسان
 نه حاجت غیری انلر بحر عثمان
 بوجراسراره طال حقه کیده لم
 بنماضعف بشر یارب یزدان
 بزی سهو و خطادن صافله رحمان
 بوجمکنده دوشوب حقه کیده لم
 عجب قدسیته شایان اولدی اسمی
 اوله نور اوقیان روحیه جسم
 بودریاده دوشوب حقه کیده لم

جمال با کماله سیرایده لم
 دوشوردی خطره حالی اولدی مشور
 حجاب اولدی بوازی ایتدای دور
 جمال با کماله سیرایده لم
 اگرچه خوف ایسه بودر بدایت
 بوجدمنده بوعصمت اوله آت
 جمال با کماله سیرایده لم
 پنجه بیك جلد کابلریاز دیرجان
 دید بکر ز ریشان اولمغه شایان
 جمال با کماله سیرایده لم
 ایشیم لیل و نهاریشبانله عصیان
 سنکدر غلم و حکمت رب سبحان
 جمال با کماله سیرایده لم
 آنچون بحر اسرار اولدی رسی
 ولایت مایه سیندن وارسه قسیم
 جمال با کماله سیرایده لم

در بیان عقاید فی حق سبحانک لا شریک لک ولا مثا

منزه در حلولدن وجه سبحان

قمودن بیل غنیدر ذات یزدان

ایریشم عقل و فکر و ادراک و امکان
یوری جانندن چو بحقه کیده لم
محال بوقلق اگا وارلق صفائی
وجود در ذاتیک مطلق صفائی
محال در ذاتیه بوقلق کیده لم
و ز اعلیم اولوب ذاتیه موجود
بواسطه اجمله هالک ذاتی موجود
و ز اعلیم دله حقه کیده لم
دیمه کل ممکنه عین واجب
چو تمیز ایلز و از بعض مطالب
حقیقت ممکن اولماز کل کیده لم
دکدر ظل خالق ممکنات بیل
بوموجوداتی خوا ایجاد ایدوب بیل
بوسکر خالندن چو بحقه کیده لم
و ز اعلیم و الا ذاکده مطلوب
غنی در جمله دن اول ذات مطلوب
بلا کیف ذاتی بیل کل کیده لم
فیود اعتبار اندت معرا
فیود و اطلاق جمیعله غریبا

قدیمه حادث اولماز متصل جاز
جمال با کماله سیر ایده لم
وجود له نسبت اولماز سیر ذات
همان ذاتیه ثابت سیر ذاتی
جمال با کماله سیر ایده لم
مثالی یوق او د ر الله معبود
او د ر و احد او د ر و احد و موعود
جمال با کماله سیر ایده لم
یا واجب ممکن اولماز اولمه ذاهب
اگا احوال سکر اولمشدی غالب
جمال با کماله سیر ایده لم
چو حادث در بوسوره ایتمه کل قبل
بوسکر خالدر دین ظل پاسی کل بیل
جمال با کماله سیر ایده لم
و ز اعلیم اتصال و توصل محبوب
او د ر موجود او د ر معبود و محبوب
جمال با کماله سیر ایده لم
دخی اطلاق و اوها مدن مبرا
د کل محصور قعودن حق معرا

بلا مثل حق بیل حقه کیده لم
غنی در عالمین دن ذات بر ذات
همان ذاتیکه موجود ذات سبحان
او واجب الوجود حقه کیده لم
او در قاصد او در مقصود او در حق
حب اولد او در محبوب او در حق
یوری شانندن کجوب حقه کیده لم
او در اول او در آخر او در حق
که اسم و رسم و صفیدن ذات مطلق
یوری جانندن کجوب حقه کیده لم

جمال با کماله سیر ایدیم
وجود له ذات حق موجود دکل جان
صفاتی ذاتیکه ثابت دخی جان
جمال با کماله سیر ایدیم
او در طالب او در مطلوب او در حق
او در واحد او در موجود او در حق
جمال با کماله سیر ایدیم
او در ظاهر او در باطن او در حق
منزه در نمودن ذات هو الحق
جمال با کماله سیر ایدیم

كَأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ * وَقَالَ سُبْحَانَهُ
وَتَعَالَى هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنْ لَّدُنْهُ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّذْكُورًا *
وَكَا وَرَدَ فِي الْحَدِيثِ الْقَدْسِيِّ كَانَ اللَّهُ وَلَمْ يَكُنْ مَعَهُ شَيْءٌ * وَقَالَ عَلَى
كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ الْآنَ وَكَأَنَّكَ * وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ
وَقَالَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْوَحْدُ الْأَوَّلُ

در بیان صفات الهیه و انما سُبْحَانَ جلال عظمه

صفاتی ذاتیکه عینی دکل بیل
قدیم در ذاتیکه ثابت در ائی دل

دکل هم غیری بیل اول فیضه کل بیل
عنینم بوبله در بیل شنبه بی بیل

قدیم در هب صفاتی کل کیده لم
 دخی اسم اخذ انک لفظه الله
 بواسم اولدی چومد لول لفظه الله
 توجه ذاته قبل حقه کیده لم
 تذکر در خبر ال لفظه الله
 حقیقت ذکره اولدی واسطه ماه
 فنا مذکورده اول حقه کیده لم
 بواسم اللهده لامی لام تعریف
 خروف کیدی نفس صورنده توقف
 فنا مذکورده بول حقه کیده لم
 انجون لفظه الله اولدی سلطان
 پس آندن اسم رب در سیر سبحان
 خدا اسمیکه کل حقه کیده لم
 اگر الله دیکه بیک بیل و سالت
 نوابا صلا و بر بیکه هالت
 مراد قبل ذات حق کل کیده لم
 آنک اسماء حسنی سی دلالت
 صفاتیه اولور یکمی نهایت
 صفاتدن ذاته کل حقه کیده لم

جمال با کماله سیر ایده لم
 مراد اولدی صفات هم ذات الله
 مستی در مراد انحق هو الله
 جمال با کماله سیر ایده لم
 ولی مقصود اولور انحق هو الله
 حقیقت ذکر بلا کیف در مع الله
 جمال با کماله سیر ایده لم
 ضمیر در حرف هابس کید توصیف
 انکله حتی قمو حیوان بو تعریف
 جمال با کماله سیر ایده لم
 وزیر در اسم ذاته اسم رحمن
 دخی هم اسم حق قیوم برهان
 جمال با کماله سیر ایده لم
 مرادی اولسه الله مالک
 اولور مقصود دکل اسم بلک مالک
 جمال با کماله سیر ایده لم
 اولور ذاته یکمی افعاله غایت
 ولی ملحوظ اولور ذاتی نهایت
 جمال با کماله سیر ایده لم

ولکن اولدی مدلول اسم ذاتی	اگر ذاتی اگر جمله صفاتی
دی الله فیل مراد لن سیر ذاتی	بخلی ابدہ حق انوار ذاتی
عروج قبل ذاتہ کل حتمہ کبدہ لم	جمال با کمالہ سیر ایدہ لم
کما قال الله تعالی ادعوا لله او ادعوا للرحمن * وقال الله تعالی ولله	
الاسماء الحسنی فادعوه بها	

در بیان حقیقت محمدی و ظهورات عالمی

ایشیت ذاتی ایلہ داننده الله	بخلی قیلدی ذاتی چون شهر نشاء
صفات اسمائنی داننده الله	دخی جمله کمال کوردی اول شاه
نصوژدن کجوب حقه کبدہ لم	جمال با کمالہ سیر ایدہ لم
مجت ایلدی جمله کمالی	صفات اسماء جلالیله جمالی
کوره حق بر حقیقده مالی	اوله مرات بولسون تا وصالی
بدایتدن کجوب حقه کبدہ لم	جمال با کمالہ سیر ایدہ لم
حقیقتدن مراد اولدی محمد	حقیقته ظهور بولدی محمد
جو علیه ده ابراز اولدی احمد	حقایق معدنی اولدی محمد
نهایتدن کجوب حقه کبدہ لم	جمال با کمالہ سیر ایدہ لم
ایشند که کنت کنز رمزی امی ماه	فاجبت حقیقت اولدی اول شاه
تعیین وجود در ظل حب جاء	مقام حب وجود فوق قدر راه
دقیق اول بیل ادب حقه کبدہ لم	جمال با کمالہ سیر ایدہ لم

بُو حُبَّ اُولَدِی وُجُودِکَ اَقْدَمِی نِیل
 وُجُودِ اِیْجَادِ اِیْچُون مِفْتَاحِ تَکْمِیل
 جَمَّالَتَنْدَنْ کُیُوب حَقِّه کِیدَه لِم
 بُو جَبِّی قِیلْدِی عَلیَّه دَه مَسْعُود
 چُو عَلیَّه دَه اِبراز اِیتْدِی دِیْجُود
 بُو اسرارِی بِلُوب حَقِّه کِیدَه لِم
 بَس اَعیانِ ثابته دَه اُولَدِی نِزِیل
 حَقَّایِقُ هَم وُجُودِ عَیْنِیدَه پِیل
 بُو دَرْسی اَکْیُوب حَقِّه کِیدَه لِم
 صُورِ عَلیَّه هِی حَسْبِی حَقَّایِقُ
 صُورِ عَلیَّه یَه چُونِکَه مُوافِقُ
 کُل اَصْلِ اَکْله جَان حَقِّه کِیدَه لِم
 وُجُودِ عَیْنِیدَه حَقِّی قِیلْدِی اِیْجَادِ
 اَوْجُوبُکَ صُورِی دِر عَقْلِ اَبَادِ
 بُو حِکْمَتَنْدَنْ بِلُوب حَقِّه کِیدَه لِم
 عَزِیز اِشْبُو وُجُودِ دِر اَصْلِ رَحْمَتِ
 وُجُودِ عَلیَّه قَدِیْم مَحَبَّتِ
 اِیْرِیش جَبَّه هَمَان حَقِّه کِیدَه لِم
 بُو اِنْسَانِ دِر کِه رَحْمَتِ دِر وُجُودِی

وُجُودِکَ اَعْتِبَارِی صُکْرَه تَقْصِیل
 اَوْ مِفْتَاحِکَ اُولُوب حُبِّ مَعْدِی نِیل
 جَمَّالِ بَا کَمَالَه سَیْر اِیدَه لِم
 اَنکَلَه هَب حَقَّایِقُ اُولَدِی مَوْجُود
 صُور لَیْلَه تَقْصِیلِکَه مَسْعُود
 جَمَّالِ بَا کَمَالَه سَیْر اِیدَه لِم
 بُو اَوَّلِ مَحْمِلِ اُولَدِی ثانی تَقْصِیل
 ظَهْر وُزْلی یَنجَه دِر اَکْله تَکْمِیل
 جَمَّالِ بَا کَمَالَه سَیْر اِیدَه لِم
 بَرُو ز اِیتْدِی بُو دِر اَصْلِ دَفْایِقُ
 وُجُودِ عَیْنِی اُولَدِی بَس مُطَابِقُ
 جَمَّالِ بَا کَمَالَه سَیْر اِیدَه لِم
 اَوْ عَقْلِ اَوَّلِی اَوَّلِ اَوَّاسْتَادِ
 بَس اَنْدَنْ قِیلْدِی مَوْجُودِ اِنِی صَبَّاحِ
 جَمَّالِ بَا کَمَالَه سَیْر اِیدَه لِم
 بُو کَا تَابِعِ اُولُوب هَب نَوْعِ عَزِیزِ
 وُجُودِ عَیْنِیدَه حَادِثِ بُو دَوْلَتِ
 جَمَّالِ بَا کَمَالَه سَیْر اِیدَه لِم
 بُو حُبِّ دِر حَقِّه اِیدَه دِی سُبُوحِ

بودر اول نقطه با سترجودی
 سجودی جوق ایدوب حقه کیده لم
 حقایقه تفاوت وارغزیرهم
 پس آندن انبیا صکره مخم
 کمال اهل یلوز حقه کیده لم
 ظهوره کلید حب محمود
 ودر چون نقطه با ستر مقبود
 اوچی بول همان حقه کیده لم

بودر انسان کامل قبل صعودی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 محمد در مقدم هم معظم
 ابوبکر صکره سائر در مکره
 جمال با کماله سیر ایده لم
 نقاب اجازدی اصلارین مقصود
 ربوبیت فالور دی گتم و مسدود
 جمال با کماله سیر ایده لم

كما ورد في الحديث القدسي لولاك لولاك لما خلقت الافلاك والمرا
 منه حقيقت الافلاك اي لولاك لولاك لما اظهرت الربوبية فافهم

دربیان قطره کمال از منی الان محمدی

و ذاتی ذاتنه مرآت ایدوب جان
 هم انک آینه سندن اوسنجان
 نقابلردن کجوب حقه کیده لم
 انک نوری جمالندن بو عالم
 انک فیضی کمالندن بو عالم
 ججابلردن کجوب حقه کیده لم
 چون اولدر نقطه با ستر بزدان

جلالیله جمال اولدی سیران
 نقاب اجکم کالما اولدی علان
 جمال با کماله سیر ایده لم
 دوزلدی هم وجوده کلدی آدم
 ظهور بولدی بیلند ستر آدم
 جمال با کماله سیر ایده لم
 کورندی مرآتندن وجه سبحان

اود رهم بحر رحمت كنز رحمان
 غرور لردن كجوب حقه كیده لم
 لدن در سينك سلطان اولدر
 جميع انبيائك خاني اولدر
 فوز لردن كجوب حقه كیده لم
 محمد انبياءه نسبت اي جان
 وليك انبيادن فرق برهان
 نبوت ماير سبكه گل كیده لم
 ولكن قطره بحر دوشندي ياران
 جوق قطره بحر غرق اولسه امانان
 ولايت مايرسي بول گل كیده لم
 انجمن انبيائك هب كمال
 حقيقتده اود زنده مالي
 محمد بحرينه طل گل كیده لم
 شريعت مخزن در شاه احمد
 معارف معدن در راه احمد
 بود در يايه دوشوب حقه كیده لم
 كورنمز غيري مراندن او محبوب
 مطيع اول امرينه نا ایده نخبوب

بيلندي مراندن سیرديات
 جمال با كماله سیر ایده لم
 حقيقت سرتينك برهاني اولدر
 جميع اوليائك خاني اولدر
 جمال با كماله سیر ایده لم
 تيكرو قطره احمد بحر شتابان
 وزير در اوليا الر انبياء خان
 جمال با كماله سیر ایده لم
 انجمن فرق اولماز ستر عرفان
 او قطره محو اولوز در با اولو جان
 جمال با كماله سیر ایده لم
 محمد بحرينك فيض جمالي
 محمد له بولندي حق وصال
 جمال با كماله سیر ایده لم
 طريقت منبعی در ماه احمد
 حقيقت مبدئي در جاه احمد
 جمال با كماله سیر ایده لم
 بولماز غيري بولده وصل مطلوب
 سني سرارينه هم ایده منسوب

هَوَ الرَّذْرُ كُجُوبٌ حَقَّهُ كَيْدُهُ لَمْ | جَمَالٌ بَا كَمَالَهُ سَيْرِ أَيْدِهِ لَمْ

فَاللهُ عَزَّ وَجَلَّ * مَنْ يَطِيعِ الرَّسُولَ فَقَطَّ أَطَاعَ اللَّهَ

دَرْبِ بَيَانِ آدَابِ مُرْسِدَانِ فِي التَّعْلِيمِ الطَّرِيقَةِ
الْعَلِيِّينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ

طَرِيقَتِ أَخَذِيْنَهُ طَالِبُ مُرْغُوبٍ
كُوْرُئْسَهُ اسْتِغْنَامَتِ ابْنَهُ مُحْسُوبٍ
جَمَالٌ بَا كَمَالَهُ سَيْرِ أَيْدِهِ لَمْ
يَدِيْكَرِ اسْتِخَارَهُ قَبْلَ عِنَابَتِ
أَمَانَتِ قَبْضِيْ وَيَرْبُؤْ لِسُونِ كَرَمَتِ
جَمَالٌ بَا كَمَالَهُ سَيْرِ أَيْدِهِ لَمْ
إِنَابَةٍ قَبْلَ بَوْلِهِ كَوْنِ كُلِّ بَحَابَتِ
أُولَهُ أَنْوَارِ بَوْلِهِ سِرِّ حَبَابَتِ
جَمَالٌ بَا كَمَالَهُ سَيْرِ أَيْدِهِ لَمْ
مَقَامِ اسْتِخَارَهُ قَلْبِيْ بَرَهَانِ
بُورُسْتِدْرِكِهِ مَقْبُولِ أُولَهُ انْشَانِ
جَمَالٌ بَا كَمَالَهُ سَيْرِ أَيْدِهِ لَمْ
بِدَرْسِهِ اسْتِغْنَامَتِ حَقِّ أَجَارِ بُولِ

سَكَارِ أَهْلِ سُنَّتِ أُولُسُهُ مَشْنُوبِ
هَمَانِ قَبْلَ اسْتِخَارَهُ هَمُّ أَوْ مَجْزُوبِ
بُورِ دَبْدِرْدُولِ قَبْلَ كُلِّ كَيْدِهِ لَمْ
كُوْرُئْسَهُ أَكْرَكِهِ اسْتِغْنَامَتِ
ظُهُورِ أَيْدِرْسِهِ تَمْكِينِ وَمَحَبَّتِ
هَذَلِتِ كَبْرِيَانِيْكَ كُلِّ كَيْدِهِ لَمْ
أَكْرَضَدْرِكِ قَبُولِ فَيْلَسَهُ أَوْ ذَانِ
بَسْرِ أَنْدَنِ اسْتِخَارَهُ وَيَرْصِفَانِ
بُورِ اسْتِغْنَامَتِهِ مَخْصُوصِ دِرْ كَيْدِهِ لَمْ
جُونِ أَكْمَلِ مُرْسِدِ أُولَدِيْ سِرْدِيَانِ
وَلِيْ آدَابِ اسْلَافِ أُولَدِيْ شَايَانِ
كُوْرُئْتِ آدَابِيْ كُلِّ حَقَّةِ كَيْدِهِ لَمْ
طَرِيقَتِ ابْنِهِ تَعْلِيمِ بَعْدَهُ أُولِ

د کلمه مستقیم حق رخصتی بول
تر خمر قیل عبادت کل کیده لم
عزیز سن سالک جو حق و برمه نیست
لطائف صکره و ارسه استقامت
بیلور کامل بوسری کل کیده لم

غضب ایتمه خدا بلکه آچار بول
جمال با کماله سیر ایده لم
سن اول قلبی تعلیم قیل عینایت
جو بردن اولسه بیلر صکره قیمت
جمال با کماله سیر ایده لم

در بیان آداب تعلیم شب امر

عزیز کر شایب امر اولسه سالک
اونده مشغول اولسون اولمه
او جمعیتده اولماز کل کیده لم
ولی بعض جوان وارد درجه انده
اکاسن اسم ذات و بر اول زمانده
بوجایز درانی آل کل کیده لم
ینه ادب اسلافی کوزت جان
اودم جائز اولور آل ختم جانان
ینه مرشد بیلور حقه کیده لم
عزیز جو شایب امر عاشقانه
ولی صالح لسه لازم صادفانه
همان تهلیل و بیرون حقه کیده لم

ظهور الله قبوله اولسه مالک
صافک هیچ کلسون خلقه بومالک
جمال با کماله سیر ایده لم
که قلبی اختیار هر بر نشانده
جو کو کلی حق ده در کر مزباند
جمال با کماله سیر ایده لم
پدر یا عیسی که کلمه یاران
ولیس بیوغیسه اولماز به شایان
جمال با کماله سیر ایده لم
دکل جائز قریشیق عارفانه
قبول ایتمک اولاشنه کامیلانه
جمال با کماله سیر ایده لم

در بیان آداب تعلیم النساء

که سادات منع اید و بیائید عادت انا به ویرن سائیر اینمه خلوت جمال با کماله سیر ایده لم دگسه خلوت اینمه الله نه مت او ذی مخمر ایده تعلیم و دعوت جمال با کماله سیر ایده لم و راء پرده ده دورسون او کتلم لساندن ایشسون ایده تفریم جمال با کماله سیر ایده لم	صافک خافونکر ویرمه خلافت مکر سیر سلوک بولسه غایت فساددن کل صفک حقه کیده لم اگر ذی مخمر اولسه ایله خلوت و یایر مخمر ایله دعوت غیابندن توجه قیل کیده لم و یانا مخمر سن ایله تعلیم او نورسون مستوره نا اوله تعلیم بو آداب کوزت حقه کیده لم
--	--

کما قال امام الزیانی مجتهد الفی الثانی اعنی احمد الفاروقی السرهندی
 فی مکتوباته القدسیة سألته ان جماعته من النساء یطلبن
 المشغولة الجواب ان کن محارمه فما المانع والا یقعدن و راء السیارة
 و یأخذن الطریقه

طریقه ده دخی اخلاصی بولسه چمان بوقد ضرر کر بوبله اولسه جمال با کماله سیر ایده لم نیجه تعلیم اید رسن بوبله یلسون	و یأخذ خافونک کر زوجی اولسه توجه قیل انک یاننده کوزسه فساددن فاج عزیز حقه کیده لم یوغیسه زوجی ستر هم ایشسون
---	---

ورا پرده ده مستوره طور سون
 جهان فتنه اولوب حقه کیده لم
 نسا به خیم سادان یوق دخی نیل
 ولکن خیم ربانی بی تکبیل
 جهان فتنه طور لوب حقه کیده لم
 دخی خیم شریف خواجه کانه هم
 مکر دی محرم کله اولسه مرهم
 بود راداب عنبر حقه کیده لم
 نسا احوالی ایتکده اعلان
 ویکله واسطه سیکله اوسوان
 بود اب خوب اولوب حقه کیده لم
 مکر بر ایکی کز جمع اوله نسوان
 ایده لر مشکلا نیک ناکه اعلان
 نسا دن قبل حد حقه کیده لم
 ولکن اختیاره اولسه نسوان
 همان مستوره کلسو هر زمان
 ینه جوق اختلاط اینه کیده لم
 مرید انکله اینه اختلاط جوق
 کید راز شاد هیبت نشتی یوق

سن اندن فایحه اخلاص اوقور سن
 جمال با کماله سیر ایده لم
 چون اسلاف ایتد سن اینه مخویل
 اوقور سون هریری اوند بی قبل
 جمال با کماله سیر ایده لم
 صاقک نشوانله اینه ایجه کل سم
 اولور نامحرر اولسه اولماز لزم
 جمال با کماله سیر ایده لم
 نسا دن بزو کله ایکله احسان
 ظهورانی سکنا ایده اعلان
 جمال با کماله سیر ایده لم
 که بر دجه قوس کلسه شایان
 بومقدار عذر اولوب نذر انجلی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 دخی یاننده محرم اولسه ای جان
 که نابوکسون کالی اوله حیران
 جمال با کماله سیر ایده لم
 طعام اینه بر ابر اوله هر ضوق
 اولور کوکلر ندن اولدیک جوق

حذر قبل مبتدیان کل کیده لم
 نسانک برینه اولسه و صایه
 دکل جائز طریق قیل و قایه
 بودر آداب سادان کل کیده لم
 مکر بر کمله اولسه بلو کده
 فنا اندن بقا بولدی ملو کده
 توجه ختم ایدوب حقه کیده لم
 نسادن بریسی اولسه اگر جان
 که آداب طریقت ایده اعلان
 طریقت صحیحی قبل کل کیده لم
 جهاندۀ وار عزیز مسمد نسون
 چونادر اما وار در ستره شایان
 رجالدن خیرلی وار بیل کیده لم
 نسادن بولدیغم وار در بوشاندۀ
 فنا بولدی لطائفلر اوانده
 ترخم قیل نسانه کل کیده لم
 رجالدن بولدیغی ستر مقامی
 ولایتده کمال اوزره مقامی
 رجاله نسیبه از در کیده لم

جمال با کماله سیر ایده لم
 که ختم خواجگان ایستون نسانه
 بواجداث لایق اولماز بار سانیه
 جمال با کماله سیر ایده لم
 حجاب سیر ایدوب بار سونکده
 اولور نسونانله جائز هر بلو کده
 جمال با کماله سیر ایده لم
 طریقتده اولان جمع اولسه نسون
 بوالزمدر بونخوشد ریله احسان
 جمال با کماله سیر ایده لم
 که مطلق یوز رجالدن خیرلی جان
 مشرف اولدی بولدی وصل بزدان
 جمال با کماله سیر ایده لم
 که بر صحبت و تعلیمه برانده
 رجال از در عزیز بونبله جهاندۀ
 جمال با کماله سیر ایده لم
 نسا بولمق محال آخله کلامی
 ولی چوقدر نسادن یازدی جامی
 جمال با کماله سیر ایده لم

بینه ترک ایتمه یازد یغم اصول
اولور بلس لغنه باعث حصول
نسائله اختلاط از قیل کیده لم

سببی حجت ایدر صکره حلولی
بوسوز حقدن پیلور چون ذی عقوق
جمال با کماله سیر ایده لم

بویاب جز طایفه سیر تعلیم طریقی حقدن

عنیز جن قومنه ویرمه انا به
تکبر جوق ایریشور سیک عتابه
حد زقیل قوم جانندن گل کیده لم
نسادن عقلی انقص در سلوکه
جدالدیر ایشلری هریر بلوکه
بتر در بیل نسادن فاج کیده لم

چون از در استقامت خوجا به
مکر صالح ایسه آبله انا به
جمال با کماله سیر ایده لم
اطاعت یوق جدال اوزره ملوکه
هوانا ز مشربی کلر سلوکه
جمال با کماله سیر ایده لم

بویاب مشایخ ادرعاسنده اولان کز این و فر
ضال و متشیخ عیلامیلر یلی مشایخ کاملیق قلنده
اولان مشایخ ناقص فر شد کاملیق نیلنده در

عنیز در سن بزه آج بونده بر باب
دیلسن اولمغه اکاه وار باب
جمالندن چغوب حقه کیده لم

مشایخ جوق جهانده کیمدر لاجاب
سربعت فرق ایدر دکلره عنیز ناب
جمال با کماله سیر ایده لم

که تکلیف یوق بزه در لرنه نازده	ایشیت وار بعض فاسق بوجمانده
بو فاسق کعد و الله نشاند	شرکت یوق ایشی بدعت بیانده
جمال با کماله سیرایده لم	بوفرقه دن فاجوب حقه کیده لم
اولو بدزیر لری طاموی سابع	بوزند قلر هوای نفسه تابع
ظهور ایدر می سیر الله رافع	که فسق جهل ایکن بدعته مشاع
جمال با کماله سیرایده لم	بوفرقه دن فاجوب حقه کیده لم
قیامت کونی انکار ده مجبور	دخی وار بر بلوک دوریه مشهور
فرق ضاله جوقد ز جهلی مشهور	قدیمد ز بوجمان در مقهور ^{اوله}
جمال با کماله سیرایده لم	بوفرقه دن فاجوب حقه کیده لم
که اصلا کور محسن سیر و سلوک جان	تشیخو ایدر وار بعض نادان
ایدنمش غیری بیلمز نشه حیوان	ایلیش یوقله ابی و الله برهان
جمال با کماله سیرایده لم	ایلیش کن لجوب حقه کیده لم
کلاه حرقه به ایلر انجی ایمان	ایشی لیل و نه ارفسقله عصیان
ینه وار بزه در اسرار سبحان	نجاست انچه در ترفیق شیطان
جمال با کماله سیرایده لم	شریعتد ز بزه حجت کیده لم
شریعتده دخی یوق استقامت	دخی وار بر بلوک اهل شقاوت
بو ممکن عین واجب سیر و حدت	بیلوب عقیلکه ظن ایلر که همت
جمال با کماله سیرایده لم	بواصنافدن فاجوب حقه کیده لم
ریاضتله اوجوب کیدر هواده	دخی وار بر بلوک فالده جواده

یکسه

یکسی اهل کشف اولدی اراده
 مقاصد دن فاجوب حقه کیده لم
 قوس بونلرک اهل بطالت
 قالوب تحت الحجاب یوق بونده و مکت
 کشف فاندن کجوب حقه کیده لم
 دخی واریر بلوک کندی جالیستور
 کمال برده کورور اسرار صواستور
 سگامرشد کرک حقه کیده لم
 جو واردر اکل انشان بو جهاند
 ولی کبری حجاب اولدی نهانده
 بو کبر اصل حجاب ترک ایت کیده لم
 عزیز نیل جمله سی قالدی بیانده
 حجاب تخنده قالدی بلرنهانده
 بو کبر ندن چیقوب حقه کیده لم
 دخی واریر بلوک یوقدر صحیح بد
 بونشبت انعکاسیدر عزیز جند
 صحیح بد له عزیز حقه کیده لم
 دخی وار بعضی ناصد رقراری
 چون اکلدن اجازت اولدی جارا
 مقاصد ظن ایدوب قالدی وراده
 جمال با کماله سیر ایده لم
 مقاصد بیلدی بولدی شقاوت
 جو عرفان اهلند بونلرن حاجت
 جمال با کماله سیر ایده لم
 مهالک برلری چوقدر اولور دور
 چیقار می عرشه اکل بر ضعیف مور
 جمال با کماله سیر ایده لم
 اولور معلوم عزیز هر نشاند
 او وارماز مرشده قالور بیانده
 جمال با کماله سیر ایده لم
 او وصلت بولما از اصلا بو جهاند
 فنا فی الله ویرلر بونشاند
 جمال با کماله سیر ایده لم
 مشایخ اذ عاسنده اولور مد
 صحیح بد بو غیسه نیست اولور سد
 جمال با کماله سیر ایده لم
 مشایخ خلق ایدر یوقدر ضراری
 سوادن دایما ایلر فراری

یدی مطلق صحیح در کل کیده لم
 شریعتده ایدر سه استقامت
 اولور سه اعتقادی اهل سنت
 صحیح یدعد اولور حقه کیده لم
 صحیح یدمرشدان کیمدر خبر آل
 تسلسل متصل معروف احوال
 سلاله اوله معروف کل کیده لم
 تسلسل متصل عن عنله جانان
 طریقت اخذینه اولما زسه برهان
 بوسا قظدر طرفدن فج کیده لم
 دخی شرط اعظمی بویل مالی
 شریعت منکری اولسه مقالی
 شریعتدر مراد حقه کیده لم
 عجب اهل کمال کیمدر جهانده
 فنا فی الکمل اوله اولده شانده
 عنبر اهل بقا بول کل کیده لم
 مقامی سیر عن الله نشانی
 اگر که سیر فی الاشیاء جنانی
 بوغونی بول عنبر حقه کیده لم

جمال با کماله سیر ایده لم
 طریقتده ایدر سه هم اقامت
 بولور اخوان کمالیتله نسبت
 جمال با کماله سیر ایده لم
 رسولدن بیخنه دکل اوله بر حال
 مشایخ معنعن ید اوله دال
 جمال با کماله سیر ایده لم
 وارنجیه نار سؤل لله انسان
 دکلدر مرشد اول بیل بیکه نادان
 جمال با کماله سیر ایده لم
 شریعت فرق ایدر اهل کمالی
 بو مشرکدر طریقتده بو حالی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 خبر المود بیلرسن دکل جانده
 اتمله هم بقا بول جنانده
 جمال با کماله سیر ایده لم
 اولور سه انکل اولور هر زمان
 بولور سه غوث اولور کله بوشانی
 جمال با کماله سیر ایده لم

شریعتده بود ذات غایتله قائم
 او نیلزل اولم هب حقله دایم
 مراد حق امریدر حقه کیده لم
 طریقت هم حقیقت ییل حقیقت
 شریعت کنز حق مفتاح طریقت
 شریعت حجت اولدی کل کیده لم
 شریعت ییلین نیلزل طریقت
 حقیقت ییلین نیلزل شریعت
 شریعت حبلله حقه کیده لم
 شریعت حبلی لنده کل ال
 معارف علی روحنده کل ال
 شریعت اوزره اولحقه کیده لم
 مشایخ اکملنده اولدی حجت
 دکل ظن اهل واکشف وکرامت
 اویذعت ایشلر حقه کیده لم
 حضور دایمی اوزره عبادت
 دیسه لوار بودعت ایچره وصلت
 عزیز قاج اهل بدعتدن کیده لم
 بودنلر ظاهری مطلق شریعت

حقیقت اوزره نفسی اولدی صلوات
 خدا مرنده اولمازا اصلا نایم
 جمال با کماله سیرایده لم
 عزیز ییل جمله دن مقصود شریعت
 کمال یولور انحق شریعت
 جمال با کماله سیرایده لم
 طریقت ییلین نیلزل حقیقت
 نهایت استقامتله شریعت
 جمال با کماله سیرایده لم
 طریقت ذوقنی کویکده کل ال
 حقیقت سیرنی سیرنده بول ال
 جمال با کماله سیرایده لم
 کتاب سنت دخی اجماع امت
 وجودی عالمه عزتله رحمت
 جمال با کماله سیرایده لم
 شریعتده ایدرلر استقامت
 بیلورلر یوق فجارلر اکلله حالت
 جمال با کماله سیرایده لم
 بودنلر باطنی مطلق طریقت

مُحَقَّق سِرِّ لَدِي مَطْلُوق حَقِيقَتِ	بَشَرِ ذَرِّ ظَاهِرِي بَاطِنِ حَقِيقَتِ
حَقِيقَتِ أَهْلِي بُولِ حَقِّهِ كِيدِهِ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سِيرِ اِيْدِهِ لَمْ
كَرَكَ حَقَّانِي كُوزِ كُوزِ مَلِكِ بُوْدَةِ اِي	بَشَرِ خَرَقَةِ سِي كِنِزِ لَمَشِ صِفَاتِ
قُبَابِ نَخْتِنْدَةِ بُولِ شَلَرِ نَجَاتِ	هَمَانِ اَوَّلِ بِنْدَةِ سِرِّ حَيَاتِ
حَقِيقَتِ كُوزِ لَه كُوزِ حَقِّهِ كِيدِهِ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سِيرِ اِيْدِهِ لَمْ

كَمَا وَرَدَ فِي الْحَدِيثِ الْقَدِيمِ أُولِيَانِ تَحْتَ قُبَابِي لَا يَعْرِفُهُمْ غَيْرِي

بُونَابِ طَرِيقِ عَلِيٍّ رَجَائِي نِسْيَانِكَ خَوْفِ لَازِمِ
 اَوْلَادِ بَغْنِي مَرُشِدِ كَامِلِ بُولِيُو كَذِبِ لِيَكِلِمِ
 وَصَلِكِ اِلَى اللَّهِ مُتَعَسِّرِ اَوْلَادِ بَغْنِي مَرُشِدِ كَامِلِ
 بِرِ سِنِي حُجَلَتِكَ اِنْتِسَابِي لَازِمِ اَوْلَادِ بَغْنِي سَبَبِ
 وَحَكِّ مَتْنِي بِيَانِ اِيْلِ

شَرِيعَتِ مَخْرَجِ نِدَنِ بُونَجَه اِنْسَانِ	خُدَايَه وَاَصْلِ اَوْلَدِي بُولَدِي مِيدَانِ
وَلِي غَايَتِ قَتِي مُشْكَلِ رَايِ جَانِ	كِه مَرُشِدِ سِنِ اَوْلَه بُوْسْتَرِه شَايَانِ
هَمَانِ مَرُشِدِ بُولُوبِ حَقِّهِ كِيدِهِ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سِيرِ اِيْدِهِ لَمْ
اِمَامِ اَحْمَدِ الْفَارُوقِ شَهْرُورِ	بُوْسْتَرِي فَاوَسْتِه اَوَّلِ دَانَا اَوْلَمِي حُجُوْرِ
كِه مَرُشِدِ سِنِ فَنَائِي اَلَلَّ كِرَاوَلُورِ نُوْرِ	فَنَائِي اَلَلَّ دِيْدِي مُمْكِنِ دَكَلِ بُوْرِ
عَزِيْزِ مَرُشِدِ كُوزِ ب حَقِّهِ كِيدِهِ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سِيرِ اِيْدِهِ لَمْ

چو صد یقین دخی صحابدن اعلم
 بنده تعلیم محتاج اولدیله هم
 دلیل کا فی اولوب حقه کیده لم
 اصول عشره شرحده بومذکور
 نظریل آنده تفصیل اولدی سطور
 بوزله بوبله کل حقه کیده لم
 مال اعمال ظاهره برانسان
 اوریج طوئیه ایده خیر الحسان
 همان مرشد بولوب حقه کیده لم
 چو کوز دم بونجه عاشق عشقه
 بونفسک چله سی چوق فاقه دند
 گرنک مرشد سکا حقه کیده لم
 ترقی که تنزل فرهی اصحاب
 چون ابلیس فاریشور هرسته
 بوعقلدن کجوب حقه کیده لم
 بونفسک چله سبله مکر چو قدر
 او عشق سوندور رب هم مکر
 خلورلردن کجوب حقه کیده لم
 اگر دیر سن بزم مرشد نه حاجت

جماعده هیچ ولی وار می معظم
 طریقت تعلیم ایندی شمر آدم
 جمال با کماله سیر ایده لم
 که اسماعیل حق یازدی مشهور
 بوزدی در کله اجمال اولمه منفور
 جمال با کماله سیر ایده لم
 کیمه کوند زعبادت اتسه جانان
 بولور وصلت سنه در تیوزه ای
 جمال با کماله سیر ایده لم
 بلا مرشد صنور اول حقه دوشده
 حجاب محشده فالدی ضافه دوشده
 جمال با کماله سیر ایده لم
 دخی یادی غروره فرهی کوچ ناب
 گر کدر مرشد اکل ایده بی خواب
 جمال با کماله سیر ایده لم
 مهالک بر لر یله سکری چوقدر
 فالورسک بولده سوء فکری چوقدر
 جمال با کماله سیر ایده لم
 جواب اولدز بودر یل راس سنت

ابوبکر علیه السلام اصحابه عنایت
 همان بول اکل حقه کیده لم
 اگر دیر سن نه در بوسه حکمت
 خطا در بوسه سوال اصحابه وصلت
 همان پیعت ایدوب حقه کیده لم
 دپسه کافی محمد در معظم
 دخی جعفر که فاسمدن مکرر
 گر که مرشد بزه حقه کیده لم
 اگر مرآت شمس فرشتو انسان
 او مرآت دخی مرآت طو تان جان
 بو اسراری بولوب حقه کیده لم
 کو کلدن کوکله بول وارد خلیلا
 انجون در معنن بد اخلا
 قبالقدن بولوب حقه کیده لم
 محمد در غنیز مرآت بز دان
 طریقت انیکا سیدر بهی جان
 کوکل اهل بولوب حقه کیده لم
 تسلسل متصل عن غنله مرآت
 حبیب الله دن عکس ایند اولدان

حبیب الله ایدوب تعلیم وصلت
 جمال با کماله سیر ایدلم
 پنچون مرشد سیر اصحاب وصلت
 ایریشندی بریرندن ایله میت
 جمال با کماله سیر ایدلم
 یا صید بقدر پنچون سلمان معک
 جنید شبلی دخی بولیه مسلم
 جمال با کماله سیر ایدلم
 طو تان سه کورینور شمس آنده
 کورینور آنده هم شمس آکله بنهان
 جمال با کماله سیر ایدلم
 من القلب الی القلب سبیل
 طریقتده بودر شرط ای جلیل
 جمال با کماله سیر ایدلم
 کورندی مرآتندن وجه رخمان
 کوکل طووت نابوله سیک سیر سیمان
 جمال با کماله سیر ایدلم
 اولوز اکملرک قلبی اینت ذات
 بلا کیف نور ذات فهم ایله حاجات

گوگل ویر مرئیده حقه کیده لم رسول الله بوسره هم اشارت صلوات و صوم کثرته بود و لکن بوعکس انطباع اینت کل کیده لم	جمال با کماله سیر اید لم ابوبکر ایچون ایندی اینمه غفات دکلدر عکس ایدوب نور هویت جمال با کماله سیر اید لم
--	---

قال عليه السلام ما صاب الله تعالى شيئا في صدري الا وصبت في صدر رائي بحري * وقال عليه السلام لا يفضلكم ابوبكر بي كثر صيام ولا صلوة وانما يفضلكم بشي ورفي صدره * او كما قال عليه وعلى اله اتمم السلام

يا ايها الناس اتقوا الله في ايامهم والهم اولادهم
نصح ويندوا على دين ولا تتركوا امنيت
جائز اولاد بغني ظهروا اسيا مختلفين ايد

عزير نفس بر حديث علم كلاي كورنمه اهل بدعتله طلاي فراريت اهل بدعتدن كیده لم شريت حامل علم ذوات دخي فرقاني حمل انميش حيات بوتعظيمه عن سر حقه كیده لم	دخي فقهه اول بول سلامي سني برباد ايد ز بيمله ملاي جمال با کماله سیر اید لم زياده ايله تعظيم بول بجاني دخي فقهه اولان حافظ صفاني جمال با کماله سیر اید لم
---	---

دخی سزا نروایه آیه رغبت
 دخی اولمه نید کل آیه غیرت
 پوشه نیدن کجوب حقه کیده لم
 صاق نا محرمه باقمه کوز آتمه
 دخی منکر لری اسراره قائمه
 ادب دزا اصل یول حقه کیده لم
 چیقارمه کسسی اصلا یلا یخی
 اوتورمه همیمه منکر له صا یخی
 همان کل صدق له حقه کیده لم
 حلال یه شبهه دن قاج قائم بی نور
 ذمیمه اخلاق دن قیل سفر نور
 غریمله غریز حقه کیده لم
 وجود ویرمه صاق سن کدینه
 عبادت قیل دخی توفیق حق ییل
 غریز کوز عیبی حقه کیده لم
 طعام له نور کلامی آیه قلت
 دخی جوق طورمه آج اولور بولت
 ادب اوزره اولور حقه کیده لم
 عباد اللهی مخفی اتمه اولاد

جماندن کج بود زمطلق سلامت
 سلوک نا کمال بولسون محبت
 جمال با کماله سیر ایدیم
 بود در درده سبب غفلتله با تمه
 دخی مؤمنلری بهر شانله صا تمه
 جمال با کماله سیر ایدیم
 دخی صدق اوزره در الله کور یخی
 اولور سون با کله مزه یز قور یخی
 جمال با کماله سیر ایدیم
 دخی بدست حضور له دایما طور
 غریمله عمل قیل اول غریز نور
 جمال با کماله سیر ایدیم
 که وارلقوب کناه آنها زده دریل
 فوم مؤمنلری سندن غریز ییل
 جمال با کماله سیر ایدیم
 یمک جوق اولدور وور قلی بودلت
 غریز سن دایما قیل استقامت
 جمال با کماله سیر ایدیم
 صلاح ادعیه سبیل قیل همان یاد

وَلَوْ سَأَلَ اِبْسَهَ قِيلَ قَلْبِي شَآذَ
 تَرَحُّمِ اَوْزَرِهِ اَوَّلَ حَقِّهِ كَيْدَهُ لَمْ
 وَرَادَن كَيْسِي قَدِ اَيْتَمَهُ صَبْرًا يَتِ
 اُمُورِي حَقِّهِ تَرَكَ اَيْتَ صَدْرِي بِحُجَّتِي
 اُمَيْدِي قِيلَ لَطِيفُ حَقِّهِ كَلَّ كَيْدَهُ لَمْ
 قَوْمُ مُؤْمِنِي نَفْسِنَدَن اَفْضَلَ
 تَرَحُّمِ قِيلَ عِبَادَهُ اَوَّلَ مُكَمَّلِ
 حَقِيرِي كُنْدَنِي حَقِّهِ كَيْدَهُ لَمْ
 اَكْرُو اَزِ جَمَانَدِهِ بُوْنَجَه بَجَالِ
 صَافِ سَنَ شَرِّ لَرْدَن حَقِّهِ دَرِ حَالِ
 هَمَانِ صَبْرًا يَتِ غَزِي حَقِّهِ كَيْدَهُ لَمْ
 اَمِينِ اَعْدَايِهِ اَوْلَمَهُ اَيْتَمَهُ قَرِيْبِي
 دَخِي اَعْدَايِ دِيْنِ دُوسْتِ اَوْلَمَا اَشِي
 جُوكُفْرِ اِيْمَانِهِ صَدِّ حَقِّهِ كَيْدَهُ لَمْ
 اَكْرُو دَرِ سَنِيْزِهِ كَشْفِ اَيْلِهِ بِرَازِ
 بُوْنُكَ كَشْفِي حَرَامِدَرِ اَمَّا بِرَازِ
 بُوْسَرِي سِيْرَايِدُو بِنَجَه كَيْدَهُ لَمْ
 بُوْ اَشْيَا نَفْسِ لَرِيْلَهُ جُوْنَكِه مَعْدُوْمِ
 كِي اَسْمَا لَطِيفِيْهِ دَه مَكْنُوْمِ

قَوْمُ نِكَ صَافِي دُرِّ رِبَا سَنَادِ
 جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيْرَايِدِهِ لَمْ
 سَنِي دَمِ اَنَشَه عَفْوًا يَتِ نَفْسِي قَهْرًا يَتِ
 قَنَاعَتِ مَوْجُوْدِهِ قِيلَ فُقْرِي فُخْرًا يَتِ
 جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيْرَايِدِهِ لَمْ
 كَرِيْ بِيْلِكَ سُلُوْكَ اَوَّلِهِ اَسْهَلِ
 غَزِيْزِ كُوْر كُنْدِي عَيْبِيْلِكَ اَوْلَمَهُ لَمْ
 جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيْرَايِدِهِ لَمْ
 حَسُوْدِ مُفْسِدِ مُنَا فِقْلَرِ لَهُ فَضَالِ
 كُوْنِي يَا اِلَهَ صَافِي سَنِ اَوْلَمَهُ دَلَالِ
 جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيْرَايِدِهِ لَمْ
 بِيْلَانِ اَوْلَمَا زَكِيْ يَه جُوْنَكِه اَوْلَادِ
 اِيْدَرِيْ رُكُوْنِ اَمِيْنِ اَوْلَانِيْ بِرَازِ
 جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيْرَايِدِهِ لَمْ
 مُخَالِفِ دُوشْدِي اَشْيَا فِشْرِ اَيْلِهِ بِرَازِ
 اَكْرَهِيْ بِيْلَسَه اِنْسَانِ اَوْلُوْر فَازِ
 جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيْرَايِدِهِ لَمْ
 قَوْمُ سِيْ خَوَايِلِهِ قَانِمِ اَمَّخْدُوْمِ
 كِي اَسْمَا قَهْرِيْ دَه مُخْخُوْمِ

تَحْزِيلُهُ هَـمَّانَ حَقَّةً كَيْدَهُ لَمْ
 أَوْ دُرِّ مَوْجُودٍ أَوْ دُرِّ مَقْصُودٍ
 بَوَاشِيَا مَظْهَرِ دُرِّ ذَاتِ مَقْصُودٍ
 خُذْ مَوْجُودَ هَـمَّانَ حَقَّةً كَيْدَهُ لَمْ
 غَيْرِ اسْمَائِهِ مَظْهَرِ دُرِّ شَيْءٍ أَشْيَا
 أَوْ دُرِّ فَعَالٍ مُرَادِي أَوْ زَرَةِ أَشْيَا
 مُرَادِ حَقِّ هَـمَّانَ حَقَّةً كَيْدَهُ لَمْ
 مَظَاهِرُهُ عَجَبُ كَيْمٍ وَارِ ارَادَهُ
 كُوزُكَ أَجْ هَبْ سِوَا هَالِكِ ارَادَهُ
 هَـمَّانَ اللَّهُ دِيُوبُ حَقَّةً كَيْدَهُ لَمْ
 وَلِي كَيْسِيكَ غَيْرِ بَيْلِ مَدْخَلِي وَارِ
 نَظَرِ قَبْلِ عَالَمِي جَمْعِيهِ سَتِيَارِ
 إِضَافَتِ قَائِمُهُ وَحَدُّهُ كَيْدَهُ لَمْ
 بُوْدُ رَادِيَا هَلْ اللَّهُ سُكُونِ اَيْتِ
 اَيَا قَلَهُ نَفْسِنَهُ بَاضِ حَقَّةً كُلِّ كَيْتِ
 هَـمَّانَ دُرِّ كَاهِ حَقَّةً كُلِّ كَيْدَهُ لَمْ
 أَوْ دُرِّ سَائِلِ أَوْ دُرِّ مَسْئُولِ أَوْ دُرِّ خَفِ
 أَوْ دُرِّ شَاهِدِ أَوْ دُرِّ مَشْهُودِ مَطْلُوقِ
 رُجُوعِ اَيْتِ حَقَّةً كُلِّ كَيْدَهُ لَمْ

جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اَيْدِهِ لَمْ
 اَحَدٌ وَاحِدٌ هَـمَّانَ اَوَّلِ رَبِّ مُحَمَّدٍ
 بَوَاشِيَا جَمْلُهُ هَالِكِ ذَاتِ مَوْجُودِ
 جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اَيْدِهِ لَمْ
 مُضِلِّ كَيْمِي كَيْمِي هَادِيَةً اَحْيَا
 ظُهُورِ اَيْدِي أَوْ دُرِّ رَجُوعِ رَبِّ اَعْلَا
 جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اَيْدِهِ لَمْ
 اِنْخِلَهُ دُرِّ قَمُوشِ اَوْرَادِهِ
 اِنْكَدَرِ اَمْرُ فَرْمَانِ حُكْمِ وَارَادَهُ
 جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اَيْدِهِ لَمْ
 ارَادَهُ جُزْئِيَّةً وَارِ اَيْتَهُ اِنْكَارِ
 دَخْلِي كُوزِ نَفْسِنِي تَفْرِيقِهِ اَيْ يَارِ
 جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اَيْدِهِ لَمْ
 كُوزُكَ يَوْمِ اَيْكِي عَالَمِدُنِ هَـمَّانِ كَيْتِ
 سِوَانِ ارَادَتِ شَاهِدِ كُلِّ كَيْتِ
 جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اَيْدِهِ لَمْ
 أَوْ دُرِّ عَالِمِ أَوْ دُرِّ مَعْلُومِ مُحَقِّقِ
 أَوْ دُرِّ قَاصِدِ أَوْ دُرِّ مَقْصُودِ مُحَقِّقِ
 جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اَيْدِهِ لَمْ

صفات قهر بنده حق مجمل
سوالیله جوابنده نسک
همان حق دین حق کیده لم

ایدز سه ساله نعم التجلی
خدا دن غیری یوق ایدن تجلی
جمال با کماله سیر ایده لم

وینا کافر مردان و سیالکان هر شد حقنده

لازم اولان آداب رعایتی بیان ایدر

حضور مرشدیده طوزمه مظهر
بو خطر انعامیله نسبتی دور
خطور لر دن کجوب حق کیده لم
صاف خطر ایله طوزمه حضور
مقام بدخلمه دن کج طوز حضور
سوالر دن کجوب حق کیده لم
مکر سنده اوله بر خطر غایت
خبر ویر مرشدیده در حال بو ثقلت
نو ثقلت دن کجوب حق کیده لم
دکل حالک عزیز هر زمان بیل
که اولون ایسما و خطور کل سید
همان تسلیم اولور حق کیده لم

سنی اکر اه ایدز جون قلبی بر نور
ایدز ثقلت جگر فاج اوله مغفور
جمال با کماله سیر ایده لم
ولایت کشف و سیرانله جورده
تجلی ذات ایده طوزمه کسورده
جمال با کماله سیر ایده لم
اگر مشکل ایه دفعی نهایت
کیده سندن بوله سید نور عزت
جمال با کماله سیر ایده لم
که اولون انقباص کاه فیض اولور بیل
بو تلوین دن ظهور ایلریناز قیل
جمال با کماله سیر ایده لم

نه مشکلی و از آنکه کتم ایتمه اصلا
 بوبر ز خدن خلاص بول او ادنا
 همان مرشد بولوب حقه کیده لم
 دخی غایت ادب او زره غیز نور
 کلور ببردن اول کور سر بوشه
 ادب او زره طوروب حقه کیده لم
 نه امر ایسه غنیمت بیل اول انشا
 خطاب غیره ایکن آچه دهان جان
 مؤدب اول غیز حقه کیده لم
 آنک ناموسنی بسله وقایه
 غضب هیچ کسه بیر ایتمه جفایه
 غضب قلت اولدور و حقه کیده لم
 فد اقل واری فیلجانی تسلیم
 قمو و نادر دن اعلا ایله تعظیم
 بو تعظیم او زره کل حقه کیده لم
 سن اندن غیره بیله بو جهانی
 اگر حضری بولور سن اشبوشا
 و سبله بیلانی حقه کیده لم
 ولی الیجاسوس قیلدی سحران

اگر غم و دوق اگر اسرا و کبرا
 نزول قیل قاب قوسینه عزیزا
 جمال با کماله سیر ایده لم
 که فرق بیل خدمت ایستدیر قرطوب
 و لو ابد ست الوردکن فالق یا قلوب
 جمال با کماله سیر ایده لم
 حضورنده کلام جوق ایتمه سمانا
 کورک جوق آچه طور مرطوب بول
 جمال با کماله سیر ایده لم
 صافک کذاب ابد اوله وفایه
 و لو حق سنده اولسه طال صفا
 جمال با کماله سیر ایده لم
 دیکر سر ایچکه کراب تسنیم
 ابواکر و خدر انکدر دخی تکریم
 جمال با کماله سیر ایده لم
 او نوت هب واری هم این وانی
 ینه بیل مرشدک کو قدر کانی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 کبر بیل قلبه یوقلا رستی جان

د بکرسد خواجه یزدی یوق شمه اعلان جمال با کماله سیر ایدم سکاتار حم ایدم عرف ایدم نوز سرور غم انده یوق اولحق حضور جمال با کماله سیر ایدم اولوز جاسوس یوز کونکند ریول که اکل اوله بر دز کف ایله چول جمال با کماله سیر ایدم	علو الهمت اولوز ایتمه عصیان سوالردن کجوب حقه کیده لم علو الهمت اول طورمه فتورده اکر صورتده کور سن غم و سرور حضور اوزره طوروب حقه کیده صافک ظن ایتمه ییلز حالنی اول رسول الله عن الله راویدر شول یوجاسوسدن بولوب حقه کیده لم
کاورد فی الحدیث القدسی اتقوا مجالس الاولیاء فانهم جواسیس القلوب یدخلون فی قلوبکم ویطلعون علی اسرارکم فاذا لستم و هم فجا السوء هم	کاورد فی الحدیث القدسی اتقوا مجالس الاولیاء فانهم جواسیس القلوب یدخلون فی قلوبکم ویطلعون علی اسرارکم فاذا لستم و هم فجا السوء هم
بالصدق او کما قال علیه السلام	بالصدق او کما قال علیه السلام
بواجمال اوزره ذرا لزم جوغایت ادب وارذرا و قول بول ذوق دولت جمال با کماله سیر ایدم دخی علم و آیدر هم طریقت نه بیلسون بی ادب سیر شریعت جمال با کماله سیر ایدم	طریقتده ادب جوق یوق نهایت کتاب خالیدیته بغایت ینه بیل بی ادب سیک کل کیده لم همان علم و ادب در بیل شریعت ادب علیه بولد بکر حقیقت شریعتدر ادب حقه کیده لم
مراتب الهی الله و مقامات در حجاب و فنا فی الله	مراتب الهی الله و مقامات در حجاب و فنا فی الله

وَبَقَا بِاللَّهِ وَسِيرَ عَنِ اللَّهِ وَسِيرَ فِي الْأَشْيَاءِ

كَيْ سِيرَ بِاللَّهِ وَمَعْرِاجَ رُوحَانِي وَحَالَاتِ مُرَشِدِ أَكْمَلٍ وَعِنْدَ اللَّهِ
مَنَازِلَ نَازِلِي وَأَدَابِ سَالِكِينَ وَكَلَامَاتِ وَلَايَتِ وَحُصُولِ
كَلَامَاتِ نُبُوَّةٍ بِالتَّبَعِيَّةِ وَصُغْرَى وَكِبْرَى وَعُلْيَا وَلَايَتِ وَنَتِجَةِ
سَبْرِ وَسُلُوكِ وَتَنْبِيهَاتِ وَشَرَعِيَّاتِ حَمْدِيَّةِ أَهْتَمَامِ وَاسْتِقَامَتِ
وَأَهْلِ اللَّهِ كَلَامَاتِ عَلَوِّهِ تَلَكُّ بَيَانِ دَرْكِهُ بُو مُحَمَّدَ إِجْمَالًا ذِكْرُ
وَبَيَانُ وَاعْلَانُ أَوْلُنُورُ

كَلَامَاتِ عَاشِقِ سَكَارَتِ مُرَافَقِمْ	بَيَانِ اِيْدَمِ قَوْلَانِ وَزِيَرَتِ مُنَدِمِ
بُو كُنْزِ أَوْلَدِي مَأْمُورِ سَرِيْلِنْدِمِ	عَيَانِ اِيْدَمِ سَكَا لَبَنِ اِرْجَمَنْدِمِ
قَرَارِ اِيْمَةِ هَمَانِ حَقِّهِ كَيْدِهِ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَبْرِ اِيْدِمِ
اَكْرَفُ فَوْقِ وَبِرِهِ حَقِّ زِيَرِ اَكْتَرِ	مُرَادِ اِيْتَمَرِ مُرِيدِ اللَّهِ اَكْبَرِ
اِيْسَتْ سَبْرِ وَسُلُوكِ كُلِّ اَوْلَمِ اَبْتَرِ	كُوْكُلْدِهِ وَارْسَهُ عَشِقِ اَيْلِهِ اَزْبَرِ
فِرَازِ قِيلِ كُلِّ هَمَانِ حَقِّهِ كَيْدِهِ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَبْرِ اِيْدِمِ
اَكْرَدِ دَرْ اِلْهِي دَنْ خَبَرِ دَارِ	دِيلِرْسَهُ اَوْلَغَهُ كُوْكُلْ يُوْرُوَارِ
كُوْكُلِ وَبِرِ يَارِ سَنَكَلِهِ دَرْ هِي يَارِ	بَيَانْدِهِ كَرْمَهُ اِيْمَةِ آهِ اَيْلِهِ زَارِ
بَيَانْدِهِ كَرْمَهُ كُلِّ حَقِّهِ كَيْدِهِ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَبْرِ اِيْدِمِ
بُو كُوْنِيَّةِ وَجَسْمَانِي جَمَالِي	اَرَادَنْ قَالِدِ رَاكَلِهِ بُو خَطَابِي
كِهِ وَارَلِقِ لَنْ تَرَانِيْدِ رِنَقَابِي	اِيْكِلْكَ رَفْعِ اِيْجُونِ اَوْلَدِ جَوَابِي

وَرَأَى الْعَقْلُ بُوْحَالَ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ قَتَى أَوَّلَ ذَوْقِ عِرْفَانِ سِرِّ وَجْدَانِ نِقَابِ آجِه كُورِيْنِه وَجْهِ بُشْبَانِ عُرْفِجِ رُوْحَانِي قِيلَ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ جَوِيْلَمَكْ يَسْلَه مَكْدَرْدِيدِ اَبْرَارِ وَلِيَّ اللّٰهَةِ اَوْلَدِي فَتَحَ ابْصَارِ مَعَارِفْلَه تَحْيِرْ بَوَل كَيْدُهُ لَمْ صُوفِي اَجْمَلْ جِهَانْدَه يُوْق دِيْدِي عَدْمَدَه قَالْدِي اَعْمَى بُوْلَمَكْ يُوْل بُو كُوْر لَكْدَن كُوبْ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اَيْدُهُ لَمْ فَتَى مَعْرِجِ رُوْحَانِي بَهَى جَانِ كُوْكُلْ كُوْرِيْلَه عُشَاقِ اَوَّلَه حَيْرَانِ جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اَيْدُهُ لَمْ حَرَامِ اَوَّلُوْر بُو سُوْرَه كَشْفِ اسْرَارِ تَحْيِرْ دُرُوْلِي جِهْلَا دَكُل يَارِ جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اَيْدُهُ لَمْ جَوْنِ اسْرَارِ دَن خَبَرِ دَارِ اَوَّلَمَكْ اَوَّلِ صُوفِي صَاعِدْ جَوْنِي هَمَّ صَاعِي قِيلِ جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اَيْدُهُ لَمْ
--	---

اَبْدَانُهُ فِي الدُّنْيَا وَقُلُوبُهُ فِي الْآخِرَةِ

اَبْسْتَدَكْ كُنْتُ كُنَّا رَمَزِ بُشْبَانِ بَسْلَنْدِي بُو نَجْهَ حِكْمَتِ بُو نَجْهَ عِرْفَانِ جِهَالْتَدَن كُوبْ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ رَوَايَتْدَر زَبُوْر دَن فَا عَتَقْدِي فَا نَطْلُبْ سَوَائِي لَمْ تَجِدْنِي سَوَادَن قِيلَ فَا رَحَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ نَهْ دَر مَقْصُوْدِ بُو عِرْفَانْدَن خَبَرِ اَلِ	بُوْر مَزْنَدَن مُرَادِ وَصْلَتْدَر اَعْيَانِ بِرَه وَصْلَتِ اَبْجُونِ بُوْل وَلِيْمَ قُرْآنِ جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اَيْدُهُ لَمْ اَنَا الْمَطْلُوْبُ فَا طَلَبْنِي تَجِدْنِي اَنَا الرَّحْمَنُ فَا طَلَبْنِي تَجِدْنِي جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اَيْدُهُ لَمْ نِقَابِ آجِه كُوبْ مَحْبُوْبِ مَرْبِه كَرْصَالِ
---	---

یوری ترک ایت سوائی آنکه کل قال
 بوجسامدن کجوب حقه کیده لم
 عجبدر لامکان شمرنده قورمش
 هم عاشق کدینه کندی جو کور مشر
 همان عشق اوزره اول حقه کیده
 چو شد ناله ظهور ابدی و محبوب
 ورا العقل اولوب عقل اولد محبوب
 عقول و اضر غریز حقه کیده لم
 جو کور ستر مک دیر سبحان کمالی
 جناحین در پیلور وارا اهل حالی
 بوبر ز خدن چیمقوب حقه کیده لم
 بیچون اول کجباب جانم کو کثرت
 مقامی عارفک هر دماه حیرت
 بو کثرتدن کجوب حقه کیده لم
 دیر سز بولغه اسرارین دان
 که غرق ایده سنی انوار سبحان
 بو غلبدن کجوب حقه کیده لم
 کر کدر فرشتد اکمل اوله ترفیق
 صحیح یدله مغنن اوله تدقیق

بجلی ذات اولور واصلره حال
 جمال با کماله سیر ایده لم
 سرای سیر سیر الله دوز مشر
 او عشق الله دلیل اولد او بولمش
 جمال با کماله سیر ایده لم
 عقولدن احجاب ایند او مطلوب
 خدا محبوب دکلدر ذاتی محبوب
 جمال با کماله سیر ایده لم
 کورند کسر جلالیله جمالی
 اثرده ظل نهاریله لیالی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 بو کثرت باجوه آنکه سیر وحدت
 عدم بخنده صال یول ذوق وصله
 جمال با کماله سیر ایده لم
 بوله سیک و صلیله درده در زمان
 نقاب آجه بجلی ایده رحمان
 جمال با کماله سیر ایده لم
 سنی سیر و سلوکه ایده تشویق
 تسلسله رسوندن اوله تحقیق

خلولید

حلولیدن قاجوب حقه کیده لم
 بوا ساری جو تعلیم قیلدی اولشا
 تسکسل متصل موجود در اولده
 ز ناز قدن قاجوب حقه کیده لم
 اوله سین مرشد کلمده جو تسلیم
 قد اقبل جانچی ایچ آب نسیم
 بو جشی قیل قد حقه کیده لم
 الک طوت کیم ید یدر سیر سبحان
 تسکسل له اولید محبوب رحمان
 ید الله له کرک حقه کیده لم
 محمد اولده اوج علیه احیا
 نبوت علیدر بو علم اعلا
 بو مخصوص کدینه حقه کیده لم
 ایکنی در شریعت شمس غدا
 بو محمد در عموم اولد قاجوب
 لدن علی اولوب حقه کیده لم

جمال با کماله سیر ایدیم
 ابوبکره دخی اصحابه اول ماه
 طرُق اقرب مکل مرشد آگاه
 جمال با کماله سیر ایدیم
 سکا اسرار راهی ایده تعلیم
 و لکن دایما جوق ایله تقظیم
 جمال با کماله سیر ایدیم
 ید الله منزلیدر آکله آمجان
 رسول الله دخی از ذات یزدان
 جمال با کماله سیر ایدیم
 بر بچون امر ایدوب حقانته افشا
 اکا مخصوص اولوب اولماز هویدا
 جمال با کماله سیر ایدیم
 عموم اوزره اولوب ابراه افشا
 او چینی خاص اولوب اجماره ایما
 جمال با کماله سیر ایدیم

کما قال صلی الله علیه وسلم
 علمنی ربی ثلثة علوم علی امرنی
 یافشائهم و علم نهائی و علم خیرنی
 یافشائهم او کما قال علیهم السلام
 لدن در یاسیدر بو علم اعلا
 انکچون خاص اولوب اخیاره افشا

بُوْعَلِكْ شَيْخِي مُرْمُولَايْ مَوْلَا
لَدُنْ عَلَيْهِ كُلِّ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ
بُوْعِي دُرْدُكُلْدَرِ كِسْبِي اَعْلَا
جَمَالِ بَا كَمَالِه سَيْرِ اَيْدِه لَمْ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى اَوْعَلْنَا مِنْ لَدُنْ اَعْلَا

وَلَكِنْ اَنْفِكَ اسِيدِرْ غَيْرِ بِيَل
رَسُولُ اللَّهِ اَوْ دُرْدَا دُنْ اَبُو قِيَل
بُوْنِيَلْدُنْ اَبُجْ غَيْرِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ
كُوْكُلْدُنْ كُوْكُلْه عَكْسِ اَيْدِرْ كِه اَوَّلِ
كِه صِدْقِ قَلْبِه فَيْضِ اَقْدِ تَسْمِيَلِ
جَمَالِ بَا كَمَالِه سَيْرِ اَيْدِه لَمْ

كَأَمَّا قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا صَبَّ اللَّهُ شَيْئًا فِي صَدْرِي إِلَّا وَصَبْتُهُ فِي صَدْرِ

أَبِي بَكْرٍ أَوْ كَأَمَّا قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

جُوْ وَهِيْ اَوْلَدِي بُودُرْدَايْ عُمَانْ
اَدْبِدِرْ كِسْبِ عُبُودِيْتِ دُرْدَايْ جَانْ
هَمَانْ سَعْيِ اَيْتْ غَيْرِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ
اَكْرَجْ وَهِيْ دُرْدَايْ اَبُو جَذَلِي
شَرِيعَتْلَه اُولُوْزْ طَاهِرْدَه كِسْبِي
بُوْدَعُوْتْ جَذِبْ دُرْحَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ
رَسُولُ اللَّهِ اِشَارَتْ قِيَلْ اَخْوَانْ
بُوْنِيْتْ حَيْدِرْ فَوْقِدَه اَحْسَانْ
كُوْكُلْ عَلَيْهِ كُلِّ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ
قَالَ صَلَّى اللَّهُ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
وَلَكِنْ كِسْبِ اَيْدِرْ لَرَسْمِ سُبْحَانْ
اَدْبِ بُوْلِنْدَه دُرْ اَسْرَارِ رَحْمَانْ
جَمَالِ بَا كَمَالِه سَيْرِ اَيْدِه لَمْ
بُوْلُوْزْ سَعْيِ اَيْدُنْ اَبُجْ سَيْرِ وَهِيْ
اُولُوْزْ وَهِيْ پَسْ اَنْدُنْ عِلْمِ قَلْبِي
جَمَالِ بَا كَمَالِه سَيْرِ اَيْدِه لَمْ
اُولُوْزْ كَا فِي دِلِيْمِ اَكْلَه عَرَفَانْ
غَيْرِ يُوْقْ جَمْلَه مَسْدُودْ اَكْلَه بَرَهَانْ
جَمَالِ بَا كَمَالِه سَيْرِ اَيْدِه لَمْ
اَيَوْمَ تَسْدُ كُلَّ فَرْجَةٍ اِلَّا فَرْجَةَ

ابو بکر و قال علیه السلام لا یفضلکم ابوبکر بکثرة صیام
ولا صلوٰۃ وانما یفضاکم بشئ وقرنی صدره

بوقلب مرآت کبی در عکس اید رجال	گوکل ویرا کله عکس ایده احوال
مکمل نور ذنله بولد ی اجلال	همان کیر قلبنه بول وصل احوال
گوکلده کیر همان حقه کیده لم	جمال با کماله سیر ایده لم

قال الله تعالی جل سلطانہ فادخل فی عبادی وادخل جنتی * وقال
صلی الله علیه وسلم من رآنی فقد رآی الحق

او فوکل سن بو علم انبیای	نبیکر تعلیم ایتدی اولیای
ایریشدردی خذیه اصفیای	بودر واصل ایدن هب اتقیای
گوکل علی کرک حقه کیده لم	جمال با کماله سیر ایده لم
بو علم اصلا او فونماز هیچ کتابله	اگرچه هب بیان اولدی کتابله
ویرلدی ید بید صد رخطابله	دکلدر حرف صوت یاخود قبابله
تسلله بولوب حقه کیده لم	جمال با کماله سیر ایده لم
جو منقولدر عنبر العلم علان	گوکل علی بریدر اولدی علان
ایکجی جمله یر حجت که رضوان	بوله لر هم آرایه علم وجدان
همان فرشید بولوب حقه کیده لم	جمال با کماله سیر ایده لم

قال علیه وعلى آله اکمل الخیات اطلب العلم ولو بالصبین

وقال علیه السلام اطلب العلم من المهد الى اللحد او کما

قال علیه السلام * ورشحات شریفه نام کابده مسطور در

شَاهُ نَفْسِي سَيِّدِ قُدْسِ سِرِّهِ بُورُورْ كِه مَنقُولُ رُكِّهِ الْعِلْمِ عِلْمَاتِ
عِلْمِ الْقَلْبِ فَذَلِكَ عِلْمٌ نَافِعٌ عِلْمُهُ الْأَنْبِيَاءُ وَالْمُرْسَلِينَ وَعِلْمُ اللِّسَانِ
فَذَلِكَ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى الْبَنِي آدَمَ

صَحِيحٌ يَدُهُ بُورُورْ عَظِيمٌ كَرَامَتُ	شَرِيعَتُهُ اِيذْ رَأُولِ اسْتِقَامَتِ
بِيْلَمُزْ بَاطِنِ مَا وَارِعَ لَامَتِ	مُرِيدَانِي أُولُو زَيْلِ اَهْلِ سَنَتِ
شَرِيعَتُهُ هَمَانِ حَقُّهُ كَيْدُهُ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ
فَنَا اِيْلَهُ عَجَبٌ غَيْبِ ظُهُورِي	نَظَرِ قَلْبِي لَيْسَ بِكَ جَذْبُ وَسُورِ
اَكْرَقْلِيكَ بُولُهُ أُولُ مَيْلِ بُورِ	اَبْنِ اِنْكَارِ اِيْدَنْ بُولْمَا زَحْضُورِ
بُولُسْتِهْ لَا كَلَهُ كُلِّ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ
نَظَرِ قَلْبِي سَالِكَا نَدَهْ وَارِ حَالَاتِ	اَتَرِ جَذْبِهِ اِيْلَهُ تَأْتِيرِ كَمَالَاتِ
أُولُو زَمْعُلُومُ بُورِ اَرْضِ اِيْلَهُ سَمَوَاتِ	هَذِ اِيْتَدَهْ أُولَانِ تَعْرِيفِ نَحْلَمَاتِ
هَذِ اِيْتِ بَلَلِيدِ رَحَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ
چُونِ أُولْدِ كِ مُرْشِدِ اَكْمَلِ نَعْلَمِ	سُلُوكِ دَنْ اِبْرِيشِ جَذْبِهِ مُقَدَّمِ
چَكِهْ كُوْظُكُ بُورِ اَفْلَاكِ مُعْظَمِ	فَوْرُ وُلْهُ تَرْدُ بَانَ تَوْرِدَنْ مُكْرَمِ
غَيْرِ مُعْطَا اِيْدُو بَحَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ
چُونِ أُولْدِي مُرْشِدِهِ تَسْلِيمِ اُولُكِ	كُوْرُزِ كِيْمِ بَاقِ حَقِّهِ رَجْمُهُ هَالِكِ
شَهْوَدِ حَقِّ اَلْبَيْسِلِهِ اُولُهُ مَالَاكِ	كُوْرُزِ يَقْدُورِ خُذَانِ غَيْرِ مَالَاكِ
فِيوْدُ لَرْدَنْ كُوبِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ
سَرَايِ سَيْرِ سِرِّ اللَّهِ كُوْظُكُ لَرِ	بَيَانْدَهْ كَرْمَهْ يَارِ شَهْرَاهْ كُوْظُكُ لَرِ

حَقِيقَتِ وَصَلَنَه خَانَقَاهِ كَوُكُلْدَر
 بُو بِنْد لَرْدَن جَوْبِ حَقَّه كِيدَه لَمْ
 ارَادَن حَقِيقَ قَالَه بَاقِي يَرَادَن
 هِيَجْ اُولَانْ هَبْ اُولُو زَرْدَر اَهْلِ غَفَا
 بُو رَسْمِنْدَن جَبْقُوبِ حَقَّه كِيدَه
 دَلِيلِ اُولَه اَكَا مَرُشْدِ جَمَالَه
 كَوُكُلْدَن غَرَقِ اُولَه بِحَرْوِ صَالَه
 بُو سَد لَرْدَن جَوْبِ حَقَّه كِيدَه لَمْ
 فَنَافِي اَللهِ اُولَه اَنْدَن فَنَافِي اُولِ
 بُو وَا زَلَقِ كِيدَه حَقَّافِي وَجُودِ اُولِ
 تَعَلَّقْدَن جَوْبِ حَقَّه كِيدَه لَمْ
 اَجْمَلَه نَا كِهَانِ بَرِيَابِ اسْرَارِ
 طَوْعَه شَمْسِ حَقِيقَتِ كِيدَه اَكْدَارِ
 تَعَشَّقْدَن جَوْبِ حَقَّه كِيدَه لَمْ
 اُولَه نَوْرِي مُحَمَّدِ جَوْنِ رَفِيعِ
 وَجُودِي مَحْوِ اُولُو زَايِرِ حَقِيقِ
 كَلِ اِطْلَاقْدَن جَوْبِ حَقَّه كِيدَه لَمْ
 نَهْ نَمَكْنِ عَالَمِكِ عَلِي اَبَرِ شِمَكِ
 دِيلَر سَكِ قَلْبِي نِكِ اَلَسَّيْلَمَكِ
 عَظِيمِ دَر كَاهِ سِرِ اَللهِ كَوُكُلْدَر
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِرِ اِيدَه لَمْ
 اَرَايَانِ بُو لَمْدِي بُو لَانْ اَرَايَانِ
 فَنَافِي لَكُلِ اُولَانْ جَبْقُودِي ارَادَن
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِرِ اِيدَه لَمْ
 كِه بَتَدِيلِ اِيدَه جُمْلَه فَا لِحَالَه
 اِيدَه لَرْدَعَوْتِ اَنْدَن ذَوِ الْجَلَالَه
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِرِ اِيدَه لَمْ
 غَهَانِ اُولَه كُو زَرْدَن صَاغِ اِيلَه مُوَلِ
 بُو اَنْدَن بَقَا بِاَللهِ اُولَه يُولِ
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِرِ اِيدَه لَمْ
 كِيدُوْبِ كَلِي بُو ظَلَمْتِ اُولَه اَنْوَارِ
 كِه ذَا نَدَن قَالَمِيَه بَرِيَا زُوْغَبَارِ
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِرِ اِيدَه لَمْ
 اَبَرِ اَبَشُوْر نُوْرِ ذَاتِ اُولُو زَرْدَن شَفِيعِ
 بَحْلِي ذَاتِ اُولُو زَرْدَن فَرِيقِ
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِرِ اِيدَه لَمْ
 بُو اَقْطَابِ سِرِي عَقِيلَه سِيْلَمَكِ
 كَرَكِ اَكْثَرْدَن اُولِ سِرِ دِيلَمَكِ

غُرُورِ دَن چُوب حَقِّه کیده لم
 بُوامَت کُورِ بَیجَه بُولدی کمالی
 کُوبِکِ مِسْکِ اَکَا اُولدی مِثالی
 فَنّا فی اللّٰه اُولُوب حَقِّه کیده لم
 فَنّا فی الشَّیْخ اُولَه اُولَدَه سَالِک
 فَنّا فی اللّٰه اُولُور اَنَدَن اُوسَالِک
 فَنّا مُطْلَق اُولُوب حَقِّه کیده لم
 فَنّا نِک مَقْتَضَا سَیِّد رِیقا جُون
 کَل عَزَلَت قِیل جَمَانَدَن کُورْمَه بَیجَه کُون
 بَشَرِکِ مَحْو اُولُوب حَقِّه کیده لم
 فَنّا فی الذّات اُولان بَیْلَر جَمَانِی
 بُوَد زِیادَه بُولُور سَالِک نَهَانِی
 فَنّا فی الذّات اُولُوب حَقِّه کیده لم
 عَدَم مَحْو شُهو دُوصَلَت فَنّا بَی
 فَنّا اُولَدَن بُولما زِیقا بَی
 فَنّا فی کُل اُولُوب حَقِّه کیده لم
 اَلرَّجِه مَوْهَبَه دَن دَر فَنّا بَیْل
 وَلِی کَسْبِک قُوی وار مَد خَلِی بَیْل
 هَمَان سَعِی اَیْت غَرِی حَقِّه کیده لم
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْر اَیْدَه لم
 فَنّا دَن صُکْرَه بُولما زِیقا بَیجَه زِوَالِی
 دَم اَیْکَن قَان اُولُور مِی اَلْکَله حَالِی
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْر اَیْدَه لم
 فَنّا هَم فی الرّسُولَه اُولَه مَالِک
 کُورُورِ بَا قِی هَمَان حَقِّ غَیْرِی هَالِک
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْر اَیْدَه لم
 هَمَان سَعِی اَیْت فَنّا بَی لَیْلِیْلَه کُون
 اُولُوب جُون کُورِ دَن کُل اَقِیْت خُون
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْر اَیْدَه لم
 کُورِ دَن مَحْو اُولُور هَب اِیْر وَا نِی
 بُولُور سَالِک اَنَر قَالما زِیقا بَی
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْر اَیْدَه لم
 بُولان سَالِک بُولُور سَیْر لَیقا بَی
 فَنّا تَعْرِیْفِی دَر سَن اَلْکَله لَای
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْر اَیْدَه لم
 جُوحَقِّک فُضَلِیْلَه دَر هَم فُضائل
 بَقَا صِرْف مَوْهَبَه دَر اَیْمَه قَال وُقِیل
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْر اَیْدَه لم

مقام در بولند اسرار وصالی طالوب جقق آئنده اولسه حال جمال با کماله سیر ایدلم	بقاء تعریفه کلز آکله حالی بوسر طیر بحر اچنده بیل مثالی اول آندن حی اولوب حقه کیده لم
گما قال الله تعالی * اومنر کان مینا فاحینناه	گما قال الله تعالی * اومنر کان مینا فاحینناه
بوحمله حضرت موسی علیه السلام افندلم	
حضرت منصور قدس سره نک اسرار اولون	
نه در بوسر خبر ال عبد دکل حق دیمک کید سوا باقی فالو حق جمال با کماله سیر ایدلم که شد تله بخل ایزدی اخلال لسانی اول ندان قیلدی اقبال جمال با کماله سیر ایدلم	بوا کلمده اولوز سیر انا الحق که قول مؤلا اولوز ظن ائمه مطلق انا لزدن کجوب حقه کیده لم چون اولدی منسلح نفسندن اول ند ایدنینه حقد خبر ال بوسری بیل عزیز حقه کیده لم
گما قال الله سبحانه وقل جاء الحق وزهق الباطل ان الباطل کان زهوقا	
صدق الله العظیم	
شجره ن ابریشوب اولد شهنشاه لسانندن ابریشوب بوسر دای ماه جمال با کماله سیر ایدلم	جناب سیر موسی یه انا الله نداء حقد آکله بو انا الله انای محو ایدوب حقه کیده لم

بختی اینه بختی اینی هو
 او موتا لڑ اولور حتی نیل نوز بو
 حلو لیدن قاجوب حقه کیده لم
 سکار اغنیا ویرسه قلو بی
 ویرن اللهم در آله بو خصوص
 خطا لردن کجوب حقه کیده لم
 بو عینی در دکلدر غیری سالیک
 بو خال دن اول غریزاعلیه مالک
 عقیلسردن قاجوب حقه کیده لم
 بجان سالیک اوله غایتکه کامل
 مکل کر خد دن اولسه سائل
 بدایتدن کجوب حقه کیده لم
 ولی اکل اولان یلمز جمافی
 چوفرمان خانه سبحان جنانی
 بو ناز لردن کجوب حقه کیده لم
 بو ذات لره قرض نیل خطا در
 بو ذات لره بحر سیر کبر یاد در
 قرضدن کجوب حقه کیده لم
 عروج اینده کمال اوزره جوسالک

دیسه موتا لره اول سرله قومو
 بو سیری آله اوله طیر طوی قو
 جمال با کماله سیر ایده لم
 یا خود بر بیت ویره قیلسک جلوس
 انی قاسم ایدوب آله نضو ص
 جمال با کماله سیر ایده لم
 کوزل فهم ایت صافک سن اوله
 بختی ذات همان مقصود سالیک
 جمال با کماله سیر ایده لم
 اولور عندنده لاشی بو فضائل
 جهان بران اینجده یوق اولور ذل
 جمال با کماله سیر ایده لم
 خدا امرنده ویرمشن جسم و جان
 مرادی حق مرادیدر او فانی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 کوکل هر کیم آلور ایشی صفادر
 دعاسی مستجاب صلیف وفادر
 جمال با کماله سیر ایده لم
 فنا ایله بقایه اولدی مالک

نُزُولِ اِيْدَر بَسْ اَنْدَن صُكْرَه سَالِك
 تَرْقِي دَن اِيْنُوب حَقَّه كَيْدَه لَمْ
 اَكْرَحِه بَعْضُ ظَن اِيْتَدِي عَوْدَت
 عَوَامْ مَثَلِيْدَه دَرْ بِيْل اَهْل عِفَّت
 جَمَالَتَدَن كُجُوب حَقَّه كَيْدَه لَمْ
 وَرَاثَتَه بُولُور سِرْ سُبُوت
 اَكْرَكِه بِاَدِشَاهِيْكَ اَوْلَسَه نِعْمَت
 تَنْزَلْ قِيْل غَيْرِ حَقَّه كَيْدَه لَمْ
 يَا سَاخِيْخَانَه دَه اَوْلَسَه شَه نِشَاه
 اَوْ يَا بِي بِاَدِشَاهِيْندِرْ هَمْ اَوْلْ جَاه
 بُودُورْ مَرْشِدْ مَقَامِيْ كُلْ كَيْدَه لَمْ
 وَبُحُوْدِيْ عَيْنِ رَحْمَتْدَرْ جَمَانَه
 نُزُولِ اِيْتَدِيْ اَوْلَه اَرِشَانِ جَمَانَه
 مُخَالِفْ اَوْلَه كُلْ حَقَّه كَيْدَه لَمْ

اُولُورْ وَاَرِثْ لَه عِلْمُ اللّٰه مَالِك
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اِيْدَه لَمْ
 وَلَا يَتَدَن دُوشُوبْ بُولُورْ شَقَاوَت
 جِجَابِيْ يُوْقْ بُولُورْ سِرْ سُبُوت
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اِيْدَه لَمْ
 كُورْزَلْ اَكْلَه صَافِيْكَ اِيْمَنَه شَقَاوَت
 يَا اَكْل اِيْتَرْمِيْ خُدَامْ اَكْلَه حَالَت
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اِيْدَه لَمْ
 كُورْزَلْ خُدَامْ اُولُورْ هَمْسِرَه اَكَاَه
 وَلِيْ خُدَامْ اُولُورْ هَمْسِرَه اَكَاَه
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اِيْدَه لَمْ
 اَنْكَ سِرِيْ قَدَمْ بِاَصْدَ كَمَانَه
 مَقَامِيْ ذَوْقِ اِيْكَن اِيْتَدِيْ فِغَانَه
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سَيْر اِيْدَه لَمْ

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ وَالْحُجْرَنَ رَفِيقِيْ يَقُلْ مِنْ كِتَابِ اَحْيَاءِ الْعُلُومِ لِلْاِمَامِ غُرَابِ الْجَرَاهِ اللَّهُ فَضْلًا
 عَظِيمًا وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنْ اَسْدَ الْبِلَاءِ عَلَى الْاَنْبِيَاءِ ثُمَّ عَلَى الْاَوْلِيَاءِ
 ثُمَّ لَا مَثَلْ فَا لَا مَثَلْ اَوْ كَمَا قَالَ هَذَا الْمَقْلَمُ اَسْدَ الْبِلَاءِ لِلْاَوْلِيَاءِ
 قَدْ سَنَّا اللَّهُ لِسِرِّهِمْ وَآمَدَنَا اللَّهُ بِمَدَدِهِمْ

بِرِی سَیْرِ عَنِ اللّٰهِ دَر مَآلِی
 کِه بُوَنکر بُوَلد بِلرِ اصْل و صَالِی
 هَمَان خَرَن اَوْزَرِه اَوَّل حَقّه کیده
 بُوَد دُر و صَفِی مَقَام سَیْرِ عَنِ اللّٰهِ
 رُجُوعِ حَقِّ اِیچُون بُوَقَد رِ سَوِی اللّٰهِ
 بُوَد زِیَل قُطْبُ اقْطَاب بُوَلد کیده
 اَکَر کِه سَیْرِ فِی لَاشِیَا دِه غَایَاث
 بَشَر دُر فَضْلِنَه اِیْرَمَز مَقَالَات
 بُوَد رُغَوَت جِهَان کَل بُوَل کیده
 وَلَایَت بِالِاصَالَه بُوَلدی سَالِک
 وَرَاشْتَه دَخِی کُبْرَا دِه هَالِک
 تَفکَّر خَرَن اِیْلَه حَقّه کیده
 وَلَایَتَه دَخِی عِلْمِی بُوَلدی
 حَقِیْقَتِ اَنْبِیَا بِجُمْلَه کُور دی
 مَلکَر دَن بِکُوب حَقّه کیده
 کَا لَآلَه رِ سَالَت سِرِّیْنَه مَاه
 صَلَوَه کَعْبَه هَم فَرَقَانَه اَوَّل مَاه
 خُدَا حَسَان اید و بَحَقّه کیده
 وَلِی سَیْرِ عَنِ اللّٰهِ دَن خَبَر دَار

بِرِی هَم سَیْرِ فِی لَاشِیَا کَمَالِی
 مَقَام بُوَنکر دَرِ اصْل اَکَلَه حَالِی
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْرِ ایدَه
 رُجُوعِ اِیْنَدِی خُدَا دَن بُوَمَعَ اللّٰهِ
 مُکَمَّل و اصْل مَهْجُور مِّنَ اللّٰهِ
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْرِ ایدَه
 کَال بُوَلسه اُو بُوَلد اصْل حُلُمَات
 نَبِی کَر سِرِّیْدَر اِشِبُو مَقَامَات
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْرِ ایدَه
 بُوَد رُصْعَر اَکَا قِیْلَدِی مَسَالِک
 وَلَایَتِ اَنْبِیَا اِیْ اَوَلدی مَالِک
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْرِ ایدَه
 مَلکَر لَه اِنَک سِرِّی بَر اَوَلدی
 کَمَالَاتِ اَنْبِیَا اِنْدَه کُور دی
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْرِ ایدَه
 جَوْنَاغ دَر رِ سَوَلَه اَوَلدی اَکَا
 حَقِیْقَتِ اَوْزَرِه اَوَّل ذَات اَوَلدی
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیْرِ ایدَه
 ایدَم جَزْی اِشِبَتِ اَوَّل سِرِّی دَار

مُعَاذِ لَدَرْ بَقَا بِاللَّهِ اَيُّ يَانِ
 نُرْوَل اَيْلَه غَرْ بَزِ حَقَّه كَيْدَه لَمْ
 صِفَاتِ اسْمَاء دَخِي هِبَا عَيْبَارَاتِ
 بَقَا بِاللَّهِدَه اَوْلَمَشْدَه مَقَامَاتِ
 اِسَارَتَدَنْ قَا جَوْب حَقَّه كَيْدَه لَمْ
 تَرْقِي دَه اَيْدِي عَلِي مُكَمَلِ
 رُجُوع اَيْلَرْ مَعَ اللّٰه اَوْلَدِي اَجَمَلِ
 شَهْرُو اَتَدَنْ كُجُوب حَقَّه كَيْدَه لَمْ
 صَاقَل عَقِيلَه فَرْهَم اَيْدَم دِيَمِ كُلِ
 اَتَحِيْر اَصْل غَرْ فَاَنْ اَوْلَمَه اَجَمَلِ
 سَلُوْكَ اَيْلَه غَرْ بَزِ حَقَّه كَيْدَه لَمْ
 اَيْشَتِ هَمْ سَيْرِيْ فَا لَاشْيَاء كَا لِي
 تَبَقِيَّتَه اَمَت بُو كَمَا لِي
 اَخْصَر دَرْ بُو وَلِي اللّٰه كَيْدَه لَمْ
 فَنَافِي اللّٰهَدَه اَشْيَاء اَيْدِ مَسْنُوْر
 مُعَاذِ لَدَرْ فَنَافِيَه وَصَلِ مَهْجُوْر
 بُو دَرْ خَاصْ لَاحْص حَقَّه كَيْدَه لَمْ
 فَنَاء اَيْلَه بَقَا اَوَّل مَقَاصِدِ
 نُرْوَل بِسْ قِيْل بَشَرِ اَفْضَل مُجَاهِدِ

نُرْوَل اَيْلَرْ شَهْرُو اَتَدَنْ اَوْدَلْدَارِ
 جَمَالِ بَا كَمَا لَه سَيْر اَيْدَه لَمْ
 وَجُوب وَجُوْدَه عَلِيْ جُوْن كَا لَاتِ
 كِه تَعْبِيْر دَنْ مُبَيَّر اَبُو اِسَارَاتِ
 جَمَالِ بَا كَمَا لَه سَيْر اَيْدَه لَمْ
 بُو دَرْ عَالَمِ اَوَّلُوْر اَسْفَلَه اَكْمَلِ
 شَهْرُو دِي غَيْبِيْ اَوْلَك بُوْلَدِ اَسْفَلِ
 جَمَالِ بَا كَمَا لَه سَيْر اَيْدَه لَمْ
 وَرَاء الْعَقْل اَوَّلُوْب دَرْ كُ بُوْنْدَه اَسْفَلِ
 جُوْ خَالِ قَالَدَنْ مَنَزَم اَكْلَه اَجَمَلِ
 جَمَالِ بَا كَمَا لَه سَيْر اَيْدَه لَمْ
 بُو اَسْرَارِيْ بُيُوْت اَكْلَه حَالِي
 بُوْلَبَدَرْ بُوْنْدَه يُوْقَدَرْ قِيْل وَقَالِي
 جَمَالِ بَا كَمَا لَه سَيْر اَيْدَه لَمْ
 بُو سَيْرِنْدَه حِجَابِ سِرْ اَوْلَك مَقْصُوْر
 بُو رُوْز اَيْتَد بُو اَشْيَاء اَوْلَدِ بَرُوْر
 جَمَالِ بَا كَمَا لَه سَيْر اَيْدَه لَمْ
 عُرُوْج قِيْل نَا اَوْلَه سِرْ كِ مَسْخُوْر
 كَمَالِ اَتَجَق نُرْوَلَدَه اَوْلَدِي وَاحِدِ

عُرُوجِدَنْ قِيلَ نَزُولِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ كُورُورِ سِيَكْ بُونَلَرِ نَاسُودَه فَائِمُ كِه مَوْنَادِرِ عَدَمُ بَحْرِ نَدَه صَائِمُ صِرَاطِ مُسْتَقِيمِ بُونَلَرِ كَيْدُهُ لَمْ بُودَانَلَرِ اَوْنَدَنْ اَوَّلِ اَوَّلِبَدَرِ هَيْدَايَتِ اَوْزَرَه دَعُوْتَه اَوَّلُوبَدَرِ صِرَاطِ حَقِّ بُودُرِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَالِه سَيْرِ اَيِدُهُ لَمْ وَلِه اَسْرَارِ لَرِ لَه هَوْنَدَه دَارِ عَمُ كَزَرِ لَرِ زنده لَرِ لَه حَقِّهِ دَائِمُ جَمَالِ بَا كَمَالِه سَيْرِ اَيِدُهُ لَمْ يَنَه اَوَّلِدِرِ دَرْمَانِ اَوَّلُوبَدَرِ قَمُوعَالَمِرِه رَحْمَتِ اَوَّلُوبَدَرِ جَمَالِ بَا كَمَالِه سَيْرِ اَيِدُهُ لَمْ
--	--

كَافَا لَعَلِيهِ اَكْمَلِ الْخِيَاتِ مُوْتَوَاقِلِ اَنْتَمُوتُوا اَوْ كَافَا لَعَلِيهِ السَّلَامُ وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ ارَادَ اَنْ يَنْظُرَ اِلَى مَيِّتٍ يَمْسُحُ بِوَجْهِهِ الْاَرْضِ فَلْيَنْظُرْ اِلَى اَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ اَوْ كَافَا لَعَلِيهِ اَكْمَلِ الْخِيَاتِ مُوْتَوَاقِلِ اَنْتَمُوتُوا اَوْ كَافَا لَعَلِيهِ السَّلَامُ كَانَ مَيِّتًا فَاحْيِنَاهُ * وَقَالَ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى اَفَمَنْ يَمْسُحُ بِمُكَبَّ عَلَى وَجْهِهِ اَهْدَأَمَنْ يَمْسُحُ سِوَيَا عَلِيٍّ صِرَاطِ مُسْتَقِيمِ صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ وَرَاءَ الْعَقْلِ بُودَانَلَرِ بُولَدِي رَحْمَتِ جَمِيعِ عَالَمِ عَلِيٍّ بِغَايَتِ بُونِلَكْدَنْ كُجُوبِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ كُورُورِ سِيَكْ بُونَلَرِ صُورِنَدَه اَجْمَلِ دَخِي بَعْضًا كُورُورِ سِيَكْ غَايَتِ اَكْمَلِ كَانِدَنْ كُجُوبِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ عَظَمْتَه اُولُوزِ بَعْضًا جَلَالَه	بُودَانَلَرِ عَلَيْنَه بُوْقَدَرِ نَهَايَتِ كِه بِرَقَطَرَه اَوْدَانَلَرِ بَحْرَه نَسَبَتِ جَمَالِ بَا كَمَالِه سَيْرِ اَيِدُهُ لَمْ سَكَا بُو اَمْتَحَانَدَرِ اَكْلَه اَسْهَلِ تَلُونِ كُونَسَرِ اَوَّلِ ذَاتِ اَكْمَلِ جَمَالِ بَا كَمَالِه سَيْرِ اَيِدُهُ لَمْ دَخِي بَعْضًا اُولُوزِ سِرِ جَمَالَه
---	---

بقادان صکره بونلر هب بو حالده
 صافک جمل ائمه کل کیده لم
 بوذا تکر اولدی محبوبان یزدان
 بوذا تکر غوث عالم کثر رحمان
 بوذا تکر له عزیز حقه کیده لم
 بوذا تکر وصف اولماز کیم سلی
 محالدر عقل ایلک اکلر بحکم
 صافک کبر ائمه تسلیم اول کیده
 دیدم اغمی نیجه در سیر الوان
 قتی بولقد سنک ظن اید اول
 هوالر دن کجوب حقه کیده لم
 غریب بیلر بولم درسنا و یاری
 گوکل ویر بونلره فیض اوله جار
 بطلاندن چیقوب حقه کیده لم
 شولر ایدر بولک کیم جسم جان
 بولولده ترک ایدر ناموس و شان
 بولعالمدن کجوب حقه کیده لم
 گوکل ویر بونلره ایلک محبت
 عیان اوله سکافض هویت

صفائی هب جلالیله جمالده
 جمال با کماله سیر ایدم
 بوذا تکر قطب اقطاب بحر عثمان
 بوذا تکر روح عالم سیر سبحان
 جمال با کماله سیر ایدم
 بولله سینک عقیلله سیر بحکم
 بوذا تکر له ایدر اشیا سلی
 جمال با کماله سیر ایدم
 دیدیلر یاقوت احمر در ایشطان
 محالدر اغمی یه تمیل اکوان
 جمال با کماله سیر ایدم
 بولقطاب کلشنده ایلک زاری
 اگر تسلیم ایسن بول فیض باری
 جمال با کماله سیر ایدم
 قد ایدوب نظر ائیمز جمال
 کیجه کوندوز ایدر آه و فغان
 جمال با کماله سیر ایدم
 اشارت ایلدی شمس نبوت
 نه حاجت غیر عز و جاه و دولت

سَفَالَتَدَنْ جَوْبُ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ | جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ

قَالَ عَلَيْهِ وَعَلَى الْاَسْبَغِ الصَّلَوةِ اِنِّى

لَا عَرَفُ اَقْوَامًا مَنَزَلَتْنِى عِنْدَ اللّٰهِ مَا هُمْ بِاَنْبِيَاءٍ وَلَا شُهَدَاءٍ يَغِيبُ عَنْهُمْ

الْاَنْبِيَاءُ وَالشُّهَدَاءُ لِمَا كُنْتُمْ عِنْدَ اللّٰهِ لِمَتَخَابُونَ بِرُوحِ اللّٰهِ صَدَقَ

رَسُولُ اللّٰهِ اَوْ كَلَامُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

رَسُولِكَ مَنَزَلِ اَوْلَدِكَ مَحَبَّتِ

بِرَّ اَبْرَحَشَرِ اَوْلُوْزِ بُوَاهِلِ صَحْبَتِ

جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ

بُوْذَانْلَرْدَه سَوَاىِ يُقَدِّرْ خُدا يَارَ

كُوْكُلْ رِبْطِ اَيْتِ اَوْلَه سِيْدِ بَحْرِ اَنْوَارِ

جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ

شَهِيْدِ وَصَالِحِيْنَ دَه اَوْلَكِ اَخْيَارِ

اَيْشَتِ بُوْبَنْدِىِ اَوْلِ كُنْزِ اسْرَارِ

جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ

طَرِيقَتِ ذَوْقِنِى كُوْظَنْدَه كُلِّ اَلِ

حَقِيْقَتِ سِرِّى سِرِّى سِرِّى بُوْلِ اَلِ

جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ

بُوْذَانْلَر بُوْجْدِىِ قِيْدِىِ حُجَّتِ

نَيْسَلَر رَشَكِ اَيْدِرْ اَكْلَه كَرَامَتِ

مَحَبَّتْلَه هَمَانِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ

بُوْذَانْلَر دِرْ دَكْلَر اَكْلَه اَغْيَارِ

بُوْذَانْلَر كُنْزِ سُبْحَانِ بَحْرِ اسْرَارِ

كُوْكُلْ رِبْطِ اَيْتِ هَمَانِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ

بَنِى صَدِيقْلَرِى چُوْنِ اَيْتِيْلَر يَارَ

كُوْكُلْ وِيْرْ اَكْلَه رَه اَوْلِ بَحْرِ اَنْوَارِ

كُوْزْ كُ يَوْمِ بُوْجْهَانْدَنْ كُلِّ كَيْدُهُ لَمْ

شَرِيعَتِ جَلْبَنِى لِسْنَدِ كُلِّ اَلِ

مَعَارِفِ عِلْمِنِى ذَوْقَنْدَه كُلِّ اَلِ

شَرِيعَتِ يَارِ اَوْلُوْبِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ

بُوْجْهَلْدَه لَطِيْفِ قَلْبِ وَدُوْخِ وَ سِرِّى وَ خَفِى

وَلَا تُخْفَانِيْكَ

OSMAN ERGIN
AYTAPLARI
No 1

وَإِخْفَانِكَ أَفْنِيَهُ وَيَقَالِي ذِكْرُ الْوَرْدِ

لَطَائِفُ فَنَاسِيْلَهُ بِقَاسِي
 اَتَمِّينَ كَرُبَاءِ اِيْلَهُ فَنَاسِي
 فَنَاسِي الْكُلِّ اَوْ لَوْبِ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ
 فَنَاسِي قَلْبِ بُودُزْكِه جُمْلَةً عَالِمِ
 كِه بِيَكِ يَنْبِلِ عُمَرُ اَوْ لَسَه اَوْلَدِ اسْلَمِ
 تَعْلُو يُوْق دِيْمَكِ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ
 جِهَانِكِ وَاَرْغِيْلَهُ اَوْلَمَاز اَوْلَشَا
 جَوْعِي حَيِّ قَالَمَاز اَوْلَدِ اَرْشَادِ
 تَعْسُو يُوْق هَمَانِ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ
 اَوْ كَنْدِي فَعِلْنِي كُوْر مَرْجِهَانْدَه
 بُو كُوْنِيْنِ مَحُوْ اَوْ لُوْر قَالُوْر نِهَانْدَه
 تَقِيْدُ قَالَمَكِ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ
 بُودُزْ اَكْلَه دَخِي قَلْبِكِ بِقَاسِي
 كُوْرُوْر كِيْم جُمْلَه حَقِّكِ فَعِلْنَا
 اَوْ دُرُ فَعَالِ هَمَانِ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ
 مَطْهُوْر اَيْتَه سَكَلْجَانِمِ عَطَادِ
 وَسِيْلَه قَوْلِ كُوْرُوْر كَلْدِ خُذَادَنْ

نَدِر اَكْلَه كُوْرُوْر دَنْ سِيْلِ بُوْنَا سِي
 اَوْ لُوْر سَه اَوْل اِيْدِر اَرْشَادِ بُوْنَا
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِيْر اِيْدُهُ لَمْ
 كُوْرُوْر دَنْ مَحُوْ اَوْ لُوْبِ يَنْبِلِز اَوْدَمْ
 خُطُوْر اَيْتَر اَنْكِ كُوْرُوْر دَنْ عَالِمِ
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِيْر اِيْدُهُ لَمْ
 دَخِي يُوْق اَوْلَسَه عَمَجَمَز اَوْشَا
 بُوْعَالِمِ جُمْلَه مَسْلُوْبِ قَلْبِي اَبَادِ
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِيْر اِيْدُهُ لَمْ
 اَوْ كُوْرُوْر مَرْجِهَانْدَه حَقْدَنْ جَانْدَه
 اَوْ دَعُوْتِ اَيْلَه مَرْجِهَانْدَه
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِيْر اِيْدُهُ لَمْ
 بُوْ اَفْعَالِ مَحْكَا تَلَه نَفْسِ نَاسِي
 اَوْ دُرُ جَوْنِ ضَارِ نَافِعِ سِيْلِ بُوْنَا
 جَمَالِ بَا كَمَالَه سِيْر اِيْدُهُ لَمْ
 وَيَا خُوْدِ بَر اَلَمْ كَلَسَه بِلَادَنْ
 اَكْر قَوْلِدَنْ كُوْرُوْر يَنْبِلِز بَقَادَنْ

هَمانَ حَقِّدَن كُورُب حَقِّه كِيدَه لِمَ	جَمالِ با كَماله سَيرايِدَه لِمَ
فَنافِي الرُّوحِ اَوْ ذَرَجَلَه صِفائِي	اَكْرَنَفَسِي اَكْرَمَتِي كِناتِي
كُورَه مَعْدُومَه بُولُور نَفَسِي بَجاتِي	اُولُور اُولَدَم بَدَل حَقِّك صِفائِي
بَقاءِ رُوحِ بُولُور حَقِّه كِيدَه لِمَ	جَمالِ با كَماله سَيرايِدَه لِمَ

كَمالِ با كَماله سَيرايِدَه لِمَ

يَتَقَرَّبُ عِبَادِي بِالْإِتِّفَاقِ حَتَّى إِحْبَهُ فَإِذَا احْبَبْتَهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي
يَسْمَعُ بِهِ وَيَبْصَرَهُ الَّذِي يَبْصُرُ بِهِ

فَنافِي السِّرِّ اُولانَ فَيَضْرِبِلَه اَدَمَ	كُورُور كَيْمَ ذَاتِي هَمَ ذَاتِ عَالَمَ
كِه مَعْدُومَه رُفُوسِي اُولَدِ اسْلَمَ	بَقاسِي ذَاتِ حَقِّه قَائِمَ عَالَمَ
بُوسِرَدَه بُولُور بَقا حَقِّه كِيدَه لِمَ	جَمالِ با كَماله سَيرايِدَه لِمَ
خَفِي دَه هَمَ فَنابُولُور مُحَقَّقَ	كِه سَلْبِيَه صِفائِي مَحْمُودُ طَلَقَ
بَقاسِي حَقِّه اِسْناذِ اُولَه لَاجِزَ	كِه تَفَرِّدِ كُورَه حَقِّ بُونَدَه اَلِيقَ
خَفِي دَه بُولُور بَقا حَقِّه كِيدَه لِمَ	جَمالِ با كَماله سَيرايِدَه لِمَ
اَكْرَ اَحْفاذَه سَنَ بُولُور سَنائِي	بُولُور سَيِّك جَمَلَه اَخْلَاقِ دَن سَنائِي
ذَمِّمَه مَحْمُودُ اُولُور كَلَّ بُولُور سَنائِي	هَمانَ اَخْلَاقِ حَقِّه بُولُور بَقائِي
عَزِيزِ اَخْلَاقِ حَقِّه اُولَ كِيدَه لِمَ	جَمالِ با كَماله سَيرايِدَه لِمَ
فَنانَدَن فَنابُولُور بُولُور عَصَمَتِ	بَقايَه كَلَدِ اَنَدَن بُولُور دِي رَحْمَتِ
بَشَرِ خَرَفَه سَنِي كِيدَرِ دِي هَمَتِ	نُزُولِ اِيْتَدَمَعَ لَحْوَ بُولُور عَزَمَتِ

تَوَكَّلْ خَزُونِ هَمَانِ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ
جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ

بَوَابِ طُرُقِ عَلِيَّ سَائِرَةِ اِيْدِهِ طَرِيقِ عَلِيٍّ

نَقِشِ بِنْدِ نِيَكِ كَالِي بِيَا اِيْدِهِ

اَلرَّجَحَةُ بَوْنَجَه اَهْلُ اللّٰهِ جِهَانِه
كَمَالِ هَمْ تَوَلَّدِيْلَرْ سِرِّ جَنَانِه
اَوْ زَا قَلْدُنْ دَنْ جَوْبِ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ
وَلِي غَايَتِ تَوَا دِرْ دَرْ جِهَانِدِه
خَلَا فِتْلِكَ مَرِيْدِ لَكْدُنْ بُوَا نَدِه
تَشْتَحِقْ غَزِيْرِي اَيْتِه كَيْدِه لَمْ
خُصُوْصًا جَذْبِه دَنْ اَقْدَمْ رِيَاضَتِ
مُوَخَّرَ قَالِدِ جَذْبِه تَاْمِ هَايَتِ
مُقَدَّمْ جَذْبِه بُوَلْ حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ
خُصُوْصًا تَكِيْهَ لَرْدِه شَهْدِ اَكْتَرِ
بِرِيْجِ اِيْچُوْنِ هَمَانِ شَيْخِ اَوْلَدِ اَظْهَرِ
فَرَا زِيْتِ اَوَّلِ اَوْ زَا ق حَقَّةً كَيْدُهُ لَمْ
شَرِيْعَتِ يُوْقِ قَنِي سِرِّ طَرِيْقَتِ
فَا سَا اَكِيْمِ طَرِيْقَتِ بِي شَرِيْعَتِ

كَلُوْبِ سَائِرِ طُرُقْدَنْ سَايَا نِه
كِه بِحَرِّ اللّٰهِ اَوْلُوْبِ سِرِّ وَعِيَا نِه
جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ
جُوْكَ اَمِلْ مَرِيْدِي اَرْ بُوْر مَانِدِه
مُقَدَّمْ وِيْرِدِيْلَرْ اَوْلَا زِ بُوْشَانِدِه
جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ
اِيْدِرْ لَرِيْعَتِي تَرْ كِيْهَ بَدَايَتِ
كِه يُوْرْدِه بَرِ بُوْلُوْر اَنْجُوْ سَلَا
جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ
طُرُقِ سَائِرَةِ كَرْنَقِشِي اَخْتَرِ
بَرَاتْلَه قَالِدِي مِيْرَاتِ اَكْتَرِ اَبْتَرِ
جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ اِيْدُهُ لَمْ
دَوَا مِ يُوْقِ سُنْتَه اَعْمَالِ بَدِْعَتِ
اَوْلَه جَانِمِ اَوْ زَا ق اَوَّلِ بُوَلْ حَقِيْقَتِ

فرا زایت اول یقین حقّه کیده لم
شریعت سنت اولد باب سبحان
طرق سائر دن کامل ایشان
عنبر وار کامل حقّه کیده لم
ینه ممکن دکلدر نقش بنددی
طریق انجوه در بیل سر بنددی
همان اول نقش بند حقّه کیده لم
ینه فهم ائمه هریر نقش بنددی
ولی اکلر بذر ارجمندی
عنبر اول نقش بند حقّه کیده لم
دخی نیل جمله سالت نقش بند
ولی جوق سائر نسبت افندی
بونقش بند کل حقّه کیده لم
طرق سائر دن کلدی اصحاب
سلو کدن بولدی اول جذبه ناب
بوار بای بولوب حقّه کیده لم
ابوبکر ایله علی سائر اصحاب
نظر قیل سلسله ده جمله اقطاب
بور قص اهل دکل حقّه کیده لم

جمال با کماله سیر ایدیم
شریعت یوغیسه کند و شیطان
جهانده وار در انجوق نادر ای جان
جمال با کماله سیر ایدیم
کالینه ایریشمک اکنله بند
طریق نقش بنددی نقش بنددی
جمال با کماله سیر ایدیم
بور ذلر فوقیه اولدی بلنددی
ایریشم سرنیه هریر افندی
جمال با کماله سیر ایدیم
دکل هب سائر نک سر بنددی
دکذله قطره تمشیل از رومند
جمال با کماله سیر ایدیم
کال اوزره حذایه اولد احباب
ولی از در ککن بیل بویه آریاب
جمال با کماله سیر ایدیم
بجمع ایلدی نقشیده احباب
جوامع اعدن ظهور کلد انساب
جمال با کماله سیر ایدیم

که زیر

که زیر نقش بند اهل صحبت
 اید ز لرزسته غایت رعایت
 بود عت ترک اولوب حقه کیده لم
 آنچون اهل صحبت اولد اصحاب
 طریق انعام سله اولد یکر ناب
 محبت اوزره کل حقه کیده لم
 ایریشور جذبه از سبحان بدایت
 فنا فی الله اولور بونده بدایت
 همان واصل اولوب حقه کیده لم
 جمیع عالمک اعمال و حال
 قیاس ایلده مهایتده کمال
 همان کیر قلبه حقه کیده لم
 جو یونلر حقه حقه اولد عاق
 بو ذلر ذات حق دن غیری لایق
 بیورد حق رسول حقه کیده لم
 محبت نسبتی باینده مسدود
 بوجب اصل مقام قرب مقصود
 وسیله حب اولوب حقه کیده لم

شریعته ایدر لر استقامت
 هیچ اینمز لر غریز بدعت اضافت
 جمال با کماله سیر ایده لم
 حبیب الله اولد یکر ذی احباب
 بو ذلر اولد یکر برانده اقطاب
 جمال با کماله سیر ایده لم
 ایریشور نور ذات سیر محبت
 کرم و فالدی ریاضتله سقامت
 جمال با کماله سیر ایده لم
 بولور برانده نقشی بو کمال
 حضور فوقینده وارد در سیر حال
 جمال با کماله سیر ایده لم
 محبت در دینه عفو اولد سابق
 گو کله کوز ما مشکر اولد فائق
 جمال با کماله سیر ایده لم
 جمیع قابول فرهم ائله محمود
 وسیله وصله انجوت محمود
 جمال با کماله سیر ایده لم

قال النبی علی السلام

الْيَوْمَ تَسْدُلُ كُلُّ فَرْجَةٍ إِلَّا فَرْجَةَ أَبِي بَكْرٍ أَوْ كَمَا قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

وَمَشْهُورٌ عِنْدَ الْمَشَائِخِ جَذْبَةٌ مِنْ جَذَبَاتِ الْحَقِّ تَوَارِكُ عَمَلِ الثَّقَلَيْنِ

رَسُولُ اللَّهِ حَدِيثُهُ إِشَارَاتٌ أَبُو بَكْرٍ إِجْوَانُ ابْنِهِ غَفَلَتْ

صَلَاةُ وَصَوْمُ كَثْرَتُهُ بَوُشِبَتْ دَكَلْدَرِ عَكْسِ ايدوبِ بِلِ سِرِّ وَصَلَتْ

بِوَجْدَانِيهِ دُوشُوبِ حَقِّهِ كِيدُهُمْ جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيرِ ايدُهُمْ

سَبَبُ سُلُوكِ نَقِشِ بِنْدِ تِيرِ وَ عَمِيَّتِي وَ كَلَامِ تِيرِ

سُلُوكِ ايلزَاكَرْجِه نَقِشِ بِنْدِي كِيجه كُونْدُوزِ اَنَارِ نَفْسِه مَنْدُ

ايدِرْ هَمْدُ ذِكْرِ وَ فِكْرِ اُولِ الرَّحْمَنِ عَزْمِ بِنْدِرِ دَكَلْدَرِ غَيْرِ فَنْدِي

عَزْمِ بِنْتِ كَلُوبِ حَقِّهِ كِيدُهُمْ جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيرِ ايدُهُمْ

حُضُورِ ذَائِمِي اَوْزَرِ عِبَادَتِ ايدِرْ لِرُسْنَتِه غَايَتِ رِعَايَتِ

كِه بَرِيدِ عَتْلِه بُولْسَه لَرْدُ وَصَلَتْ اَوْ وَصَلْتَن قَارَلَزَا كَلَه حَالَتِ

فَوَاهِيدُنْ كُوبِ حَقِّهِ كِيدُهُمْ جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيرِ ايدُهُمْ

بُودِ اَنَلَرِ بِيْلِدِ يَلِرْ بَرِ سِرِّ اَكْبَرِ ايسْتِ نَقْلِ ايدِه يَمِ كَلِ اِيلَه اَزَرِ

كِه سَائِرِ ايرِ مَا مِشْنِ بُولِ سِرِّ بَرِ سِرِّ وِ بَرِ نَقِشِ بِنْدِه اَشْبُو كُوهَرِ

بُولِ سِرِّ اِي بُولِ حَقِّهِ كِيدُهُمْ جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيرِ ايدُهُمْ

طَرِيقَتْلَه حَقِيقَتِ بِيْلِ حَقِيقَتِ اِي كِسِي خَادِمَه دِرِ لِرِ شَرِيعَتِ

شَرِيعَتِ بِيْلِيْنِ بِيْلَرِ طَرِيقَتِ شَرِيعَتِ بِيْلِيْنِ بُولِ حَقِيقَتِ

شَرِيعَتْلَه كَلُوبِ حَقِّهِ كِيدُهُمْ جَمَالِ يَا كَمَالَهُ سِيرِ ايدُهُمْ

اُولُوْب نَفْسِنْدَن اَقْدَم اَمْرِنْدَن
 صَلَوَةُ الصَّبْحِ اُولُوْب عِنْدَنده
 بُودُ رَبِيلِ مِیْخَانِ حَقَّه کیده لم
 بُودُ رَبِيلِ نَقَشِبِنْدَن اَهْلِ کمالی
 تَقَرُّضِ اَبِلِنِ بُودِی زَوَالِی
 تَقَرُّضِ اِنِمْه کُلِّ حَقَّه کیده لم
 بُودُ اَنَلِر حَقَّه جُوق سُوْر دِیْمِشَلِر
 کَمَالِ اَوْزَره مَحَبَّتِ اِنِمْه اَمِشَلِر
 وَلِی اللّهِ بُودُ حَقَّه کیده لم

چُون اَمْرِنْدَه اَوْزَره مِشَلِر سَرَلَه کُودَن
 سَکِرِیْنْدَن اَنَلَه سِرِیْرَه اَن
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سِرِیْرَه ایدَه لم
 کِه یَدَعْتَه قَبُولِ ایدِر می حَالِی
 اَبَدِ مَنکِر لِرِی بُوْلَمَاز جَمَالِی
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سِرِیْرَه ایدَه لم
 حَقِیْقَتَه خَبَر دِ اَز اَوْلَمَ اَمِشَلِر
 اَنکِیچُون اَشِبُو سِرِیْرَه یَمِشَلِر
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سِرِیْرَه ایدَه لم

بُواب

زَمَانِ فِساداتِ اُولَانِ بُوزَمَانَه دَه اَوْلَدَن اَهْلِ اَهْلِ اللّهِ بُوْلَدِیغِی
 وَخُصُوصًا مَجْدِدِ الْفِثَانِی اَعْنِی اَحْمَدُ الْفَارُوقِی السَّرْهِنْدِی
 قَدِیسِ سِرِّه حَضَر تَلَرِنِیْکِ سَا اَر لِرِیْنْدَن زِیَادَه کَمَالِ اِنِیْ بَیَانِ وَزَمَانِ
 فِسادِکِ فِسادِ اِنِیْ عَیَانِ ایدِر

اَکْرِجِه نَقَشِبِنْدَن جُوقِ جِهَانَدَه
 کِه یَدَعْتِ اَوْزَره قَالِیْمِشَلِر بَیَانَدَه
 هَمَانِ بُوْل کَامِی حَقَّه کیده لم
 خُصُوصًا الْفِثَانِی دَه مَجْدِدِ
 اِمَامِ اَحْمَدِ الْفَارُوقِی شَاهِدِ

اُولُوْبِ جَهْلِ اَوْزَره هَم زِنْدِی قَنِشَانَدَه
 مُرَادِیْمِ اَهْلِ عِرْفَانِ بُوزَمَانَدَه
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سِرِیْرَه ایدَه لم
 طَرِیْقِ حَالِیْ اَوْلِ قِیْلِدِی مَجْدِدِ
 ایدِر فِیضِکِ طَرِیْقِی اَنَلَه عَابِدِ

بوفیضی بول غیری حقه کیده لم
آنک فیضی کالی و صفا اول نماز
قیاس هم سائر اصلا اول نماز
لوکل ویر احمد حقه کیده لم
ولی هر مجدد سال کالی
که سائر نقشیدن افضل نشانی
مجدد دن کو ب حقه کیده لم
صونده کلد اول سلطان محقق
ایدر هم مکفوبانی آن تصدیق
کل اندن فیض الوب حقه کیده لم
حقیقت کعبه بی بولدی سلوکی
حقایق انبیاده هم سلوکی
حقایق بول همان حقه کیده لم
صونده کلدی بجدید ایت کالی
که اول بیله بولان اول وصالی
همان اخلاص ایدوب حقه کیده لم
چون امت خیرلی اول و صونده
رسول الله اشارت قبله بونده
مجدد دن بولوب حقه کیده لم

جمال با کماله سیر ایدلم
طریقینه اولان بی فیض بول نماز
که بتمش بیك ولی سر دار بر نماز
جمال با کماله سیر ایدلم
صافک بیله ولایت ایلک نشانی
دکلدر لیتک خوفد ریل بیانی
جمال با کماله سیر ایدلم
بیان ایتشیر نیجه سیرد قایق
بومیزده ظم نور ایتدی مدقق
جمال با کماله سیر ایدلم
صلوة قرآن حقایقز ملوکی
ایدوب اظهار بیان قلدی سلوکی
جمال با کماله سیر ایدلم
کمال اوزره ظهور ایتدی کالی
بولور بر یلده شمد اول خصالی
جمال با کماله سیر ایدلم
ولی جوق کلدی غایدیل و سطره
حدیثندن خیر آل شمد شونده
جمال با کماله سیر ایدلم

كَمَا قَالَ عَلِيٌّ عَلَى الْمَائِدَةِ وَسَلَّمَ

أَوَّلُهُمْ خَيْرٌ أَمَّا آخِرُهُمْ * الْحَدِيثُ وَلَمْ يَقُلْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 أَوَّلُهُمْ خَيْرٌ أَمَّا أَوْسَطُهُمْ لِأَنَّهُ رَأَى مُنَاسِبَةَ الْآخِرِ بِالْأَوَّلِ أَكْثَرَ
 حَتَّى ضَارَ لِلْآخِرِ مَحَلُّ النِّزْدِ وَحَدِيثُ الشَّرِيفِ الْآخِرِ * خَيْرُ أُمَّتِي
 أَوَّلُهَا وَآخِرُهَا وَفِي وَسْطِهَا الْكُورُ * يَقُولُ مَنْ تَرَجَّعَ كِتَابُ
 كُنْزِ الْهَدَايَةِ بِلِسَانِ الْعَرَبِيِّ مُحَمَّدِ بْنِ وَلِيِّ الدِّينِ الْخَفَظِيِّ الْجَاوِرِ فِي
 بَلَدِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ الْآنَ رَفَعَ اللَّهُ دَرَجَاتِهِ وَنَقَلَهَا مِنْ مَكُونَاتِ إِمَامِ
 الزَّيْبَانِيِّ مُحَمَّدٍ دَاوُدَ الْفَالِثَانِي أَعْنَى أَحْمَدَ الْفَارُوقِي السَّرْهَنْدِيِّ الدِّعَاءِ
 رَأَيْتُ سَبْعِينَ أَلْفَ أَهْلٍ لِلَّهِ قَدْ سَنَّ اللَّهُ سُبْحَانَهُ بِسْمِهِ السَّامِي

جِهَانِكَ أَيْ عَزِيزِ كَمَشْرِ زَوَالِي	فَسَادَ عَصِيَانُ وَشَرُّكَ طَوْلُكَ خَالِي
أَتَجْنُونَ شِمْلَكُمْ أَفْضَلَ دَرَكَا لِي	وَلِي غَايَتُهُ أَرَأَيْتُمْ مَا لِي
فَسَادَ وَفَقِي عَزِيزِ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَا لَهُ سَيْرِ أَيْدُهُ لَمْ
جُورِ خَلْدَنْ جَوْبُ بَيْتِكَ يَلُ زَمَانِي	فَسَادَ وَفَقِي ظُهُورِ أَيْدِي نَشَانِي
يَا شَمْدِي أَيْكُورُ يَتَمَشُّ بَوَانِي	بَحَاوُزِ أَيْدِي شَمْسِ جَنَانِي
فَسَادَ وَفَقِي فَاجُوبُ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَا لَهُ سَيْرِ أَيْدُهُ لَمْ
جَوْبِيكَ بَيْلَهُ وَارِنْجَهُ سَالِكُ	أَيْدِي حَقِّ بُولِيْنِهِ جَانِي هَالِكُ
كَزَّرْ دَمَكُهُ بَعْدَ ذِي صِينِي سَالِكُ	كَيْهِ عَلَيْهِ كَمَا لَهُ أَوَّلُهُ مَا لِكُ
بَطَالَتُ دُورُ شَدِّ كُلِّ حَقِّهِ كَيْدُهُ لَمْ	جَمَالِ بَا كَمَا لَهُ سَيْرِ أَيْدُهُ لَمْ

یا شمدی بر فساد دوشد بوانه
 دوشوب نفسیک هوا سیکه جها
 بوناسدن فاج غری حقه کیده
 کمال خصیل در کتد ای وای
 نه حاجت چینه کتمک مرشد ار
 سیاحتدن جوب حقه کیده
 صاتون آلوز جهله عذاب
 بر آچه آفقد ویر من حساب
 عقیسزدن فالجوب حقه کیده
 دیسه لر قرق کجه او یقوی ترک
 سرور له ترک ایدر او یقوی اول
 بوناسدن عزت ایت حقه کیده
 هله اخلاصی کور اوله مقور
 اسیر اولدق بو نفسه آج کوزک
 همان باص نفسنه حقه کیده
 غریب فالدی کمال اهل بوان بیل
 مقدم اولدیغی قرق ییلده خصیل
 زوال کله همان حقه کیده
 مراد بیل دکل مقصود غریب بیل

حدیث تفسیر فیه فالکیم نه
 اگر عالمه عاید بوزمانه
 جمال با کماله سیر ایده
 عبادت علی سدا یتیش هوای
 یانی باشنده در کوز کوزغرای
 جمال با کماله سیر ایده
 که بیک التون ویر بو تسوعا
 غریب کله غلیظ نفسیک حجاب
 جمال با کماله سیر ایده
 ویرم بیک التون آل ذوقیده کل کیت
 که بر شب حق چون ترک اینز اول
 جمال با کماله سیر ایده
 دیمه عاید قولم کل اوله مسرور
 قبول ایت بندم نفسی ایلک مقهور
 جمال با کماله سیر ایده
 آنک چون سعی ایدن شمد اولور
 ایدر بیکده سالدک شمد تکمیل
 جمال با کماله سیر ایده
 نیجه اهل کمال وار شمد تکمیل

أَيُّدِ سَيِّرِ رَسُولِكَ بِرَأْنَدَةٍ تَكْمِلُ كَمَالِ أَوْكَرْنِ عَزِيزِ حَقَّةَ كَيْدِهِ لَمْ جَوْرَحَتِ بَيْنَكَ بَيْلَهُ وَأَرْفَدَنَ أَيْ فَسَادَ حِيلَهُ ظُهُورُ لَهُ شِمْدٌ مَشْهُورُ هَمَانُ غَزَلَتْ أَيْدِي وَبِ حَقَّةَ كَيْدِهِ فَسَادَ لَوْهَا بِلَادِي شِمْدٌ جِهَانِي كَلَّ أَوْيَمَةَ نَفْسَهُ فَوْتَانِمَهُ بُوَانِي هَمَانُ أَخْيَاءُ سُنَّتِلَهُ كَيْدُهُ لَمْ	وَلِي طَالِبِ أَقْلِكُمْ أَيْدِيهِ تَحْصِيلُ جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيِّرِ أَيْدِيهِ لَمْ وَلِي اللَّهُ أَيْلَهُ دُنْيَا أَيْدِي نَوْرُ فَسَادَ لَرْدَنَ هَمَانُ أَوْلَدِي مَسْتَوْرُ جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيِّرِ أَيْدِيهِ لَمْ أَنْجُونُ خَيْرِ أَمْتِ أَوْلَدِي مَشَانِي رَسُولُ اللَّهِ يُبْزِرُكَ بُوْرَ مَانِي جَمَالِ بَا كَمَالِهِ سَيِّرِ أَيْدِيهِ لَمْ
--	---

قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

طُوبَى لِلْغُرَبَاءِ صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ وَاهْلُ الذِّكْرِ غُرَبَاءُ فِي هَذِهِ
الزَّمَانِ الْفَسَادِ وَلِذَا قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ * مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي
عِنْدَ فُسَادِ أُمَّتِي فَلَهُ أَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ هَذَا الْكَرَمُ يُعْطَى مِنَ اللَّهِ
سُبْحَانَهُ وَجَلَّ سُلْطَانُهُ عِنْدَ فُسَادِ أُمَّةٍ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَفَهْمٌ جَدًّا

دَرْيَا كَمَالِ الْأَنْحَضِ قُطْبِ الْأَشَارِ غَوْ
الْأَوْتَارِ لِيُنَا ضِيَاءَ الدِّينِ حَمْدُ الدِّقْرِ وَافَاضَ

موندنه كچه كده بشخ خالده
 گالات ستول قدر ویرمه ولده
 بوذنه بنده اول حقه كیده لده
 اولوب بیک اکیوز بیلده محمد
 که حتی بعض ذات کشف اینده خالده
 بومهدیه کلوب حقه كیده لم
 جهانی غرق ایدوب فیض کمالی
 این انکار ایدن بولدی زوالی
 بوخالده غوث اولوب حقه كیده لده
 فساد وقتنده کده اولد افضل
 حقایقه سلوک کوستره اکل
 گوکل ویرغونه کل حقه كیده لم
 اگر اخلاص ابله ربط اولسه طالب
 این اندن آلور لر حقه و اغیب
 دلیک ربط ایت عزیز حقه كیده
 چون اولدر قطب ارشاد بحر رحمت
 او یسی در طریقت اکلده حالت
 سیر سن بنده اول حقه كیده لده
 ایدوب بیز سنتی احیاء او منصور

انجون افضل اولد اول مجاهد
 نه ممکن وصف ایده بو عبده فاقد
 جمال با کماله سیر ایده لم
 طراقتلر انکله اولدی بجدید
 مجدد غیر یوق مهدی مجدد
 جمال با کماله سیر ایده لم
 اگر اخلاص ایدن بولدی وصالی
 این مرآت ایدن بولدی جمالی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 وسط امتدن اولد اکلده اکل
 بولور بیز آنده وصلت شمس کل کل
 جمال با کماله سیر ایده لم
 گوکل ویرسه اولور بیل نفسه غالب
 ایدر فیضی دخی معالجه جازب
 جمال با کماله سیر ایده لم
 هم اولدر غوث اعظم سیر غریب
 بولور سنک انعکاسده حقه و
 جمال با کماله سیر ایده لم
 ایدوب بیز بدعت اهلک رد و مقهور

شود کلو فیض نسبت اولد مشهور	ایدر دی بر نظر له سالکی نور
بوانوار دن بولوب حقه کیده لم	جمال با کماله سیر اید لم
اولوبدر دوجنا حین غوث صیا	اکانتسليم اولنلر اولد ارشاد
که بینک بیلدن برو هیچ بویله استا	جهانی کلامشدر دیک او نادر
همان تسلیم اولوب حقه کیده لم	جمال با کماله سیر اید لم
زماننده دیمشدر اهل عرفان	بونک علمنده بوقدر شمد انسا
خليفة کوندروب جوقیره اولان	جهانی نوره غنائمکه آلات
بوفور دن بول غریز حقه کیده لم	جمال با کماله سیر اید لم
بود تلر هریری دریای انوار	کوکل هر کیم ویره دل بولدر اسرار
اویاندر بونجه انسان اولد دلدار	خلاص اولد سوادن کید اگدار
بود تلر دن بولوب حقه کیده لم	جمال با کماله سیر اید لم

بوانب سر خلفاء حضرت خالدا عنی

مرشد مرشدان و قطب دائرة امکان حضرت غوث اعظم

الشیخ عبد الله المدفون فی بلد الله قدس سره افند منزه کلام

ولایت و تصرفات هدی تلری اعلان ایدر

خصوصاً شیخ عبد الله اولان

اویاندر اندن ای جان بونجه انسان

بوغوثدر اصل غوث حقه کیده لم

جمال با کماله سیر اید لم

پس آندن مکه به کوندرد خالذ
 آنک مثلنده آرد ز بیل مجاهد
 بوغوثدن فیض الوبحقه کیده لم
 شریعتده طریقتده اولداز
 اولورکم استقامت اوزره اول
 بو بحر طالع غریز حقه کیده لم
 آنک فیض و کمال سیر علی
 جهان غوث اعظم کلدی سیر علی
 بو علیله کلوب حقه کیده لم
 آنک فیض و کمالدن ایشیتجان
 خضورنده پنجه لر قیلدی پیمان
 بو قطبه ویر کوکل حقه کیده لم
 بوزندن چین و بغداد جاوه آباد
 آنک مثلنده پک از کلدی استاد
 بو استاددن آل الحق کیده لم
 خلیفه کوندروب بویر لره هب
 سلوک ختم و توجه روزله شب
 بو مکتبه اوفو حقه کیده لم
 قوم مؤمنلری ارشاد ایدر لر

زمان وافر اولدی آنده ساجد
 حقیقت اوزره اولدی بحر مجاهد
 جمال با کماله سیر ایده لم
 معارفده حقیقتده اوسرداز
 آنک مثلی بولماز بحر اسرار
 جمال با کماله سیر ایده لم
 بیان اولماز جمال بحر حلمی
 جهانی نوره غرق ایتیشد علی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 اولاندی اولدی یوز بیک کامل انشا
 بلا توقف اولدی بحر سبحان
 جمال با کماله سیر ایده لم
 یمن زورم انا طولی اولدی ارشاد
 جهانی نوره غرق ایتد ایدوب شا
 جمال با کماله سیر ایده لم
 اصولنده اولور لره هب مؤدب
 اولور هم اجد بکر ارشاد مکتب
 جمال با کماله سیر ایده لم
 ویران کوکلری آباد ایدر لر

مُكَدَّرٌ لِّرِي بِرِشَادِ اِيْدَرَلَرِ
 طَوْنُكَ بُوْذَانْلَرَه حَقَّه كِيْدَه لِم
 اُولُوْزَلَرِ سُنِّي اَحْيَايَه مَالِك
 سَوِي اَللهِي بِيْلُوْزَلَرِ جَمْلَه هَالِك
 بُوْذَانْلَرَه عَزِيْز حَقَّه كِيْدَه لِم
 بُوْذَانْلَرَه هَرِي بِرَكْتَرِ سُبْحَان
 خُصُوْمَكْدَه اَلشَيْخُ سَلِيْمُكَ
 بُوْغُوْنُكَ طُوْت اَلِك حَقَّه كِيْدَه لِم
 سَوَالَرَدَن هَان اَزَاد اِيْدَرَلَرِ
 جَمَال بَا كَمَالَه سِيْر اِيْدَلِم
 اُولُوْزَلَرِ دَفْع يَدَعْتَلَه مَسَالِك
 اُولُوْزَلَرِ سِيْر وَجْه اَللهيه سَالِك
 جَمَال بَا كَمَالَه سِيْر اِيْدَلِم
 كُوْكُل طُوْت نَا اَوْلَه سِيْكَ بِحَرِّ عَمَان
 اُولُوْب فَاثِمَقَامِي غُوْت غِرْفَان
 جَمَال بَا كَمَالَه سِيْر اِيْدَلِم

فَاللّٰهُمَّ تَعَالٰ

اِنِّيْ جَاعِلٌ فِى الْاَرْضِ خَلِيْفَةً وَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ وَابْتَغُوا الْوَسِيْلَةَ

وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا

عِلْمًا اُمَّتِيْ كَانِبِيَّاءُ بَنِيْ اِسْرَآئِيْلَ وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَصْحَابِي الْخَيْرُ

بَايَرَم اَقْدَيْتُمْ اِهْتَدَيْتُمْ

بُوْلَان

خُلَفَايْ خَالِدِيَه نِيْكَ سِيْر وُسْلُوْكُورِي وَتَرْبِيَه لَرِي بِرِ اُولُوْب
 وَهَرِيْر مَرْبِيَه مُرْشِدِيْ بِيْلَاك لَازِم اُولُيْغِي وَمُرْشِدِيْ دَارِيْقَا
 رَحَلَت بِيُوْر دُودَه غِيْر مُرْشِدَه اِيْنْسَالِمِي بِيْلَانْدَه دَر

چو بیلد که خالیدی بی اهل عفت
 عزیز یوق ایری غیره جمله نسبت
 بونستند آلوب حقه کیده لم
 بوخالیدن بو عبدالله مردان
 ایرمه غیر یوق جمله برجان
 همان بیل خالیدی حقه کیده لم
 اصول آداب برذر خالیدینک
 که یوقدر هیچ مخالف بر برینک
 همان داخل اولوب حقه کیده لم
 بوذاتلر طبعنه اولمه مکدر
 همان سن باق اولور می فیض مهر
 همان عارف اولوب حقه کیده لم
 بوخالده آراسنده آفندی
 نه ممکن ناقصی وار هم بلندی
 همان بول خالیدی حقه کیده لم
 ینه سائر طرُق اکملیندن
 چومیزان استقامت هر جهندن
 چونا در ناقصی حقه کیده لم
 بویجت سبقت ایدوب یوقدر

الیک طورت تسلیم اول بول سر و صلا
 که برذر خالیدی کل ایتمه غفلت
 جمال با کماله سیر ایدیم
 سلیمانندن بون قدسی جانان
 کلنجه ناکه مهمل برذر اخوان
 جمال با کماله سیر ایدیم
 سلوک سیرانی برذر خالیدینک
 ولی مشرب مخالف بر برینک
 جمال با کماله سیر ایدیم
 کوکل ویر جمله نک طبعی مجوه
 طریقه بوذراصلی مقدر
 جمال با کماله سیر ایدیم
 تفاوت وار اگرچه آکله بندی
 ولی اکثر مکمل از جمندی
 جمال با کماله سیر ایدیم
 بونا قصدر مکمل کملیندن
 حضور نسبتله آگاه هر جهندن
 جمال با کماله سیر ایدیم
 ولونا قصدر ایه سیر قدری

چون

چون اکلندن اجازت اولد بجا
 اگرچه غیر پیر اکل کیده لم
 کشیند کرجه شیخی بر اولور نیل
 مشایخدن اگر فیض اولسه تحصیل
 همان بر مرشد جان ویر کیده لم
 کمال بولدقده سالک فهم ایدرم
 اوزاق سه مرشدندن بوی کلسم
 کمال اهل بولوب حقه کیده لم
 کرله هم شیخ اولان ایشو جهاند
 که قنده بولسه لر اکل نشاند
 کمال تحصیل ایدوب حقه کیده لم
 ایستمه دگمی موسی تم کماله
 شو بانلق خد متیله ایردی خاله
 کمال دایم بولوب حقه کیده لم
 رسالت و هیبتی در کرجه غریبان
 ولایت علینه هم اوله برهان
 صاقن عاز ائمه کامل بول کیدم
 خصوصاً مرشدی عبادت اولسه
 کمال اهل اگر بر شیخی بولسه

سوادن دایما ایلر فرداری
 جمال با کماله سیر ایدم
 ولکن جگه دن ایداد اولور نیل
 بینه بیل مرشدندن اولد سبیل
 جمال با کماله سیر ایدم
 که قنغی مرشد آکا اوله مرهم
 رضا سیکه کیده بر اکلهم
 جمال با کماله سیر ایدم
 مریدانه ایده رخصت امانده
 دیمه به کمتسونلر نور مانده
 جمال با کماله سیر ایدم
 نیجه سعی ایلدی ایردی جماله
 کلیم الله اولوب ایردی وصاله
 جمال با کماله سیر ایدم
 ولی اول سلوکله اولد سلطان
 ارادی حضرت بولد علم سبحان
 جمال با کماله سیر ایدم
 مرید اولسون ولور بر شیخ بولسم
 آکا خان اولور تسلیم بولسم

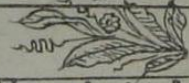
كمال دائم آره حقه كیده لم
 رسول الله دن علی ایله سلمان
 كه اكملر ایکن صدیق دن ایچان
 كذا یعقوب عطار دن كیده لم
 مشایخ بربریه انسه ضعیف
 كماله چونكه یوقدر هیچ نهایت
 مجتله كلوب حقه كیده لم
 ولی برکامی بولسا بوانده
 انی افضل کوروب سرو عیانه
 بواند اب وزره اول حقه كیده لم
 چوبولك كاملی ویردك اذات
 ولی هر خالیه شیخله اجازت
 رضا سی شیخك وارسه كیده لم
 اگر كه خالد برفان بولسه
 آکا نسیم اولوب هر قنده اولسه
 بیانده کرمیوب حقه كیده لم
 اولك نرحله کن خالد بیورد
 بومتر کورد اخوانلر او قورد
 عزیز طوت امری حقه كیده لم

جمال با کماله سیر ایدم
 طریقه بوزانلر اید سلطان
 ینه اکلر طریقت الیچانان
 جمال با کماله سیر ایدم
 بوغایت بر بیوک رحمت بو عرت
 کمال صحنه در ایله محبت
 جمال با کماله سیر ایدم
 همان نسیم اولوب کرمه بیانده
 انی افضل بیلوب اشبوجها نده
 جمال با کماله سیر ایدم
 اراده غیره اولماز قیل درایت
 سلوک هم ختمه وار قیل عینت
 جمال با کماله سیر ایدم
 سیاحت ترك اولور هم قنده اولسه
 آکا وصلت اولور اول دانه طور
 جمال با کماله سیر ایدم
 قمو اخوانه بامکتوب طیورده
 صافك ایریله بک فرمان بیورده
 جمال با کماله سیر ایدم

مَشَائِخِ خَالِدِی بِنَسَبِ جَانَانِ
 بُورِ خَمْدَرِ بُورِ خَمْدَرِ غَزَنِ جَانِ
 مُخَالِفِ بِنَبَلِ كُلِّ حَقِّهِ کِدَه لَمْ
 مُخَالِفِ دُوشْدَه وَارْدِ رِیغِ نَرَهَا
 بُو اُولَدِ رَا بَطَه بَحْنَدَه اَعْلَانِ
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیَر ایدَه لَمْ

بُورِ نَابِ

رُوحِ پَرَفُوحِ اَکَلِ وَرُوحَانِیَّتِ قُدْسِیَه تَرْبِیَه سِنِی وَکُتُوفَاتِ
 وَسَیَرَانِ وَغُرُوحَاتِ وَکَلَالَاتِ اِنْسَانِ کَامِلِی بَیَانِ وَعِنْدَ اللّهِ اِنْسَانِ
 کَامِلِکِ مَقَادِرِی عَیَانِ ایدَرِ

مُجِبَّه بَعْدُ قَرَبِ مُدَّتِ زَمَانِ یُوقِ
 عَرْضِ جِسْمَانِی اُولَمَازِ نِشَانِ یُوقِ
 حُلُولِ اَیْمَرِ هَمَانِ حَقِّهِ کِدَه لَمْ
 ظُهورِ اَیْمَرِ کُنْ لَه بَیْلِ مَالِی
 صَاقِلِ غِیْبِی پَیوَرِ فَرَمِ اَنِمَه وَاَلِ
 کُؤُکُلِ اَهْلِی بُو لُوبِ حَقِّهِ کِدَه لَمْ
 وَلِی اللّهِ کَمَالِ بُو لُوقَدَه کُؤُرِ شَانِ
 اَنکِ رُوحِ ایدَرِ تَرْبِیَه جَانَانِ
 هَمِیْنِ وِیْرَسَنِ کُؤُکُلِ حَقِّهِ کِدَه لَمْ
 جُوعِ غِیْبِی کِسَه بَیْلَمَزِ اَنبَیْخِ اللّهِ
 جَیْجَابِی رَفَعِ ایدَرِ مَرُشِدِ دَنِ اَوَّلِ
 هَمَانِ سَنِ سَلِیْمِ اَوَّلِ حَقِّهِ کِدَه لَمْ
 بُو رُوحَانِیَّه اَصْلَامِ کَانِ یُوقِ
 بُو جُوهَرِ اَمَاحَادِ نَدِرِ کَانِ یُوقِ
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیَر ایدَه لَمْ
 بُو لُورِ سَیْکِ قَنَدَه اَوَّلِ سَکِ سَنِ کَمَالِ
 خُدادَنِ غِیْبِی بَیْلَمَزِ غِیْبِی حَالِی
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیَر ایدَه لَمْ
 اَیْجَازِ بَیْرِ نَابِ نَصْرُ قَدَرِ اَوَّلِ سَیْجَانِ
 وَلِکُؤُیْ سَیْکَه وَلِکُؤُیْ هَمِیْنِ بَیْلَمَزِ جَانِ
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیَر ایدَه لَمْ
 مَلِکِ جَنِ اَنبِیَا بَیْلَمَزِ دُخِی مَاهِ
 کِه بَعْضَا حِکْمَتَه ثَا اَوَّلَه اَکَاهِ
 جَمَالِ بَا کَمَالَه سَیَر ایدَه لَمْ

ولایتده دکل مشروطه غیبی
 نبی دن سترایدوب حق بعض غیبی
 عیوبی سترایدک حقه کیده لم
 کورورهم مرشدیم سالتک اراده
 خبر بیلر او مرشد بو صوره
 خطادن کل قاجوب حقه کیده لم
 جو مرشد اتمک کل کورگالی
 انک روحی ایدر مرتبه حالی
 همین مربوط طور و حقه کیده لم
 ولی ممکن آکاید رملک الله
 بلوغ مد نلرندن عقبایه کاه
 بودره لزدن کجوب حقه کیده لم
 جوروجک قالدیم اصلا ججایی
 که یوز بیک مونی دن قالفارینقا
 بو کشفلر دن قاجوب حقه کیده لم
 بوسوز فوقیده وار سیران سیری
 برانده کشف ایدر کل کور عطایی
 مقاصد دن کجوب حقه کیده لم
 صافک الدنمه بودر کشف سفلی

بیکه مرشد کوره هم جملہ عیبی
 کور تمسون ضعیفک جملہ عیبی
 جمال باکماله سیر ایدر لم
 ایدر تنبیه یار و یا یار داده
 نلر اول سالتک اولمش و زاده
 جمال باکماله سیر ایدر لم
 جهان نورندن اولما از اصلا خلای
 ولو هیچ بیلسه اخله بو قالی
 جمال باکماله سیر ایدر لم
 که یوز بیک سالتک اولسه موجود
 وار بجما لکربنه ایدر آکاه
 جمال باکماله سیر ایدر لم
 کورستانه کیدر بعضا ايجایی
 کوروز برانده تولد هب ججایی
 جمال باکماله سیر ایدر لم
 سموات عرش و کرس تحت الترابی
 صافک فہم انیمه مقصود بوستان
 جمال باکماله سیر ایدر لم
 فنا ایله بقادر کشف علوی

ايريشدي آنكه آكله بجلي
خدا معطي همين حقه كيد لم
نه ممكن وصف اولفق اهل دل آه
كل اول فوقنده وار اسرار آگاه
همين مقصود خدا حقه كيد لم

ايدز اشيا آنكه هب سئلي
جمال با كماله سير ايد لم
بوندك فوقنده سرور با سي سئل
ولي اول لامكان شهرند خانقاه
جمال با كماله سير ايد لم

ختر خواجگان و قجهده عابد اجنبی

فائق غیر جائز اولد یغنی بیل ایدز

توجه ختم اولورکن پیر خالذ
فارستور صکره منکر له مجاهد
ضرر در اجنبی حقه كيد لم
اگرچه بعضی مخلص وار در احسان
سبب اولور کلور نا اهل نادان
عوامدن فاج غریب حقه كيد لم
کتبدره مصرحدر که طیفور
بولندي بر عصا نا اهل مکور
بونا داندن فاجون حقه كيد لم
دخی رشیان کابده بخت مطور

بیور دی قائمه کین بر غیر عابد
اولور سائر کملرک اذواق فاقذ
جمال با كماله سير ايد لم
روادر حقه فائق اخی جانان
اولور سائر طرق مثلنده ویران
جمال با كماله سير ايد لم
توجهده ایکن فیض اولد مستور
چهار دی آرادن هب اولد مسرور
جمال با كماله سير ايد لم
مربد کیمش اید بر خرقه مشهور

اَوْ مَنِكَ تَوْبًا يَدُ ذَوْقِ اَوْلَدِ مَسْتَوٍ
 جَوْعَتِكَ عَكْسِ اَيْدِ رَفَاجِ كُلِّ كَيْدٍ
 جَوْبِيْلِكَ اِسْتَبُوْدُ رَدِّ دَفْلِهِ اَحْبَابِ
 طَرَفِيْزِهِ اَوْلَدِ اَصْلِ آدَابِ
 صَاقِيْكَ نَا اَهْلِ دَنْ حَقِّهِ كَيْدِهِ
 اَبُو بَكْرِ ابْنِ شَيْخِ صَاحِبِ دَاوُدِ
 كِهْ آدَابِ اَلْمُرِيْدِ تَا لَيْفِي مَوْجُوْدِ
 عِبَادَتِ سِرِ اَوْلُوْبِ حَقِّهِ كَيْدِهِ
 شَوَابِ بْنِ اَوْسِ عِبَادَةِ بِنِ صَامِ جَانِ
 رَوَايَتِ قَيْلِدِيْكَرِ سُلْطَانِ اَمْكَا نِ
 اَبَشْتِ بُو اَمَرِيْ كُلِّ حَقِّهِ كَيْدِهِ
 دِيْدِيْ سَزْدَةِ عَرِيْبِ وَارِيْ دِيْدِيْ
 بَسْ اَنْدَنْ قَيْلِدِيْ تَعْلِيْمِ شَاهِ عَقْبَا
 بُو سَرِيْ سِرِ اَيْدِ وَبِ حَقِّهِ كَيْدِهِ
 بُوْرِدِ اَرْفَعُوْا اَيْدِيْكُمْ اَوَّلِ شَا
 اِنَابَةِ اَيْنَلِدِيْكَرِ بُوْنِيْلَةِ اَيِّ مَاهِ
 تَوْجِهْ كَزَلِيْ قَيْلِ حَقِّهِ كَيْدِهِ
 اَكْرَلِلَهْ كَلُوْرِسَه خَتْمَه بَرِ ذَاتِ
 بَسْ اَنْدَنْ وَبِرِ خَيْرِ بُو اَمَرِ سَادَتِ

چيْقَارِدِ مَجْلِسِ اَنْدَنْ اَوْلَدِ مَسْرُوْرِ
 جَمَالِ بَا كَمَالِه سِيْر اَيْدِهِ
 تَوْجَهْلَزْدَه قُوْمِيَه اَجْنَبِيْ نَابِ
 رَسُوْلِدَنْ هَمَرِ اَشَارَتِ اَيْنَدِ اَصْحَابِ
 جَمَالِ بَا كَمَالِه سِيْر اَيْدِهِ
 كَيْمِ اَوَّلِ ذَاتِ جَنْبِلِ دَرِ بَحْرِ مَعْبُوْدِ
 بُو تَحْنِيْ بُو ذَلِيْلِ هَمَرِ قَيْلِدِيْ مَشْهُوْدِ
 جَمَالِ بَا كَمَالِه سِيْر اَيْدِهِ
 بُو اِيْجِيْ غَالِيْ اَصْحَابِ قَيْلِدِيْ اَعْلَا نِ
 حَضُوْرِنْدَه اَيْدِيْكَ اَمْر اَيْنَدِيْ سُلْطَانِ
 جَمَالِ بَا كَمَالِه سِيْر اَيْدِهِ
 قَبَا سُوْنِ قَابُو اَمْر اَيْنَدِيْ اَوْ اَعْلَا
 طَرِيْقَتِ بَعْنِيْ تَهْلِيْلِ بُوْنِيْلَةِ سِيْرِ
 جَمَالِ بَا كَمَالِه سِيْر اَيْدِهِ
 فَقُوْلُوْا اِلَهَ اِلَّا اَللّٰهُ
 قَبَا تَمَقِّ قَابُو سَتِيْدِ رَاوُلِ اَكَاةِ
 جَمَالِ بَا كَمَالِه سِيْر اَيْدِهِ
 قُوْرُلْمَا زَجْبِرِ سَنِ بَرِ كَز اِيْ قَاتِ
 كِهْ دَاخِلِ اَوْلِيَا نِ كِيْر مَرِ عَزِيْزِ ذَاتِ

خبر

خبر ویر لطفله حقه کیده لم جمال با کماله سیر ایدم

دربین ابطر شریفه من کز اعظم طریقت
علیه نقشبند

اویسی در طریق نقشبندی بیان ایش ایدم نیر افندی

که زنده مده دن یوق فیضه بند قمودن اخذ اولور یوق شه بند

همان سائل اولوب حقه کیده لم جمال با کماله سیر ایدم

مثل القلب کزات اذ انظر فیها تجل رب قلب المؤمن بیت الله

قلب المؤمن عرض الله قلب المؤمن خزائن الله

جو مرا تدر ولی الله قلوبی کوکل هر کیم ویره کیدر مجوبی

اگاجار اولور نه سر شربی اچندر مست اولور کیدر مجوبی

کوکل زده کیروب حقه کیده لم جمال با کماله سیر ایدم

اگر بیک سبل ایدرسن آه و واهی نه ممکن بولق ای جان وصل راهی

همان انسان کاملدن اوشاهی کوزت ربط ایت کوکل بول یارما

بوصحبتله بولوب حقه کیده لم جمال با کماله سیر ایدم

کما قال الله تعالی

فادخل فی عبادی وادخل جنتی قال صلی الله علیه وعلی آله وسلم

اذا تحیرتم فی الامور فاستعنوا من اهل القبور

جناب پیر شاه نقشبندی وار اید شیخ کلال شیخی بلند

ایدزدی رابطه اول سربلند
 کوزل فهم ایلون حقه کیده لم
 جناب جعفره بسطای طیفور
 آلود فیض روحانی بوشمهور
 کل امداد استه یونج حقه کیده لم
 ولکن متفقدر اهل عرفان
 اکادر رابطه مخصوص بوکافان
 فنا فی الذات اولون حقه کیده لم
 فنا فی الذات اولان جون بوجها ند
 لعین ابلیس ابد حقا ز بوشانده
 وسیله ایلون حقه کیده لم
 مرید ربط ایتمه سه شخه درون
 صفاتی ذاتی فیضیه شوون
 همان شخون بیلون حقه کیده لم
 ولکن استعانه جمله دن وار
 خصوصاً حق رسول الله یلوار
 همان امداد ایدوب حقه کیده لم
 که عبد الخالقه آکله افندی
 جمال با کماله سیر ایدلم
 ایدزدی رابطه هنج کوزمدن نور
 ایدز تربیه ارواح شک بوقای نور
 جمال با کماله سیر ایدلم
 بونست کیدن اخذ اولسه گرک
 فنا فی الذات ایه شخون عزیزان
 جمال با کماله سیر ایدلم
 مبارک صورتده اول نشانده
 بنای حقیق مراد ایشه او آنده
 جمال با کماله سیر ایدلم
 اید بولماز فنا سیری قرونی
 تجلیات عزیز بولماز درون
 جمال با کماله سیر ایدلم
 قوم پیر اندن استه فیض وانوار
 سکا فیض انعکاس ایده ایابار
 جمال با کماله سیر ایدلم

که ما فال علیک سلام

مر زار قبری و جبت که شفاعتی *

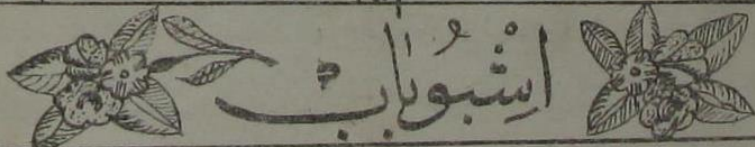
قال الله سبحانه وتعالى

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

و سبيله در فناءیه مرشدای یاز
اگر در یای سبحان بحرا سراز
همان مربوط اولوب حقه کیدلم
اگر عقبا ده شیخ اولسه اولاد
ولی ناقص فالورسن غیر استاد
بو او تاد دن بو لو ب حقه کیدلم
غریز سن شیخه کل ربط قلبت
اگاستیم اولوب اغیار کل بیت
همان اخلاص ایدوب حقه کیدلم
پچان یکیم رابطه بولسه کالی
سن آندن غیبتیه ویر جمله حالی
بو غیبتیه طالوب حقه کیدلم
اگر غیبت کلورسه شیخی ترک قیل
و سبيله اشبو احواله مرشد بیل
بو غیبتیه دوشوب حقه کیدلم

بقایه دستگیر اولور او دلدار
اولور سن مرشد ندن اولک بیل جا
جمال با کماله سیر ایدلم
اگاسن رابطه بی الله معناد
کرک بولمق اوله سیک ناکه او تاد
جمال با کماله سیر ایدلم
رفیق ایله آنکله حقه کل کیت
و سبيله وصلته بیل ربط قلبت
جمال با کماله سیر ایدلم
سکا غیبت ظمور ایدر بودالی
یکه جمله سوی فالوب جمالی
جمال با کماله سیر ایدلم
او حالده ذات حقدن غیر بی سیر
همان ویر قلب حقه فیض اوله بیل
جمال با کماله سیر ایدلم

اگر که شیخینک شیخی جهانده
 آگاه در رابطه سرو عیانده
 همان فیضی ایچون حقه کیده لم
 مختیر ذریعه سالیك جهانده
 البشمه سالیك وجد و امانده
 قد اقبل و اری حقه کیده لم
 چون عبدا لله بنم شیخ نشانی
 بن آندن غیری بیلم بوجهای
 قد اقبل و اری حقه کیده لم
 آگاه در ربط قلبم و دی حالی
 فنا هم فی الرسول قیلدی کمالی
 بوشربیدن ایچوب حقه کیده لم
 دخی کل سلسلندن ایسته امداد
 رسول الله دن ایسته دائم امداد
 قمودن فیض الوب حقه کیده لم
 حیات اوزره ايسه اكله بوشانده
 بودر آداب سادات بول جانده
 جمال با کماله سیر ایده لم
 چون عشقه تکلیف اولماز بوجهای
 گوکل البت بولور دوستی اوانده
 جمال با کماله سیر ایده لم
 جهانده غوث اعظم اولد شانی
 قد ایندیم بولور ای جسم و جان
 جمال با کماله سیر ایده لم
 بنی بندن الوب بولدم مالی
 انخله اشبوجان بولدم وصالی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 ابوبکره واریجه ایله معتاد
 شفیع قیل شیخی نایده بر شاد
 جمال با کماله سیر ایده لم

اذکار و اوزاد نقش بندیه حقیقه بی اختیار اولوب کندمدن
 منسیله اوله رق کو یا قلم یازدی بی خبر اولدیغیم حالده صحو

وَقُوْعِنْدَه كُوز دُمَكِه وَزَنِي مَحْوِيلِ اَوْلَمَش ظَهْوَرَاتِ اَوْلَمَلَه بُو وَزَنِي
ايله تَرَك اَوْلُوبُ وَحَالِ صَحْوَمَدَه اَوْجِ بِيْتِ دَخِي وَزَنِي مَذْكُورَه عِلَاقِ

تَوْجَات

چُونَكِه بِيْلَدِك رَابَطَه اَسْرَارِي
اِسْمِ ذَاتَلَه نَفِي وَاثِنَاتِ كَارِي
بُونَد كُرْدِرِ وَسِيْلَه يَارِي
جَدْبَه يَه لَاقِي اِسَه وِيْر اِسْمِ ذَاتِ
تَاوْجُوْدِك ظَلَمَتِي اَوْلَسُونِ شِنَاتِ
بُونَد كُرْدِرِ وَسِيْلَه يَارِي
كِرْفَنَا بُولَسَه كِر كُرْدِرِ سَالَكَه
خَفِيَه تَهْلِيلِ لِسَانِي هَا لَكَه
جُمْلَه اَنه كَارْدِرِ وَسِيْلَه يَارِي
هَمْ بَغَا بِاللَهْدَه وَاَنْ وَرِ دِ حَقِ
هَمْ نَوَاقِلِ سُنْتِيْلَه نَفْسِي دَقِ
بُو عَزِيْمَتِدِرِ وَسِيْلَه يَارِي
اِسْمِ ذَاتِ هَمْ نَفِي وَاثِنَاتِ يَدِ بِيْدِ
ذِكْرِ جِهْمِ اِيْتِمَامَشْدِرِ اَوْلِ بَلَنْدِ
رَابَطَه اَصْلِي وَسِيْلَه يَارِي
بِيْلَكِ بِيْلَه وَاَه اَيْلَه سَن سَرُوْجِي

كُلْ خَبِرَالِ نَقَشِبَنْدِ اَذْكَارِي
صَرَفَايِدِك قَلْبِي خَفِي هَبْ زَارِي
كُوز مَكِه سَعِي اِيْتِ عَزِيْزِ دِيْزَارِي
هَبْ لَطَائِفِ نُوْرِ اَوْلَجَه قِلْمَنَاتِ
نَفِي وَاثِنَاتَلَه كَرَكِ قَلَمِ نَبَاتِ
كُوز مَكِه سَعِي اِيْتِ عَزِيْزِ دِيْزَارِي
رُوْزِ شَبِّ اَوْلَسُونِ مُرَاقِبِ مَا لَكَه
كُونْدَه بَشِيْبِكِ دِرِ اَقْلِي سَا لَكَه
كُوز مَكِه سَعِي اِيْتِ عَزِيْزِ دِيْزَارِي
تَا بَحْلِيَّاتِ اِيْدَه بُو قَلْبِي شَوِ
قِيْلِ عَزِيْمَتِلَه عَمَلِ بُوْلِ سِرِّ حَقِ
كُوز مَكِه سَعِي اِيْتِ عَزِيْزِ دِيْزَارِي
بِيْلِ خَفِي وَاَرِدِ اَوْلُوبِ اَزْ نَقَشِبَنْدِ
خَفِيَه اَخْذِ اَوْلَكِ جِهْمِ اَوْلَكِ سَنَدِ
كُوز مَكِه سَعِي اِيْتِ عَزِيْزِ دِيْزَارِي
حَقَّه وَاَصْلِ كِسَه نَكِ اَوْلَا زَوَلِ

مَعْنَوِي ضَعِيفَةً وَاصِلَ هَرَوَلِ
 رَابِطَةً اقْرَبَ وَسَيْلَهُ يَارِيفِ
 كَرَحَهُ مُحَمَّدٌ نَاكِلًا لَهُ دَرْتِ رِجَالِ
 لَيْكَ جَمْعِيَّتَهُ جَهْمِيَّ بَعْضِ سَالِ
 خُفْيَةِ جَهْمِيَّ وَسَيْلَهُ يَارِيفِ
 مَجْدُوَانِي دَنْ مُقَدَّمِ جَهْمِيَّ زَارِ
 تَارِ سَوْلِ لَلْهَدَنْ اَوْلَدِ خُفْيَةِ يَارِ
 خُفْيَةِ وَاَرِدِ وَسَيْلَهُ يَارِيفِ
 اَوَّلِ مَعِينَتِهِ مُرَاقِبِ سَنْ بُوْدَمِ
 اَقْرَبِيَّتِ سِرِّيَلَهُ هَمْ اَوَّلِ عَدَمِ
 جُمْلَه سِي اَوْلَدِ وَسَيْلَهُ يَارِيفِ
 هَمْ حَقِيقَتِ كَعْبَه يَه اَيْلَهُ رُجُوعِ
 هَمْ حَقِيقَتِ اَحْمَدَه كُلِّ اَوَّلِ فُرُوعِ
 بُوْدِ رَا صِلِي بِيَلِ وَسَيْلَهُ يَارِيفِ

رَابِطَهُ سِرِّ سَعْيِ اَيْدَنْ مُطْلَقِ دَكِي
 كُوْر مَكَه سَعْيِ اَيْتِ عَزِيْزِ دِيْزَارِي
 تَنْهَادَه ذِكْرِي خُفْيَتِهِ جُمْلَه حَالِ
 قِلْدِيْلِكْ لَيْكَ نَقْشِبَنْدِ قِلْدِيْلِكْ نِقَالِ
 كُوْر مَكَه سَعْيِ اَيْتِ عَزِيْزِ دِيْزَارِي
 اَوْلَدِي خُفْيَةِ بِيْر كَرَه وَاَرِدِ قَرَارِ
 خُفْيَةِ قِلْدِي اَمَانَتِ سَنَاهِ غَارِ
 كُوْر مَكَه سَعْيِ اَيْتِ عَزِيْزِ دِيْزَارِي
 بُوْلِ مَعِيَّتِ سِرِّي كَيْسُوْنِ بُوْسَمِ
 غَمِ كِيْدَه نَاكْشَفِ اَوْلَه بُوْجُمْلَه هَمْ
 كُوْر مَكَه سَعْيِ اَيْتِ عَزِيْزِ دِيْزَارِي
 نَاكَه قَلِيْلِكْ حَضَرَتِ بُوْلِ سُوْخُوعِ
 نَا مَحَبَّتِ ذَاتِ حَقْلَه بُوْلِ خُصُوعِ
 كُوْر مَكَه سَعْيِ اَيْتِ عَزِيْزِ دِيْزَارِي

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

اَدْعُوْ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِيْنَ ۝ وَقَالَ سُبْحَانَ
 وَتَعَالَى وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِيْ نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً وَرُدُّوْنَ الْجَهْمُ اِلَآيَهٗ
 وَقَالَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ الذِّكْرِ الْخَفِيُّ وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

الذِّكْرُ الَّذِي لَا تَسْمَعُهُ الْحَفَظَةُ يُزِيدُ عَلَى الذِّكْرِ الَّذِي تَسْمَعُهُ الْحَفَظَةُ
 سَبْعِينَ ضِعْفًا وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَيَفْرُو إِلَى اللَّهِ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى
 وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ
 إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا أَلَا يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا الْيَاسِينَ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَهُوَ مَعَكُمْ
 أَيَّمَا كُنْتُمْ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَا تَخْشَى إِنْ اللَّهَ مَعَنَا وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى
 وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَأَيَّمَا تَوَلَّوْا فَنَمَّ
 وَجْهَ اللَّهِ وَنَحْنُ قَالِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا عِبَادَةَ كَالْتَفَكَّرَ

سِلْسِلَةُ عَلِيٍّ نَقِشَتْ بِدِيَارِ خَالِدِيٍّ

مُحَمَّدٌ بَارِغَارُ صَدِيقِ أَكْبَرِ	كَلُوبٌ سُلَامَانُ وَقَاسِمُ أَوْلَدِ رَهْبَرِ
دَخِيَ جَعْفَرُ لَهُ طَيْفُورُ أَوْلَدِ سُرُورِ	أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ يُوْسُفُ لَهُ بَرُورِ
بَسْرُ عَبْدِ الْخَالِقِ أَوْلَدِي كُلِّدِهِ لَمْ	جَمَالُ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ أَيْدِي لَمْ
بَسْرُ عَارِفٍ وَنَحْمُودُهُ سِرُّهُ الْخَوِّ	عَلِيُّ بَا بَا كَلَالَهُ قَوْلُ دِي مُطْلَقِ
بُوسْرُ لَهُ نَقِشَتْ بِدِي رُحْمُ حَقِّ	عَلَاءُ الدِّينِ وَيَقُوبُ هُمُ مَوْفِقِ
عَبِيدُ اللَّهِ أَوْ يَانْدِي كُلِّدِهِ لَمْ	جَمَالُ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ أَيْدِي لَمْ
كَلُوبُ زَاهِدُ أَيْدُوبُ دَرُوشَةُ تَسْلِمِ	أَبِجَرِ دِي خَوْلَجِي بَا قِي يَه تَسْنِمِ
مُجَدِّدُ عُرْوَةِ الْوَثْقِ يَه تَكْرِيمِ	أَوْ سَيْفُ الدِّينِ سَيِّدُ نُورَةِ تَعْلِيمِ
حَبِيبُ اللَّهِ أَوْ يَانْدِي كُلِّدِهِ لَمْ	جَمَالُ بَا كَمَالِهِ سَيْرِ أَيْدِي لَمْ
بُحُونُ عَبْدُ اللَّهِ وَخَالِدُ قُطْبِ شُهُورِ	كَلُوبُ دِرْعَوْتُ عَبْدُ اللَّهِ هَهُ أَوْلُ نُورِ

اَوْ قِلْدِ عَصْمَتَه بُو سَرِ مَشُو
کِه تَابِعِ هَر کِمِ اُولَسَه اُولَه مَشُو
گُو کُل طُوْت عَصْمَتَه حَقَه کِدَه
جَمَالِ بَا کَمَالَه سِر ایدَه لَمْ

خِطَابُ مَسْک

رِسَالَه مَجْوَه قَدْسِ جِهَانْدَه
اُولُوبِ اَلْهَامِ حَقِ بُو سِنِکِ شَانْدَه
خُذَا قَا دِرْ هِمَانِ حَقَه کِدَه لَمْ
اَلْهَمِ مَصْطَفٰی عَصْمَتَه اِسْمِ
مُصَوِّرِ دَرِ سِنِکِ لَوْ حِندَه عَزِیمِ
بُو رَسْمِ مَحْوِ اُولُوبِ حَقَه کِدَه لَمْ
جَلَالِکِ هَبِّی حُبِ جَمَالِکِ
ظُهُورِ اَیْنِدِی بُو قَطْرَه یِ زَوَالِکِ
بُو نَجْوَه کِمِ کَلُورِ حَقَه کِدَه لَمْ
بُو قَطْرَه مَحْوِ اُولُوبِ کِنْدِی نِشَانِ
نَه سُو یِلَرْ سَمِ اَوْ جِرْ کِه هَبِّ نِشَانِ
بُو قَطْرَه مَحْوِ اُولُوبِ حَقَه کِدَه لَمْ
فَنَا اَنْدَن فَنَا قِلْدِی زِهَانْدَه
جَا اَبَسَرِ قِلْدِی مَجْوَرِ هَمِ اَوَانْدَه
کُو زِیْنِ اَجِ رِبْطِ قَلْبِ اَیْتِ کُل کِدَه لَمْ
اَنْجُونِ یَا زِدِ یِلَرْ بُو کِیَابِ

نَه مُمْکِنِ مِثْلِ کَلَمِکِ بُو نِشَانْدَه
ظُهُورِی جَوهرِکِ طَاشْدَنِ بَیَانْدَه
جَمَالِ بَا کَمَالَه سِر ایدَه لَمْ
ظُهُورِی یَانِیَه دَه اُولْدِی بُو جِسمِ
اَمَانِ غَرَقِ اَیْتِ وِصَالِ رَسْمِ
جَمَالِ بَا کَمَالَه سِر ایدَه لَمْ
تَمَوُّجِ اَیْلَدِی بَحْرِ کَمَالِکِ
یِنَه مَحْوِ اَیْلَدِی بَحْرِ وِصَالِکِ
جَمَالِ بَا کَمَالَه سِر ایدَه لَمْ
اَوْدَرِیَا حُکْمِ اَیْدَرِ بُو قِ اَیْنِ وَاَیْنِ
بِیْلُو رَمِی مَوَاقِلِ اَکْطَه جِهَانِ
جَمَالِ بَا کَمَالَه سِر ایدَه لَمْ
بَقَاوِیْرِدِی دُوشُو رِکِ هَمِ فَنَا
کِه تَا اَرِشَادِ اُولَه عَالَمِ جِهَانْدَه
جَمَالِ بَا کَمَالَه سِر ایدَه لَمْ
کِه سَالِکِ ذَوِقِ اَلُوبِ کِتْسُو نِجَابِ

غریز الحام او لوب هر بر خطابی
 قباب تختند مستوزله کیده لم
 الهی سن پیلوز سن بو کتاب
 قصورم جوق بکا اینه عتابی
 نقابم آج بو یوزدن تا کیده لم
 حقیقت شمعنه پروانه اولدم
 اولاندم شمسنه دیوانه اولدم
 شراب زنجیرل نوشایت کیده لم
 سنک بن عشقنه یازدم کتابی
 گوکلدن رفع اوله جمله حجابی
 کرم قیل وصلنه حیران کیده لم
 چو یازدم ذات ایله اسماء صفاتی
 محمد در دیدم مرآت ذاتی
 محمد دن کوزت حقه کیده لم
 دخی یازدم مقامی انبیا ای
 دخی وصف ایلدم بن اولیا ای
 بود ائلرله بری حشایت کیده لم
 بود ائلر خرمیچون ذات سبحان
 سکا عاشق اولان هر مؤمن خوان

کورنمز کیمشتم سیر قبابی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 سنکله یازمشیم هر بر خطابی
 کرم قیل آج بزه یوزدن نقابی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 چو یاندم یوق اولوب ویرانه اولدم
 اورنکله رنگنوب منخانه اولدم
 جمال با کماله سیر ایده لم
 او قویان کور مسون اصلا عیابی
 وضالکله بوله لطف خطابی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 کورنکر آکلاسون بولسون بخانی
 گوکل ربط ایلین بولسون حیاتی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 خصوصاً شاه عالم مضطربانی
 اخضر الخضر اولان هم اصفیانی
 جمال با کماله سیر ایده لم
 بود رسندن تجار ایلله احسان
 وصالک بولدن قبض اینه برجان

وصالحه اوله حیران کیده لم
 اخصل الخاص اولان بولسون وصالحه
 سکا ایمان ایدن کورسون کماله
 بزه انجق وصال ویرنا کیده لم
 انام انامه یارب ایله رحمت
 منزه سن بخلدن رب عت
 وصالحه مشرف قبل کیده لم
 خصوصاً شیخ عبد الله یزدان
 بزه تابع اولان هم جملة اخوان
 اوله لر ذاتنه احباب کیده لم
 یوزم یوقدر سکا ای ذات یزدان
 بزه توفیق تام سن ایله احسان
 سنه دائم کوروب حقه کیده لم
 سکا حمد و ثنا بی حد رساله
 حبیبته صلوة اولسون هم آله
 اوله هم تابعینه تا کیده لم

جمال با کماله سیر ایدم لم
 دخی خاص قولده کورستر جمالک
 بوله جنت ایچه آب زلالک
 جمال با کماله سیر ایدم لم
 جالی شورده بوله لر سیر و صلت
 جمالک کورستر ایله اهل جنت
 جمال با کماله سیر ایدم لم
 اکافوق التجلی ایله احسان
 وصالک بولمدن فیض نیته بزم
 جمال با کماله سیر ایدم لم
 کرم قبل فضیله کلام بودر شان
 دخی حسن ختام سن ایله احسان
 جمال با کماله سیر ایدم لم
 تمام اولدی اوله با عت وصاله
 شود کلور کم نهایت بوق کماله
 جمال با کماله سیر ایدم لم

İsmet Efendi'nin Halifelerinin isimlerinin bulunduğu not:

(İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi)

[illegible]

İsmet Efendi'nin verdiği ilk icâzetnâme
(İsmet Efendi Vakfı Özel Arşivi)

İsmet Efendi'nin tekkesinin haziyesinde bulunan kabri

İsmet Efendi Tekkesi'nin 2019'da yapılan restorasyon sonrası hali

